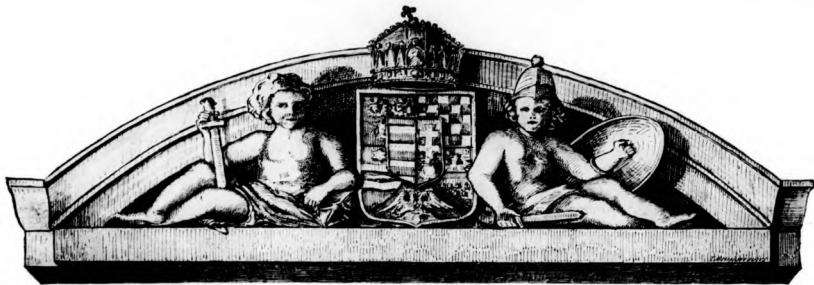

*A honvéd vezérkar főnökének szemléje
az akadémia parancsnok vezette IV. hadtestnél, a keleti hadszíntéren*

Laud
16. 099

ORSZÁGOS SIEGHENYI-KÖNYVTÁR	
Könyvtári példány	
1943. év	2611. sz.

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

A M. KIR. HONVÉD «LUDOVIKA» AKADÉMIA ZRÍNYI-KÖRÉNEK ÉVKÖNYVE

XX. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1942. DECEMBER

„Ha minket elfű az idők zivatarja,
Nem lesz az Istennek sóha több magyarja!”
(Arany János: Az örökség.)

*Akadémikusok! Fiatalfajtársaim!**

A már évek óta tartó és mind nagyobb méreteket öltő világháború kibatásai a magyarság életére nem maradhattak nyom nélkül. Trianonban elrabolt országrészeink visszaszerzését követő országépítő munkánk szívós és tereszzerű folytatása mellett, az új Európa és keresztény kultúra védelmében — miként ezzer éven át mindig — újból jegyvert ragadtunk és beálltunk azok sorába, akik ismét karddal írják a történelmet.

E rendkívüli, a nemzet életében sorsdöntő időszak a tisztképzésre is rányomta bélyegét és az akadémiaótl is több munkát, tereszű alkalmazkodást követelt. A soronkivűli avatások, sürített tantervek, új jegyver- és csapatnemek felállításá, a korszerű tapasztalatok haladéktalan kiértékelése és alkalmazása, a rendelkezésre álló idő legteljesebb kihasználása, rendkivűli kötelességeket rótt tisztekre, akadémikusokra egyaránt. A legutóbbi 4 esztendő alatt a 3 főjegyvernem kiképzését végző akadémian tíze szaporodott a jegyver-, illetve csapatnemek száma, az összlétszám megbáromszorozódott és a szabványos 4 avatás helyett 7 akadémikusú és 3 alantisztú évfolyam került az iskolapadokból a lükettő magyar katonáélet eleven sodrába.

Ezek a fiatal tiszték a Felvidék, Kárpátalja, Erdély és a Délvidék megszállása után ma a Don mentén vagy valamelyik veszélyes partizánvidéken harcolnak hazánk szebb jövőjéért különböző felelős és korunknál, rangjuknál fogva részükre különösen kitüntetett beosztásban.

Rendkivűli örömet, megelégedést és nagy élményt jelentett számomra, hogy az otthoni, viszonylagosan gondtalan, bár sok munkát jelentő elméleti és gyakorlati kiképzés, valamint a Várpalotán, Hajmáskéren, Esztergomban, vagy más hazai vidéken megtartott, gyakran megerőltető harcgyakorlat és lövészet után, a harcér halálosan komoly viszonyai közepette győződhettem meg az akadémia nevelési és kiképzési munkájának eredményeiről. Kiemelkedő hősi tettek, számtalan dicővret, elismerés és kitüntetés érte itt fiatal tisztikarunkat, de ennek áraként aránytalanul sok hősi halott tisztünk egyzerő katonasírja jelzi a volt ludovikusok önfeláldozó, harcoss szellemét.

Tanulási- és okulásóként csak néhány szóban kívánom kifejezni mindazokat a tapasztalatokat, látókat, hallatásokat és átéteket, amelyekben az orosz harcúterén eddig is részem volt:

A ma harca kíméletlen. Nem ismer félmegoldásokat vagy félérdményeket és minden téren acélos férfiakat, egész katonákat kíván testben és lélekben egyaránt. Harcosokat, akik a nélkülözéseket és fájardalmakat szó nélkül elviselik, akiket a hü kötelességétjesítés, vasakarát, beavatásúzet és a feltétlen győzniakarás szelleme vezérel. A bátor helytállás minden körülmények között, a fegyvereink megbízhatóságába vetett bizalom, a kezelésükben elért jártasság, a terep céltudatos kihasználása éjél és nappal, a műszaki feladatok gyors

* Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vezérőrnagy, akadémiaiparancsnok levele a harcúteről akadémikusaihoz.

és biztos végrehajtása, találékonyaság és furfang, gyors alkalmazkodás váratlan helyzetekhez is a harcok katona, elsősorban azonban a vezető legfontosabb tulajdonsága.

A siker mindig a kis egységek és ezen belül az egyes csatárok küzdőképességén múlik.

A Don partján többször méteres térben egyes rajok vagy félrajok néhány tüzfegyver támogatásával, látszólag magukra hagyatva alkotják a védelem súlyát. Az ő éberségük, öntevékenységük és a szomszéd egységekkel megvonalított helyzet összműködése a siker biztosítéka. Ellenséges áttörés esetében ezek a kis rajok körvédelemre berendezett fedezékükből minden irányban barcolnak és kitartanak. Eppure kitart a többi tüzfegyverek csoportja vagy az iteg is, ha kell, napokon át abban a biztos tudatban, hogy a feltétlenül meginduló ellentámadás sikeresen kiveri az ellenséget és kiszabadítja szorongatott helyzetéből.

A támadás eredményét itt nem a csatárlánkok sűrű egymástánja, nagyszabású tüzérségi előkészítései, egyáltalában a tüzfegyverek tizoltalma, majd előrelendülése hozza meg, hanem inkább sok különféle fegyverrel felszerelt kis egységek óvatos előreszivárgása, önmikódó barca, amelyek nem várják az előljáró folytonos ösztönzését, hanem saját erejükben bízza rámenős szellemmel és a fegyverek alapos kihasználásával törnek előre. Itt nincs szó zsinlelésekről, kitérésekről, az éreket visszavetéléről és egyéb kifinomult, mesterkénti harcászati ténykedésekről, hanem csak rámenős támadó szellemről és szívós védekezésről. Természetesen ezeknek is a lehető legegyszerűbb módon kell megnyilvánulniuk.

Itt nincs helye finomkodásnak és szellemi tornának, ez nem üvegház vagy báterem, hanem komoly valóság, véres csatátér.

A tudás csak akkor érték, ha gyakorlatias és az élet nagy valóságaiba melyedő, mert minden okoskodás, találékonyaság, a helyzetek agyonmagyarázása, vagy hosszabb, bizonytalanokdó mérlegelése olyan mérreg, amely visszafelé hat.

Az ellenség kiismerése, harcmodorának felismerése, fegyvereinek és azok hatásainak kiértékelése a tizta elsőrendű kötelessége. Tudnunk kell, hogy az egyszerű cétéhez és szerény körülményekhez szokott orosz katona a nélkülözhetetlen emberfeletti módon viseli. Könylemben soha nem volt része, a kultúra elphibitáta nem hatott rá. Így az időjárás viszontagságait egyedülién tűri és a betonfedezékben éppen olyan szívesen tart ki, mint a mozaras, vagy vizet elárasztott, magáúta, bevenyészett lövészgödörben. A terpet éjlenappal mind védelemben, mind támadásban mesterien használja ki és tüzfegyvereit biztosan kezeli. Igényei nincsenek. Kikülönített vagy elszigetelt részei néha napokig, sőt hetekig tartottak ki kizárólag nyers burgonyával vagy közönséges fűvel és napraforgómaggal táplálkozva, víz nélkül, sőt ilyen helyzetből még vállalkozásokat is hajtottak végre olyan erővel és hőzvel, mintba ezek a gátló körülmények nem is jelentettek volna.

Am szolgálon megnyugtatósal, hogy mindezt elviseli és teljesíti a magyar katona is, ha a helyzet úgy kívánja. De míg az orosznak ez természete, mert emberséges bánásmódban, emberi életmódban része soha nem volt, — addig a kultúrát, a tisztasághoz és méltó emberi sorshoz szokott magyar katonától e nehézségek elviselése emberfeletti testi, lelki és akaraterőt követel.

A Don partján hazájáért őrállo hővéd méltó utóda az ősi magyar harcoknak. Hősies önteláldozásai támad vagy véd. Tízsz magyar vére lelkesíti. Ez minden megmozdulásának éltető ereje és forrása. Lehetetlen nem észrevenni itt a lélek, az örökkévaló magyar lélek értékét és vezérlő erejét.

Legyen büszkéek arra, hogy magyarok vagyunk és a magyar katonát vezethetjük! De gondoljunk arra, hogy ezt a magyart valóban ismerünk, szeretünk, becsülünk és a szó legigazabb értelmében vezetünk kell!

Ezzel azonban koránt sincs kimerítve minden, mert a mérhetetlen tér és idő, a kis csapategységek hatalmas kiterjedése és erón felüli feladata, az arcvonalon való beszivárgás mindenkor lehetősége, az ellenséges lakosság bizonytalan magatartása, a váratlan harcokcsí- és repulótámadás állandó lehetősége, a szinte megszámtalan nélküli veszély és bizonytalanság a legjellemzőbb tényezői e harcnak. És itt nincsenek kivételek, mindez egyformán vár mindenkire. A változót általános helyzet folytán az „elől” és „hátlal” fogalma megszűnt és a legmagasabb parancsnoktól a legkisebb gyalogos honvédig, a békésen kocogó vonatrészek pipázó öreg magyarjaitól, az állásban levő útegek kezelő legénységig mindenki harcok csatár és egyformán viseli a harc kiméletlen keménységét, annak minden testi és lelki nehézségeit. Ezért soha senki sincs biztonságban és mindenkinek mindenkor nyitva kell tartania a szemét.

E szinte csak vezérszavakban változót jelenségek közül is egyértelműen megállapíthatjátok, fiatal bajtársaim, hogy a ma katonájára, de különösen a harc súlyát viselő fiatal tisztre mind fizikai, mind szellemi és erkölcsi tekintetben milyen súlyos feladatok várnak. Ezért, ha bivatástótera és e rendkívüli igénybevétele komolyan készültök, már békében „az előkészületek idején is” legyetek kemény, gerinces, egyszerű, egyszenes gondolkodó, józan észjárású, edzett, kötelességtudó, harcok szellemű, vállalkozókedvű, öntevékeny és öntudatosan fegyverezett katonák, mert a kiméletlen harc a könnyű fajsúlyiakat, a tudátlékosokat, bizonytalanokdókat, lágy szívűeket, almozdókat és zsúrjúkat könyörtelenül elsöpri a föld színtéről.

E szerint készültök!

Tábori posta: 254/01. 1942 szeptember 10-én.

mita ...

„Az élet: rövid béke s hosszú harc,
Es a halál: rövid harc, hosszú béke.”
(Petőfi Sándor: Ujjonnan visszajött a régi baj.)

HŐSEINK

Az új rovatcím, amelyet az elmúlt évben parancsolt ránk a történelem, ismét új neveket jelent számunkra.

Neveket, amelyeknek viselői a haza hívó szavára habozás nélkül mutatták be a legszebb áldozatot a Mindenség Urának trónja előtt, s hősi halálukkal pecsételték meg szent esküvésük komor és fenséges szavait.

Az a heroikus küzdelem, amely a következő évezredre hivatott eldönteni a nemzet sorsát, az elmúlt kiképzési évben további áldozatokat követelt akadémiánktól is. Az Alma Mater volt tanárai és növendékei egyaránt kivették részüket a sorsdöntő harcokból és sokan nyerték el közülük hősi halálukkal az örök dicsőség koronáját.

Akik pedig egyelőre életükkel szolgálják a haza örök eszményeit, a legszebb halálnak kijáró hődallal hajtják meg az elismerés zászlaját a hősök követésére váró példája előtt:

„Vezetek és elbúltak ők,
De győzedelmesen;
Tették sugára átragyog
Időn, enyészetben.

Márcánylapokra tettöket
Örök betűvel
A történet komolyaszavú
Műzsája vési fel.”

(Bajza József: Apotheosis.)

a) AZ AKADEMIA HŐSI HALÁLT HALT TANÁRAI:

OLGYAY (HANNIG) ANTAL örnagy. † 1942 augusztus 15-én Nikolajevka közégben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogezredünk zászlóaljparancsnoka, személyesen akart meggyőződni az első vonalban küzdő legénysége helyzetéről. Bejárta zászlóaljának nagykiterjedésű védőállását s ez áldozatos kötelességteljesítés közben érte utol az eszményi katonához legméltóbb halál.

Augusztus 2-án meggyeszer végigjárta a védőállást. Ekkor már szemmel láthatólag erősen legyengült fertőzéses

lábserülése miatt. Másnap már elvesztette eszméletét, s magas lázzal szállították be az arcvonal mögött 5 km-re fekvő egészségügyi oszlophoz, Podgorajna községbe. Semmiképpen sem akart kórházba kerülni, de augusztus 9-én már az általános vérmérgezés tünetei mutatkoztak rajta. Így került a hadikórházba, ahol 15-én nagy kínok között meg is halt.

Olgyay Antal örnagy

A Tichaja Szosszna partján fekvő Nikolajevka közégben temették el ideiglenesen, könnyező bajtársai és hű katonái.

A Kormányzó Úr O Főméltósága 1942. november hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával hősi érdemeinek elismeréséül utólag *alvezredésé* léptette elő, zászlóaljának az ellenség előtt való eredményes vezetéséért pedig a Magyar Erdemrend hadiszlalagon és kardokkal adományozott *lozaggeresztjét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián az aks. zászlóalj állományában szolgált 1933. augusztus 1-től 1940. szeptember

1-ig, először mint század oktatótiszt, majd két éven át, mint századparancsnok. Közben, mielőtt a honvédelmi minisztérium 8. osztályába került volna felelősségteljes és kitüntető beosztásába, rövidebb ideig az akadémiaparancsnokságnál teljesített szolgálatot mint akadémia I. segéd tiszt.

Mindegyik beosztásában valóságos mintaképe volt a fegyelmzett, kötelességteljesítő, alárendeltjeiről a legapróbb részletekig gondoskodó, művelt csapatbiztos. E mellett arra is jutott ideje, hogy a tisztikar bajtársi életének valósággal vezető tényezője legyen.

Bajtársai és alárendeltjei katonaeletük végéig őrzik nemes egyéniségének, hősi életének áldott emlékét.

Borsányi József II. százados

BORSÁNYI JÓZSEF II. százados. † 1942. szeptember 14-én, *Sztorozsevoje* mellett, a keleti hadszíntéren.

Merészen végrehajtott, öntevékeny vállalkozás során bizonyította be, hogy a hirdetet eszmény és annak hősiesség megvalósítása a magyar honvédsízt egyéniségében tökéletesen és teljes mértékben fedik egymást. A félelmet nem ismerő, lovagias, hazáját, fajtáját és hivatását mindenekfelett szerető magyar páncélistiszt igazi mintaképe volt.

Már az *Uryw* melletti csatában kitűnt halálmegevető bátorságával. A tragikus napon mint egyik harcokész ezredparancsnokságunk „vezetőmérnöke” vállalkozott arra,

hogy az orosz állásoktól mindössze pár száz méterre lévő, kilőtt parancsnoki harcokocsinkat a bennmaradt rádiókészülék és egyéb fontos anyagok megmentése érdekében hátravontatja. Saját aknamezőnkön áthaladva megközelítette, majd harcokocsija után kötötte a sérült parancsnoki harcokocsi. Visszafelé menet erős ellenséges tüzérségi rúzbe került, harcokocsija pedig aknára futott. A megsebesült harcokocsivezető hátraszállítása érdekében a legközelebbi zászlóaljparancsnokságtól gépkocsit kért. Visszatérve beemelte a sebesültet a gépkocsiba, ő maga azonban már nem tudott bezállni, mert egy közvetlen közelében becsapódott gránát repeszdarabja a halántékán halálos sebet ütött.

Egyelőre orosz földben temették el a haló porait gyászoló bajtársai.

Az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataiért a kormányzói dicséző elismerés hadiszalagon adományozott Magyar Koronás *Bronzérmét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémiát 1932-ben végezte és 1939. október 1-től 1942. szeptember 15-ig teljesített szolgálatot itt mint az aks. páncéloszázad oktatótisztje. Ez új csapatnem hagyományainak és szellemének valóságos megteremtője és továbbfejlesztője lett az akadémián.

Hősi emlékét nemcsak a keze alól kikerült kiváló páncélistisztek nagy tábora, de az egész akadémia is szeretettel és büszkeséggel őrzi.

MASSÁNYI TIBOR százados, † 1942. szeptember 29-én, a *Don* folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogezredünk zászlóaljparancsnoka az utolsó pillanatig hősiesséssel küzdve áldozta fel életét a nemzet jövődjéért.

A Kormányzó Ur Ö Főméltósága 1942. november hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával hősi érdemeiért utólag *őrnaggyá* léptette elő.

A „Ludovika” akadémián 1926. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

1933. október 1-től 1935. szeptember 30-ig mint főhadnagy a testnevelés tanáraként teljesített az akadémián szolgálatot. Innen neveztek ki 1935. október 1-ével a „Bolyai János” honvéd műszaki akadémia (akkor: „Ludovika” akadémia II. főcsoport) testnevelésvezetőjévé.

Honvédségünk egyik legkiválóbb sporttiszteje és testneveléstanárát vezette el benne, akadémiánk pedig mindvégig híven fogja őrzeni hűségese fiaának, kiváló tanárának emlékét.

„... életünk és vérünk feláldozásával is
vitézül és férfiasan harcolunk!”

Babochay József
szds.

Balás Ervin
szds.

Baliko Lajos
fhdgy.

Bárkányi Géza
szds.

b) HÓSI HALALT HALT VOLT AKADEMIKUSOK
ÉS TANFOLYAMHALLGATÓK:

1941.

LACZKO GYÖZŐ főhadnagy. † 1941. október 20-án. *Fjodorovka* mellett, a keleti hadszíntéren.

Mint páncélos szakasparancsnok támadó gyalogságunk oldalát biztosította. E közben érte egy ellenségés páncéltörő ágyú halálos sebet okozó találat. Súlyos sebesülése ellenére is tovább harcolva szakasza élén, sikerült visszavetnie az ellenségés páncéltörő egységek támadását.

Hősiességéért a Magyar Erdemrend hadisza-
lagon és a kardokkal adományozott *lovaskeresztjét* kapta. (1942. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián felállított első alantisztizti tanfolyamot végezte 1938–39-ben.

RAKOSI ANDRÁS ny. áll. főhadnagy. † 1941 decem-
ber 28-án *Berdicsében*, a keleti hadszíntéren.

Az új európai rendért vívott harcban, forrón szeretett hazájáért önként teljesített katonai szolgálat közben adta vissza katonalelkét Teremtőjének.

A „Ludovika” akadémián 1933-ban avatták hadnaggyá a 3. hónap végéig huszárvezetőbe.

ZOMBORSZKY LAJOS hadnagy. † 1941 július 27-én *Troitzsauce* mellett, a *Bug* folyónál, a keleti hadszíntéren.
Mint harcokész-századparancsnok hat orosz állást sem-
mist meg, majd a harc befejeztével egy bajbajutott magy-
ar harcokész segítségére sietett. E közben érte a halálos
szívburok-lövés.

Tulcsin község temetőjében helyezték örök nyugalomra.
A Kormányzó Ur Ó Főméltósága 1942 november hó 4-én
kelt legfeljebb elhatározásával érdemeinek elismerésül utó-
lag főhadnaggyá lépette elő, az ellenség előtt tanúsított ki-
válóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért pedig a Magyar
Erdemrend hadisza-
lagon és a kardokkal adományozott *lo-
vaskeresztjét* kapta. (1941. évi 43. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián felállított alantisztizti tan-
folyamot végezte 1939–40-ben.

Laczkó Győző
fhdgy.

v. Zomborszky Lajos
fhdgy.

1942.

AMBRUS BÉLA százados. † 1942 szeptember 10-én, a
Dou folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint géppuskás-századparancsnok századjának élén vi-
vott hősiességéért a Magyar Erdemrend hadisza-
lagon és a kardokkal adományozott *lovaskeresztjét* kapta. (1942. évi 51.
sz. H. K.)

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó
magatartásáért a Magyar Erdemrend hadisza-
lagon és a kardokkal adományozott *lovaskeresztjét* kapta. (1942. évi 51.
sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1935 augusztus 20-án avatták
hadnaggyá.

BABOCHAY JOZSEF százados. † 1942 augusztus
30-án, *Michajlovka* község mellett, a keleti hadszíntéren.

Mint puskás-századparancsnok vonult a Szovjet elleni
harcok színterére. Itt csakhamar zászlóaljparancsnoki beos-
ztást kapott. Egyik ellenőré őria közben, augusztus 25-én,
aknaszilánktól súlyos sebet kapott, amely 5 nap múlva kiol-
tott a hősi bajtársunk életét.

Földi porhüvelyét ideiglenesen *Jekatyerinovka* község te-
metőjében hamolták el.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó
magatartásáért a Magyar Erdemrend hadisza-
lagon és a kardokkal adományozott *lovaskeresztjét* kapta. (1942. évi 52.
sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1933 augusztus 29-án avatták
hadnaggyá.

Ifj. nemes sipeki BALÁS ERVIN százados. † 1942
március 15-én a *Charkovtól* délkeletre fekvő *Bol. Gomoliza*
községnél a keleti hadszíntéren.

Mint egyik önálló huszár századunk parancsnoka két nap
alatt az orosz túlerő hét támadását verte vissza, majd szá-
zadját új védelmi állásba vonultatva, míg ő maga pár em-
berével és egy golyóóróval a falut védte. E harcok során
kapott fejfájása volta hősi halottaink sorába.

Ideiglenes nyughelye *Taranovka*-ban, a magyar hősi
temetőben van.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfel-
áldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadisza-
lagon és a kardokkal adományozott *lovaskeresztjét* kapta. (1942. évi
27. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1934 augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

BALIKO LAJOS II. főhadnagy. † 1942 augusztus 7-én
Sztrozsevoje és *Oticsiba* községek között, a keleti hadszin-
téren.

A Hadiakadémia előzetes vizsgáin kitűnő eredménnyel
felelt meg. Mielőtt azonban végleges beosztásába, egyik
könnyű hadosztályunkhoz került volna, mint egyik gyalog-
ezredünk I. segédszázada került ki a hadszíntérré.

A fenti kritikus napon páncélszázadosként sietett az orosz
túlerővel az ezred balszárnyán harcoló és a nehéz helyzet
folytán megrendült alakulatók erkölcsi erejének helyreállítá-
sára.

Ekkor magyar ruhába öltözött orosz rombolóhadár-
mintegy 100 főnyi különítményével találta magát szemben.

Csallány Sándor
szds.

Csathó Egon
hdgy.

Doge Béla
hdgy.

Ferch Odón
vkb. szds.

Jelentős következtében azonnal meghalt, kezében azzal a fegyverrel, amely az egész ütközet sorsát megfordíthatta volna.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 35. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1937 augusztus 20-án avatták hadnaggyá, mint évfolyamának legderékabb és legkiválóbb akadémikusát.

Vitéz nemes nemespani BARTHA ALBERT hadnagya. † 1942 november 4-én, úrban, a keleti hadszíntér felé.

Életének 22. évében, kötelességének bátor és hűségese teljesítése közben, váratlan szerencsétlenség folytán érte a hősök szent halála.

Hősi porait ideiglenesen a lengyelországi *Jedrov* község temetőjében adták át az anyaföldnek.

A „Ludovika” akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

BARKÁNYI GEZA százados. † 1942 augusztus 13-án, *Korotajánál*, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik géppuskás századunk parancsnoka a fenti tragikus napon hősi küzdelem után súlyos arc- és mellrúléssel ellenséges területen maradt.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1936. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

BERENCSVARY GYULA főhadnagya. † 1942 február 29-én, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogzászlóaljunk századparancsnoka mindegyik vitézül és bátran harcolva nyerte el a hősök koronáját.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 34. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1939 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

CSALLÁNY SÁNDOR százados. † 1942 szeptember 26-án, az augusztus 9-én *Korotaj* községénél kapott légnyomás okozta májvérzés következtében.

Mint az egyik nehézgéppuskás-század parancsnokát orosz gránát okozta légnyomás következtében eszméletlen állapotban találták meg egy gránátölecsériben. Magához térve visszaváltottak csapatához. Itt a szomszéd zászlóalj segítségére sietett századjával. Honvédjétre rámaxkodva, valósággal az ölükben vezényelt tovább, s csak, amikor ereje már végképen elhagyta és öszerogyott, — vitéz öntudatlan állapotban a tábori kórházba, majd onnan szeptember 16-án a budapesti 11. sz. honvéd helyőrségi kórházba. Itt halt meg szeptember 26-án.

Szeptember 29-én temették a gyáliúti honvéd helyőrségi kórház ravatalozójából katonai pompával a rákoskeresztíri Hősök Temetőjébe.

A Kormányzó Ur O Főmeltósága 1942 november hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával hősi érdemeinek elismeréséül utólag *örnaggyá* léptette elő.

A „Ludovika” akadémián 1924 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Kiváló sportember volt. Igen sok bajnokságot és több, mint 50 atletikai sportermet szerzett mint akadémikus, különösen mint a sportért rajongó csapatstízt.

CSATHÓ EGON hadnagya. † 1942 augusztus 8-án, *Porcudinszki* község közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik puskászadunk parancsnoka halálmegegyő bátorsággal vezette rohamra embereit a sokszoros túlerőben lévő ellenség ellen. Roham közben érte a halálos lövedék.

Augusztus 10-én temették el a község temetőjében gyászoló bajtársai.

Igen képzett, lelkes, talpig katona volt. Már az akadémián is a legnagyobb lelkesedéssel készült hivatalára. Katonái, akikkel kemény harcok idején is színet nélkül lelkesített, a rajongásig szerettek.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a kormányzó dicsőítő elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás *Bronzérmét* kapta. (1942. évi 43. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1940 július 4-én avatták hadnaggyá.

DOGE BELA hadnagya. † 1942 augusztus 12-én, a *Korotajak* mellett vívott küzdelemben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik géppuskás-századunk parancsnoka nehéz harcban, hősiessé színtelleg tartott ki az utolsó pillanatig. Szemben nem bírtak vele: magyar ruhába öltözött oroszok lörték le az orvul, hátulról.

Hamvai orosz földben, ismeretlen helyen nyugosznak. Igazi hősi volt, aki a legnehezebb percekben is rendületlenül küzdött, és akinek mindig helyén volt a szíve.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1941 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Vitéz FARAGHO ISTVAN hadnagya. † 1942 augusztus 27-én, a *Don* folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk 6. ütegeinek első tisztje, majd ideiglenes ütegparancsnoka viszonzta a felfedezett főfigyelőnek zúduló orosz gránátot. E kemény tüzérségi párbaj során ellenséges tüzérségi lövedék szilánkjaitól találva halt hősi halált.

Kolbino orosz község temetőjében hantolták el másnap hősi porait szerző bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a kormányzó dicsőítő elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás *Bronzérmét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1941 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Gál Jenő
bdgy.

Györfly-Benyvel György
bdgy.

Harsai Odón
bdgy.

Kémeri-Nagy Imre
bdgy.

HERCH ODÓN vbk százados, † 1942 augusztus 15-én, *Korotajok* mellett, a keleti hadszíntéren.

Mint a vezérkarhoz beosztott százados, önként jelentkezett harctéri szolgálatra. Egyik könnyű hadosztályunk vezérkari munkálataiban vett részt. Hősi lelkeletre elérte fennkölt céljait örökéletű, példamutató hőseinél sorában harcol tovább hazánk szabadságáért és boldogságáért.

A hadműveletek során tanúsított önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon adományozott *lovasgőrcserizjét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)
A „Ludovika” akadémiát 1934-ben, a Hadiakadémiát 1942-ben végezte.

FUZISY (FALBOCK) ZOLTAN alezredes, † 1942 augusztus 15-én, *Korotajoknál*, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogezredünk zászlóalparancsnoka kimagasló hősiességét vezette zászlóalját nehéz és sorsdöntő küzdelmekben át a harci dicsőség felé. A fenti kritikus napon halálus mel-lővelsel elhunyt.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért, valamint zászlóaljának az ellenség előtt való eredményes vezetéseért a Magyar Erdemrend hadidíszit-ménnyel és a kardokkal adományozott *tisztkeresztjét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1916 augusztus 18-án avatták hadnaggyá.

GÁL JENŐ hadnagy, † 1942 szeptember 9-én, a *Sztrozeczeje* mellett harcokban, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik géppuskás-százados parancsnoka, százada életét vívott hősi küzdelem során kapta a halálos feljövését. Szeptember 11-én temették el *Mastyagnjo* község temetőjében szeretőzívű bajtársai.

Igen értékes, mindenben megbízható, fiatal tiszt volt, akire már akadémikus korában is mint a példás kötelesség-tesztés mintaképére tekintettek bajtársai.

Feljárói magas kitüntetésre terjesztették fel a hős hadnagyt.

A „Ludovika” akadémián 1941 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

GYÖRFLY-BENYVEL GYÖRGY főhadnagy, † 1942 október 15-én, *Lukaszenok* községnél, a keleti hadszíntéren.

Mint puskászszázad-parancsnok századija élén áldozta ő is fiatal életét forrón szeretett hazájáért, mikor hősiesség lendülettel kivetette az oroszokat a községből. Súlyos combfőrés következtében keletkezett embólia oltotta ki fiatal életét.

Orosz földben, *Chutor Michajlovka* községben, ezrede hősi temetőjében temették el gyászoló bajtársai.

A lovasias gondolkozású, hazáját, magyar fajtáját és hivatását mindenekelőtt szerető fiatal tiszt mintaképe volt.

Feljárói magas kitüntetésre terjesztették fel a hős főhadnagyt, aki több, mint egy évig járta a harctereket és küzdött az alattomosan fel-felbukkanó partizánok ellen.

A „Ludovika” akadémián 1939 január 15-én avatták hadnaggyá.

HARSAI ODÓN hadnagy, † 1942 július 2-án, a *Don* folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint géppuskászszázad-parancsnok már a védelmi időszakban is több ízben bizonyította be hősiességét vakmerő vállalkozásaival. A hadszíntéren kerülése után csakhamar meginduló támadás harmadik napján puskagolyó találta a lábát, ő azonban továbbra is századija élén harcolt. Másnap, amikor aknavető szakkészbe igyekezett, gránát-szilánk-találat érte a fején.

Tim orosz község temetőjében helyezték ideiglenesen nyugalomra hősi porait.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovasgőrcserizjét* kapta. (1942. évi 52. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1941 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

KÉMERI-NAGY IMRE főhadnagy, † 1942 április 17-én, *Vároiban*, az egyik német hadifőpartházban.
Önként jelentkezett a harctérre, hogy a partizánok ellen vívott harcral szolgálja mindennél jobban szeretett hazáját.

Március 9-én, *Ivanovka* község közelében hatszázfőnyi orvlövész fogta körül a hős főhadnagy kislétszámú fősza-dáját. Hősiessen harcoltak, ameddig csak lehetett. Március 11-én bajtársainak kényszerű visszavonulását fedezve őt érte a végzetes golyó. Fejlődése súlyos volt, azonban meg lehetett volna menteni, ha nem képződött volna fiztula a sebben. Haza akarták szállítani, de állapotának rosszabbodása miatt érkezőben be kellett vinni a varsói 7. sz. *Lazarett* tartálék tábortárházba, ahol párhetes szenvedés után meghalt.

A varsói katonai temetőben temették el teljes katonai díszpompával.

Meg a magyar Felvidék visszacatlásával kapcsolatos különleges helyzetben tanúsított vitéz magatartásáért a kormányzó dicsőró elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás *Bronzermét* kapta. (1939. évi 3. sz. H. K.)

A Kormányzó Ur Ó Főméltósága 1942. évi november hó 2-án a kelet legfelsőbb elhatározással az ellenség előtt tanúsított áldozatkésztségének és önfeláldozásának teljes elismerésül utólag tartalékos századosi léptétre elő.

A „Ludovika” akadémián felállított antoniszti tanfolyamot végezte 1939—40-ben.

LABORCZI (LOCSAVA) LASZLÓ százados, † 1942 augusztus 11-én, a *Don* folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gépkocsizó lövészszóalójunk századparancsnoka hősiessen harcolva áldozta életét hazája biztonságáért és jövőjéért.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszit-ménnyel és kardokkal adományozott *tisztkeresztjét* kapta. (1943. évi 10. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1931 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Langer Henrik
bdgy.

Meskó László
szds.

Oláh János
szds.

Pozsgay György
szds.

LANGER HENRIK hadnagy. † 1942 augusztus 9-én, a Don folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Szakasza élén folytatott hőies küzdelem után, ellenség elentámadás alkalmával oltotta ki életét a halálos fejlövés.

Cheriztyiki orosz községben, ezrede hősi temetőjében helyezték örök nyugalomra a hős hadnagy porait fájdalommal emlékező bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián felállított alantisztiszi tanfolyamot végezte 1939—40-ben.

LUKAVSZKY GEZA főhadnagy. † 1942 július 1-én, a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogoszólóaljunk századparancsnoka az orosz túlerő ellen vívott hőies harcban áldozta életét hazája biztonságáért.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 41. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1939 január 13-án avatták hadnaggyá.

Nemes felsőkubini MESKO LÁSZLÓ százados. † 1942 július 12-én, az *Uryv* községért vívott harcban, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogezredünk I. zászlóaljának parancsnoka, az orosz páncélos erőkkel víváltóság helyzetben vívott éles harcok után, puskagolyótól és kézigránáttól találva áldozta fel hősi életét hazájáért.

Uryv község temploma mellett temették el hősies bajtársai.

A Kormányzó Ur Ó Főméltósága 1942 november hó 4-én kelt legfeljebb elhatározásával hősi érdemeiért utólag *örmaggyá* léptette elő, az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért pedig a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 43. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1926 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

NOSSZKY TAMÁS százados. † 1942 október 12-én, a Don folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik tábortűz-össztályunk ütegparancsnokát hősi harcok során, kötelességének és szolgálatának önfeláldozó teljesítése közben érte a hősök halála.

Porbahlott testét ideiglenesen orosz földben temették el megrendült bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a kormányzó dicsőre elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás *Bronzermét* kapta. (1942. évi 46. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1933 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

OLAH JÁNOS százados. † 1942 július 18-án, a Don folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gépkocsizó lövészszázalójunk páncéltörő-ágyús századparancsnokát hősi lendülettel végrehajtott támadás közben parancsnoki gépkocsijában érte egy orosz harcokosi halálhozó lövése abban a pillanatban, amikor a gépkocsivező mellett felállva a terepet s a támadás menetét figyelte.

Boláirevka orosz község temetőjében temették el másnap szomorúszívű hovánci.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 41. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1933 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes nagy- és kisbarkóci POSFAY EDE százados. † 1942 augusztus 10-én, a Don folyó partján, a keleti hadszíntéren

Mint a Hadiakadémia hallgatója puskásszázad-parancsnokként került a harctérre.

A tragikus nap hajnalán megindult és nagy lendülettel vezetett támadás közben vitézül harcolva tőrrel előre szaladja a Don felé. A terep mindenütt az ellenségek kezébe. Posfay százados a jobbszárnyunkon víváltóság vált helyzetet meg akarván menteni, a legnagyobb tűzben küzdötte magát előre a század élén. Ekkor találta el egy orosz akna, amelynek repeszdarabjai tőből vágták le mindkét lábát.

A Don partján ideiglenes sírban nyugvának hősi porai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1935 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

POZSGAY (PAVLATH) GYÖRGY százados. † 1942 szeptember 10-én, a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogezredünk ezredsegédtszjtét a szeptember 10-ére virradó éjjel parancsnoka egy fontos írásbeli parancsral az ezred harcoló egységehez küldte. Ortagy járórel indult útra. Az arcvonal közelében egyik hovánci aknára lépett. Ennek repeszdarabjai halálos sebet ütöttek rajta. Annyi ereje volt még, hogy a parancsot átadja egy odahívott tisztársának, aztán eszméletét veszítette. A köztözhelyről hátraszállították az egyik tábort kórházba, de hiábavaló volt a legodnosabb orvosi kezelés is. Elvérzett. *Sztari Oszkol* és *Oztrrogoszki* községek között temették el ideiglenesen bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 51. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1930 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Scbeók Endre
bdgy.

Szentgyörgyi Tibor
szds.

Szentgyörgyvári Erő
bdgy.

Vári László
szds.

SIBÉOK ENDRE hadgy. † 1942 augusztus 9-én, *Szucsik* község közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogozódnk puskászad-*parancsnoka* a Don mellett folyó nehéz harcok során fejlődés következtében halt hősi halált mindennél jobban szeretett hazájáért.

Ideiglenesen a Don közelében temették el szerető bajtársai és katonái.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét* kapta (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1941 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes SUHAY IMRE hadgy. † 1942 augusztus 12-én, *Jednonajaja* és *Korotojak* között, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik harcokosi-századunk szakaszparancsnoka sebesülten, gyalogszerrel sietett egyik bajbajutott nehéz harcokosnk segítségére. F. közben érte a halálos lövés, amely nemcsak érző szívet jarta át.

Kölbözo orosz község temploma mellett hantolták el ideiglenes sírjába mélyen megrendült bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a már korábban elnyert, hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás Bronzérem után (1941. évi 39. sz. H. K.) a Magyar Erdemrend ugyancsak hadiszalagon és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét* kapta (1942. évi 52. sz. H. K.)

Hős bajtársunkat 1940 július 4-én avatták hadnaggyá a „Ludovika” akadémián.

SZENTGYÖRGYI TIBOR százados, † 1942 június 10-án, *Kodzyj* és *Gulniszkije-Dzori* községek között, a keleti hadszíntéren.

Mint a Hadiakadémia hallgatója századparancsnoki beosztásban került a harcteré.

Kimagasló személyes bátorsággallett *századja* élén az ellenségre és igen heves tüzeiréig, valamint aknavető tüzben foglalt el a több ellenségész fészekét. E harcok közben halt hősi halált.

Halmvai ideiglenesen orosz földben nyugosznak.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét* kapta.

A „Ludovika” akadémiát mint évfolyamelső végezte 1936 augusztus 20-án.

SZENTGYÖRGYI ZOLTAN százados, † 1942 szeptember 29-én, a Don folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gépkocsizó lövészszázadoiunk századparancsnoka vezért el a nemzet jövőjéért. Honvédségünk egyik legvitézebb katonája érkezett a hősi halált után a hazáért megdicsőült honába.

A gyorshadtest régebbi harcái során az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásáért még életében megkapta a hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás Bronzérem után (1941. évi 48. sz. H. K.) a Magyar

Erdemrend hadidísztménnel és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét* (1942. évi 19. sz. H. K.), hősi halála után pedig a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét*. (1943. évi 10. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1934 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

SZENTGYÖRGYVÁRI ERŐ hadgy. † 1942 augusztus 8-án, a Don folyó partján, a keleti hadszíntéren.

Erős türelvével betört orosz erők ellen vezette támadásra századját. Hősies előretéres közben aknaszilánk találfata, amely azonnal kioltotta fiatal életét.

Nov. Gran. Cbresztijeki község temetőjében temették el a hős hadnaggyot vigasztalhatatlan bajtársai és katonái.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a kormányzó dicséret elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás Bronzéremt kapta. (1942. évi 46. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1940 július 4-én avatták hadnaggyá mint évfolyamának egyik legderékabb, legértékesebb akadémikuskát.

TELKES KAROLY hadgy. † 1942 szeptember 12-én, a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren. Mint a páncélos csapatnem egyik legkiválóbb fiatal tisztje, egyik harcokosi-századunk parancsnoki beosztásban hős páncélosainak élén áldozta életét a hazáért és a nemzet jövőjéért. Több, hős lendülettel végrehajtott sikeres támadás után, a fenti tragikus napon harcokosija telitalálatot kapott.

Hősi halmvait ideiglenesen orosz földben helyezték nyugalomra bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a már korábban elnyert, hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás Bronzérem (1941. évi 27. sz. H. K.) és Ezüstérem (1941. évi 44. sz. H. K.) után a Magyar Erdemrend ugyancsak hadiszalagon és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét* kapta. (1943. évi 4. sz. H. K.)

A hős hadnagya a „Ludovika” akadémiát 1940 július 4-én végezte.

TOPAI PAL százados, † 1942 augusztus 10-én, a Don folyó közelében a keleti hadszíntéren.

Mint egyik páncélos századunk parancsnoka hősies és lendületes előretéres közben áldozta fél életét a haza ol-tárán.

Kihült porai ideiglenesen orosz földben nyugosznak. Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *loszakeresztjét* kapta. (1942. évi 51. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1933 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

VASVÁRY ELEK százados, † 1942 augusztus 15-én, a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű tüzérszázaluk ütegparancsnoka, hősies küzdelem után ontotta ki drága magyar véret nemzeteink jobb jövőjéért.

Hősi porait ideiglenesen orosz földben temették el megrendült bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Érdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1931. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

VARI (VALASKA) LASZLO százados, † 1942. augusztus 10-én, *Urye* község mellett, a keleti hadszíntéren.

Mint erzségedészt egy elfoglalt orosz erődben tartózkodott, amikor egy orosz járőr hátulról, orvul megrámadta az erődben tartózkodókat. Vári százados puskát fogott, hogy megtorolja az ortvámást. Hősies küzdelem után súlyosan sebesülve vitték hátra. Jóllehet azonnali műtéttel próbálták életét megmenteni, még aznap meghalt.

Ideiglenesen *Boldirevka* orosz község temetőjében hanolták el mélyen megrendült bajtársai és hűséges katonái.

Minden alárendeltje a rajongásig fokozódó szeretettel vette körül. Sirjára a temetés után virágból készítettek keresztet katonái és a később elkövetkező súlyos harcok idején is állandóan gondozták.

Feljárói magas kitüntetésre terjesztették fel a hős századosot.

A „Ludovika” akadémián 1933. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

VIZKELETY LASZLO főhadnagy, † 1942. augusztus 8-án, a *Don* folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint századparancsnok, élszánt harcok után költözött el a hősök örökkévalóságába.

Ideiglenesen orosz földben temették el haló porait szerető bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Érdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián felállított alantostiszti tanfolyamot végzte 1938–39-ben.

Az akadémia hősi halottairól szóló tudósításunk ezidén sem lehetett teljes. Pontos adatokat csak a nagy és sorsdöntő harcok befejezése után szerezhettünk hősi életükről és halálukról.

Addig is a legnagyobb emberi áldozat és példa szent varázsa tartsa ébren bennünk a hitet: A nemzet, amelynek ilyen hői fiait vannak, nem vesztet el a történelem katalizimáj közepette sem.

Ez hőscim halálának végső célja és igazi értelme.

Dr. M. K.

ISTEN VELED, PISTA!

Már régebben hallottam rebesgetni, de akkor döbben-tem meg igazán, mikor a reggeli lap „Pro Patria” rovataiban olvastam a nevét. Letettem az újságot és felnéztem, mert ott állt előttem kézzelfogható közelségben a régi bajtárs.

Szemüvegét, melynek egyik szára cernával volt összekötve, az ablak felé tartva gondosan tisztogatta egy papírral.

— Elhoztam a tízóraidat — mondta szórakozottan. Rálehelt a szemüvegére és másról kezdett beszélni. Kincstári bakancs volt rajta, fekete posztó cögernadrág, — amit olyan szívesen cseréltünk volna el kammgárnra, — az aranygombos zubbony és a kék sapka, melyet hátraolva viselt. Ő volt a legmagasabb köztünk és kicsit hajlottan tartotta magát. Ha megkérdztük tőle, hogy milyen idő van odafenn, azonnal és epésen válaszolt. Mint a nagyon intelligens emberek, ő is nagyon érzékeny volt.

Azt azonban mindenki elismerte akkoriban, hogy a Zrínyi Miklós honvéd realiskolának legegységesebb alakja kétségtelenül *Farago Pista*. (Rövid o-val, mert erre nagyon kényes volt! Akik ismertük, tudjuk.) Mint a legolvasottabbnak köztünk, nagy volt a tekintélye, bár ezt senki sem tudta, ő maga legkevésbé. Néha-néha egy-egy vitás kérdést került szóba. Rövid ideig gondolkozott, majd egy okos, szellemes, nem ritkán cinikus mondattal eldöntötte a kérdést. Hogy milyen volt valójában, milyen képességek, milyen értékek rejtőztek a szemüveg és a cögierzubbony mögött, azt csak kevesen tudjuk. Mert nagyon zárkózott volt.

Később a Ludovikán kissé megkomolyodott, bár egyénisége itt sem homályosult el, erről sokan tudnánk

könnyes-vidám történeteket mesélni. De ezek az emlékek még kiforratlanok, zavarosak: túlközeliek.

Most elfordult az ablaktól, feltette a szemüvegét, valami köszönésfélét mormogott és hosszú léptével kiment a szobából. És az életükből is kiment, sokunknak

Vitéz Farago István hadnagy

az életéből, akik tudtuk — Pista —, mikor avatás után elváltunk, hogy meg fogod állani a helyedet és nevetve, biztosan, erős lélekkel fogod vezetni embereidet. Nem kerested a könnyű helyeket, a veszélytelenséget, hűséges magasztalást mindnyájunk szemében.

Isten veled, Pista! Gergey Guido hadnagy.

A BAJTÁRSIASSÁG HŐSE

Most is előttem van hol mosolygós, hol elkomolyodó arca.

A balatonlellei tisztí szünidei fiúotthonban találkoztam vele először. Akkor még kis növendék volt *Subay Imre*. Az akadémián már komoly érték, irányító egyéniség, aki legfrissebb csapatnemünk szellemét, a páncélos szellemet igyekezett minden erejével megteremteni és megalapozni. A Magyarok Istene megengedte neki, hogy a hagyományok megszilárdítása kapcsán hirdetett elveit és fiatal katonaeletének eszményeit hősi életével és a hozzá legméltóbb hősi halállal igazolhatta.

Fiatalok lelkesedéssel készültek a legszentebb hivatásra. Érezte és állandóan hangoztatta is, hogy az eszményi bajtársiasság az egyetlen titorkozatos hatalom, amely összekapcsolja és fölemeli a széthúzó magyarságot.

Hősi halálának reggelén könnyű fejszét kap egy ostoba szilánktól. A segélyhelyen még ő tréfálkodik az orvossal. Ott hallja meg, hogy a 485-ös nehéz harcokocsin kar talált érte és a harcokösi parancsnoka súlyosan megsebesült. A következő pillanatban már harcokocsijában ül, hogy bajbajutott bajtársa segítségére siessen. Hiába volt századparancsnokának tilalma, az erős ellenséges páncéltörő tüzben gyalogszerezrel rohan előre, a 485-ös irányába. Pár izgalmas pillanat még s máris a harcokösi van, hogy a megsebesült parancsnok kiemelkedésében segédkezzen. Amint felkapaszkodik a nehéz harcokösi tornyára, éles csattanás hasítja ketté a levegőt. Jólirányzott puskagolyó járja át nemesen érző, segítő szívét.

Igy lépett át a hősi halál kapuján *nemes Subay Imre* hadnagy. Így hanyatlott el ezen a földön katonaelete, hogy az örök magasságokban folytatódjék és hogy ezentúl mindig felfelé mutassa az utat az Alma Mater mostani és elkövetkezendő fiai számára.

A bajtársiasság ilyen fölemelő és eszményi megvilágítása mellett nem mehetünk el szólanul. Feltör be-

lölünk a csodálat és tisztelet érzése fiatal bajtársunk hőstettének említésekor. Amit ő tett, az már több, mint hősiesség. A bajtársiasság hősi apoteozisa, a katonasököttikos álmainak vakmerő valóra váltása. Számunkra pedig az erő és bizalom legtitásabb forrása, leggazdagabb tárháza.

Nemes Subay Imre hadnagy

Büszke fájdalommal nézünk utánad, *Subay Imre*, amint — megtisztulva minden hús- és vértöleléktől — átléped rövid földi életed határmezsgyéjé.

Soha nem felejthetünk, hiszen magaddal vitted a roninok kincsét, ami nem más, mint a *bűség és becsület*. Magaddal vitted, hogy az örökkévalóság tüzeiben megacélozva küldhesd vissza örök talizmánként a Tiedhez hasonló hősi életformára vágyakozó és Téged, eszményeidet soha szem elől nem tévesztő bajtársaidnak.

Dr. M. K.

Nemes Subay Imre hadnagy írja Kolbitóban.

„A cél halál, az élet küzdelem,
S az ember célja e küzdelem maga.”
(Madách Imre: Az ember tragédiája. XIII. szín.)

HALOTTAINK

Az elmúlás törvénye nemcsak a harctereken érvényes. Idehaza is megkövetelte a halál a maga áldozatait az Alma Mater nagynevű volt tanárainak és hűséges fiainak sorából.

Egyrésziük a természet rendje szerint költözött el szerettei köréből, de sokan vannak közöttük olyanok is, akiket idő előtt ragadtott el kegyetlen kezével a halál.

A nagy világlégés közepén áldozunk az ő emlékükhöz előtt is! Ők nem a halállal, hanem az *élettel* adóztak. Munkában töltött, eredményekben gazdag életüket helyezték a maga oltárára.
Legyen áldott emlékeztük!

1941.

DARVAS LAJOS ny. áll. vezérőrnagy. † 1941 december 28-án, *Budapesten*, életének 62. évében.

Hosszú éveken át felelősségteljes és fontos beosztásokban szolgált a honvédség nagy érdekeit.

A „Ludovika” akadémián 1898-ban avatták hadapród-tiszthelyettesé.

A Kerepesi-út melletti temetőben helyezték örök nyugalomra 1941 december 31-én.

RÜDERSCHMIDT FERENC szkv. százados, ny. MAV műszaki főtanácsos. † 1941 december 26-án, *Budapesten*, életének 87. évében.

A „Ludovika” akadémia régi rendszerű tisztképző tanfolyamát végezte, 1881-ben nevezték ki hadapróddá, 1889–1890-ben mint főhadnagy tepearantanár és osztálytisztként működött a „Ludovika” akadémián.

Budapesten, a farkasréti temetőben temették el 1941 december 30-án.

1942.

BALOGH IMRE őrnagy, † 1942 augusztus 2-án, *Beattyóújfaluban*, életének 42. évében.

Szolgálatának hűséges teljesítése közben, tragikus hirtelenséggel hunyt el.

A „Ludovika” akadémián 1924 augusztus 20-án avatták hadnagygyá.

A berettyóújfalusi „Jerikó” temetőben helyezték örök nyugalomra 1942 augusztus 5-én.

BOROSS SÁNDOR ny. áll. altábornagy. † 1942 szeptember 12-én, *Budapesten*, életének 66. évében.

A „Ludovika” akadémián 1900-ban avatták hadapród-tiszthelyettesé.

Budapesten, a farkasréti temetőben temették el 1942 szeptember 17-én.

CSEVE IMRE hadnagy. † 1942 december 20-án, *Zalaegerszegen*, életének 24. évében.

1942 december 11-én *Batyk* község határárnál motor-kerekpárról bukkott. A bukás következtében a benzintartály kilyukadt és a ráömlő, égő benzín valóságos felgyújtotta szerencsétlen fiatal bajtársunkat.

A zalaegerszegi kórházba szállították, ahol súlyos égési sebei következtében 9 napi szenvedés után meghalt.

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avatták hadnagygyá a 17. honvéd gyalogezredhez.

BARO HAZAY SAMU szkv. vezérezredes, volt honvédelmi miniszter. † 1942 február 10-én, *Budapesten*, életének 91. évében.

A „Ludovika” akadémiát végeztek nesztorja volt. Még a régi rendszerű tisztképző tanfolyamot végezte. 1874-ben avatták hadapróddá.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942 február 13-án.

Vitéz báró San Martino del Carso-i HEIM GEZA vezérőrnagy. † 1942 március 3-án, *Budapesten*, életének 54. évében.

Akadémiánk egyik büszksége, a katonai *Mária Terézia Rend* lovagja volt.

1909-ben avatták hadnagygyá a „Ludovika” akadémián. 1928-tól 1934-ig pedig mint őrnagy, a tereptan tanára és a tereptani szertár őreként teljesített szolgálatot az akadémián *Budapesten*, a farkasréti temetőben, katonai pompával történt beszentelése után *Bakonyszőlőslőre* szállították haló porait, s ott a családi sírkertben helyezték örök nyugalomra 1942 március 6-án.

HORVÁTH TIBOR főhadnagy. † 1942 február 9-én, *Debrecenben*, életének 29. évében.

Hosszas kilődés, felévig tartó betegség után váltotta meg szenvedéseitől a halál.

A „Ludovika” akadémián felállított alantisztvisz tanfolyamot végezte mint tató. tüzérhadnagy 1939–40-ben.

A debreceni köztemetőben temették el 1942 február 12-én.

KÁPOLNAS ANDOR százados. † 1942 december 12-én, *Budapesten*, életének 29. évében.

Rövid szenvedés után szőlította el a kötelesség mezejéről a halál.

A „Ludovika” akadémián 1936 augusztus 20-án avatták hadnagygyá a tüzérséghez.

A Kerepesi-út melletti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942 december 16-án.

Dr. vitéz nemes alfalvi MANDOKY SÁNDOR ny. áll. tábori főesperes. † 1942 október 27-én, *Budapesten*, életének 79. évében.

A tábori lelkesítő kar nesztorja, egyik legismertebb és legképzettebb tagja volt. Az első világháború előtt a pécsi és a nagyváradi honvéd hadapródkolónban teljesített szolgálatot mint rón. kat. lelkész, a világháborúban pedig hosszú ideig az első arcvonalban szolgált. Tevékeny részt vett az ellenforradalomban is és ő tartotta éveken át a *Júniusi Bajtársak Szövetségének* a ludovikás ellenforradalom évfordulóján, június 24-én az akadémián rendezett emléküléniépéllyével kapcsolatos üzenetleveleket.

Budapesten, a farkasréti temetőben temették el a Júniusi Bajtársak, a tőzharcosok, valamint bajtársainak és tisztelőinek nagy részével mellet 1942 október 31-én.

ORBÁN OTTOKAR százados. † 1942 augusztus 12-én, *Kaposváron*, életének 32. évében.

Kimagasló harcéri szolgálat után váratlanul hunyt el a belső arcvonalon.

A „Ludovika” akadémián 1934 augusztus hó 20-án avatták hadnagygyá a gyalogszóghoz.

A kaposvári keleti temetőben temették el 1942 augusztus 14-én.

PAJTAS GYUZLA vk. ezredes, a 6. honvéd gyalogdandár (ma könnyű hadosztály) parancsnoka. † 1942 január 27-én, *Komáromban*, életének 49. évében.

Az elmúlt világháború kemény katonája, a nemzeti újjáépítés lelkes harcosa, szolgálati helyiségében váratlanul hunyt el.

A „Ludovika” akadémián 1914 október 15-én avatták hadnagygyá.

Földi maradványait 1942 január 30-án a komáromi helyőrségi kórház ravatalozójából katonai pompával kísérték a komáromi déli pályaudvarra, ahonnan családja a *csanád-palotai* temetőbe szállíttatta.

Nemes kissirai SIRCHICH BÉLA ny. áll. altábornagy. † 1942 január 11-én, *Csillagbényén*, életének 71. évében.

A „Ludovika” akadémián 1891-ben avatták hadapród-tiszthelyettesé, 1906-tól 1908-ig pedig mint vk százados: tanár és az általános katonai tárgyak tanulmányvezetője volt ugyanitt.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942 január 14-én.

Nemes szandai SRÉTER ISTVAN szkv. vezérőrnagy, es és kir. kamarás, ny. honvédelmi miniszter, a katonai *Mária Terézia Rend* lovagja. † 1942 szeptember 9-én, *Budapesten*, életének 76. évében.

Bár nem a „Ludovika” akadémiát végezte, 1900-tól 1904-ig itt teljesített szolgálatot századosi rendfokozatban, mint századparancsnok és a gyakorlati szabályzat, a gyakorlati kiképzés, valamint a csapatszolgálat tanára.

Budapesten, a farkasréti temetőben, a székesfőváros által adományozott díszsírhelyen temették el 1942 szeptember 13-án.

SZABÓ ANTAL EMIL ny. áll. ezredes. † 1942 június 22-én, *Budapesten*, életének 75. évében.

O sem a „Ludovika” akadémiát végezte, de 1913-tól 1919-ig, őrnagy és alezredes korában az akadémián teljesített

szolgálatot mint a harcászati, az ábrázoló mérten, a tüzér lövésztárs és a tüzér lövészen tanára. O volt ezenkívül a „Ludovika” akadémia első tüzérségi kiképzővezetője.

Haló porait a farkasréti sírkert katonai temetőjében helyezték örök nyugalomra 1942 június 25-én.

SZOLGA ENDRE számvevőégi tisztviselő. † 1942 július 9-én, *Kassán*, életének 27. évében.

A „Ludovika” akadémiát 1938-ban végezte, azonban gyenge szervezete miatt nem a csapathoz, hanem a honvéd számvevőséghez avatták fel.

Négy évi kifogástalan munkában teljesített szolgálat után váratlanul hunyt el a kötelességteljesítés mezején fiatal bajtársunk.

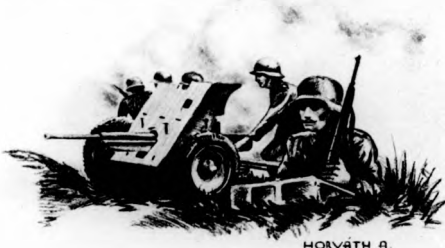
Vitéz SZOMBATFALVY REZSŐ ny. áll. altábornagy. † 1942 március 21-én, *Rákosszentmihályon*, életének 60. évében.

Honvédségünk tábornoki karának egyik legképzettebb tagja, az első világháború kiváló műszaki csapat tisztje költözött el személyében az örökkévalóságba.

A „Ludovika” akadémián mint ezredes 1927-től 1929-ig volt a műszaki csoport parancsnoka és műszaki tanulmány-csoportvezető. Mint tanár a szolgálati szabályzatot, a csapat-szolgálatot és a csapatpedagógiát oktatta messze kimagasló rátermettséggel.

Budapesten, a kerepesi út melletti temetőben temették el bajtársainak és tisztelőinek óriási részvétel mellett 1942 március 24-én.

Dr. M. K.

HORVÁTH A

Tűzkészültség

Horváth Andor főhadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagjának grafikai műve.

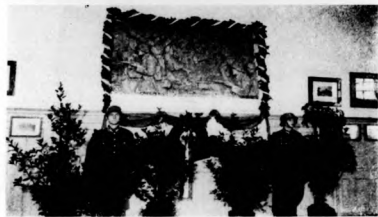
Képek az akadémia életéből.

Az alantostizti tanfolyam ünnepélyes befejezése. 1941. szeptember 15.

A Szent Kristóf-szobor leleplezése.

A „Gyalogsági roham” c. dombormű leleplezése.

1941. november 2.

Az érdi „Kálof” népfőiskola látogatása az akadémán. 1941. december 18.

Az aks. herékpáros század udvarláki őrsége.

Diszmenet a Kormányzóhelyettes út előtt

A várépítő, hadvezér és költő Zrínyi Miklós.
Haranghy Jenő hármasképe a Vitézi Rend Zrínyi-Csoportjának központi helyiségében.

„Légy hű s bízzál jövődbe, nemzetem!”
(Arany János: Magányban.)

KATONAESZMÉNY ÉS HIVATÁSTUDAT A RÉGI MAGYAR IRODALOMBAN

Irta: Dr. Matyia Károly szászdos, a „Ludovika” akadémia tanára.

Csodálatos és erőteljes szellemi egység a régi magyar irodalom. Ma is eleven és mélyreható bizonyossága annak a lendület és sokszínű törekvésnek, amely a magyar szellemi életet az irodalmiság kialakulásának kezdeti stádiumában kitöltötte.

A magyar középkor mélyen és őszintén vallásos embertípusa megérti és természetesen találja, hogy a mélységes hit mellett a magyar kard a honalapítás és nemzetfenntartás legerősebb tényezője. Tudja, hogy ősei karddal vágta utat maguknak Kelet pusztá térein, karddal szereztek meg a maguk számára ezt a földet és kardjuk hegyén hozták ide az őshazából a magyar szellemiség Nyugat kapujában is messzire világító csillagát.

Ez a kor: a régi magyar irodalom kora királyi vérből származó szenteket és hőseket adott a nemzetnek. Jól látta a kor minden magyarja, hogy eszmények nélküli egy nemzet sem állhat meg a történelem irgalmatlan sodrában, s hogy a nemzet saját külön nyelve a legerősebb talizmán ez eszmények ápolásáért és fönttartó erejük biztosításáért folyó küzdelemben. E mellett tudat alatt bár, de érezte azt is, hogy szellemi életének külső megnyilatkozása: irodalma soha sem lehet l'art pour l'art irodalom. Más népek talán megtehetik, hogy szellemi fényűzészámba veszik irodalmi életük fejlődésének nagy titkait, — a mi lelünkben történelmi végzetünk, a ránk mért nemzeti szerencsétlenség s a ránk kényszerített örök harc tudatosítja irodalmunk hivatásérzetét.

Ez a mélyen gyökeredző hivatástudat, helyesebben nemzetfenntartó szellemi jogfolytonosság az egész régi magyar irodalomra jellemző. Ennek a hatalmas irodalmi koregységnek az eszményei ugyanis — első sorban a katonaeszmény — határozottan nemzetfenntartó értékűek, tehát nem csupán egyes szellemtörténeti korszakok tetszős és divatos jelszavai. Eszményeket különben sem lehetett soha jelszavak módjára ráerőszakolni a nemzetre. Ha meg is próbálták nagyneha a magyar lelkiséget nem ismerő hatalmak, mindig kudarcot vallottak vele, mert a nemzet kivetette magából az áleszményeket, mint testünk szervezeté a nem neki való, idegen anyagot. A nemzettest élő organizmusának nagyszerű fiziológiai titka: hogyan plántálódta el ezek a nemzetfenntartó eszmények a kor szellemi képebe, amelyből tulajdonképpen születtek, hogyan éltek és fejlődtek kezdetől fogva a nemzet szellemi életének tudata alatt. Hogyan alakultak, hogyan hatottak, hogyan irányítottak és neveltek az idők végtelenségében egész nemzetedékeket először tudatalatti módon, ösztönösen, majd céltudatosan a katonaeszmény mint nemzetfenntartó erő feltétlen szolgálatára.

Próbáljuk meg a továbbiakban felfedni a nagy titkot, kísérreljük meg a szellemtörténet Diogenes-lámpájával megvilágítani a nemzet szellemi életének csodálatos misztikumát.

A IX. század végén a honalapító Árpád vezetésevel mai hazánkba érkező őseink magukkal hozták ázsiai őshazájukból a szabadságszeretetet, a vitézséget és a tiszta családi élet erényeit. Szellemi életük legrégebbi költői megnyilatkozásai bizonyítják, hogy a mi irodalmunk is, mint a legtöbb népé: mesékkel kezdődött, de nálunk a katonaszemélyi titokzatos módon belénkplántált hatására *hősmondák* lettek ezekből a mesékből és a beléjük szövéődött ősi nemzeti erényekből. A magyar hűnmondák és a magyar honfoglalás mondái a pogány költészet korában (kezdettől 1001-ig) a legfényesebben mutatják a magyar kard irányító szerepét a bátorítalanszerű alakuló és fejlődő szellemi életben. A magyar hűnmondák a csodaszarvas megkapó jelképiségeivel égették bele a nemzet tudatába *Etele király* népével való közös származásunk öntudatduzzasztó hitét. Azok a mondák ezek, amelyekből a *Nibelung-ének* vége is keletkezett s amelyek révén Nyugat megrémült krónikásai az „Isten ostora” népeinek nézték a honfoglaló magyarságot.

Még fényesebb bizonyítékai a magyar kard és a magyar szellem eszményi közösségének a magyar honfoglalás mondái és a magyar királymondák, amelyek népünk dús képzelőerejének, ritka mesélőkészségének és történelmi tudatának méltó kifejezői. *Árpád* és *Szvatopluk* harcai, *Botond* vitéz hőstette *Bizánc* kapujánál, az *augsburgi* gyászos vereség: a nemzet katonaelétének egy-egy jellemző fejezete.

Nem változik ez a kép akkor sem, amikor „*végéter a kiülön magyar Isten pompás álma: s a magyar most már együtt legel és együtt túlekedik a népnéjének közös legelőjén*”.

Királyainkról szóló ősi énekeink a kódexirodalmunk korában (1001—1535) hasonlóképpen a katonai

erényeket emelik ki hősük egyéniségének jellemzésére. A Gyöngyösi-kódex 1490 táján készült „*Ének Mátyás király halálára*” című verse a következőképpen siratja a magyar imperializmus utolsó nagy álmódját:

„*Hatalmasságot jelentéd,
Bécsnek nagy városát te megvennéd,
Ekes sereged ott féletéd,
Királyi széked benne helybezteted.*”

*Nagy ékessége tisztességünknék,
Nagy bátorsága félmünknek,
Ottalmozója magyar népeknék,
Rettenetes léli az lengyeleknék.*”

Ugyanezt a vezetőgondolatot találjuk a XVI. század elejéről való Peer-kódexben, amelynek *Szent László királyról szóló éneke* a lelki tulajdonságok mellett a bátorság erényét magasztalja:

„*Testedben tiszta, lelkedben fényes,
Szívvedben bátor, miként vad oroszán,
Azért neveztek bátor Lászlónak,
Mikoron méglen ifjúad volnál!*”

A nagy mohácsi tragédia után is katonacrényein ket sóvárogja vissza Csáti Demeter a Pannónia megvételéről szóló históriás énekében:

„*Mind egyesek ő dolgokban,
Hatalmasok viadalokban,
Nincs féltmük országokban,
Csak lakoznak bátorságokban.*”

*Nagy erjúk, mint Sámsonnak,
Bátor szívük, mint oroszának,
Mindent rontnak, ha indulnak,
Rettenetesek sokaságukkal.*”

A csodaszarvas.
Haranghy Jenő vízfestménye.

Végyári vitéz őrt áll az éjszakában.
Ungvári Sándor festménye.

A harc gondolatának életet, jövőt biztosító élet-programjának hirdetői a reformáció korában (1535—1603) a történeti énekmondók. *Ilosvai Selymes Péter*, a Toldi-monda versbegyűjtője a magyar erő megtestesítőjének, Toldi Miklósnak alakját állítja a kor magyarja elé, hogy a nemzet alsóbb rétegeiben szunnyadó kalandvágyat a harcos eszmény kialakításánál felhasználhassa. *Túri György* a végvárak vitézeinek a törökök elleni elszánt harcúvágyát dicsőíti.

Legnevesebb énekmondónk: *Tinódi Sebestyén* pedig a nemzeti összetartás szellemi bajnoka és a hősi életforma magasztalója. Nem új hírekre éhes tömeget akar kiszolgálni, hanem hősi példákkal igyekszik ébrentartani a nemzetben a harci erényeket, az egyetlen ellenség: a török elleni szüntelenül lázító s a vallási megosztás okozta fájdalom hangján a teljes lelki és szellemi egység sorsdöntő fontosságát hirdetve. Tőle tanulta meg kora magyarsága, hogy a magyar katonának nincs más válasza, mint győzni vagy meghalni és hogy a magyarság történelmi öröksége a soha meg nem szűnő harc. Válságos korban élt, harcolt és énekelt. Ifjúkorában maga is résztvett a harcokban; meg is sebesült. Jason és Medéáról szóló énekében említi: „*grati vulnere in Dombovar fecit*” (súlyosan sebesülve írta Dombóvárot). Tisztán látja, hogy egyetlen kivézető út áll a nemzet rendelkezésére: a pozitív módon harcos, katonás életszemlélet útja.

Kronikája előszavában írja:

„*E jelenvaló könyvecskét szerzeni nem egyébért gondolám, hanem hogy a hadakozó, bajvívó, várak-, városok rontó és várbanzorult magyar vitézeknek*

lenne tanulság, üdvösséges, tisztességes megmaradásukra, a pogány ellenességnek mimódon ellen állhassanak és hadakozzanak.”

A katonaeszmény gondolata fűti különben egyhangú énekeinek minden sorát. A Szondi György haláláról szóló énekében Drégely vára hős védőjének szemei előtt a halál kapujában is a vízei életforma jogfolytonosságának tudata lebeg:

„*Ezen igen kéri basát, ő nagyságát,
Vitézségre tanítsa ő két apródját.*”

„*Nagy, szép dárdá Szondinak kezébe' vala
Sebesülve térdén állván ő vív vala,
Romlott torony alatt álltálétték vala,
A fejét a hegyről alávetették vala.*”

A „*Hadnagyoknak tanúság*” című énekében mintegy összetoglalva kora kimagasló hadieseményeinek tanulságait, a hadakozás fortélyainak alapos megismerésére, kitartásra és a zavarkeltő pániktól való óvakodásra inti a csapatfőnököket:

„*Ezt nagy szükség, jó vitéz hadnagyok
Megtanulni; mint hadakozzatok,
Példa néktek profétáknak hadok,
Ha úgy jártok, Istenben áldattok.*”

„*Ne futamjék senki közületek,
Mert sok jámbort ti itt elveszthetök,
Magatok is itt vagytok hon elvesztök,
Mély pokolban ti eltemetthetök.*”

*Tinódi Lantos Sebestyén szobra, a Nemzeti Színház előtt
Berezdy Gyula műve*

*Balassa Bálint szobra, Esztergom vára alatt.
Dózsa-Farkas András műve.*

Semmi kétség nem tartja tagunkat,
Meghallgattad Joházkodásunkat,
— Most vélnék vagy, vessük fel mi fánkat:
— Jézus, Jézus! — üvöltösz, ropp, csatt, patt!""

Semmi kétség: igazi hivatásudat vezérelte legrokonszenvesebb történeti énekmondónk költői munkásságát. Nem a forma, hanem a minden tisztelet megérdemlő tartalom az, ami a kor szellemiségének egyik legjelentősebb képviselőjévé avatta az utolsó lantosdiákat.

A reformáció korának, de az egész régi magyar irodalomnak is legegységibb tehetsége az első igazi magyar lírikus: *Balassa Bálint*.

Alig találkoztunk költőink és íróink között másnak az egyéniségében annyira az örök harc és a vitézi életsejny, mint Balassában. Hatalmas, gazdag, előkelő család sarja. Ragyogó életpályá várra, ő azonban a *harcot* választja. Harcol boldoglaton szerelmével, nyers szenvedélyekkel tele természetével, teljésfretlen maradt vágyaival és törekvéseivel. Elveszti birtokait, végigbujdossa egész Középeurópát, elszenvedi az élet minden megalázó csapását: talán ezért a legszebbek vitézi énekei, amelyekben a szüntelen harc szépségeit hirdeti. Halála is méltó harcos életéhez: Esztergom ostrománál hal hősi halált az Aeneis bátorágra, hős lelkültre buzdító szavait hangoztatva: „Nunc animis opus est Aenea, nunc pectore firmo!""

„Az utaknak lese, kemény harcok helye"" az ő tanulóiskolája is, ezért dicsofti vitézi énekeiben azt az életformát, amelynek hőse volt maga is:

„Sőt még az végbeli jó vitéz katonák,
Az szépszagú mezőt, kik széjjel bejárják,
Most azok is vígádnak, az időt múlatják.

Ki szép jüven lévén, bánik jó lovával,
Ki vígan lakozik vitéz barátjával,
S ki pengiz vitéz fegyvert tisztított csizárral!""

(*Borivóóknak való.*)

Nem lehet meghatottság nélkül olvasni ma sem „Búcsú a hazától"" című költeményét, amelyben a kegyetlen léttől bujdosásra ítélt költő siratja a számára álmainak teljességét jelentő vitézi életformát:

„Egriek! Vitézek! Végeknek tüköri,
Kiknek vitézségét minden föld beszéli,
Régi vitézséghez dolgoztatott veti:
Istennek ajánlva légyetek immár til!

Fényes sok szép szerszám, vitéztlő nagy szépség,
Katonatálmány, új forma ékesség,
Seregben tündöklő és fénylő frissesség,
Entőlem, Istentől légyen már békeség!

Vitéz próba helye, kiterjedt, sík mező!
S jákkal, kősziklákkel búvós hegy, völgy, erdő,
Kit az sok csata jár s jó szerencseléső:
Legyen Isten hozzád sok vitézt legelő."

A harc éltető elemeitől megfosztott katoná és költőember megkapó költői búcsúzása a harc embe-reitől, eszközeitől és színhelyétől. Gyönyörű találko-zása a költői vénának a katonacsémnyne!

A katonacsémny halhatatlan magyar klasz-szikusa, *Zrínyi Miklós* erősti meg a már-már süg-gező nemzetet jövőjébe vetett hitében .

Zrínyi, a XVII. század legnagyobb magyarja, az ellenreformáció korának (1603—1704) irodalmi téren is egyik legnagyobb alakja. Hadvezér, költő és ál-lamférfi. A katonai és írói lelkiismeret igazi hőse. Sívár, reménytelen korának nagy ébersztője és vir-rasztója. A „*fegyvert s vitézt énekele!*"" halhatatlan ver-giliusi gondolatával vitéz, hogy betörje a bécsi ármány, a magyar közöny s a török „áfium"" acélfalait és vi-lágosságot, tiszta levegőt vigyen a posványbafulladt katonái és szellemi közéletbe.

A török elleni háborúk egyik eseményét, Szi-getvár hősi önfeláldozással véghezvitt védelmet s dőd-apjának, a szigetvár Zrínyinek hősi elszántságát énekl-i meg nagy hősköteményében. Élete főműve költői ér-tékénél jóval örökbecsűbb és fonségesebb a hősi élet-ről és hősi halálról vallott emelkedett felfogása. Ez a felfogás az ő költői munkássága révén lett lassan és észrevétlenül a kor egyetemes magyarságának is életelve. Ebben rejlik a „*Zrínyiász*"" igazi értéke és jelentősége.

Nincs egész irodalmunknak megrázóbb exclama-tio-ja a „*Török áfium ellen való orvosság*"" megdöb-bentő igazságokat feltáró mondatainál:

„Szegény magyar nemzet, annyira jutt-e ügyed,
hogy senki ne is kiáltson fel utolsó veszedelmeden?
hogy senkinek ne keseredjék meg szíve romlásodon?
hogy senki utolsó halállal való küszködéseden egy
biztató szót ne mondjon? Egyedül legyek-e én örállód,
vigyázód, ki megjelentem veszedelmedet? Nehéz
ugyan ez a bivatalt nekem, de ha az Isten az hazám-
hoz való szeretettel reám tette, imé kiáltok, imé üvöl-
tök: ballj meg engem élő magyar, ibon a veszedelem,
ibon az emésztő tüz!

Kor és ember ritkán egészítik ki egymást olyan szerencsésen, mint a XVII. század meghasonlott, süket kora és a pusztába kiáltó próféta látokai erejével megáldott nagy hadvezér-költő.

Ismét égető szüksége volt a magyarságnak olyan messzehangozó zavú szellemi vezérre, aki a „vitézi resolutio"" nagy gondolatát írta zászlajára.

„Nagy dolog — írja „Vitéz hadnagy"" című munkája „Discursus""-ainak élen — hogy az egész mesterségek között, kiket az emberi társaság feltalál, legtündöklőbb, becsületesebb a vitézség, és végeztere nagy csudára méltó, hogy az élő Isten, ura menyek-nek, földnek, legdicsőségesebb nevei közé téteti ezt: Seregeknek Istene.

Igy akarta az ő véghetetlen bölcsessége és rende-lése, hogy az, aki ezen a világon vitézebb, az legyen becsületesebb (megbecsültebb) is az emberek között."

Zrínyi nemcsak kereste, de éles elméje, tiszta ítélőképessége segítségével meg is találta a török ve-sedelem elleni „antidotum""-okat, ezért volt anny-i ellensége a hatalom árnyékában meghúzódó udvaron-cok soraiban.

Izig-vérig és elsősorban *katoná* volt. Költői munkássága tulajdonképen az egyéniségében felhalmozódott és visszafojtott roppant aktivitás robbanó dinamizmusának levezetése a toll villámhárítójának szívócsúcsán keresztül az ezerezes titkokat őrző magyar földre. Méltán írhatta verses kötetének „Berekesztés”-ében:

„*De híremet nemcsak keresem pennámmal,
Hanem rettenetes bajvivő szabályammal:
Míg élek, harcolok az ottomán hoddal,
Vigan burítottam hazám hamujával.*”

A korán sírjába hanyatlott költő lantja hamar elnémul, de csak arra a kis időre, amig elröppenő lelke a „*magas egeken*” át a Mindenható trónusához ér. Esméi, költői gondolatai, jalkiáltásai és katonabülszeleti axiómái élni fognak, míg egy magyar él az ő halhatatlan szellemének örökörtéku irányításai szerint.

Eddig jórésben katonákról szóltunk, akik tudatosan vagy tudat alatt művelték az irodalmat és szolgálták határozott célkitűzéssel vagy ösztönösen a nemzeti és katonacséményt.

A XVII. század végén és a XVIII. század elején formálódik ki tulajdonképpen a *katonaköltészet* irodalmunkban a kurucdalok révén. Ezek a történelmi népdalok (a tíz balladaszerű elbeszélő költeményről most nem emlékezem meg) a szabadsáért fegyverbe szállt nemzet fájdalmát, óhajátáit, nehéz harcok örvénylő veszedelmét s e harcok próbáit fényesen kiállott hősök, ifjú magyar hősök s hajlontható öreg katonák vállalva véghezvitt küzdelmeit és ragyogó diadalait örökítik meg.

Rákóczi szabadságharcának előhangja szólal meg *Petkő Zsigmond* költeményeiben. A németre, mint ellenségre, még alig gondol, annál nagyobb erővel buzdít a török elleni harca:

„*Mind egyenlő szívvel,
Teljes értelemmel,
Egyaránt vitézkedjünk!
Elveszett hazánkért,
Özvegyek, árvákért
Szívesen iparkodjunk.
Az pogány töröknek
Reánk tőro népnek
Csúfjai, hogy ne legyünk!*”

*Ily jó igyekvésre,
Szép vitézkedésre,
Segéljen az Uristen!
Valamit elvesztett
Szegény magyar nemzet,
Mindent visszanyerhessen!
Még az én két kezem
Puskám, hegyes töröm
Pogányban kárt tehessem!*”

Rákóczi harcai idején éli igazán virágkorát a magyar katonaköltészet. Az egyetemes nemzettest minden tagja együtt éli a szabadsáért harcoló katona élet

tét a szilaj portyázások, kemény harcok vagy a fájdalmas búcsúszások és a keserű bujdosás idején. *Balogh Adám* nótája ma is mintája lehetne a harcok élet dicsőítésének:

„*Török bársony süvegem,
Most élem gyönyögletem.
Balogh Adám a nevem,
Ha vitéz vagy, jer velem!*”

*Zsindelyes hí eszterhási,
Ég a város, ég a ház.
Nem is egy ház, báromszáz,
Mert a kuruc ott tanyáz.*”

A katonaeber igazi férkipanasza a megrázó *Rákóczi-nóta*. Lehanyatlak a kurucok csillaga s a reményvesztett nép kitörő fájdalommal kiált vezérei után:

„*Haj, Rákóczi, Bercsényi,
Vitéz magyarok vezéri,
Bezerédli!
Hová lettek magyar népnek
Élő tüköri,
Nemzetünknek hírszerzői,
Fényes csillagi?*”

A bujdosás keserű gondolatvilága sem tudja kiölni e kor fiaiból a katonaelét utáni olthatatlan vágyat. A vitézség s a jó hírnév egyetlen vágya a „bujdosó szegénylegények” is:

„*Egy bujdosó szegénylegény,
Idegen földön jövevény,
Csak megvonja magát szegény,
Hogy ne is látná a napfény.*”

*Abban lenne reménye,
Fizetésben nyeresége,
Vitézségen előmenté,
Tisztességes híre-neve.*”

A katolikus restauráció korában (1704–1772) újszerű és friss hang dicséri a katonaeltelet: *Báro Amade László* nagyszerű toborzója tartja ébren a katonaszellemet a nemzet minden rétegében:

„*A szép fényes katonának
Arany, gyönyöglete,
Csillog, villog mindenfelől
Jó vitéz fegyvere.
Szép élet, vig élet,
Soha jobb nem lehet,
Hopp, hát jöjjön katonának,
Ilyent, ki szeret!*”

*Menjünk azért seregesen,
Tartsuk meg hazánkat,
Vérrel, bérel oltalmazzuk
Szent, szent koronánkat:
Szép élet, vig élet,
Soha jobb nem lehet,
Hopp, hát jöjjön katonának,
Ilyent, ki szeret.*”

Képek a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportjának együttes díszgyűléséről.

1942. április 29.

Az aks. szimfonikus zenekar és az énekkar a díszgyűlésen.

Vitéz Mindszenty János aks. szaval.

Szép Gyula aks. éneke.

Vitéz Szombathy Pál ezds. tanszékelnök záróbeszéde.

A díszgyűlés meghívott közönsége.

A katonahűség megkapó példája irodalmunkban *Mikes Kelemen*. Leveleskönyvének minden sorából a fegyvelemben felöltött katonalélek kiegyensúlyozott derűje árad. Szívesen osztja meg a bujdosás könnytől ázott kenyerét imádott urával s közben arra is jut ideje, hogy hangulatos leveleivel megnyugtassa és bátorítsa a szenvedőket, oktassa honfitársait. Való igaz *Beöthy Zsolt* megállapítása: „... *Leveleskönyve egy léleknek a képe, amint a történet és élet, a nemzeti és emberi sors borulatát egyszerű igazsággal és megható szeretetreméltósággal tükrözi.*” Igen, egy léleknek a képe, de ez a lélek a XVIII. század magyar katonájának belső világa, a hősi elszántság és a sirig tartó hűség csodálatos és finom keveréke.

Az első családjára is ebben a században döbbenünk: három jónévű magyar katonaköltő él és ír ebben a korban, de egyikük sem tartja szükségesnek (vagy talán érdemesnek?) hogy a katonaszeményt szolgálja műveiben: *Báró Orczy Lőrinc, gróf Guadányi József* generálisok és *Fazekas Mihály* főhadnagy bizonyára a kor hatása alá kerültek. A kor gyermekei ők is, a koré, amely nem tartja egyedül üdvözítőnek többé a nemzeti gondolatot és mindjobban Nyugat felé fordítja orcáját. Tiszteletreméltó nemzeti érzés fűti mindhármuk lelkét, de jellemző, hogy ennek hangot adni a költészet színhűrű lantján már nem tartják szükségesnek.

Ez a kor, amely irodalomtörténeti vonatkozásokban a megújulás és klasszicizmus korának nevét viseli (1772—1825), különböző irányok (franciás, deákos, németes, magyaros) egymásutánjából áll s ebben az iránykeresésben merül ki egész szellemi élete. A katonaszeméynek hátat fordított, de jobbat nem talált helyette s csak a bécsi testőrgárdisták nemes törekvéseinek egyik folytatója: *Kisfaludy Sándor*, a dunántúli nemesség hagyományainak hűsége ápolója gondol rá a „magyar előidőkből” szótt regéiben. Legjellegzetesebb regéje, a *Csobánc*, két helyen is emlékeztet a haza szolgálatának mindenkefelettvaló elsőbbségére:

„Isten hozzád, Rózsa lelkem!
Megyek — úgymond — Budára
S kikeletre Bátorival,
Omnan török nyakára.
Teli — hallom — vitézkekkel
Immár Mátyás udvara,
S én ne mennék? Aki nem megy,
Nem nemes, — nem magyar á’.

De ha az Úr oly sorsot vet,
Hogy Szentgyörgyi egy fia
Vérét ontsa — érted foly az,
Edes baza — Hunnia! —
Akkor rózsám, Gyulafy-faj,
Kesergven a mátkáért,
Vigasztaljon a gondolat:
Szép halni a baziért!”

A deákos irány *Berzsenyi Dániel* költészetében teljesedik ki és éri el tetőpontját. Horatius méltóságával egyesíti az őseitől örökölt magyar lendületet

merész szárnyalású hazafias ódáiban. Klasszikus képei a magyar történelemből vett példákkal változtatva dicsérik „A felköltött nemességhez” című költeményében a szombathelyi táborba gyűlt vasmegegyi nemességét. Lelkesedéssel ünnepli a régi magyar dicsőség és harci kedv megújulását:

„... *Mást mutat e sereg,
Mely most régi magyar módra nyeregben ül.
Nem szállt Trója alá soba
Ily szép pártát had, sem Hunyadinék kezeily
Zászlóit nem emelte volt
Rettenőbb hadi nép Bécs letörtött falán.
Csak sást nemzenek a sorok
S nem szül gyáva nyulat Nubia párdauca.*

*E nép nem gyülevélz csoport,
Nem rabbérbe emelt bíis buzogányt keze,
Ön k é n y t áldoz ez életet
S borgas kardja kövér hantjaiért basít.”*

De jaj, hamar lelohad a lelkesedés s a nemrég még büszke örömmel lelkesedő költőnek elkeseredés kell ostoroznia az elkorcsosult nemzetet „A magyarokhoz” című megrázó ódájában:

„Ó! Más magyar kar mennyköve villogott
Attila véres harcai közt, midőn
A jel világgal szembe szállott
Nemzeteiket tapadó haragja.

Más néppel ontott bajnoki vért hazánk
Szerzője, Arpád, a Duna partjain.
O, más magyarral verte vissza
Nagy Hunyadinék Mahomed hatalmát!”

Berzsenyi hazafias kétségbeesése tovább fokozódik és tetőpontjára jut *Kölcsy Ferenc* hazafias lírájában. Nemzeti imádságunk nagy költője vérző szívvel siratja a mindjobban hanyatló nemzetet a „Zrínyi dala” című költeményének megrindító fájdalma ma is eleven erővel szól hozzánk:

„Hol van a bérc é a vár fölötte,
Szondi melynek sáncait védette,
Tékozolva híven életét;
Honnan a hír felszáll s arculatja
Lángsugarait távol ragyogtatja
S jényt a késő századokra vét?

Itt van a bérc s omladék fölötte,
Mely a hőst és híret eltemette,
Bús feledség hamván s néma bant.
Völgyben ül a gyáva kor s határa
Szűk köréből őse saslakára,
Szédeleg, ha néha jelpillant.”

Még nagyobb kétségbeesés és elkeseredés tartja fogva a költőt a „Zrínyi második éneke” című, ma is megdöbbentő költeménye megírásakor. A felkocott hazafiúi fájdalom lejutóan sötét jóslata költeményének minden sora:

„Aldást adék, sok magzatot honodnak,
Mellén kiket táplál vala;
S másokra vársz, hogy érte vívni fognak?
Önnépe nem lesz védjale?
Szív, lélek el van vesztegetve rátok;
Szent harcra nyitva várt az út,
S ti védfalat körülre nem vonátok;
O gyáva fajt szült s érte sírba jut.“

Idejutott a magyarság. Annyira eltávolodott a magyar kard eszméivilágától, hogy a költőnek, elkorcsosult nemzete élő lelkiismeretének még tovább kellett mennie. Le kellett írnia a következők, szörnyű látomást rögzítő, rettentő sorokat:

„És más hon áll a négy jolyam partjára,
Más szózat és más keblű nép;
S szebb arcot ölt e föld kies határa,
Hogy kedvre gyúl, ki bájkörebe lép.“

Nem csoda, hogy Kisfaludy Károly, a kor szellemi vezére, — aki a vezéri pálcát nem kisebb nagyság, mint Kazinczy kezéből vette át, — még 1826-ban is így ír „Mohács“ című elegiájában, szembeállítva a szent harc és szomorú bukás következményeit:

„Mennyi nemes bajnok, méltó sok századot élni,
Fénytelen út szunnyad, kő se mutatja helyét,
Ősi szabadságot harcolt bár férfi karokkal,
Rendzavaró hévvel vérbé' fírosztove mását.“

Hány bajnok hala így, de csak a boldog leli bérét,
A meggyőzöttnek csillaga véle tűnik.“

Kisfaludy Károlylyal lezárul a régi magyar irodalom, az ő gondolataival tehát tanulmányunk végéhez értünk.

Ami ezután következik az új magyar irodalom Nyugat felé kacsintó irodalmi irányainak sorozata. Ezek az egyetemes európai szellem történetéhez tartozó irodalmi irányok mindjobban távolodnak a nemzeti s így a katonaszeménnyől, s egyre inkább az általános emberi felé sodródnak.

Igy történt, hogy míg a régi magyar irodalom szellemében ösztönösen vagy céltudatosan, de feltétlenül magyar, a magyar romantika már magyar és

európai, a realizmus korának irodalma pedig fokról-fokra lazítva az utolsó tartóköteleket: a népiesség motívumait, lassanként csak európai lesz, míg végül a modern magyar irodalom az „általános emberi“ eszmeköréből eredő túlzások folytán az első világháború végén lábrakapott forradalmi eszmék jármában a nemzetköziség posványába sülyedt.

Az egyetemes magyar nemzeti lélek egyik csodálatos titka a nagy összeomlás után megnyilatkozó, hatalmas erejű életstízn kirobbanása. A nemzeti gondolat újjászülését ünnepli a Trianonban megalázott nemzet. Tisztító vihar zúg át a magyarság életútján s a nagy nemzeti tragédia nyomasztó légkörének megtisztulása után reménykedve éleszik költőink a szent tüzet: az irredenta gondolat vesztalángját.

Lassan a felszínre kerül a népi gondolat is, a magyar erők egyesítésének szent igérete költőink száz-húrú lantján, íróink százszínű elbeszéléseiben, regényeiben és drámai műveiben.

Ime: a hivatástudat a történelmi idők hatására visszatér a magyar irodalomba! Lesz még feltámadás!

Jól tudjuk: a szintézis, amit adtunk: egyoldalú és nem is teljes. Egyoldalúsága azonban, a célt tekintve — szándékos volt, teljességre pedig — véleményünk szerint — egy ember eszemenkájára nem tarthat számot.

Egyébként is szinte kizárólagosan csak a líra és az epika fejlődésének útján kísértük a hivatástudat és katonaszemény alakulását. Ez a két terület látszott ugyanis a legalkalmasabb bizonyító anyagnak tanulmányunk számára.

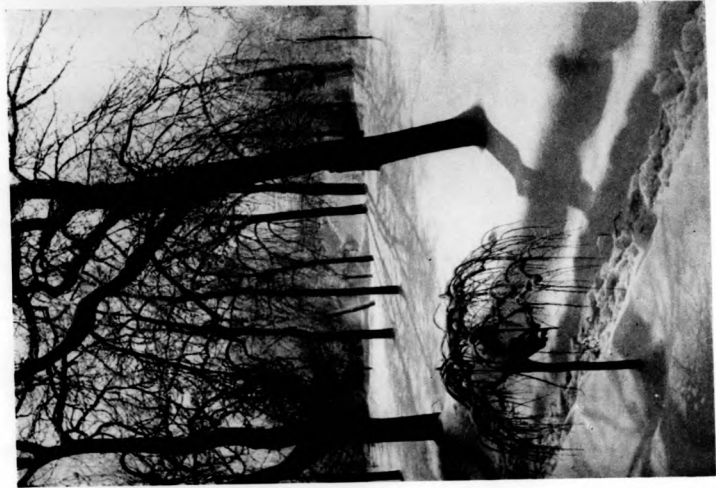
„Erső várunk a nyelv“ — mondja Kosztolányi Dezső.

Mi tegyük hozzá: ennek a várnak oromzatát, bástyáit, tornyait, egyszerű díszét és erejét az irodalom teszi. S a tűzfegyverek és páncélfalak, amelyek megvédik a várbán felhalmozott örökértékű és pótolhatatlan kincseket — az irodalmi élet lelkiismeretnek és hivatástudatnak kohójában edződnek ezer évre szóló, átüthetetlen acéllá.

Most már — úgy érezzük — jöhet a végzet a maga földalatti seregével. A fiatal magyar irodalom — reméljük és hisszük — minden tekintetben fölkészült a büszke vár tökéletes és teljes védelmére!

Kuruc lovasjáró. Haranghy Jenő vízfestménye

„Fény és árnyék.“

„Élet napfényt.“

KÖHLER FERENC: *Abadalmibus téli tájak*

„SZABADSÁGON“ AZ OROSZ HARCTÉREN

*Írta: Villányi Endre százados,
a „Ludovika“ akadémia tanulmányi segédtitzeje*

*A honvéd vezérkar főnökének szemléje
az akadémia parancsnok vezette IV. hadtestnél*

— Hová, hová oly sietve, százados uram? — állít meg öreg nyugdíjas tanítóm, aki sétával tölti idejét a forró augusztusi délutánon.

— Csomagolni megyek, Béla bácsi.

— A, nyaralni mentek?

— Igen, szabadságra a harctérre! A viszontlátásra! — búcsúzó, mert nagyon kifogytam az időből.

— Izé... hát... A kérdést már nem várom be, de megkövült alakjából, ahogyan áll, szinte kiolvasható: szabadság... harctér... érdekes, tegnap még semmi baja sem volt.

Bizony nincs időm elmesélni, hogy a vezérőrnagy úr szabadságidejét tapasztalatszerzés céljából a harctéren tölti, hogy ott egy seregtestet felelősséggel vezessen és engem, mint tanulmányi segédtitztjét magával visz, mert katonai akadémián, különösen háború alatt, csak úgy lehet a kiképzést és nevelést irányítani, ha a parancsnoknak a legújabb harctéri tapasztalatok is rendelkezésére állanak.

Odahaza hosszú kutyanyelvre írt sűrű sorok és az egész szoba rakfelületét betöltő felszerelési és ruházati cikkek végtelen sora, no meg egy katonaláda vár. A Katonai Szemle ügyes cikkében felsoroltak és haditapasztalatokat szerzett bajtársak közül is szükségem holmik mind besomagolásra várnak. De hogyan? A selejteési kísérlet meddő marad, mire merész elhatározás után csomagolni kezdek. Ami kimarad, kimarad. Ki is maradt a fele!

Augusztus 20-án 15 órakor gördülünk ki a 154. számú kórházvonattal a nyugati p. u. „hidegvágányáról”, hogy Szlovákián, Keletporoszországon, Litvánian és Lettországon át jussunk el a magyar arcvonalszakaszra. A nagy vargabetűt az ellenség bombázások és robbantások teszik szükségessé. Vonatunk szabad utat keresve ilyképpen mind északabbra szorul, míg végül is odajutottunk, ahová az egyik vöröskeresztes testvércé semmiképpen sem kívánta: a partizánlás *brianszki nagyerdőbe*.

A 17 négytengelyű kocsiállók kórházvonat kívül-belül gyönyörű látványt nyújt. Magyar gondolat és magyar munka teremtette meg, hogy sebesülteinknek minél nagyobb kényelmet és célszerű szállítási lehetőséget biztosítson. Négy orvos, egy gyógyszeres, két vöröskeresztes testvér és 38 fő legénység a kórházvonat létszáma. A vonat legérdekesebb tagja a jó öreg tartalékos szolgálatvezető őrmester, akit a kórházparancsnok csak „Herr von Laube”-ként tisztel, mert egyformán oroszul beszél németül és magyarul, de mindent tud, mindenütt ott van és mindent mindenkinél jelent.

— Méltóságos ua alázatosan jelentek Krakau felé metyünk — mondja, mert hirtelen nem jut eszébe, hogy a General vezérőrnagyot jelent, viszont tábornokot nem mer mondani. Természetesen soha nem látjuk *Krakkót*, mert északnak megyünk.

— Reggelre Warschauban leszünk százados ua! — Persze a reggel *Thornban* virrad reánk és csak *Dünaburg-tól* kezdünk végre keltenek tartani.

Kifelé menet a vonaton nincs munka, így a hangulat vidám. Szerencsénk van, vagy előtűnik, vagy mögöttünk robban valami, de a mi szép és drága vonatunk sértetlen marad.

Am *Brianszk* előtt hirtelen megállunk. Sűrű szőti az erdő és a hold fénye még bizalmatlanabbá teszi a környéket. A hozzánk rohanó testvércék tele vannak hírekkel. Kétkedve hallgatjuk, majd rettentés nevéstés törünk ki, mert az egyiknek a kezében egy zabkalász veszi át keze remegését. A másik, a bátor — ma már vöröskeresztes repülőgépen szolgálatot teljesítő testvér — nyomta a kezébe talizmánként. Hamar vége a riadalomnak, az őrszemeket bevonják és megyünk tovább.

Egy esős éjszaka után valahol Oroszországban áll meg vonatunk. Innen már nem mehetünk tovább, jön a parancs. Telefonáló gépkocsisért, hogy azzal a magyar hadseregparancsnoksághoz mehesünk. Gépkocsival az utak nem járhatók — így a válasz. Majd közlik velünk, hogy a hadseregparancsnok úr megsebesült, így csak tanulmányútra érkező akadémia parancsnok a legjobbkor jött, hogy azonnal átvegye az egyik hadtest parancsnokságát. Amilyen szomorúságot vált ki az egyik hír, oly örömdetes a másik, mert így azután igazán mód lesz a legjobb tapasztalatokat megszerzeni. Legényeink és pogyászaink az utak felszáradságáig visszamaradnak, a vezérőrnagy úrral repülőgépen folytatjuk útunkat.

Az akadémiaparancsnok búcsúzik harctérre indulása előtt

— Repültél már? — kérdezi a vezérőrnagy úr, miközben a repülőtérről felé haladunk. — Ha nem, itt maradjtatsz.

Nagybőcsén csak a második kérdésre felelve kértem, hogy én is mehessek, mert ilyen élményt nem lehet kihagyni és csak a sikeres leszállás után jelentettem, hogy ez volt életem első repülőútja. Nem mondtam, hogy símán ment volna, mert először is 4 óra hosszatt tartott, míg a repülőgépet (kétmotoros Foke-Wulf) a feneketlen sárból ki lehetett vonszolni. Kezdetnek nem rossz. Aztán meg míg a pilóta szépen beleült az ejtőernyőbe, majd beszíjazta magát, addig én egy kalimpáló ládán ülve, csupaszon nézgettem körül és latolgattam a lehetőségeket, de szólni nem mertem. Az is jó érzést váltott ki, hogy levegőbe lendülve, csak az egyik kerekét sikerült behúzni, a másik úgy tele volt sárral, hogy megakadt. Vajjon kijön-e a behúzott kerék a leszálláskor? Mi lesz, ha beragad? Kijött, de én úgy belejöttem a repülésbe, hogy alig akartam kiszállni.

Gépkocsival folytattuk útunkat, majd a hadseregparancsnokságon való tájékoztatás és a berendezések megtekintése után érkezünk a hadtest törzsszállására, egy kis orosz faluba, melynek díszét a hadtestparancsnoki

épület — azelőtt tanítói lakás — jelentette összes egereivel, békáival, svábbogaraival, legyeivel és még apróbb jószágaival együtt. A meszelés nem sokat segített rajta.

Este lesz. A lefekvés nem egyszerű. A falu sztarosztája (bírája) szállítja a kissé rövidre sikerült szalmazsákokat, ami nem is lenne baj, hiszen Miska, a mintalegény kijelentette: — A százados úr úgyis „összegubancolódva” alszik.

De alig oltom el a gyertyát, a szalmazsákban megindul az élet. Nem vagyok finnyás, de ezt nem lehet kibírni. Mintha a gerincemen korcsolyázna valaki. A vezérőrnagy úr legénye, „Zoli úr” is érdeklődve nézi a szalmazsákokat, de ekkor nem mozdul semmi. Megadom magam, visszafekszem. Am egy perc múlva a helyzet megismétlődik, elrendelem tehát a szalmazsák boncolását. Miska egy egeret és egy békát emel ki a szalmazsák gyomrából, s ezúttal csak az ágyonkivüliek élénk rágeszálása és futkosása zavarja meg a sűrű orosz éjszaka csendjét. De alig borul álom a szememre, máris „Zoli úr” rohangászik a vezérőrnagy úr és az én szobám között: — Riadó, riadó! Itt a Juli néni, már kiasztotta a lámpát. — A Juli néni (négymotoros amerikai eredetű bombázógép) a pontosság mintaképe volt. Naponta 21 óra 30 perckor és hajnali 3 órakor megjelent felettünk és a Sztalin-gyertya fénye mellett oly gondosan és vigyázva dobta le hol kisebb, hol nagyobb bombát, hogy nekünk véletlenül sem történt semmi bajunk. Az esetre, ha szívtelenségből mégis lelőnék, a tisztikar vizionzásképpen 1 heti harcospótdíjat ajánlotta fel a pilótának. Légvédelmi tüzéreink azonban ügylősznek, nem voltak adakozókedvűek, így inkább nem lötték le Juli nénit, aki továbbra is óvakodott attól, hogy bombáival valakit is megbántson. Pedig, ha megharagudott volna, nagy csárdást okozhatott volna, mert óvóhely és hasonló fogalmak megnevezésére csak egy hitvány, válligérő árok szolgált.

Másnap az egyik, tartalékban levő hadosztályunk szemléli meg a vezérőrnagy úr. Ez a seregest szenvedte a legtöbb veszteséget a híres korotjoki csatában, mely

A Kurszk-i vasúttállomáson

Olgay őrnagy sírjánál Nikolajevkában

eléggé kedvezőtlen tűzkeresztsége volt csapatainknak. A hangulat nyomott. „Hősök vagytok...” kezdi beszédét az új hadtestparancsnok s az emberebbe szemlélőmást tér vissza a lélek és az önbizalom.

Sorsát senki el nem kerüli. Az „ukrajnitist” én is megkaptam. A római gyógymód szerint, de toll helyett ujjamat dugom le, életemben először iszom rumot — 2 decit —, aztán be az ágyba. Reggel 5 órakor frissen ébredek. Ez annál is fontosabb, mert — ha tovább kínlódnám az „ukrajnitis”-szel, a balszörnyünkön meginduló német támadást mulasztanám el. A korai indulás nem volt indokolatlan, az éjszakai eső elintézte az utakat, s így hol tolnak, hol dagasztunk, de végül is célunkhoz érünk. Huszonnégy üteg lövi a várost. Félelmetesen szép látvány. Minden csupa füst és tűz. 2 km-re állunk a várostól, mindent pontosan látunk. Rakéták repülnek a levegőbe és a gyalogsági támadás megindul. Egyik szemünk azonban mindig az égnék irányul. A vezérőrnagy úr veje vadászrajval biztosítja a légteret.

Szemünk előtt játszódik le az utcai harc, melyhez a kiserőzenét a Sztalin-orgonák szolgáltatják.

Az ütegparancsnok, akinek oldaltekővő figyelőjéből a csatát nézzük — előtte nem volt gyalogság —, egy orosz üteget pillant meg, amint elváltgátja a senki földjén. A vezényező pillanatok alatt kész és már menne is a tűz, ha a segédfigyelő hangja nem sivatáná a kagylóba: — Egy német üteg vált állást. — Német üteg? Ugyan, hisz tisztán látni, hogy oroszok! Igen, de a parancsnok és kezelők németek. Furcsa ez a háború!

Saját arcvonalunk védőállásaiban járunk és annyit meggyünk meghajlított derékkal, hogy délre alig bírok felgyenesedni. Tavalyi derékszámam jut eszembe. A háború mindenkit megtanít az alázatra. Lövészek fűtyülnek el a fejünk felett, de egy pillanattal sem hiszem, hogy ez nekünk szólhat, míg meg nem kérdezem az egyik géppuskás irányzót, hogy mennyire van ide az orosz. — Itt kérem, — mutat vagy 50 m-nyire, mire még mélyebb tisztelettel kezdem nézegetni az árok fenekét. Csak a „rossbe-bakák” ebédjénél egyenesedem ki, annál is inkább, mert az ezredparancsnok szerint is „szemesszedett” két orosz szépség szolgál fel, csak néhány kilométerre az első vonal mögött. Furcsa ez a háború!

Boldogan ölelem át az árkászszázad parancsnokát, egy osztálytársamat, aki oly misterien állázta a legújabb állásokat, hogy másnap maga sem találta meg. Viszont éptett egy színlelt állást, amit az orosz — a bakák nem kis öröme — szakadatlanul lő is.

A „rossbe-bakák” eddig 28 orosz vállalkozást vertek vissza, közte egy olyan szakaszét, melynek minden embere — 60 fő — géppisztollyal volt felszerelve.

De érdekes volt annak a vállalkozásnak megsemmisítése is, melynek tervét a vállalkozást vezető orosz főhadnagy nál találták meg. Az őtszínben készült vázlatot pontosan lemásoltam. Kivitelem figyelmet érdemel!

Papjainkat várjuk az egyik vasárnap délelőtti istentiszterre. Kissé megkéve és megzavarva érkeznek meg, mert az egyik faluban fergeteként vágzott el mel-

lettük egy teljesen felszerelt kozák szotnya. — A mi oldalunkon harcolnak. Furcsa ez a háború!

A vezérőrnagy úr hadtestparancsnoksága idejére esett a honvéd vezérkar főnöke ő nagyméltósága szemléje is. Jóleső látvány a volt és a jelenlegi akadémiaiparancsnok együttése a harctéren, ahol nem egy neveljük szerzett már dicsőséget hazájának és önmagának. Bejártuk a csapatokat. A vezérkar főnöke személyesen tüntette ki azokat a hősokeket, akik önfeláldozásukról és harcos szellemükéről a legutóbbi időben tettek tanúságot.

Sűrű kis magyar fesztély a mellé, hogy a vkf. úr a bőségesen kiérdemelt nagyezüst vitézségi éremmel díszítse fel.

— Majd írja meg az édesapjának, hogy milyen derekasan viselkedett és milyen szép kitüntetéset kapott — mondja a vkf. úr.

— Alázatosan jelentem, már nincs édesapám!

— Akkor az édesanyjának írja meg!

— Alázatosan jelentem, már az is meghalt.

— No ugye, hogy igaz van a nótának: „árvból lesz jó katonán”, — mondja a vkf. úr emberünknek és megveregeti a vállát, aki ragyogó szemmel tekint fel magas előljárójára és látszik rajta: inkább még százszor megy át a Donon, de senkinek sem írja meg.

— Tudta te, hogy a tavaly kikerült... volt gombos akadémikusunk itt ütegparancsnok? — kérdezi a vezérőrnagy úr, de én nem tudtam.

— Holnap odamegyünk, derék akadémikus volt, meg kell nézнем.

— Igenis! — Máris keresem a térképen, miképpen lehetne az üteget legjobb megközelíteni. („Bézárd” nélkül nem könnyű a térképolvadás és tájékozódás ezen a rettenetesen sűrű vidéken. Az ember a harcterületen ott megy, ahol akar. Igaz, hogy könnyen aknára lép a Bézárdal együtt, de azt bele kell kalkulálni.) A figyelő szinte az ellenész száijában van és az uralgó hátton — egyedül az egész környéken — az orosz ül. — Nem lesz séta ez a látogatás — gondolom magamban, de kimondani nem merem.

— Kérem, oda nappal nem lehet menni — jelenti a tűzérparancsnok, aki jobban ismeri a dörgést. — Belátó ott az egész környék.

— Nem baj, — mondja a vezérőrnagy úr.

Az akadémiaiparancsnok mint a IV. hadtest parancsnoka a 12. könnyű hadosztálynál

— Jelentem kell, hogy eddig is belátott területen jött a vezérőrnagy úr gépkocsija, nem lehet tovább menni, — jelenti az osztályparancsnok, — de út sincs tovább. Lóra ülünk, vágásban megyünk, ameddig lehet, majd egy végtelen napraforgótáblában vagy félórát gyalogolunk, zúttal is meghajolva, mert éppen itt nem nőtt meg eléggé a napraforgó.

A figyelőben vagyunk. Az első vonaltól legfeljebb 300 méterre.

— Saját erő mi van előtted? — kérdi a vezérőrnagy úr.

— Előttem semmi, de balra és jobbra egy-egy lövészraj, kb. 400 méterre.

(Tiszta életbiztosítás.)

— És ha az orosz betört?

— Kiverjük! Van géppuskánk, golyószórónk, géppisztolyunk, kézigránatunk.

Szóval így! Keresem a rendszeresített háromlábú széklet, amire tüzeink oly büszkék voltak a gyakorlatok alatt. — Nincs sehol. Egy rakás napraforgótányér helyettesíti. Még szerencse, hogy a magok nem hegyükkel állnak kifelé.

A figyelő körvondóképessége tökéletes. A központban az ütegparancsnoki lakás. Ez egy komfortos lyuk, csapófalakkal, vízvezetőárokkaival, napraforgószár-padlóval és kevés szalmából álló ágygal.

— Ez az ágyad? — kérdem, mintha nem látnám.

— Igen, kicsit kemény és vizes, de már megszoktam.

— Szóval jobb, mint a „Lasén”!

— Oh, százasod úr! — mondja mosolygva és arca átváltozik, szinte látszik, hogy a jó ruganyos aks-i ágy lebeg lelki szemei előtt. Furcsa ez a háború!

A csapatok a területet és lakosságot kihasználva, vígan aratnak, csépelnek, szántanak. A lakosságnak is vannak veszteségei, de hát háború van. A szélmalomok lapátjai vígan forognak, ha kilövik, megjavítják. A falvakban bundakészítő, harisny- és kesztyűkötő üzemeket, tej- és vajközpontokat helyeztek üzembe az élelmes csapatok és ha rosszajjú lennének, majdnem azt mond-

hatnám, hogy az ellátás nem hátulról előre, hanem előlről hátrafelé történik.

Az orosz géppisztolyba való löszert ellenben mindig az ellenségől kell beszerezni. Ezt vagy saját vállalkozások teljesítik, vagy magukat megadó oroszokat küldenek vissza érte. Hozzák is pontosan.

Az egyik reggelen a szembenálló orosz hadosztályparancsnok személygépkocsivezetője jött át önként, mondván, hogy becsapták, mert 1942-ben nem lesz vége a háborúnak, mint ígérték.

Más alkalommal egy nyakig vizes orosz közlekedik felemelt kézzel az egyik első fészünk felé és jelenti, hogy még vagy harmincan szeretnék megadni magukat, de nem tudnak úszni. Egy szakaszvezetőnk hamarosan szerez egy teknőt és áthajozza az elvtársakat, gondolva arra, hogy azok fegyverzetüket is magukkal hozzák.

Egy somogyi baka elgondolta magában, hogy milyen érdekes is lenne, ha ő az oroszok egyik, csak éjjel megszállt fészket, amelyből előzőleg már egy sereg odakészített löszert áthordott, elaknásítaná. A gondolatot tett követi és hadnagya engedélyt ad a tréfára. Honvédünk át is megy, végrehajtja a munkát és hazajön lesni, hogyan robban a muszka. Nem addig a hadnagya úr. Ő is látni szeretné, de hogy ne érje csalódás, maga is átúszik a Donon és ellenőrzi, hogy az aknák telepítése helyes-e. Furcsa ez a háború!

Mindez azonban csak egyik oldala az éremnek. Senki ne gondolja, hogy ebből áll a háború. A másik oldal halálosan komoly. Kemény és bátor legényeket kíván a gátra. És éppen mert ilyen, nem írok róla, de azt kívánom minden bajtársamnak, hogy ők is sportnak fogják fel a háborút, ne lássák annak nehéz oldalait, mert lógó orral, nekibúslt fejfel nem lehet győzelmet aratni.

Ösztintén és dicsékvés nélkül mondhatom el, hogy amikor a bevonulásra kapott parancsot elolvastuk és amikor a hadtestőrzis tisztikarának zsebkendőlobogtatása közben robotunk ki törzsszállásunkból, összeszorult a torkunk és hogy könnyeink nem buggyantak elő, azt csak egynek köszönhetjük: mint katonák, még egymás előtt is szégyeltük volna.

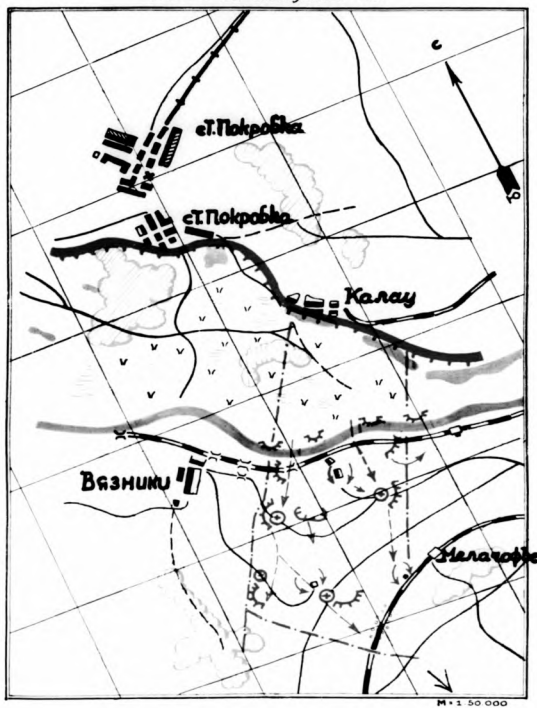

Magyar hősök sírja Kieuban

Col. Cokurdno.

Схема действий фазвег збуннѣ

На 26-27 августа 42

A Don mentén barcoló csapataink elleni egyik orosz vállalkozás terve.

Egy orosz főhadnagy őrszínű vázlat.

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA SÍGYAKORLÓ-CSOPORTJA VOLÓCON.

1942 FEBRUÁR 1—17.

*Írta: dr. Mathia Károly százados,
a „Ludovika” akadémia tanára.*

Akademiánk újabbskori történelmének három nevezetes állomása: *Kassa, Kolozsvár és Nagyvárad* után ezidén az *Északkeleti Kárpátok* történelmi határvonala került sorra 1938. emlékezetes őszi napjai után évenként megújuló hatalmas élményeink sodrában. A *vercekei gondolat*, a honfoglalás történelmet irányító, országot teremtő gondolata kalauzolta a volóczi síkiképzésre kijelölt 70 akadémiást az ezréves határ mentén fekvő, csodálatosan szép vidéken, a százados fenyők és fehér csodák birodalmában.

Február 1-én 23 h 40 I-kor indult a keleti pályaudvarról a boldogan tervezgető csoport *Sükösd György* százados, a testnevelés vezetőjének parancsnoksága alatt. A kiképzés felelősségteljes munkáját mint oktatók: *Kotsis Miklós, dr. Mathia Károly, nemes fogarasi Szabó Béla* és *Dósa Kálmán* századosok, *Zombori Gyula* vívómester, valamint *Hegedűs István* és *Ombódi Mihály* segédoktatók osztották meg a csoportparancsnokkal.

Február 2. A fázersző éjszakai utazás minden kényelmetlen emléket éljuttat a reggel felé felébredt íriss kárpáti szél. *Munkács* felé szétnyílt már a felhők kárpítja is és gyönyörű napsütésben ragyogott a *Latorca*, majd *Szolyva* után a *Vecsa* mindjobban szűkülő völgye. Az erős téli napsütésben veszedelmesen látszó olvadás indult meg a pályatest mentén elterülő fenyérdörök szélén. Pílanatnyi csüggedés szállta meg a vonatablakon kitekingető akadémiásokat: — Mi lesz velünk hó nélkül? — Szerencsére többségben voltak a derűlátók s így hamarosan ismét „fagyos” lett a hangulat...

Több, mint másfélórás késéssel: 12 h 25 I helyett 14 h után érkezünk meg a volóczi vasútállomásra. Hamarosan megtörtént a szállás elfoglalása és a berendezkedés. A tisztikar az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalnak (OMIH) a vasúti állomás közvetlen közelében fekvő kényelmes turistaszállójában és a határvadászszázad lakatanyájának átvonulási szállásán helyezkedett el. Itt szállásoltuk el a segédoktatókat is. Akadémiásaink a község főutcáján egy gazdtárlanul maradt, hatalmas, emeletes villában találták küssé szűkre szabott hálóhelyekkel berendezett, gyéren megvilágított, de azért barátságos szállásra.

Február 3. Az első kiképzési nap. A vasúti állomás közelében fekvő *Kakovec* (634 m) magaslatoat neveztik ki iskolahelynek. Itt történt meg kisebb-nagyobb szerencsével lezajlott „szabadstílusú” lesiklások elbírálása után

*Az első járőrgyakorlat Zügő (Hukliva) felé.
Nemes fogarasi Szabó Béla százados felvétele.*

a csoportbeosztás. Akik „nadrágfék” alkalmazása nélkül értek le a lejtő aljára, a haladók csoportjába kerültek, akik azonban több-kevesebb „megszakítással” értek célba, — „mazsolák”, azaz kezdők maradtak. A versenyzők természetesen már eleve külön csoportot alkottak.

Ezen a napon érkezett meg vitéz nemes kisbarnaki *Farkas Ferenc* vezérőrnagy úr, az akadémia parancsnoka segéd tisztjével: *Kerekes Béla* őrnagy úrral, hogy az egész idő alatt résztvegyen a kihelyezésen.

A február 9-ig terjedő első héten iskolagyakorlatokat végeztünk a községhez közelfekvő, különböző hosszú és meredek lejtőkön. Minden foglalkozás bemelegítő gyakorlatokkal kezdődött. (Térdugodzás, térdnyújtás, terpeszállásba ugrás és zárás, támasztott sí emelgetése, hókeállításba ugrás stb.), de nem feledkezünk meg a helyes és célszerű esés, valamint felkelés gyakorlásáról sem. A megállásokat eleinte ellenlejtőn gyakoroltuk, majd fokozatosan tértünk rá a különböző megállási módokra. (Hókével, kanyarodással, támasztott krisztániával). A hét végére már a „mazsolák” is egészen figyelemreméltó eredményt értek el, haladóink és versenyzőink közül többen pedig egészen művészi magaslatra emelkedtek e katonai jelentőség dolgában annyira fontos sportág művelése terén.

Közben, február 8-án, vasárnap, a község görögkatolikus templomában istentiszteleten vettünk részt, majd megtekintettük a híres volóczi ugróacsnon rendezett országos síugróversenyeiket. Korábban ebédeltünk, majd a tisztikar a vezérőrnagy úrral az élen, illetékes katonai előljárók engedélyével a 12 h 35 I-kor induló vonattal a vott lengyel területen fekvő *Lavocmérő* utazott. *Kozák György* tart. főhadnagy, a lavocsnai 823. sz. pályaudvarparancsnok, *dr. Erlei Ferenc* rendőrfogalmazó, a volóczi határkirendeltség vezetője és *Csikó Árpád* Máv. felügyelő, volóczi állomásfőnök szíves kalauzolás, illetve vendég-

Képek a volóci síkibelyezésről.

1942. február 1.-17.

I.

Az akadémia parancsnoka a gyakorlőterepen.

Pihenő a Kakovoc tetején.

A Tematik a Kakovocról.

Esni is ügyesen kell.

Útban a Plaj felé.

Pihen a járőr.

Nemes fogarasi Szabó Béla szds., Deák Andor és Kókai Kun Zoltán aks-ok felvételei.

Képek a volóci síkibelyezésről.

1942. február 1.-17.

II.

A beszéki határalagút szájánál.

A tisztikar Lavocsné.

Díjkiosztás az OMH előtt.

Az oktatói gárda.

Gyakorlóterepünk az állomásról.

A vereckei hágón.

Nemes József Szabó Béla szás. felvételei.

szeretete tette számunkra örökké emlékeztessé ezt a kirándulást. A beszédi alagút közepén, ahol az ezeréves határ húzódik, egy pillanatra megállt a vonat. A külsőmei magyar multra s a titokzatos magyar jövőre gondoltunk mindnyájan és mikor az alagút északi nyílásán a szelid lengyel lejtők behavazott panorámája tárult átul a szemünk elé, mindannyian hálat éreztünk a Gondviselés iránt, hogy ennyi szép élmény után ide is elkalandoztunk bennünket. A vonat 1 órai tartózkodás után visszazöppent a tisztikar Volócra.

Február 10-én kezdődtek a síjáró-gyakorlatok. Teljes katonai felszereléssel, puskával, fokról-fokra komolyabb teljesítményeket követelő meneteket következtek Volóc tündéri szépségű környékén. A Zúmarás, sudár fenyők, szelid és félelmetes hegyoldalak szinte csábították az embert a tél fehérén pompázó, csillogó világába. Az első napon a zúgói (Hukliva) híd volt a cél. Szép tiszta téli időben hajtottuk végre a járógyakorlatot. Másnap, február 11-én gyönyörű téli napra virradtunk. A *Plaj* (1334 m) oldalában fekvő menedékház felé vittük útnak. Amint feljebb értünk a hegyoldalban, mindjobban éreztük a felhők jeges függönyének dermesztő és bizonytalan érzést keltő közelségét. Mégis felértünk minden baj nélkül mindnyájan. De a legbüszkébbek arra voltak, hogy parancsnokunk is feljött segédtisztjével a *Plajra*, mégpedig sível a talpán. Ezt még nem tette meg — azt hiszem — a tábornoki kar egyik tagja sem.

Február 12-én még komolyabb feladat elő állította a csoportot a kiképzést irányító parancsnok. A *Temnatik* (1347 m) oldalát kellett saját magunk vágta, veszélyesen meredek és éles szerpentin megmásznunk. Komoly munka volt! Páran már „csüggetet szavakat is ejtettek”, de hála Istennek, ezúttal is akadtak, akik jókedvű tréfálkozásaikkal, mókáikkal lelket öntöttek a fáradni kezdő „mazzolák”-ba. Nóta is született ez emlékezetes napon:

„*Ez itt a Temnatik,
Mázhatás rá bolnapi...*”

No, a nótra hamar rácafolttunk, mert a *Plaj*on keresztül még aznap — méghozzá szerencsén — hazaértünk. Erdemes is volt, mert *Simonkay Gyula* főerdőtanácsos, a *Latorca R. T.* vezérigazgatója jóvoltából nagyserű vaddisznópecsenye vár bennünket az OMIH éttermében áfonyával és vörösborral. A lakomára meghívtuk volócói és lavocsnei kedves barátainkat is lekötözött kedves fiúrunk és fáradozásai viszonzásául.

Február 13-án hírvívőverseny volt a Kakovecen és környékén. A versenyzők legtöbbször — köztük több „mazzolák” is — szépen oldotta meg az egy órát igénybevevő menetvonalon feladatát. Délután pedig az akadémiások titkos álma is megvalósult: átmehtek ők is *Lavocsne* állomására. Százszámra írták haza a „Hadművelési területről, bélyegmentes” felírású ellátott tábori lapot szeretteikhez. Volt aláírnivalója bőven szegény pályaudvarparancsnoknak!

Az akadémiaparancsnok úr a délutáni vonattal szolgálati ügyek miatt, mindnyájkól őszinte sajnálatára hazautazott Budapestre.

Másnap, 14-én ismét a *Plaj* volt „műsoron”. A csillogó hókrisztályoktól pompázó téli erdő lenyűgöző díszletei — ha lehet — még tündéklóbbá varázsolták a környéket, mint 11-én. Este a görögkatolikus plébános meghívására

a „Kalot” volócói szervezetének ruszinnyelvű színelőadásán és az ezt követő táncmulatságon vettünk részt pompás hangulattal.

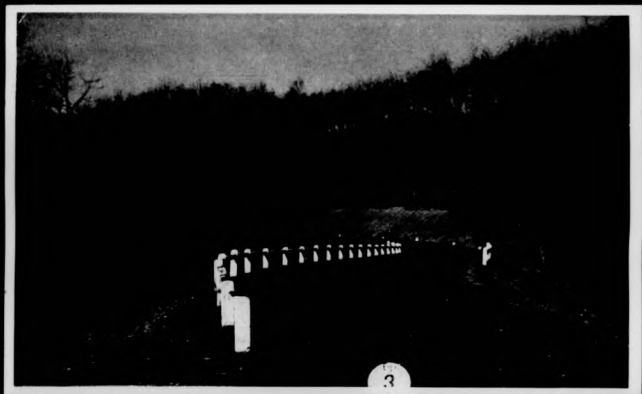
Lassan közeledett kihelyezésünk utolsó napja is. Február 15-én, vasárnap lévén, ismét résztvettünk a görögkatolikus isentiszteleten, majd a *Stoj* felé vezető *Veliky Vrch* (1598 m) magaslatára felé vette útját a csoport. Evvel a fárassal, de a küzdőképességet a véletlegiek fokozó útjal zárult a járórképzés.

A tisztikar egy része ugyanakkor a szomszéd völgyből nyíló *Alsóverekére* látogatott el, hogy felmenjen — ha a hófúvás következményei megengedik — a vercei hágora. A volócói határvadászszázadotl kapott lovasszázad (e sorok írója pedig sí-jörgingel) indult a kis csoport 12 h-kor a történelmi nevezetességű helyre. Szikrázó téli napsütés fénye kísérte útnak. *Felsőverek*e után hamarosan beértünk *Alsóverek*re. Itt vált bennünket a másik szán *Végvári Lovás* őrmesterrel, és *Alsóverek*e-i 4. sz. határvadászros parancsnokával. Most már sokkal kényelmesebben folytathattuk útnak. Hamar végigsihantunk a hosszú közúton és már *Rákócziállás*ra is elhagytuk, amikor észrevettük, hogy a nemrég lezajlott hófúvás teljesen járhatatlanná tette a hágora vezető utat. Visszaküldtük hát a lovasszázadot *Rákócziállásra* és sílécekkel vágtuk neki a még átjárható meredek útnak, hogy felérjünk a hágora. Vezetőnk, *Végvári* őrmester a mindent megtévesztő módon egyformára gyaluló hó félelmetes birodalomban biztos tájékozódókészséggel irányított bennünket. Ó naponként ismertette ezt az utat a hágorán elhelyezett „kisörs”-ház, jól megette hat annak minden hajlatát.

Lenyűgöző érzés volt, amit nagy ügyel-bajjal, de mégis friss erőben felkapaszkodunk a 841 m magasán fekvő hágora. Földrajzi légyonalban alig 10 km-t tettünk meg Volócától ideig, történelmi légyonalban azonban 1000 esztendő utazunk visszafelé. Első útnak az ezredévi emlékoszlophoz vezetett. A meghatottságtól mindjobban homályosuló szemmel olvastam a megszállás alatt is sérteletlenül maradt 5 m magas obeliszken *Köröly Sándornak* 1896-ban, a millenium évében írt pompásan pattogó disztichonjait:

„*Honfit e bércormon szíved bevesebb dobogása
Jelzi, hogy ősi honod drága határa ez lehet.
Itt hangzott egykor riadó csatakejtje Lehelnek,
Nagy Rákócziék itt hullata búcsúkönyvt.
Szent kegyelet tüze gyilít itt minden csipekorkorban.
Oldozd meg sarnid: szent ez a hely, ahol állsz!*”

Hosszú ideig mozdulatlanul álltam a határoszlop mellett. Nem tudtam szabadulni egy mindjobban elémrajzoltó képtől, amely a történelmi helyen szinte bevilágította körülöttem az egész téli tájat. Árpád vezért látam lelki szemem előtt, amint megáll a hágora tetején és mérán lenéz a szorosba: „Verceke híres útjára.” A hon-szerző előt modern filmcsodaként vonult el ezer év történelme, nagyrahívott népképek ezeréves sorsa, minden szenvedése és dicsősége. Láta népét — amely kevéssel a honfoglalás előtt lett nemzetté — a nyugati kultúra jármában és látta, miképpen lett Európa hálatlanságának hősi halotja. Láta az első magyar királyt, a nagy tértitót, aki a nemzet fennmaradása érdekében háttartor

dított Keletnek. Láttá Mohi pusztáján a történelem sakáljait, akik valósággal számonkérték a nemzetétől a tragikus pálfordulás lelki gátszakadását. Láttá a magyar imperializmus utolsó nagy álmódját, régi dicsőségünk megtestesült jelképét: Mátyás királyt, majd a török idők szomorú vergődését, Mohács népének sorsszerű vándorlásait. Láttá a legezsményibb magyar: Rákóczi Ferenc hiábavaló küzdelmeit. Láttá, amint ugyanezen a hágón keresztül hagyja el forrón szeretett hazáját. Láttá a legnagyobb magyar: gróf Széchenyi István szörnű vívódásait és mélységesen emberi tragédiáját. Láttá az első világháború magyar katonáját, amint hősiességgel védi Uzsoknál, Vereckénél és a Tatar hágónál a magyar síksághoz vezető kapukat. Láttá a leggonoszabb emberi indulat és a legnagyobb emberi butaság szütle „szereződés” következtében gűzsbakötött trianoni Magyarországot. Elvonult tehát előtte mindaz, ami csak kivételes emberfőnek jut osztályrészül: népének egész történelme, minden várható és eljővendő szenvedése — és mégis elindult a verecke szoros titokzatos völgye felé, hogy meghódítsa és elfoglalja ezt az országot. A történelem adta kezébe a honfoglalás fegyverét és ő bátran elfogadta azt. . .

De nincs sok időnk az elmélkedésre. Pár barátságos szót váltunk a német határőrökkel, majd a mi „kísőrszűnk szállásán meguzsonnázza hamarosan elindulunk lefelé. A hágóról a szoros felé. Siléceink nyomán keményen szikrázva porlik szét a nagy hidegben csikorgóra fagyott hó. Lefelé menet is egyre honfoglaló őseinkén járt az ezrem. Szinte hallottam lefelé száguldó lovaik patáinak dobogását, amint az éles kőrpáti szél rázza a mélyen betemetett út mentén fagyoskodó fák száraz ágait. Pár

perc alatt ismét *Rákóczi-szálláson* voltunk. Felkapaszzkodunk lovasszánkónkra és 18 h-ra már be is értünk *Volócra*.

Szép volt és minden résztvevője számára emlékezetes marad a nagyszerű volócí sítábor. „Omme tulit punctum, qui miscuit utile dulci!” A hosszú téli délutánokon arra is jutott időnk, hogy a kellemes hasznossal elegyítsük: különböző előadások keretében bővítettük akadémikusainknak a síkiképzéssel kapcsolatos ismeretét. Környékismeret, síanyagismeret, síkarbantartás, segítségügyi szolgálat, híradóismeret, a síjárőrök írásbeli jelentési stb. mind sorrakerültek a homálybavesző, hangulatos téli délutánokon.

Az ezeréves magyar határ közelében ezeréves magyar értékekkel gyarapodva szedtük a sátorfánkat és indultunk visszafelé *február 17-én* 16 h 34 I-kor Budapestre. Másnap, *február 18-án* 5 h 40 I-kor érkezünk meg ismét olvasdó időben a keleti pályaudvarra.

Minden emlék megszűpül az idő kozmetikai csodaszerének hatására. Vannak azonban kivételes élmények, amelyek még emlékképválásuk előtt, létrejöttük pillanatában elérik a szép fogalmának magaslatait. A magyar síkság felé vágató vasúti kocsiiban a téli napsütéstől barnára sült, elgondolkodó arcokon látni lehetett, hogy ilyesmí jár a fejükben, míg a jótékony áram pontot nem tett — legalább egyelőre — az emlékek rendezésének jóléső munkájára.

Ezért lett ilyen kivételes élmény mindnyájunk számára a volócí sítábor!

Mikulás-est a tisztí gyermekek számára. 1941. december 5.
Vitéz nemes cűkszentgyörgyi Mártonffy-Pillepic László százados mint Mikulás.

*A Kaszó-patak völgye
Kárpátalján.
Nemes nemeskéri Kiss Pál
akadémikus felvétele.*

*„Vadász-ebéd.”
Nemesstóthy Kázmér akadémikus felvétele.*

Lángszórós támadás az esztergomi rohamárkász kiképzésén. Szabó Sándor százados felvétele.

ROHAMÁRKÁSZ KIKÉPZÉS ESZTERGOMBAN

1942. július 16. — augusztus 6.

Irta: Szabó Sándor százados, a „Ludovika” akadémia tanára.

A most folyó világháború az egyes fegyvernemek csapatait új követelmények elé állítja. A gyalogság és a gyorscsapatok árkász alakulatait a háború előtt teljesen tévesen valami katonai munkasalakulatként kezelték. Már az első világháború tapasztalatai szerint is számos fegyvertényi sikere fűződik az utászok-árkászok sokoldalú kiképzéséhez és leleményes bátorságához, a most folyó háború pedig megmutatta, hogy az utász és árkász helyett van, ahol a harc a legvéresebben tombol, ahol a küzdelem kőhegyre megy. Ok a korszerű harc ezermesterei!

A „Ludovika” akadémia ennek megfelelően az árkásztisztképzés súlyát a rohamárkász-kiképzésre helyezte.

A folyó évben az árkászkiképzés Esztergomban folyt le, a m. kir. „Török Ignác” II. honvéd utászszázalój gyakorlóterein július hó 16-tól augusztus hó 6-ig. Esztergom városa már régi ismerősként fogadta az akadémikus árkászszaadot, mert már az 1941. év nyarán megismerte és megszerette a lelkesen, jövedvűen dolgozó árkász akadémikusokat.

A század létszáma az elmúlt évekhez viszonyítva igen nagy volt. 325 I. évfolyambeli akadémikus vett részt a háromhetes — elsősorban rohamárkász — kiképzésén. A század hét szakaszra tagozódott, a tisztikar létszáma is ennek megfelelően alakult.

Az akadémikus árkászszaad parancsnoka Szabó Sándor százados volt, beosztottak Jakab Barnabás, Bar-

dóczy József, dr. Mathia Károly, vitéz Mártonffy László, Sükösd György, Kotsis Miklós, Jóny Imre, Dósa Kálmán, nemes Jogarasi Szabó Béla századosok és Derzsenyi Ferenc főhadnagy.

A kihelyezés során az akadémikusok megismerték a folyón való átkelés eszközeit, azok építését és kezelését. Kiképzést nyertek rohamcsónakban, ladikban, pontonban, készítették árhajózási tagokat és kikötő hidakat. A város mellett fekvő kis Dunaágban beépítettek rohambürieket és gyorsbürieket.

Az erődítésnél a kiképzés súlya — az erődítési elemek megismerésén kívül — a körvédőképes támpontok létesítésén volt. Kiépítettünk egy önálló, körvédőképes szakasztámpontot, mely meg volt erősítve egy géppuskás szakasszal és egy páncéltörőágyús szakasszal. A támponton belül az összes tüzfegyverek tüzelőállását váltóállásokkal, a küzdő rajok óvőhelyeit, a szakaszparancsnok harcálláspontját, az összekötő árkokat és a dróttakadályt kiépítettük. A súly a körvédőképességen és a harcokositamás elleni biztonságon volt. Az erődítési kiképzés az egész idő alatt folyt, a szakaszok felváltva vonultak ki az erődítési gyakorlóterre és építették a szakasztámpontot.

A műszaki záróharc-kiképzés során a rendszeresített aknák kezelését, telepítését és felszedését gyakoroltuk.

A robbantásban való kiképzésnél a vállalkozászerű robbantásban képeztük ki az akadémikusokat. Ennek

Robamárkász-kiképzés Esztergomban. 1942. július 16.-augusztus 6.

I.

Erődítési gyakorlat.

A bási emlékmű megkoszorúzása.

a) Ladik.

b) Ponton.

Híradó-kiképzés.

Evezés a pontonban.

Fekete Géza és vitéz Sályi Géza aks-ök fejtvételei.

Rohamárkász-kiképzés Esztergomban. 1942. július 16.–augusztus 6.
11.

Gázfelderítő járőr.

Gázmentesítő járőr.

Tányérakna-telepítés.

Az akadémiaparancsnok úr szemléje. Rohambűrtetés.

Lángszórókiképzés

*Gyakorlatok a lángszóróval.
Szabó Sándor százados, Aggtelek Kálmán és gróf Somssich Péter aks-ök felvételei.*

megfelelően a robbantásban való kiképzést szoktató robbantással kezdtük, melynek célja az, hogy az árkász megszokja a robbantás hatását egészen kis távolságon. három-négy méteres körzeten belül.

Az éles robbantási főgyakorlaton fából, vasból, vasbetonból készült műtárgyakat, drótakadályt, földet, stb. robbantottunk. Robbantottak az akadémikusok orosz 10 kg-os töltettel és szerb sapkatöltettel is.

Új kiképzési ágakkal is bővült az idei árkázkiképzés. A harcos rohamárkász legszébb feladatainak egyike az erődrendszerek megtámadásánál adódó műszaki feladatok végrehajtása: a műszaki erődharc!

Az ellenséges erőd leküzdésének utolsó perceiben igen fontos szerepe van a lángszórónak, ezért az idei árkázkiképzésen minden egyes akadémikus megismerte a 37 M háti lángszóró készülék szerkezetét és kezelését, gyakorlatilag is végrehajtott egy-egy lángszórós esatár részfeladatot: vagy egy erőd lőrésének lángszóróval való vakítását és leküzdését, vagy egy harcárok felsodrását lángszóró lángcsapásokkal.

Igen nagy lelkesedéssel vettek részt az akadémikusok a lángszóró kiképzésen is.

Egy másik új és szintén igen fontos kiképzési ág: a gázfelderítő és gázmentesítő kiképzés volt.

Fontos, hogy minden csapat át tudjon haladni saját erejével és eszközeivel gázzal szennyezett terepen. Nem téveszthet meg senkit az a körülmény, hogy az immár 3 éven keresztül dúló világháború egyetlen hadszínterén sem alkalmaztak gáztámadást.

Az árkázkiképzés során gázfelderítő és gázmentesítő járőr-kiképzésben részesült minden egyes akadémikus.

A kihelyezés alatt az elméleti időszakban tanult híradó ismereteket is értékesítettük és alkalmaztuk a terepen. Az akadémikusok gyakorolták a hevenyszett vezetéképítést helyiségen át, magas és földrefektetett vezetéképítést és gyorsépítést.

A vezetéképítésen kívül állomás- és hírközponttelepítést és berendezést, valamint távmondatok szerkesztését, adását és rejtjelzését gyakorolták.

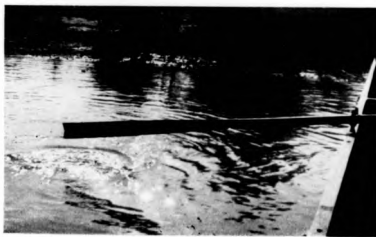
A kihelyezés folyamán *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérornagy úr, a „Ludovika” akadémia parancsnoka három ízben megsemmisítette a kiképzést.

Július hó 26-án, vasárnap az akadémikus árkászszázad parancsnoka kivonult század jelenlétében megkoszorúzta Esztergom város hősi emlékművét.

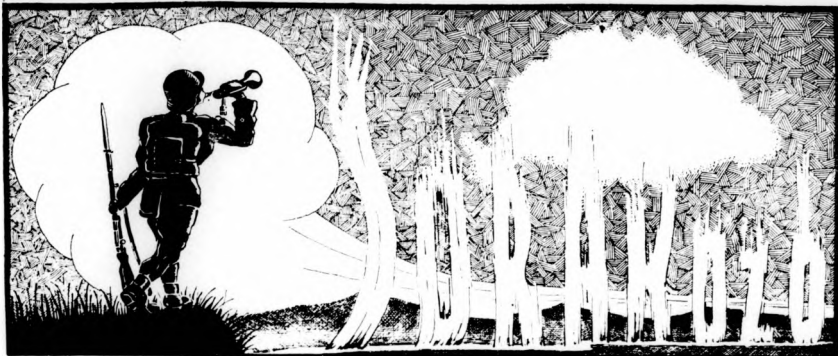
Július hó 29-én a Fürdő-szálló nagytermében és kethelyiségében másoros táncestélyt rendeztünk, amelyen derűs jókedvvel vett részt Esztergom város társadalmának színe-java.

Augusztus hó 4-én búcsúzásként Esztergom városától a Primássiáigeten igen jól sikerült tábornützet rendezett az akadémikus árkászszázad. A műsor hazafias, derűs és sportszámái mély benyomást keltek Esztergom város közönségében. A rendezés *dr. Matbia Károly, vitéz Mártonffy László és Kotsis Miklós* századosok érdeme.

Mindent összevetve: a háromhetes árkázkiképzést hasznos munkával, jó szellemben, jó kedvvel töltöttük el és Esztergom város társadalmában a „Ludovikás” névnek ismét őszinte barátokat szereztünk.

Evezőcsapás. Fekete Géza akadémikus felvétele

...Félre, kishitűk, félre! nem veszett el –
Élni fog nyelvűben, élni művészzel,
Még soká e nemzet!"

(Arany János; Egressy Gábornak.)

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA ZRÍNYI-KÖRE ÉS A HÁBORÚ.

Egy évvel ezelőtt, a második decennium magunkbanéző megünneplése után szívünkbe=markolt a kérdés: folytassuk-e a Zrínyi=munkát a háborús gyorsított kiképzés okozta időhiány ellenére is, vagy függesszük fel – legalább egyelőre – a katonaeszmény szolgálatát a tudomány, irodalom és művészet területén?

Az „Inter arma silent Musae” vigasztalan és fojtó elve kísértett egy darabig a százados falak között. De csak egy darabig! Mert hamarosan rájöttünk arra, hogy nem *szabad* abba=hagynunk ezt a munkát! Hiszen erre elsősorban a zászlónkra írt *név* kötelez bennünket. Az örök katonaeszmény legnagyobb magyar vezéralakjának: gróf Zrínyi Miklósnak a neve, aki életével és tanításával még az ajkunkra toluló nagy kérdés formábaöntése előtt adott választ kinkö kételyeinkre:

„... meg kell vallanom, hogy az emberi elme mind vitézi mesterségre, mind más minden dologra sehonnan annyi segítséget nem viszen, mint a tanulásból és a történet=olvasásból.” (Vitéz hadnagy. Első discursus)

A kard és toll közös jelképe erősíti meg tehát továbbra is önként és önzetlenül vállalt külön munkánk létjogosultságába vetett hitünket. Eszményünk továbbra is a művelt csapatot=marad, aki kifogástalanul elsajátította sorsszerű élethivatásának minden mesterségbeli fortélyát, e mellett azonban kifejlesztette önmagában az emberi lélek mélyén gyökeredző tulajdonságokat is: a tudományos munkálkodásra ösztönző erőt, az irodalmi érzéket, vagy a művészi tehetséget.

Érezzük és tudjuk, hogy mindjobban tágtanunk kell azt a látóhatárt, amely a fiatal csapatot=világ= és emberszemlélete. Lélektani és nevelői érzéke, irodalmi és művészi hajlamai számára a multban korlátokat jelentett. Éppen a mai sorsterhes idők köteleznek bennünket arra, hogy a klasszikus görög embereszmény korszerű típusát igyekezzünk megteremteni: a katonai élethivatás gyakorlati dolgaiban tökéletesen jártas, a mellett mély szellemi és lelki kultúrával átitott egész ember, talpig katonai alakjának életrehívásával.

Felelőségünk tudatában állítjuk, hogy a most felnövekvő nemzedék tökéletesen tisztában van azzal: nem a mának, nem is a holnapnak, hanem egy egész évezrednek élünk, dolgozunk és harcolunk mindnyájan a mai magyar sors osztályosai és éppen ezért sokkal nagyobb és tágabb perspektívákat követelnek tőlünk a világtörténelem szemünk előtt lejátszódó drámai eseményei.

Ez a nemzedék, túl a jövőtérlél jelen történésein arra is gondol: mi lesz a háború után?

A Zrínyi-kör foglalkozásai során is ez a gondolat irányít bennünket és együtt valljuk névadó eszményképünkkel, hogy: „... aki győzelemre vágynak, az oktatassa katonáit szorgalmasan, aki jó sikert kíván, az tudománygal badakozzék s ne próbáljon szerencsét! — továbbá, hogy „... jobbnak kell lennünk, vitézebbnek és tanultabbnak is, ha ellenségeinket meg akarjuk verni.“ (Török áfium. V.)

Ezért választottunk nyilvános díszgyűléscink műsorai számára egységes vezetőgondolatsort, hogy amikor évenként egyszer a nyilvánosság elé lépünk és számot adunk Zrínyi Miklós szellemében végzett csendes, észrevétlen, de alkotó munkánk eredményeiről, lássa és érezze minden vendégünk, melyek azok a kérdések, amelyek a súlyos harcokra készülő és azokra immár teljes mértékben fel is készült ifjú tiszti nemzedéket foglalkoztatják.

Műsorunk irodalmi és zenei számainak mindegyike közvetlenül vagy közvetve e vezetőgondolatok szolgálatában állott.

1941 tavaszán bemutatott műsorunk vezető gondolata: az ezeréves magyar *lélek*, az 1942 tavaszán bemutatott díszgyűlés alaptétele: az ezeréves magyar *sors*, végül az 1943 tavaszán sorra kerülő ünnepély vezéreszméje: az ezeréves magyar *akarata*. Ezeréves történelmünk három nagy titka! Három súlyos jelszó, amely hallatlan erőfeszítésekre tanít és mindenre elszánt, kemény küzdelmet hirdet a hadvezér és költő Zrínyi életeszeményének kialakításán fáradozó csoport számára. Ez a felemletesen szép, történelmi eréjú küzdelem súlyos fogadalomban kristályosodik ki az eszmét követő utódok lelkében:

Ezeréves magyar lélekkel vállaljuk az ezeréves magyar sorsot és ezeréves magyar akarattal építjük föl a végtelen idő titokzatos méhében termékenyülő, az eszmény és valóság egyesülésének boldog lázában érlelődő, történelmi magyar jövőt!

Dr. Matfia Károly.

Az akk. szimfónikus zenekar az 1942. április 29-i díszgyűlés után.

„Hazafélt.”

SZABÓ SÁNDOR százados, a fényképszecsoport vezetőtanárának felvétele.

ÁLLJ BE MOST IS MUNKATÁRSNAK!

A ZRINYI-KÖR ÖRÖKÖS TAGJAIHOZ

*Írta: Horváth Andor főhadnagy,
a Zrínyi-kör örökös tagja.*

A „Ludovikás Évkönyv”, illetve régi nevén: „Ludovikás Levente” minden évben megjelenő, igazán tartalmas, a többi főiskolák hasonló célzatú és tárgyú kiadványaival szemben egyetemesebb, tágultabb, átfogóbb „beszámoló”. Magában foglalja az akadémiának és tagjainak egész évi munkásságát, sőt mi több: SAJÁTOS FLELETET. Oldalain írókka, tehetséges képző- és iparművészek vedlett katonák munkáiban gyönyörködhetünk. Az évkönyv különös értéke, hogy a tisztai szak- és általános műveltség hű és magas színvonalú tükré tudott és tud ma is lenni.

Azonban!

Az egykori „Leventekör”, most Zrínyi-Kör” zászlaja alá önként tömörült tisztisarjadéknak nem szabad abbahagynia, avagy elrejtjenie tudását és képességét a hadnagyvadás után, hanem azt — a szolgálat legkisebb csorbulása nélkül — folytatni *kötelessége!*... A hivatásos tisztikar háborúban kardot forgat és az élen jár; békében mindenképp a kardforgatásra tanítja a nemzet ifjúságát, de ezenkívül részt kell vennie a nemzet békebeli előbbre-, feljebbjutásának elősegítésében, a szaktudományok és művészetek ápolása révén. A Zrínyi-Kör tagsága, amelyet még akadémikus korunkban vállaltunk, nem pusztán kellemes időtöltés, hanem: *eljegyzés* a nagy katonatípusok, a Zrínyiek, Balassák és Széchenyiek példaadói nyomán.

Tekintsük a tisztikart nagy, széles magyar mezőnek, amelynek üdezőlő pázsitján, — közelben és távolban — az elszórtan viruló pipacsstenger rendkívül éber és feltűnő egységet teremt. A nehéz és biztos zöld tömörítés jöleszőn tőri meg a könnyű és tetszetős pipacsok üde piros színe. Ezek a piros pipacsok a Zrínyi-Kör volt tagjai. Legálábbis ilyenekké kell válniuk, hogy a nehéz és kiterjedt zöld mező hatóképese maradhasson befelé és kifelé egyaránt.

Az akadémikusok tartalmas szakcikkekkel, haditechnikai problémákat tárgyaló dolgozatokkal, értékes versekkel, zenei kompozíciókkal, novellákkal, feltűnő és érdekes karikatúrákkal, víz- és olajfestményekkel tették mindig szívesek, érdekessé, korszerűvé az évkönyv lapjait. Mindez azt jelentette külsőleg is, hogy a jövővéd tisztikar belsőleg: nemcsak kifejezetten katonai szakkollegokkal foglalkozik, hanem más irányban is képezi magát. Erre adott és ad az akadémia kebelén belül működő Zrínyi-Kör különleges lehetőséget. A fiatal tisztjelöltek a hajtalmaknak legmegfelelőbb területeken, megfelelő oktatók és alapot kapnak szak- és szépirodalmi, zenei, festészeti,

*Hadik András.
Vitéz Simon András akadémikus domborműve*

szobrászati, iparművészeti, műszaki, fényképész és egyéb képességeik szakszerű továbbfejlesztésére.

Ez eddig rendjén is van!

Mikor a fiatal hadnagy kikerül az Alma Mater faiai közül, élete nyomban megváltozik. Nemes munka, nagy felelősség nehezedik vállaira. Es ilyenkor azt a sok-sok értéket, amelyet az akadémián kapott és kifejeztett, szinte mindegyik kezdi semmibevenni, elhanyagolni. Pedig tudom jól, hogy sok fiatal bajtársamat áldotta meg a Teremtő tehetséggel és rátermettséggel. Ezeket az égi kincseket — a Zrínyi-Kör átfogó és messzelátó célkitűzései szerint — hasznosítani illik, sőt kötelesség!

Erre akarom az életbe már kikerült és az életbe majd kikerülő bajtársaim figyelmét nyomatékosan felhívni. Arra kérem őket, hogy mindenki a maga tehetségének területén, fogadalmához híven támogassa az évről-évre hűségesen megjelenő Ludovikás Évkönyvet!

Senki se hanyagolja el a felavatás után tehetségét, melyet nemcsak az egyetemes tisztikar, hanem a dicsőséges múltú honvédség egyeteme érdekében is kamatoztatnia kell. Mert nemcsak azt akarom e kis cikk révén elérni, hogy ezentúl az a rangban idősebb, képzetebb bajtárs, akire a szerkesztés nehéz gondja hárul, a felavatottak részéről évközben beérkezett sok-sok egyéni meglátású cikk, novella, harctéri élményleírás, harctéri fényképek, rajzok, festmények, faragások, új dalok, stb. anyaga láttán arra kényszerüljön, hogy az évkönyvet bőlesen megfelelje, felát a jelenlegi akadémikusoknak, a másik felét a felavatottak munkatársi seregének adja, hogy így öszinte és teljes képet adhasson a Zrínyi-Kör nevelési munkájának létjogosultságáról, hanem arról az áldott nemzetnevelői munkásságról akarok ábrás vagy ábrátlan beszámolókat szerzeni a szerkesztőség részére, amely a Zrínyi-Kör volt tagjainak apostolkodása révén a laktanyákban, szálláshelyeken jelzi, hogy alapító taná-

runk: *vitéz Rózsás József* alezredes nem hiába bontotta ki 20 évvel ezelőtt mindnyájunk számára a kardos-tollas Zrínyi zászlót!

Dicsekvés nélkül mondhatom el magamról, hogy rajzkészségemet eddig nem hagytam kihasználatlanul. Eddigi oktatói és nevelői minőségemben mindig „rajzolvá” beszéltem. Ez egyszerű, rövid, tiszta és józan módszer. Tanári munkámat papírral és írónnal, szénnel, festékkel és mindenféle rögtönzött módon végeztem, de lelkiismeretesen elvégeztem. A gondolatnak így módon való kifejezése és továbbítása, — legyen az a katonai szakma bármely ágazata is — volt a legcélravezetőbb. Ime, a Zrínyi-Kör hatása az én egyszerű és rövid katonanevelői életemben is már megteremtette a gyümölcsét. Fogadom, hogy ápolni fogom továbbra is, minden magyarok érdekében.

Tudok olyan felavatott bajtársról is, akinek jó grafikusérzéke és betűvetőkészsége van. Ezt vitte az Alma Materből magával, mikor első csapattehézébe bevonult. Körülnézett. Sívárnak találta a századkörletet, de grafikus rethetség nyomban beállította a leletelő sívárság leküzdésébe. Szép, ízléses, betűs körletajtó- és folyosótáblákat készített, a folyosófalakon megkezdte olcsó, papírszegélyes üvegezéssel a század laktanyai és gyakorlóterei fényképeinek egybegyűjtését, illetve felaggatását, vagyis a századkörlet „*tradicionálását*”, a szűkebb vonatkozású hagyományápolás nemes művét. Elhatározása bajtársi szempontból felbecsülhetetlen értékű. Saját körletének kicsinósítása után módor talál arra is, hogy a szomszédos körleteket is átalakítsa.

Micsoda erő, milyen magasatos bajtársiasság, milyen „különleges”, de korszerű totális összetartásra nevelés van ebben és az ehhez hasonló cselekedetekben!

Bevallom, hogy ugyanakkor, amikor alárendeltjeimnek minden akadémiai és úgyncevezett „Zrínyi-pluszt” átadni igyekeztem, nem feledkeztem meg a forrásról, a Zrínyi-Körrel, illetve évkönyvéről sem és hálám jeléül időnként beküldöttem rajzaimat, festményeimet, hogy katoná és polgár egyaránt lássa: a kard mellett tud a magyar honvédtiszt tollat, ecsetet is forgatni, amikor „pihennie” kellene.

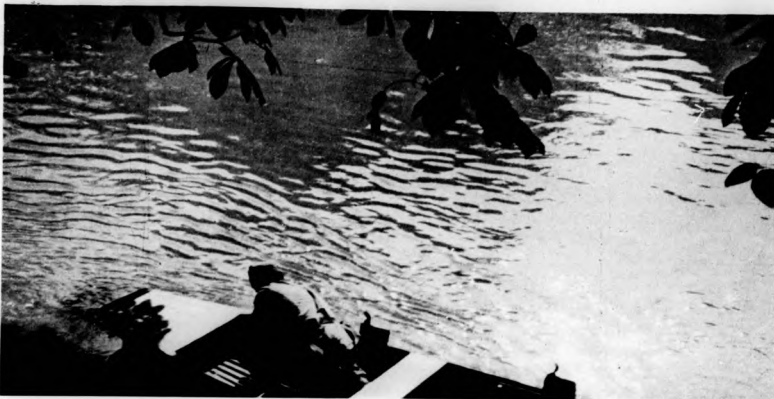
Milyen szép volna, ha kikerült bajtársaim évről-évre többen és többen szerepelnének az Évkönyv hasábjain, ezzel is meghirdetve azt, hogy semmi sem megy veszendőbe, ha ép testben ép lélek él.

Bajtárs! Felemelő és szép érzés az, ha valahová a szakmáserő hivatáson kívül még tartozol, mert így biztosan megakadályozod azt, hogy egyoldalúvá válj, hogy könnyen felbillenj, ha csalódás ér. Nem is szólva arról, hogy tevékenységed révén az átlagon felülemelkedhetsz, kiválhatsz a „tömegemberek” fojtó, szürke köréből. Ha... ha szabadidődben „Zrínyi-szerfen” felüldülsz, kicserélődsz, ha az üres időtöltés és olesó szórakozások helyett alkotó munkával és Zrínyi szelleméhez méltó apostolkodással foglalkozol!

Bajtárs! Ezért kellene szerepelned az Évkönyv egyik vagy másik számában mint a Zrínyi-Kör volt tagjának! Légy méltó továbbra is erre a tagságra és tágítsd az Alma Mater messzelátó célkitűzéseit. Ezzel is utat mutatsz, tehát *nevelsz!* Méghozzá nemcsak közvetlen alárendeltjeidet, hanem a mostani fiatal akadémikusokat is. Végül pedig mindezzel nemcsak nagy lépéssel haladsz előre egyéni értékben, hanem erősíted, öregbíted második otthonunk, a „Ludovika” akadémia szellemét, hírnevét, de építed Hazánk jövőjét is!

Női fej. Vitéz Simon András aks. szoborműve.

Az ellen. Fekete Géza akadémikus felvétele

JEGYZETEK A HARCTÉRRŐL

Írta: Szonyi Miklós I. főbadnagy, a Zrínyi-Kör örökös tagja.

AHOGY A SZOVJETET LÁTJUK.

Amennyire elhanyagolta a közvélemény és az irodalom pár évvel ezelőtt az elzárkózott Szovjet-bizalmat, éppen olyan sokat írnak és beszélnek róla ma. A békeévek írásait nézve a legellentétebb véleményekkel, meglátásokkal találkozunk s valóban, ha valaki nyitott szemmel tekint bele az ottani mélységekbe, tántorgó ürességekbe, óriási zúrzavart, végtelen szélsőségeket, ellentéteket lát. Mindez talán a ki nem forrott rendszer jellegzetessége. Eppen ezért a Szovjetről hű képet adni, vagy csak minden szempontból találó megfigyeléseket gyűjteni is, lelkiismeretes előtanulmányok, az orosz nép alapos ismerete, hosszú évek tapasztalatai nélkül mérészség lenne. Ezért hát az alábbi sorokban szinte vázlatzerűen szeretnék beszámolni pár megfigyelésről. Beszámolóm — úgy érzem — egy-két mozaik-kocka lesz a nagy kép kialakításához. Szorosan vett katonai kérdéseket csak itt-ott érintek, mert általános érvényű tapasztalatok levonásához egyrészt keveset láttam, másrészt soraim csak a hadszíntér egyes részeire vonatkoznak.

AZ OROSZ KATONA.

Mint mindenütt, itt is véletem. A távosöves puskával felszerelt mesterlövészekből, a legkiválóbban kiképzett katonáktól kezdve egészen a lökiképzéset csak az első vonalakban elnyerő, pár hetes katonáig, a 16 éves gyermektől a világháborút járt ötvenévesig mindenkit megtalálunk. Itt tehát hiába keresnénk valami általánosan jellemzőt. Mikor azonban harcra kerül a sor, amikor az orosz visszavonul, védekezik, szinte mind kívül nélkül teljes közönyt áruul el az élettel szemben. Védekezik, ha

kell az utolsó öt lépésig: lö, kézigránátot dob, — s aztán szinte fáultan veszi elkerülhetetlen sorsát. Ez az érzés kell, hogy uralkodjék benne, amikor támad, s nem törődve a pusztító fegyverek tüzeivel, szinte bárgyú módon tör előre. Az élet nem ér semmit! S nem talál félelmet a halálban a partizán, az orvlövész sem, legyen az férfi vagy nő, fiatal vagy öreg. Talán ez az egyik legmélyebbre világító motívum a Szovjet életében. Ha ehhez az életszemlélethez az orosz lelkiesség is alapul szolgál, kétségtelen, hogy itt az új rendszer óriási átalakító munkát végzett, hiszen a velünk született életszeretettel kellett kiirtania. Nem tudom, hogy a szovjet értékelmélet szerint volt-e egyáltalán valami is szent, értékes, becsülendő, de az emberi élet bizonyára nem. Annymira nem, hogy ez a köztudatba is beleygőkeredett.

AZ OROSZ NÉP.

Belelátni az orosz nép lelkébe igen nehéz feladat. Ugyanaz a faj, amelyek közönyösen dobja oda az életét ködös eszmékért, vagy talán nem is tudja miért, — könnyekre fakad, ha miséző papot, misét hallgató katonákat lát. Bizonyossága ez talán annak, hogy a nép lelkét nem ronthatták meg, legföljebb elkábították. A legpiszkosabb kis faluban is lázas sőrőlás, tisztogatás kezdődött szállás-csinálóink megérkezétre.

Ha fátyolos tekintetű öregek arca után keressük a gyermekek, a kicsinyek szemét, rengeteg ösérő, tisztaság, életkedv csillogását látjuk. Meggyőző bennünk arról már a gyermekek száma is, hogy nem a népet, hanem az eszméit, helyesebben vezetői eszméit ítélte halálra ez a háború. A fajban még igen sok ki nem égett, föl nem

használt erő szunnyad, amit most nekik is idegen szellem tart sorvasztó, halálos szorításban.

AZ OROSZ FALU.

Európai, vagy mondjuk magyar fogalmak szerint, Oroszországban falut egyáltalán nem láttam. Talán inkább telepeknek nevezhetnék a házak ottani összességét. A sok erdőség folytán házaik leginkább fából készültek s nem ritka eset, hogy a kisebb házállatok is abban kapnak helyet. Nyáron beszállásoló csapatok még a lakosság legteljesebb tisztogató munkája ellenére is szívesebben választották a sátrat, mint a födelet. A kerítés alig ismert fogalom s a falu néha csak pár házból áll. Az orosz térség ezért a falu neve alatt kis számmal mindig jelzi a falu házainak a számát is. Ha egy mondattal akarnám lejelmezni az orosz falut, talán azt írnam: évtizedek óta egyetlen kopocok sem kőltöttek rá. Valóban találó egyik hónapod megjegyzése: — Ugy látszik, Moszkvában nem is tudják, hogy ez a falu egyáltalában létezik.

AZ OROSZ VÁROS.

A városok már változatosabb képet nyújtanak, nem számítva azt, hogy legtöbbjüknek eredeti arculatára csak romjaiból következtethetünk. A szovjet vezetést talán két nagy törekvés hatotta át: a háborúra való felkészülés és a hírverés. Ez rányomta a bélyegét a városra is.

A gyárparip fejlesztéséről, — mint a háborús felkészülés egyik alapjáról — mindenütt nagy gyártelepek, vagy azok romjai tanúsodnak. A közepes nagyságú (50—250.000 lakosú) városoknál alig egy-két, — a mi fogalmam szerint — városias utcát találunk, a többi aztán faházakból, külvárosi negyedekre emlékeztető nyomortanyákból áll portenger. Az orosz hírverés átakarta formálni ezt a képet s nagyarányú építkezésekbe kezdett, elsősorban a középületek terén. A modern építéstanak eléggé izléses, bár föltétlen nagyképu formáját termelte ki. A külsőt tekintve hatalmas épületek azonban papírvékony válaszfalakat, már újkorában is repezett mennyezetteket tartanak, mert nem az időálló, alapos munka, hanem a tetszetős külső volt a lényeg.

Ahol szépet és jót látunk az első tekintetre, ott belül majdnem mindenütt megtaláljuk a repedezett súlyt tartalmat, vagy éppen teartalalmú ürességet.

Néhol az orosz város már évszázados, vagy éppen évezredes fejlődésre tekinthet vissza (pl. Kiev). El kell ismernünk, hogy a városrendezés igen szép példáit láthatjuk az ilyen városokban. Nincs görbe, vagy egészség-telenül szűk utca, mindenütt árnyas fák bólogatnak. Sok liget, park és gyermekjátszóter, sport-stadion jelenti itt a tetszetős külsőt, — belül egyforma lakásokba préselt, az élet örömeit alig ismerő, szorongólelkű emberek.

AZ OROSZ HADSZÍNTÉR

Óriási kiterjedések, hatalmas szántóföldek, végtelen erdők mellett a magyar hadsereg szakaszán inkább a teljesen átszvedelt terep uralkodott. A messziről sívárnak, egyhangúnak látszó, rejtőzési lehetőségeket alig ígérő terep száz meg száz kis völgyet, horhóst, vízmászt, erdőfoltot, bokorosportot rejtget, a terep minduntalan hajlik, hullámzik, ami pl. védőállás megválasztásánál szinte vég nélkül eszalgotja az embert előre, mindig előbbre. Támadásnál ezer apró meglepetés (tűzrajtaütést,

aknázarat, stb.) tartogat. Nagyban megnehezíti ez a személyi összeköttetést néha már századon belül is. A nyár folyamán jellemző volt a fém magas növényzet, amit az oroszok, bizonyára szándékosan, még előző évről is meg-hagytak (kaszáló, napraforgó, kukorica, gabona). Ez egy-egy rejtőzés után szintén az összeköttetés és tájékozódás nagyreszének elvesztésére vezetett. Nem akarok itt kitérni a már ismert és egyébként csak a magasabb vezetés szempontjából lényeges talajviszonyokra, bár ez szükségessé tenné a csapat tisztjei számára is a vonattal, kocsirakományokkal, lovakkal való gyakoribb foglalkozást nappali és éjjeli menetek keretében egyaránt.

Műszaki munkák szempontjából a talajviszonyok általában nagy könnyébséget jelentenek az itthoni átlagviszonyokkal szemben.

A MAGYAR KATONA.

A magyar nép évezredes katona- és harcos multra tekinthet vissza. Multunk és faji sajátosságaink majdnem minden katonaeény befogadására és önfeláldozásig menő fokozására képessé tesznek bennünket. Ez átment a köz-tudatba is úgyanyira, hogy a katonaeényeket velünk-született természeti adottságnak vettük, amely alig szorul nevelésre, fejlesztésre, sőt még az ébrentartásra sem fordítottunk nagyobb gondot. A harc egyes eszelekményeiben föl-fölvillanó lélek aztán igen érdekes és hasznos tanulságokkal szolgált. Mert élnek ugyan a magyar lélek mélyén a harcos erények, de nem adjuk oda önként, csak ha a helyzet, a sors, az élet kicsikarja tőlünk, kényyszeríti belőlünk.

Ez a nemzetnevelés és a lelki előkészítés terén el-követelt mulasztás.

A magyar katona kötelességet mindhalálig híven teljesíti, de nem a harc iránti szeretetből, hanem mert kötelesség. Így a vállalkozókedv bizonyos csökkenése s a harszúnetekben némi elbizakodottság, könnyelműség volt észrevehető. Kissé túlsokra értékeltük az életet, kissé a tudat és a szelekedtető lelki irányok mögé szorult a szocializmus és a fanatizmus. Tehát csak háttérbeszorult, de él, amint azt számtalan háborús hőstett és példa igazolja, valamint igazolja a magyar csapatok eredményes szereplése is.

Ez azonban olyan tanulság, amit akár ifjúságunk nevelésében, akár a minket sokkal közelebből érintő csapatkiképzésben sem hagyhatunk figyelmen kívül. Foglalkozunk kell tehát a hosi katonalélek belső összetételével, az odavezető úttal. Nemcsak elméleti, hanem gyakorlati módon is törődünk kell a magyar lélek sajátos problémáival s át kell formálnunk, azaz inkább tudatuk alá ráznunk a nemzet lelkét. Ehhez sok pedagógia, csapat- és egyéni pedagógia kell, mert fáradságos az idevezető út, amely a személyes példaadáson kívül megköveteli nemcsak a tömeggel, de az egyes emberekkel való foglalkozást is.

Evek munkájára van itt szükség, de a háború előkészítése, a harcanevelés terén talán ebben látom a fiatal csapatot legfontosabb feladatát. Ha itt megállja a helyét, a lelkesedése, tudása, szorgalma is itt eredményre vezet, akkor valóban a magyar lesz a világ legelő katona-ja s megteremtünk a vezetés iránti bizalmat és hitet is.

Foglalkozzunk tehát többit és ösztönzést a magyar lélekkel! Ez a megismerés és tanulság az én legjelentősebb harctéri tapasztalatom!

Tél-tábornok elhordja magát

Irtai: Erdélyi Tibor százados, a Zrínyi-Kör örökös tagja.

Olvad a hó s ott túl: a reményég.
Mily balga is volt a bit, mily fonák!
Hisz tavasz jöttén a hóodvakból
előjönnek a katonák.

Frissek, kemények s legények ök!
Zúgó folyam kél a hó alól.
Úgy indul meg, mint rügyben az élet,
úgy indul meg messze valahol.

Megindul a páncélos jolyó,
Előtte meg nem áll a gát,

Tél-tábornok megzűgyenülten
hordja el népt s árva önmagát.

Jaj, mi lesz itt tavasszal! ...
Jaj, mi lesz itt, jószágos égl! ...
Táncra-perdül a vörös világ,
és táncra a vörös söpredék.

A hó is mind elolvad egysezer
s a reményég is odaát.
És tavasz jöttén a hóodvakból
— jaj, akkor jaj! — előjönnek a katonák! ...

A magyar harcos bátran énekel

Irtai: Erdélyi Tibor százados, a Zrínyi-Kör örökös tagja.

Ne hallgass, múzsa. Ne hallgass el!
Lángol a batár, az ágyúk torka bög,
cércsemódra vijjog a gránát
s jajongnak erdők, földek és mezők.
Sír a lángvető, kattog a gép,
tótágast áll a világ botorul.
Csak a hősök szíve van helyén,
azokra kétség-fátyla nem borul.
Ne hallgass, múzsa! Ne hallgass el!
Hisz fegyver vagy te is: dallam és derű.
Minden robajon át mosolyra bír szavad:
a hárfabangó aranybegedű.
Ó, múzsa, te drága, szent kehely,
csorgasd a költők szívébe borod.
Fakadjon dal a néma ajkakon,
hogy míg a világ erjed, háborog,
némán senki se üljön
az elefántcsont-tornyok bástyái mögött.

Ó, múzsa, járd be, járd a hősök útját
s emeld magasba a véres, szent rögöt,
melyen dalos ajakkal, nótázó kedvvel
fiaink keletre mennek el! ...
Lángol a batár, az ágyúk torka bög
s a magyar harcos bátran énekel.
Ó, múzsa, dicső fegyvertárs, barát,
add hát ajkunkra bátor fegyvered,
hisz újuló erőnk istennője vagy,
kinek a lángja bennünk megered.
Ne hallgass, múzsa! Ne hallgass el!
A vijjogó gránát meg ne fojtson, jaj! ...
Légy mosoly szemünkben, arcunkon rőzsapír,
ajkunkon bátor, vidám dal, kacaj!
Légy ősi, szent, konok erő,
ábeli erő, mit megirigyel Kain,
a honvédnek szoronyán csillogó fény,
bátor, hősi dallam szívünk húrjain! ...

Akadémikus díszszázadok külföldi előkelőségek fogadásán.

Az aks. díszszázad a Hősök terén Ribbentropp fogadásán.

Ribbentropp üdvözlí az akadémia parancsnokár.
1942. január 9.

Ciano az aks. díszszázad előtt.

1942. január 10.

A Hősök Temetőjében.

Ketel vezértábornagy üdvözlí a tisztí küldörséget.

1942. január 21.

A Hősök Temetőjében.

AZ EZERÉVES MAGYAR SORS

Ira: vitéz Berthó Károly akadémikus.

Az a nemzet, amely a multját félrelöki, jövődjét veti félre. A jövődö a multon épül fel. A nemzet a multjából épít, eldöbva azt, ami nem kövételre méltó belöle. Nemzetünk történelmében, minthogy emberi történelem, vannak szomorú tévedések, hibák, söt tragikus bünök is. „Egy nemzetet nem a szerence, hanem a balsors jellemez” — mondja Jókai. — Nemzetünk történetében a balsors mindenütt szerepel. Ott van *Augsburgnál*, ott van *Mohi-nál*, *Mohácsnál*, a *majtényi síkon*, *Világosnál* és ott van *Trianonban*. De ugyanakkor mindig ott vannak a balsorsot követö belsö életerö értékei is, amelyek által mindig fel-emelkedett, a kapott lecke tanulságait levonta és új élethez fogott. Az augsburgi balszerence kioltja a vad, szertelen vállalkozásoktól lángoló, ázsiai lelket és belöltja a békeség, nyugalom csiráit. Országépítéshez fog a magyar. Fel-töri a szüz földet és máról-holnapra alkotó nép lesz belöle. Csodálatos, dolgos élet kezdödik a Duna-Tisza partjain. Az alkotóerö nagy, alapos munkát végez, mely könnyen veszi fel a küzdelmet a keleti viharokkal. Gazdag nép lesz a magyarból, de a gazdaság irigységet, viszályt és szét-húzást hoz reánk. A szétválás eredménye: *Mohi*. Rette-netes büntetését Isten kegyelméből hamar kiheveri és Európa egyik legnagyobb nemzete lesz. Belsö gyengesége, szét-húzása azonban ismét kipattan. A balsors fekete árnyéka megint ott lebeg felette és csak erősebbü vezérei tudják a veszély bekövetkezésének idejét kitölni, de megakadályozni már ök sem képesek. Jött a török hódítás kora. Fekete-zsegély lapokon jegyzi Klio történelmünk eseményeit másfél évszázadon át.

A Mohácsig nagyhatalmi szerepet betöltö népből kis nép lesz. A virágzó középkori magyar róna elnéptelenedik. A hódoltság területen pusztult a magyar, s helyét rác, oláh, német foglalta el. Az óriási vérvesztéséget — sajnos — a mai napig sem lehetett pótolni. Az elpusztult közép-kori magyar falvakat nem lehetett többé feltámasztani.

Ha ma súlyosan érezzük, hogy kevesen vagyunk, és ha elszakított területeink egy részét népi alapon nem követelhetjük vissza, ebben egyes-egyedül a 150 éves török uralom bünös, mely a magyarságot gyengítette, pusztította és ugyanakkor utat nyitott a beözönlö idegen népek előtt.

A magyarság azonban megdözdött a török hódol-tás alatt. A sok háborúskodás következtében viszány-e izmai rugalmasságát, akaratát megeröszdött, szelleme kimü-

velödött. A magyar vezetőnép lett a Kárpát-medencében. A többi nép helyett is gondolkodó, kormányzó, ideákat termelő nép lett országában.

A befogadott idegen népeket lassanként megtanítottá Nyugat titkaira, tudományaira.

A vendég azonban hálátlan volt és *Világosnál*, majd *Trianonban* csúnyán fizette vissza a tandíjat mesterének.

Trianonban összeomlott egy nemzet, mely egykor Nyugat védöbástáya volt. Európa népei ítélkeztek felette, azok a népek, amelyek ígéreteinek a pitvarában didergett évszázadokon át, de beljebb semmiképpen sem tudott kerülni. Hiába voltak erőfeszítései, hiába folyt annyi vér, hiába volt az építő akarat, a fiatal vágy. Soha senki nem segítette és mindig csak „halált fizetett önmagának” má-sokért. De — hála a Gondviselésnek — Európa népeinek ítéleténél erősebb volt a nemzet élniakarása!

A balsors azonban történelmünk fömozgatója. Ezzel mindig számolunk kell. A honfoglaló magyarság — amikor letelepedett Európában Kelet és Nyugat ütközöpon-tján — egérfögöba bújrt, a biztos felmorzsolás malomkövei közé. Ezeréves története reménytelen kísérletek sorozata abban a törekvésben, hogy ennek a vezétes lépésnek le-sújtó következményét, a nemzet halálát elhárítsa. Az értelem szerint tehát halálra vagyunk ítélve.

A helyzet azonban másként alakult. Multunk és léte-zésünk eleven cáfolata a külsö erőviszonyokból leszüthető következtetéseknek és hisszük, hogy jövődönk is az lesz.

Hiszünk. Mert a multat csak hittel lehet helyesen értékelni. A lelki, erkölcsi, szellemi örökre vetett hittel, az örök hivatás és küldetés öntudatával.

Hogy megmaradtunk, élünk és élni fogunk, annak títka nem külsö erőviszonyainkban, létszámunkban, gaz-dasági, földrajzi, politikai előnyökben, hanem lelki adottságainkban, szellemi értékeinkben és erkölcsi erőviszo-nyainkban rejlik. Ezeknek védelmére és terjesztésére ren-deltettünk a Duna völgyébe, a Kárpátok medencéjébe.

Ez a történelmi tudat acélozza meg akaratunkat, ez tartja ébren nemzeti önbizalmunkat, ez tesz képessé ben-nünket arra, hogy a következő évezredre is vállaljuk az ezeréves magyar sors minden megpróbáltatását.

Mert ez a sorsvállalás maga az ezeréves, söt örök magyar sors.

*Lebel vezér.
Domokos Sándor aks. domborműve a III. B. osztályban*

*Képek az aks. zászlóalj nyári gyakorlatairól.
1942. május.*

Előadás a falu népe előtt Mogyoródon.

Ünnepség a hősök napján Veszprémben.

Ismerkedés a géppisztollyal.

Harc a „partizánok” ellen.

Golyószóró-fészek.

Nehézpuska nyílt tüzelésben.

Az 50 mm. páncéltörő ágyú működésben.

Fekete Géza, Keresztes-Nagy Gyula és vitéz Sálgyi Géza aks-ök felvételei.

Gyakorlatok a páncéltörő ágyúval.

Udvarrészlet.

Téli táj.

*Képek az aks. gyorsosztály nyári gyakorlatairól.
1942. május.*

Gépkocsizó lövészeink az 50 mm. páncélfőro iggyúval.

A páncéloszászad menetben.

Gyakorlatok a könnyű harcokszíval.

Első átnyergelés az aks. huszárszázadnál.

Terepforgatás pöttylovakon Kadárta felé.

Déli pihenő.

Menethészen.

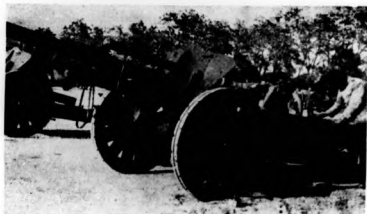
Kriskó Sándor, Fekete Géza, vitéz Foltényi Gábor és gróf Somssich Péter aks-ok felvételei.

Képek az aks. tüzérsztály nyári gyakorlatairól.

1942. május.

Bemérő-figyelő a Hajmáskér-i éleslövészetben.

Komoly löveg a „Göring”.

Lgv. ágyú tüzbarca.

Lgv. gépágyú tüzelföldásban.

Tüzbarca földi célra.

Lövegápolás.

Ruszkiczay-Rüdiger Imre, Köhler Ferenc és Kun László aks-ök felvételei.

Képek a terepfelvételi és a tüzér bemérő gyakorlatokról. 1942. július–augusztus.

Terepfelvételi gyakorlat Pomáz és Szentendre környékén.

Futólagos terepfelvéte..

A pomázi völgyben.

Alapelemek megállapítása légi fényképről.

Az osztályparancsnok tűzparancsa.

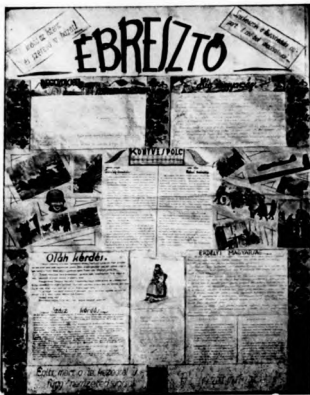

Főfigyelő munka közben.

Kevelő Pál, nemes nagyszóltáji Hoffmann Sándor és Ruzsiczay-Rüdiger Imre áls-ök felvételei.

A csoportparancsnokság figyeli a lövést.

„Ébresztő.”

A Zrinyi-kör nemzetvédelmi csoportjának egyik fali újsága.

Répülnek a percek, egymás után tűnik el az évek roz-zant szekere a végtelen kanyargós útjain. Mi mindig rohanunk a jövő felé, harcolunk, küszködünk, bizony alig jut idő arra, hogy a munka közben megálljunk, körülnézzünk; az idő sürget: tovább, tovább!

A messzeágban mind jobban és jobban nő egy díszes kapu körvonala. A mi utunk vezet át rajta, hogy új világ nyíljk ki szemünk előtt, hogy az akadémiusi évek után a fiatal sasok kirepülhessenek a zúgó viharba. A kaput már itt látjuk egészen közel, egyre buzdít, lelkesít bennünket, mert tudjuk, hogy utána kezdhetjük életünk, hivatásunk betöltését.

Eletünk egy korszakát lezárjuk, újat kezdünk. Alljunk meg néhány pillanatra, olyan jól esik ilyenkor néhány mélyebb gondolat. Három év alatt alakulttunk különk, belsőnk, szellemlünk, tudásunk. Reméljük, ezzel a gyarapodással megálljuk majd a helyünket.

Megelevenednek az elmult gyakorlatok, a téli tanórák, egymás után rohannak meg az emlékek. Újra átélem az elmult perceket és igyekszem összefoglalni az akadémián végzett nemzetvédelmi munkát.

Azt mondják, hogy ma divatos dolog társadalmi kérdéssel foglalkozni. Ez lehet, hogy igaz, de nálunk egészen másképp a helyzet. Tisztek leszünk, olyan honvédek nevelünk az országban, akik háborúban és békében egyformán nemzetünket szolgálják. A mi hivatásunk a *nemzetvédelem, nemzet-szolgálat* és ezt társadalmunk megismerése nélkül nem is tudjuk elképzelni. E nélkül munkánk nem lehet eredményes.

Ezekkel a kérdésekkel foglalkozom a továbbiakban. Tanárügyünk ilyen megnevezéssel nem volt, de ha valaki három évig nyitott szemmel járt, megjegyezte az elejtett súlyos szavakat, önként vállalt valamivel több fardárságot, az mielőtt kiép a kapun, már élményével, tapasztalataival, gondolatával, — ha Isten is úgy akarja — nemzetet nevel!

Vezetőink iránymutatása alapján megállapítottuk, hogy meg kell ismerünk azt, akit nevelni fogunk: a *magyar embert*.

Bejárunk *néhány községet*, megkerestük nemzetünk tartó oszlopait: a parasztot otthon, az éke szarva mellett. Ma már tudjuk, hogy mit jelent a földes úrnak, a szellőzetés hiánya, a kocsmázás és mekkora áldás az egészséges élet, a nap, a helyes táplálkozás, a nemes szórakozás és mindaz, ami a falu életét alkotja. Meghivott előadóink ezeket a tapasztalatokat tudatosították bennünk és most már világos, tiszta képünk lesz a bevonuló parasztléteyről.

NEMZETVÉDELMI MUNKA A „LUDOVIKA” AKADÉMIÁN

Irtta: Földi Gábor akadémikus.

Szakemberek előadása mellett *jobb gyárat* tekintettünk meg, hogy munkásaink mai helyzetét is tisztában láthassuk. A nagy gyári kapuk mögött kinyíltak előttünk a modern, világos műhelyek, szociális berendezések, áttermek, napközi otthonok és közben a nyitott szem szomorú sorsában életet is láthatott, igen nehéz munkát végzőket, akik bizony nem sok ellenértéket kapnak az életől.

Láttunk sok szép munkát, lelket üdítő munkálakást, élveztük népünk nemes egyszerűségét, ügyességét, rendszeretét, hallottunk sok gyermekacaját és sírdögölt, megismertük a magyar munkás sokszor nagyon elhagyott életét.

Máskor az egyik *szegénytelep* ajtóit nyitlak ki egyikünk előtt, hogy a többieknek beszámólhasson a látottakról:

— Megismertük a társadalom cselejteit — mondja a beszámoló. — Itt is hallottunk gyermekábrást, de ez más volt, mint az előbbi. A nyomor verődött vissza a fiatal ajkakra. Azelőtt csak olvastunk gyermekekről, akik nem járnak iskolába, mert nincs cipőjük, de most találkoztunk is velük, néhány sötét, betegséget lehelő szobában.

Tiszán akartunk látni. Hogy élt a magyar ember, a honvéd család körben. Ha tudjuk, hogy milyen az egészséges falusi munkás- és iparosélet, tudjuk hogy sokakat milyen mélységek-ből kell felemelnünk, könnyebben megtaláljuk a felfelé vezető utat és akkor erkülszi, szellemi nevelésünk nem verődik vissza kemény, rideg falakról, hanem meghozza értékes gyümölcsét a nemzet számára.

A mai magyar kultúra kérdését világitotta meg egy másik előadónk. Népünk többzerevés hagyományai mutatják jövőnk útjait. Középszatlányk egyelőre még idegen, nyugati befolyás alatt áll. Nemzetünkkel szemben köt-leségünk tehát az ősi, népi kultúra felémleni, leletti kapcsolatunkat jobbn. Alljunk a terjesztők közé és adjunk az országának egyéni, ön-álló és elsősorban saját, magyar kultúrát.

Nem szabad megfeledkezniünk *nemzetiségünkről* sem. Oket is nevelni, képezni fogjuk. Ezért foglalkoztunk a kérdésel, megismertük hazánk érzéves nemzetiségi politikáját, a mai helyzetet és nevelési feladatainkat.

Belső ellenségünk ellen is felvértezzük magunkat, hogy meggyezer ne találhassa a magyar tisztakart felkészületlenül belső ellenségeink aknamunkája.

Nep kövümből szármunkra, hogy az a honvéd, aki ve-zetésünk alá kerül, addig mílven nevelésben, oktatásban részesül.

Jelleme, családi élete mindenkinél más és más, ezért kell mindenkit egyénleg elbírálnunk. Ma már fiatalságunk kötelező *levente-foglalkozáson* vesz részt. Ez az egyre gyorsabb lépésekkel fejlődő *levente-intézmény* általánosan ifjúságunk arculata. Ismerünk két azokat az értéket, amiket a honvéd már ifjúkorában magáévá tett, hogy továbbfejleszhessek azokat és a már lefektetett alapokra építhessünk. Hazánkban a levente-intézmény mellett a *cserkészlet* is a nemzeti megújulás útjait egyengeti, a tömeg helyett az igényes értékeit fejleszti ki és állítja a közös „szolgálat”-ba.

Sokat foglalkoztunk ez intézményekkel is. Résztvevünk vezetőképző táboraikon, katonai ismereteket oktattunk, hadjátékokat vezettünk, előadásokat tartottunk és közben megismerjük a közönségnek élő, magasabb célokra szolgáló magyar ifjúságot. Kiseb-nagyobb csoportoknak az akadémián tartottunk katonai bemutatókat, hogy ezzel is elmdlyítsük bennük a honvédség iránti szeretetét. Résztvevünk foglalkozásokon, ünnepélyeken és ma már nyugodtan mondhatjuk: ismerjük a jövő magyar ifjúságának munkáját és célkitűzéseit. A közöztűt előtört napok egy életre megtanítottak bennünket arra, hogy van építendő az ifjú nemzedékben és ha foglalkozunk vele, megteremtí a boldogabb jövőt.

Közvéleményünk egyik legjelentősebb irányítója a *Nemzetpolitikai Szolgálat*. Azt hiszem, igen sokat tanultunk akkor, amikor ebbe az szervezethez közelebből is betekintésünk volt.

Órok élményünk maradt az a néhány óra, amit *Erdőn* a népfőiskola falai között tölthettünk. Először álltunk szemben a nyílt gondolkodású parasztekével. A legutóbb ott tudtuk meg, hogy milyen óserő és mennyi érték szunnyad népünkben. Ezek a tapasztalatok is a mi nemzeti munkánkat sürgetik. Ne sajnáljuk népközt érkező magyarlakokra emelni, rá még nagy feladatok várnak. Csak akkor oldhatja meg jól ezeket a feladatokat, ha szellemileg, lelkileg előkészítettük. Bizunk benne, hogy a fiatal felcélrészt pörhüzoamasan halad majd munkáinkkal.

Egészséges életen épül a boldogabb jövő, — tanultuk meg látogatásunk során az *Országos Közegészségügyi Intézetben*. Munkájá az egész országra kiterjed és lassan a zöld kereszt, a védőnő, a tüdőbeteg-gondozó, a védőelőadó milliója általánosan hazánk egészségügyi képét. Olyan terület ez, amelyet ismerünk kell és minden eszközt meg kell ragadnunk, hogy elérjük eléréséhez hozzáteljesítjük őket. Ezek megvalósulása teremti meg közöttünk az egészségés magyar életet.

A *Vitói Rend Zrínyi Csoportha* soraközött hirdertet a mi számunkra is. Kövessük valamennyien Zrínyi nyomdokait, hogy az ő szellemében építhessük nemzetünk jövőjét! Egyeztetünk megismereni ez a munkát is, ami talán legközelebb áll hozzánk, ami talán legközelebb vezet a tiszt nevelő-munkájához.

Ezük legfontosabb megbeszélés-országonaton a csapatított nevelő munkájának nagyobbértékű gyakorlati fogását tárgyaltuk. Az ügyes vezető egyedül is nagyon szép eredményeket érhet el, de nem kerülheti ki azt, hogy saját kárán taroljon. Összegyűjtött gondolatainkat, tervünket, vezetőink irányít mutatót nekünk. Reméljük, nem hiába beszélünk kiképzésről, nevelésről, a legénység szórakozásról stb. A sok helvről összegyűjtött tapasztalatot gyümölcsötöztetni tudjuk majd szolgálatunk alatt.

Háborúban életük első kötelezősége fegyverrel kezünkben megállni a helyükön. Többi feladatunk eltorlópnele e mellett, a közledelemre alaposan elő kell készülünk. A keleti arconalóró visszatérő bajtársaink nyolc alkalommal beszéltek tapasztalataikról, a mai háború tanulságairól. Azt hiszem, hogy ezeknek a szavaknak is nagy hasznát fogjuk venni akkor, amikor mi is kikerülhetünk a beszélő terepre.

Nemzeti öntudatunk fejlesztjük akkor, ha megismerjük értékeinket, nagy alkotásainkat. Múzeumokat látogattunk, középületeinket tekintettük meg, képművészetünket ismertük meg. Büszké lehetünk magyarságunkra! Nagyra hivatott az a nemzet, melynek nagy alkotásai vannak.

Hagyományaink, történelmünk ápolása tanítást ad a jövőre, erőt ad a további küzdelemhez. Megismerjük történelmünk levegőből áthatott akadémiáinkat és sok látogatót vezettünk az ódon falak és a park öreg fái között.

Néhányan résztvevünk az egyik erdélyi *cserkész kiképző táborban*. Itt sokan gyűltek össze Erdély végvárjaiból. Beszélgettünk a tábor résztvevőivel, ellátogattunk a környék falvaiba. Erdély vezetői közül sokan hallottunk szóli és így élénk tárlat Erdély népe és a megújulásra váró feladatok egész sora. Sokan hallottunk újabbban a *szórvénykérdésről*. Az írás is sokat mond, de a valóság az igazi tanító. Már itt sem vagyunk egészen tájékozatlanok. Nekünk itt elsősorban a nemzeti öntudat fejlesztéséről lesznek kötelezőségeink.

A *nemzetiség kérdés* is egészen más színezetet kapott szemünkben, amikor találkoztunk az idegenekkel lakosokkal, láthatuk életüket, viselkedésüket. Megállapíthatjuk: ott nap nem elég Erdély megismeréséhez, de tudjuk, gazdagabbak lettünk.

Itt lártuk meg azt is, hogy ma a *társadalomnevelésben* milyen jelentős szerep jut a tisztítárnak. Minden megmozdulás, minden vajadó kérdés mögött ott állanak egységes felfogásokkal és irányítják a nemzetet a megújulás felé. A társadalom valóban oszlopot lát bennük, amelyre mindenki bízást támaszkodhatik. Amhez, hogy mi is ilyen tiszték lehessünk, műveltségünket, életünkünk, látókörünket szélesíteni kell!

Feltekint *szociáledelmélet* iránt tartottunk a gyalogkülönlötménynek. Vidám órázó mellett a hazafiságot, a hősi szellemet és a szociális érzést egyeztetünk elmélyíteni a honvédekben.

Az akadémián három helyen kifüggesztett *falijelvények* hirdette azoknak gondolataikat, amelyek az év folyamán foglalkoztunk. Az egyes számokat hazánk különböző tájaira illesztettük be. Ismertetjük az ottani lakosság életviszonyait és vidékünk jellegzetes kérdéseit. A szövegeket az ottani népi díszítő művészet elemeivel tartítottuk. A szociális jellegű írárok mellett sok katonai tárgyú cikk is szerepelt ezeken a falijelvényeken. Egyeztetünk ezen az úton is akadémikus életünk nemesebb, létezőképpen tenni.

Keressük azt az utat, amely nemzeti megújulásunkhoz vez bennünket. Az *öntudatos magyarság* jövőnk záloga. Legyünk lelkesünk, szellemünkben, eszelekedteinkben öntudatos magyarok. Járjunk nyitott szemmel, ismerjük meg sorskörülményeket, mert gondolkodásomunkkal önkénytelenül átalakítjuk alárendeljeink világnézetét és ezért a változtatásért felelősséget is kell vállalnunk. Akkor fogunk mi magyarok legtovább eljutni, ha nemzetünk legelsősége kérdéseiről egy lesz a véleménye a paravonak és az úrnak, ha mindenki saját, egyéni érdekeit megkérdi a nemzet érdekében. Ehhez igen széles lélekkörre van szükségünk, mert ma még sokszor nagyon messze állunk ettől a megértéstől. Ha kivétel emberfők állítják tudásukat a közöses szolgálatába és képviselve olyan felszóló érdeket, amely a közösből hadat mutatkozik ragadják, elmondhatjuk, hogy megtehetik az első lépést, kezdődhetik a nemzetnevelés. Alakítsuk ki önmagunk egészes világnézetét! Ezt könyvekben, előadásokon itt az akadémián is megtehetjük. *Erdemnyesen csak az nevelhet, akinek erkölcsi és szellemi viszonylata messze túlhaladja alárendeljeit*. Biztosak lehetünk mindentőlben! Ha ennek tudatában voltak az akadémián, akkor remélhetjük.

Az életre készülünk. Tisztek, vezetők, nevelők leszünk. Reméljük, a kemény küzdelemben nem fogunk elhullani és munkánk hozzásegít bennünket a végső győzelemhez.

Feliradok, talán túlságosan álmatom. Az idő sürget, az ősi kapun patgöz zenezőval vonulunk keresztül. Előrtünk az élet, a harc, a győzelem és utána a nemzetépítés gyönyörű munkája.

Egy pillantra visszatekintünk patinás falaidra, ősi „Ludovika” — *Közösnéjük, hogy mindet megadhat nekünk legértük, hogy felhasználjuk népünk jászára, nemzetünk dicsőségére.*

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága névünnepeinek megünneplése. 1941. december 6.

Az akademiaparancsnok ünnepi beszéde.

Az I. évf. eskütétele.

A tisztí kitanterések átadása.

Diszmenet.

Az aks. tűzérosztály Borbáia-ünnepségei. 1941. december 3.-4.

Szabó Béla aks. sorlegbeszéde.

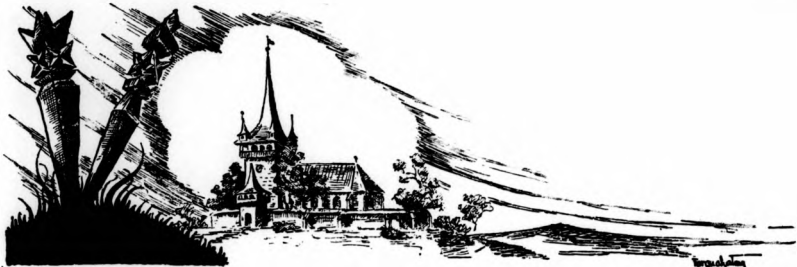
A Borbáia-vacsora résztvevői.

Vitez Szombafutay Kezso aks. szindarabjának előadása.

Diszmenet Szent Borbáia szobra előtt.

ŐSTÖRTÉNELMÜNK: FAJI ÖNTUDATUNK ERŐSÍTŐJE

Írta: vitéz Nagydy Gy Csaba akadémikus.

Az erősen fejlődő nemzeti államokban az államalkotó fajok öntudata ebredve igyekezik ősi önmagukhoz visszatérni. Östörténetükből és kultúrájukból merítenek erőt. Levetkőzik a nemzetköziség sallangos rongyait, melyeket vagy az idegen uralkodó-hatalom, vagy a világon szétömlött zsidóság igyekezett rájuk kényszeríteni, mert tudta, hogy ezzel gyökereiben gyöngíti a népeket.

A nemzetek erje a mult hagyományainak ismeretében, megbecsülésében és ébrentartásában rejlik. Oriási öntudatot jelent egy nép számára, ha dicsőséges multa tekinthet vissza. S tölünk, szegény magyarokról a magát mindenhatónak érző „nyugati kultúra” ezt a legragyogóbb, legsajátosabb kincsünket is elvette. Elhomályosította lelkiünkben saját történeti multunk ragyogó, dicsőséges valóságát. A „nagyokosok” pedig egyre csak azt trombitálták a fulánkbe, hogy „árva”, „testvértelem” nép vagyunk! Folyton csak hibáink emlegetésével igyekeztek megölöni faji öntudatunkat. A „szalmafény”, a „szétégház”, „barbár keletiségünk” örökös hangoztatása szándékos lelekgyilkolás volt.

De felébredtünk! Vége a kába álomnak! Ma már szabad, — sőt kell — sorskérdéseinkről gondolkoznunk, beszélünk és írunk.

Területi sértelettségünk mellett az egyik legfontosabb sorskérdés minden magyar számára: östörténetünk ismerete. Ez jelenti a magyarság lelki, eszmi integritását. Mindkettőre egyformán szükségünk van, hogy az új ezer évben megálljuk helyünket.

A lelki egység, a faji összetartozás sziklazilárd hite, az erő érzete kisugárzó és vonzó erőt is jelent. Ha minden magyar érzi és tudja, hogy az ősturáni faj tagjaként Európa népei közt a legdicsőségesebb történeti multa tekinthet vissza, ez öntudatát emeli, erjét megszaporozza, a körülötte élő és öntülő államilakításra képtelen népekben a magyar államisággal való sorsközösség vágyán keresztül biztonságérzetet kelt s nem utolsósorban a magyar birodalmi gondolat eszmévilágát szolgálja. Az őseitől duzzadó magyar lélek tüze szerke a világban elszórt magyarokat hazavonzza. Erősítő, melegítő lángjánál az idegen országban számukra osztályrészül jutott szegénység helyett egyszerre forró, lüktető élet száll beléjük — és mindnyájunkba, — így azután megszűnik az egységes, öntudatos, erőt sugárzó, ősi szittya birodalom legnagyobb hatású élen az erős Magyarország.

A nagy Német-Birodalom vezére is először a faji öntudatot kellett fel népében, és égieg lobogó fákllyatüzé gyújtotta. A nemzeti öntudat messze világrító tüzeinek fénye és melege a világ bármely félreeső zugában élő német lelkeben is felgyújtotta a faji öntudat lángját. A mi némejeink is egy-

szerte a birodalmi gondlattól szint: megittasodva, erősen érzik fajiságukat. A nagy német nemzeti öntudat kisugárzó erje vonzza őket.

A német példa igazolja legjobban, hogy a magyarság részére is a legelső sorskérdés az őstörténetének ismerete nyomán fellobbanó nemzeti öntudat felkeltése.

Magyar, ismerd meg saját néped történeti multját!

Ne hidd, hogy Almossal vagy Árpáddal kezdődik történelmünk!

Ne hidd, hogy semmit sem hoztunk magunkkal Keletre! Ne hidd, hogy mindent a Nyugattól kaptunk, hogy bárbar nomádok voltunk, mikor átértük a Kárpátokat!

Ezt a sok lélekgyilkoló, a turániság dicső történelmét meghazudoló, átkos tanítást vessük ki lelkünkéből! Gondolkozzunk és ne higgyünk el mindenkinek mindent! Halljuk meg „Nyugat” tudosai mellett Kelet hangját is, hiszen ez rokonaink hangja.

Tanak, kiváló japán költőnek, 1916-ban a turániságról írt énekében olvasva a következőket. Mintha ma írta volna:

*Ot ezer éve áramlik vérünk,
Hogy most fajunknak szent háborúja
Felkeljen minden turáni nép.
Most a testvériség szent nevében
Turán Japán kardjával
Áthalad a földrészen.
O a fehérlő patkója
Végigszántja Ázsia egét,
Új világot támasztva belőle.
Tókai — Fuszon át
A Kárpát csúcsain keresztül
Halad a turán-testvériség szabadságtal vonnala.
Hallja Nyugat: a régi rege tigrise
Nem hisz többé a rókáknak,
Hanem szembeveszi — és végez vele.*

Hallgassuk Rabindranath Tagore, India nagy költőjét, aki 1923-ban 6 hétig tartózkodott hazánkban és többek közt ezeket mondta:

„Kétezer év előtt a magyarok ősei egy földön laktak az én őseimmel.” — „Tudom, hogy az önk ősei Árpád vezéréltével jöttek ki Ázsiából, és tudom, hogy Attila volt az önk őseinek, a húnoknak nagy fejedelme. Az én nemzetem is 400

évig élt hún uralom alatt és így kétségtelen, hogy közöttünk történelmi kapcsolat van." ... „Messe keletről jött a magyar nép és messe keletről jöttek is. Talán ugyanazon, ahonnan egykor vándorútra indultak őseik. En ügy érzem, rokonokhoz jöttek.”

India lelte szózt hozzákn a költő zszávál.

Modi, India tudós professzora, 1923-ban Budapesten nagy közönség előtt elmondott előadásja bevezetésében így tolmácsolta hazája üdvözlését:

„Aldottak legyenek, magyarok, Attila népének egyetlen örökeik. Féliszázados tanulmányim meggyőzték arról, hogy a húnok feltétlenül magyarok ősei voltak és így a mai magyarság az ősi skythánképek egy-úldi lszármazottja. A magyarság történelme ma élő ősszes nemzetek legőbbi történelme.”

Kutatásaim során a húnokak urain nemzetnek ismertem meg, melynek dicsősége a mai szonórú világot is beragyogja. Attila a világtörténelem legmagyabb hóse.”

Ilyen és hasonló közlések azonban sajtótermékeinkben alig találunk, meg tanárainkól az iskolában sem hallottunk. Tankönyveinkben szol sem fordulnak elő.

Japán és India tudósi, költői tanítanak bennünk fajii őntudatra, amikor részlemeltek több ezer éves történelmünknek és ősi keleti kultúrkörneinknek.

A *Körösi Csoma Sándor* nyomdokain haladó magyar kutatók: *Mankósi Bernát*, *Pongrácz Sándor*, a hűsz nyelven dologló *Szentatánai Balazs Gábor*, a *Dravida-Tamit-Magyar* egyeztető nyelvtan írója, *Zajtzy Ferenc* nemzeti bibliát jelentő „Magyar évezredek” c. munkája, *Berátosi Balog Benedek* turáni könyvei a legjelentősebb hirdetői a turáni gondolatnak.

A helyett, hogy az ábécés-könyvű kezdő a legmagyabb osztályok olvasókönyvéig ezekkel az értekes munkákkal hitemnek a magyar hűség felkése az ősi turáni eszmét, őstörténelmünk, — agyonhallgatják őket. Helyette a görög-mythológiát és a pún hábókú történetét tartjuk fontosabbnak.

Minket, fiatalokat eddig fellegibbe csak arra tanítottak, hogy a hún és magyar testvérnép, hogy a nyugati kultúra felvétele mentette meg népünk az elpusztulástól, a kalandozó hadjáratok során Augsburg és Merseburg melletti csatákról kapunk részletekbe ismertetést, de őseink ragyogó lovastestvéstéményei, dicső, győzelmes harcái csak egy mondatba foglalva ének történelemkönyveinkben. A turáni eszmét senki sem ismerte, vagy nem akarta ismerni. *Hogy a honfoglalásor nem kultúrát kapott, hanem csak kultúrát cserélt a magyarság, azt soha senki sem mondta nekünk.*

Ma, amikor a népek „új életereket”, „új életereket” jelölnek meg felkötődésük számára, a magyarságnak is ki kell jelölnie életerét őstörténet ismeretében a turáni népek egységes őriási tengerében.

Japán harcával megindult a turáni szabadságharc, amely szembeméz Nyugatalt, és megvona a turáni életerét határait, Japántól az Indiai-óceánig és a Lajpái, az Adria, és Fekete-tengerig. Ez a turáni népek látká terület, tekintet nélkül arra, hogy melyik idegen nép nyomta rá átmenetleg időközben a maga műveltsége idegen bélyegét!

Ez ősi turáni életerét biztosítását folyik a nagy harc nemcsak japán részről. Elő eset a világtörténelemben, hogy a japán, finn és magyar nép egyszerre küzd régi elnyomóját; az orosz ellen, hogy harcainak sikerével az ősturáni életerét visszaállítsa és a turáni népek szabadságát biztosítsa. Ez egységes megmozdulás mögött eszmei rúpkat kell látnunk: a közös fajii érzést, őntudatot és az eddigi elnyomatás alóli szabadság vágyát.

A lelkekben visszhangra talál *Tanaka* japán költő jóslata:

„Hallja Nyugat: a régi rége tigrise
Nem hisz többé a rókának.
Hanem szembe veszi — és végez vele.”

A magyar honvéd kardja is bevég és küzdelemben: itthon is harcolunk.

A lelki felfegyverkezés első követelménye történelmi és fajii őntudatunk felkése és meggyőződésű érlelése, aminek alapja a *skythá-hún-avar-türk-magyar fajii azonoság*. A skytháság magában foglalja a hún népet, — ez a magyarságot.

A skythá-hún-avar-türk-magyar fajta népek ősi lakhelye Kínától a Kárpát-medence nyugati határonaláig terjedt. Ez az ősi turáni életerét! Ehhez kell ma visszatérnünk!

Kr. e. 2500 körül a skytháságot a mai Magyarországot területén, Kr. e. 2000-től Indiában isméri a történelem. Ők lettek India újabbkori őskultúrtelepülők. Kr. e. 2500-tól kezdve a kínai krónikák is ismerik a skytháság Keleten szereplő népcsoportját. Behatón foglalkoznak a népekkel, s maig is sok ősi skythá-hún krónikák följegyzésű írásaik.

A kínai krónikák mellett *parzi (avaszai)* vallási iradalm, továbbá az indiai újabb történelmi és régészeti kutatások értekes anyagot nyújtanak történetünknek. Ezek szerint az Európában Magyarországon szereplő skythá-hún-avar-türk és mindezekkel egyetevően magyar nép csak része annak a hatalmas népességnek, melynek zöme Kr. e. 3000-től kezdődően a régi ázsiai Magyarországot, Észak-Kínát, Turkesztánt, Iránt és Indiát árasztotta el különböző időkbek és különböző nevek alatt, mint táká-skthya, abar, kuzán, kidara-hún, eflatik, azaz fehér húnok, rádzspat, gudzsár és számos egyéb név.

A népfajok Európában a nagy skythá-hún főötrészhoz tartoztak. Európában használatos nevek szerint mint skythák, húnok, parthosok, bolgárok, avarok, kazárok, uzok, besenyők, kúnok, székelyek és magyarok népcsoportjai ismeretesek.

A hún nemzet a nagy skythá néptörzsek egy ága. A népvándorlás utána a „skythá” elnevezés elhomályosult és helyét a „hún” foglalta el. *Mai Prizskov* is Attila idejében felváltva használja a hún és skythá elnevezést. Így *Attilát* skythának, *Edzont* húnoknak, az aketörök, az *Edzont* húnok, hól skythá népet mondja. Később a bizánci írónál hún helyett a „türk” név használata jött szokásba. *Menander* pl. avar helyett hún, *Codreanu*nál türk, kún, magyar helyett szintén a hún elnevezés fordul elő. *Bölcs* Lőr. művében filandán türk néven nevezzi a magyarokat. A bizánci évszám. I. Géza királyunk korának átírdékozott 1974-ben. Fíllatán „Turkia királyának” nevezi I. Gézát.

Történeti leletek vetnek fényt azokra az igazságokra, melyeket ellenség, vagy szűkszerű krónikásaink elhallgattak.

2500 éves skythá szírmegz tarták fel *Tápiszóelén*, *Tápiszó-szentmártonban* 1924-ben skythá aranyszarvas került ki a homokos földből. A pestmegyei *Sáhi-puszta* leletei közt szerepel egy buddhista valláseszköz. Számtalan ílyet találtak hún és avar sírokban. A húnok, illetve avarok tehát ismerhették a buddhista vallás elvét.

A Sáhi-puszta leletehek egészen hasonló nyakidást hozott haza *Zajtzy Ferenc* Indiából, mely egy godszarú ember nyakán függött, ő ajándékozta meg vele *Zajtzyt*.

Az Indiában ma is használatos eszköz és a 2000 éves hún sírlelet teljes megegyezése jelentős és beszédes igazolása a skythá-hún azonoságnak.

Történeti, nyelvészeti és néprajzi kutatások eredményei is igazolják a skythá-magyar azonoságot.

Az indiai *Modi* professzor 1916-ban megjelent „A húnok ősi történelme és indiai szerzéspése” c. munkája, az angol *Hyslop Clarke* „Magyarok és ugorok hűmalajai eredete és kapcsolataik” c. értekes tanulmánya, valamint a buddhistaik szenténeke, a *ma szövekké*, vasakarúti nyelvudatos és történeti kutatónk *Körösi Csoma Sándornak* írásai, fűyelmeztetői igazolják a magyarság voltait, és bizonyítják tesznek több ezer éves értekes kultúrájáról, minden európai nemzet történelmének őssib múltjáról.

Körösi Dardzsilingban, a magyarok és ugorok ősi hazájában van eltemetve. Ott a törzsek közt ma is szerepel egy Magyar törz.

„Nemzetünk eredetének és régibb történetének felkése és kifejtése végett indultam volt ki hazámról!” — írja *Körösi Csoma* 1832-ben Kalkuttában. „Az én ázsiai utam célja: felkeresni a magyarok legelső lakhelyeit, ősszgyűneti történelmi emlékeit, és megfigyelni azt az analógiát, mely több keleti nyelvre és ma nyelvünknek közt van.”

Később ezt írja: „Nagy gyönyörűséggel tapasztaltam, hogy nyelvünknek igen nagy hasonlósága van a török, mongol, tibeti, szanszkrit, vagy indiai nyelvekkel.” Csak néhány példát sorolok fel: A magyar nyelv nem használ prepozíciókat, akár csak a szanszkrit nyelv. Mindkét nyelvből hiányzik a „birni” segédige.

TANKÓ BELA akadémikus vízfestményei.

Duka Tivadar, Kőrösi Csoma Sándor életéről írt munkája függelékben Csoma eredeti gyűjteméként kb. 250 indiai szanszkrit-hindú szót közöl, melyek a magyarval egyeztetethők. Indiában szereplő s a magyarral egyező családneveket, mint Buda, Vida, Bihar, Hári, Sánta, Székely, stb. nagy számban talál.

Szógyűjteménye végére — mint Duka közli — Csoma a következő fontos jegyzetet tette: „Anyagot adtam, módszerrel rendezte — s ha úgy tetszik, ime nyitva előtettek a dicsőség útja.”

El is indultak Csoma nyomdokain néhányan tudós, lelkes magyarok. Nem eredménytelenül fáradoztak. Ma már gazdag nyelvi anyag van kezünkben, amellyel a magyar és indiai nyelvek rokon voltát bizonyítani tudjuk.

Észak-Indiában a *Karakorum* több ezer méter magas hegylánci mögött megtalálták a *hunza* és *magir* népek hazáját, hol két és fél ezer év óta élnek békés, józan, földművelő, állattenyésztő életet.

„A himalajabeli és indiai ugorok számtalan apró törzse oszlanak — írja dr. Tóth Jenő, aki 6 évet töltött tanulmányozás céljából Indiában — számuk összevéve 100 millió. Ők alkotják tehát a törzs-ugorságot, nem a kevésszámú vogul-ostjizkok, sem az indogermán hatás alá került finneket és lapok.”

Észak-Indiában a hunza és magir népek, valamint a himalajabeli elszórtan élő ugorok nyelvében megdöbbentő szövevényeket találtak tudósaink. Néhányat bemutatok közülök:

Ostörténelmünk vezéreinek nevei is élnek még a messze Keleten: *Attila, Kádár, Takson, Buda, Bultun, Tar, Csaba, Kece, Ete*.

A 108 névetség között ilyenek vannak: *Aga, Aba, Kalan, Magócs*.

Régi méltóságnevek között találunk ilyen: *Bán, Kádár*.

A hunzáknál előfordulnak ilyen férfinévek: *Tas, Holló, Tor, Dalosa*.

A következő falunévek: *Irsa, Toiti, Hun-lós*.

Ősi családneveink ott is élnek: *Andrási, Csáki, Ciráki, Almási, Szapári, Bátor, Gál, Garai, Váradi stb.*

Ma is létező helységek, hegy- és víznevek: *Borsod, Barna, Bickri, Hünvár, Káta, Kuvár, Mohi, Maklári, Mándi*; hegy-

nevek: *Jákó hegy, Bik, Mátra, Bakal, Lapos, Bokoros*; folyók: *Maros, Sil, Herna*.

A szögyvényeken kívül természetesen nyelvtani és más. az összehasonlító-nyelvészet körébe tartozó kérdések várnak még lelkes, dolgos, tudós magyarokra.

India és Kelet-Kína népeknek sok szokása, valamint díszítő elemük, mondhatni teljesjelen megegyeznek a mieinkkel. A kínai *hokjel* nép szokászlétének rokonsága a szakirodalomban már eléggé ismeretes.

A közelmúltban egy kínai lelkész tartott előadásokat Budapesten. Előadása végén kínai népdalokat játszott tilinkón. Közvetlenül utána egy bugaci pásztor szólaltatta meg tilinkóját. A népdalok dallamvezetése és lelkisége ugyanaz volt.

Japán nemrég jelentetett meg egy térképet „*Turáni népek*” címmel. Benne szerepel Kína, Belső-Ázsia, Kelet-Ázsia. Szélső nyugati határa a *Lajta!*

Japán mondta, hogy annak a lándzsának, melynek nyelvége Japán kezében melegsik, arany hegye Magyarország.

„*Ez a lándzsa nem Európa ellen irányul — írja Zajty Ferenc — de helyezte szerint váltja ki a vigyázó és féltő gondolatot: Ne bántsd a magyart!*”

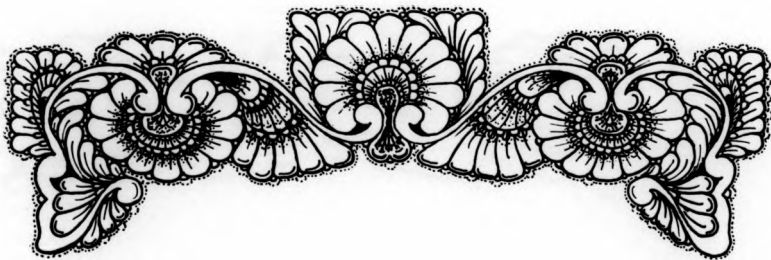
Nem gyöngítő gondolat az a magyarságra nézve, hogy ma Európában nem sorolhatja magát a szám szerint nagy nemzetek közé. *Hatalmasa tesz bennünket az a tudat, hogy a nagy turáni népcsoportnak igen értékes tagja vagyunk.*

Isten örüllőnek állította a magyarságot Európa és Ázsia meszgyéjére. „A viharban nőtt fához nem kell támasztókar.” „A magyarság is ilyen viharban nőtt fa. Kelet és Nyugat meszgyéjén két kultúra értékeinek kieserlését és termékenyítését volt hivatva elvégezni.”

Nyugat pajza szerepében vezett a magyar az európai kultúráért. S a Nyugat mégis mindig mostohán bánt el velünk.

Nem szégyen Kelethez tartozni! Sokszor szemünkre lobbantotta Nyugat, hogy Bécs a kultúra határvárosa, azon túl már minden balkáni.

Legyen öntudatunk és hirdessük büszkén: Igen, a Lajta a határ és Bécs valóban határváros: az árja életter határvárosa. Ami tőle keletre van, az már a turáni életter kezdete, melynek őre az öntudatos skytha-hún-avar-turk népek legnyugatibb ága — a hős magyarság.

1942. március 15.

Az ünnepi közönség.

Az abs. ének- és zenekar az ünnepián.

nemes Szent-Andrássy Antal abs. énekel.

vitéz Mindszenty János abs. szaval.

„50 napos táncmulatság.” 1942. április 25.

Treffés műsor a tánc előtt.

Jól mutatnak vendégeink.

Magnító tánc a díszteremben.

Csoport az egyik táncteremben.

SZENT LÁSZLÓ SERLEGBESZÉD

Elmondta: Fehér Zoltán akadémikus 1942 június 28-án.

Ha egyes népek történetét tanulmányozzuk, érdekes körülmény ragadja meg figyelmünket. Azok a népek, tömegek, amelyek szilárd erkölcsi alapon álltak és akiket nagy, nemes céljuk elérésére erős akarat tartott össze, az ehhez szükséges lelki erőt valamely vezérlő eszménykép, valamely nemzeti ideál alakjából merítették, akiben a saját fajtájukban rejlő, külső és belső erők megtestesítőjét látták.

Ez a gondolat vezérelte az egyes fegyvernemeket, amikor sajátosságaiknak megfelelően eszményképet választottak, akire példaként föltekintve akarták elérni hivatásuk legmagasabb céljait. *Szent Borbála*, *Szent György* alakja rég ott állott tűzér és huszár bajtársaink előtt. Őntudatosan vallották magukat fegyvernemük tagjainak és büszkéek voltak az így kialakított szemlemerre. Csak nekünk, gyalogosoknak nem volt eszményképünk és őntudatunk is csak úgy ébredezett, setjette erejét, mint amikor a kelő nap előrebocsátja első sugarait, előhírnökeit egy későbbi, mindent magába olvasztó ragyogásnak.

Válasszunk hit mi is ideálé magunknak, jelképét az egyre erősödő őntudatunk. Mert ez bizony egyre erősödött, ahogy a fiúból diadalmas férfiú lesz. Már az elmúlt világháborúban kiállta az idegrázó hadielemekek próbáját, mikor vérben és vasban, a rázúduló fegyverek lövedékeinek acélzáporában, minden megpróbáltatásán át a végső győzelembe vetett hittel, rendíthetetlenül kitartottak gyalogos csapataink.

De ki legyen ennek a fegyvernemnek vezérlő eszményképe? A magyar nemzetet legegységesebben képviselő gyalogságnak csak oly eszményképe lehet, mely más nemzetekkel semmi vonatkozásban sincs. Aki kizárólag a miénk, magyaroké.

Nem lehet ez más, mint *Szent László*, a katonakirály, a magyar katonai erények csodálatos megtestesítője, akire a harcos csodálattal néz föl, mint példamutató hősré, benne saját fajtájának kiválóságát látva, aki lovagias és

bátor, istenfélő és rendíthetetlen hitű, erős testű és fáradságot nem ismerő. *Szent László*, „aki annyira töről fakadt virága nemzetünknek, annyira vér a mi véréünk, annyira egyesíti magában a magyarság szép és jó tulajdonságait, hogy e tekintetben Isten szentjei között teljesen egyedül áll”. Igen ő az, aki a legfontosabb fegyvernem vezérlő eszményképe lehet. Vezessen ő bennünket diadalról-diadalra!

Bajtársaim! A régi egyiptomi fáraókat óriási kőpiramisok mélyére temették. Ámde ezeket a hatalmas piramisokat úgy építették, hogy a nap, minden évben egyszer, mikor a legmagasabban áll, június 21-én deleléskor, a tetején lévő nyílásán át, néhány pillanatig teljes ragyogásával a gúla mélyén fekvő fáraó arcára süthetett. S ilyenkor a fáraó fejéhez tett ékszerek és tárgyak fényleni és ragyogni kezdtek.

Mi, kőpiramis helyett, csak egy serleget állítottunk *Szent László* állandó emlékének jelképül, de ezentúl örökké, különösen ma, ott ragyog előttünk hadidíszeségtől babékoszoros arca, a mi hódolatunk és szeretetünk tűzében, s ez felülmúlja a fáraók minden mesés ékszerének csillogását. Ez tölti be lelkiünk, ez ad erőt az egyszerű hétköznapok munkájának becsületesebb elvégzéséhez és az egész férfiehez méltó kiváló nagy tettek véghezviteléhez.

Bajtársaim! Ma ismét zöld hajtókás, barnaarcsú magyar fiúk mennek a harcterre, akárcsak három évtizeddel ezelőtt, hogy helytálljanak gyalogos becsülettel. Értük aggodó szívünk az összes gyalogosok vezérlő eszményképének ünnepén felüljük fordul.

Kérünk Téged dicső *Szent László* királyunk, hogy szellemed és tetteid fényével, mely örökké felénk sugároz, mutasd meg a vérbe öltözött nemzetnek a győzelem felé vezető biztos utat. Aradjon, sugározzon ez a fény messze a határokon túl és óvja meg a Te ősvényeidet járó, a Te mesteresebben forgoló harcos fiaidat, minden katonák legkiválóbbját, a magyar gyalogost.

Télen-nyáron Szent László őrökdi a nagyrét fölött. Dr. Ince Gábor tart. tábori fölkelés felvételei.

Tábortűz mellett

Figyeljetek csak... most száll le a csend...
Az élet alszik már lebínyt pilláccal...
Valahol egy tárogató cseng.
Piben a madár: aludni tért a napsugárral
— Es lobog a tűz... ujjongva lángol,
ezer sziporka surran cikázva,
ezer szentjánosbogárka táncol.
Mély illatát ontja az akácja.
— Olyan minden, mint a varázs...
lobog a tűz... ég a parázs...

Valahol már láttam ezt a képet.
Régen, vagy tegnap? Almodban talán...
— Erdei tisztás kellő közepén
hatalmas, szikrázó tűzek égtek...
Lobog a tűz...
Tákröz a pajzs... csillognak a vérték,
gőzös vad arck merednek a lángha.
Hőféhér paripa kezd haláltéveba...
nemes szívébe surran a kard,
vörös sugárban ömlő vére
festi a zizegő, zöld-szín avart.
Lobog a tűz...
Remegőhansú, búskomor táltos
Kitárt karokkal nézi a jüstöt.
Aldoz a Hadúrnak: vért és ezüstöt.
Lobog a tűz...
Száz lóvika háfloneva libben,
állászó fűvel leheér rubánk.
Nemes, méltóságos dalba fonnak
májd hacsakva írták csodátörüb.
Karcú a testük és méz az átkub.
A szemük: soha nem látott fényű csillag.
Lcomló drága selyem a hajuk.

Járják a táncot, míg meg nem virrad.
Lobog a tűz...
Várj... ne szólj egy szót se,
tudom, hogy egyszer már te is láttad
a gőgös, jene-nagy urakat,
s a szép asszonynépet váltig csodáltad.
Lobog a tűz...
Tudom, hogy megremegsz, ne is tagadd!
Hisz most is izzó parázs a szemed,
buzogányt keres tétova kezed,
s meleg vér után sóvárog az ajkad.
Lobog a tűz...
Paripára vágjól, kopjára, suhanni
egy nagyzerű, régi álom után.
Vágtatni, rohanni szeretnél,
nézni, amint a vér csorog,
hallgatni, amit a pajzs dobog,
s ha most a kiértző vadul felbúgna:
te is csatába rohannál újra.

Aztán estéknént, nagy ábitattal,
jó volna a meleg tüzet körbeállni,
a táncot újra megcsodálni,
újra járni.

Hamvad a tűz és roppan a parázs,
szertefoszlik lassan a varázs,
de a szemedben megbújva tovább lángol,
csak arra vár, hogy körbe a határon
a szabad magyar rónán,
a völgyekben, erdők, fenn a bérceken:
a tábortűz mindenhol újra égjen!

Regős Béla akadémikus.

Hajnali szürkületben,
Kriszta Sándor akadémikus felvétele.

BAJTÁRSÁK

Irta: Benke-Györfi Géza akadémikus.

Ketten ültünk az asztal mellett. Lovas István szakaszvezető, meg én. A Pista gyerek beengedésétől töltöttem abban a kis bükkfaljain borsodmegyei faluban, ahol én az utolsó akadémikus szabadságom napjait pergettem le a szülői háznál. Mint katonaelembert érdekelt a háború minden eseménye. Így nem esodálható, hogy bár jóval éjjel után járt az idő, feszült figyelemmel hallgattam háborús elbeszéléseit. Beszélt a végtelen orosz síkságról, ahol az ember parányi hangjának érzi magát. Mesélt sok-sok háborús furcsaságról, melynek kiszelésére és átélésére csak a magyar baka képes.

Én csak hallgattam. Képzetelem valahol messze orosz tájakon kalandozott. Két szemem sugarát haja ősz fűrtjein legeltettem. Sehogyan sem értettem, hogyan történhetett ez meg. 22 éves és a haja fehér, ezüstsálakkal tarkított, ősz. Rég számra tódult már a kérdés. Végre kimondottam:

— Mondd, Pistát! Hogyan őszült meg?

Lovas Pista hosszan maga elé nézett. Mély, nehéz csend terpeszkedett rajtuk. Es beszélni kezdett. Hangja halk, fátyolozott volt:

— Egy rövid, mégis végtelennek tetsző hosszú éjjel... igen... július 26. Felhősen köszöntött ránk a reggel. A kanyargós Don egész hosszában titokzatosan hallgatót a csend. A szokásos reggeli muszka támadást hiába vártuk. Sehoh egy szovjet katonát. Idegesítő az ilyen mozdulatlan-ság. Ereztük, bár nem tudtuk, hol, mikor, de készül valami odaát. Cudar melegen tűzött le ránk a nap. Aztán egy perc, egy villanás, mint tengerben a habok, az égen felhők csaptak össze. Szél fűt, majd elállt, hogy néhány pillanat múlva sokkal hatalmasabb erővel seperje végig a végtelen orosz síkságot. Kitört a vihar. Am a Donon túl is megmozdult valami sűrű, fekete tömeg, megindult a támadás. Előbb csak egy-két alak, aztán tizeszhuszas csoportban, majd megszámlálhatatlan tömegben tört ránk a muszka. Az ég teljesen elsötétült, a szélorkán vadul dühöngött, az eső gazdag sugarakban zuhogott alá a magasból, mintha dézsából öntötték volna. A fegyverek hangversenye kezdtek. Gépuska kelepett, süvített a golyó, sístergett a gránát. Füst, eső, halálhörgés, csatazaj. A bolsi meg jött. Ha kilörtünk tizet, harminc zárkózt fel helyébe. Aknavetés szakaszom teljes erővel dolgozott. Ki sem repült jóformán a vető esővéből az akna, már úgy éjtörtünk bele. Eppen a második vonatkozási pontra adtam tájékoztatást, mikor nagy szivárral zúgott el a fejem felett... É s többre nem emlékszem.

Egy lövészgödörben ébredtem öntudatra. Sejtelmes orosz éjszaka. A csillagok gyönyörűen ragyogtak, a tejtű éppen fejem felett ívelt magasba. Sose láttam még ilyet. A

„Előre! Rajta!” Felete Géza akadémikus felvétele

fák, a búzatáblák, az ég mozdulatlan volt, mint szélesendben a Balaton nagy víztömege. Nincs erre mifelénk olyan csodálatos éjszaka, mint Oroszországban. A közelből hirtelen fájdalmas emberi üvöltés törté át az éj néma csendjét:

— Nem tudok többet, hiába kínoznak!

Ezt egy dühös orosz mondat követte, majd fegyverdörrenés és ismét csend. Ekkor döbbenetem való helyeztemre. Fogságba kerültem. Nem kellett sokáig töprengnem, tudtam mi vár rám. Az életosztón mind követelődzőben kiabált bensőmben: Nem, nem halhatsz meg, te még fiatal vagy, alig 22 éves! Neked még élned kell!

Megmozdultam. A gyomrom, tudom táján emberfeletti fájdalom hasított belém. Számon sószerű folyadék buggyant elő: vér. Nem törődtem vele. Tédre kinlődtam magam, körülnéztem. Két méter mély lövészárokszerű hevenyészett gödör fala meredt felém. Jobbra, balra tőlem mozdulatlan emberek nyúltak el a földön. Odavonzoltam magam az egyikhez, szemem kutatva fűrtam a sötétbe, megdöbbenve ismertem fel bajtársaimat. Látom, hogy szájukat piszkos ronggyal tömték tele, karjukat, durva kötelek fonják gúzsba. A kötelek gyors mozdulattal bogoztam ki első bajtársamon, aztán újra vér buggyant ki számon, összeestem. Mire magamhoz tértem, mindannyian, számszerint kilencen álltak körülöttem, élesztertek. Mindannyiuk fején bolsi katonasapka. Később tudtam meg, hogy halott katonáktól vették el. A többi már magától jött. Megkezdtek szükésünket. Tettünk két lépést, megállunk, hallgatództunk. Ha ág recseget, perceként az éjszakánkba telt. Hajnalodott, mire elértek a Don partját. Itt elstörtült előttem a világ, összeestem, többre nem emlékszem...

— Tehát mind a kilencen, helyesebben tízen megmenekültetek?

A kérdézet sokáig hallgatott. Szeme a messzeségbe révedt. Lelke valahová a Don partjára szállt, ahol testvérré forr az úr, a napszámos, a gyári munkás, a paraszt, ahol nincsen önzés, csak egymás megbecsülése, bajtársiasság. Szeme sarkán igaz-gyöngyszem: könnyesepp buggyant elő. Majd hosszú hallgatás után megszólt:

— Nem. Míg engem átcipeltek a Donon, öt bajtársam ottmaradt. A hajnali szürkületben felfedeztek a bolsik bennünket. *Tóth Jánost, Herczeg Bénit, Lezák Istvánt, Györfly Józsit és Szaniszló Jánost* lelőtték . . .

Ezen az éjszakán öszültem meg.

Nekem a szívemig hatott e kis történet, mert a magyar baka legszebb erényét: a bajtársiasság eszményét látom kivirágzani belőle. Amíg ilyen magyar honvédek állnak őrt a messze orosz tájakon és viselik a háború fáradaimat, addig nincs okunk a kétkedésre. Ok a szó teljes értelmében katonák. Halálukkal pecsételték meg esküjüket és hogyha kell, egy bajtársért öten is szívesen adják életüket. E kis történet nem más, mint a mai magyar honvédség igazi arculata. Harctéren küzdő katonáink sóhaj nélkül, mosolygós arccal halnak halált a hazáért, a jobb jövőért, miértünk.

S a nép, amelynek ilyen fiai vannak, élni fog az idők végezetéig!

*Polykarp barátom.
Vitéz nemes úrszabó Hellebronth Guisztáv
akadémikus ceruzarajza*

ÚTIKARCOLATOK A HÁBORÚS NÉMETORSZÁGBÓL

*Irta: nemes nagysötétági Hoffmann Sándor
akadémikus.*

MÜNCHEN.

Az első pillanatban megéri itt az idegen, hogy ré-
letűnt idők uralkodóinak dédelgetett kultúrközpontjába
érkezett. A bajor királyok székhelyén az élet célja nem
az állami gépezet kiszolgálása volt, hanem a szép, maga-
sabbrendűsége ragadta magával a lakosságot. Ami szép,
megérdemli a fejedelmi pompát, — ami erős, az a pompa
maga — ez a város szellemének kifejezője.

Az évszázados városmag köré gyülekeznek az új
Németország jellemző építkezéseivel. Nagy időkben az
emberi alkotósvágy leginkább építkezésekben talál utat a
magasságok felé.

Vajjon Athén és Róma örökértékű építményei mellé
soroljuk-e majdan München Königsplatz-ját vagy művész-
házát?

A Harmadik Birodalom első halottainak emeltek itt
emléket. Diadalkapu vezet a nagy térre, jobbra, balra egy-
egy oszlopos épület, szemben két oszlopcarnok tizenhat
halott ércporoszójával. A tér zárt egysége egy gondolatot,
egy akaratot tükröz.

Ugyanezt a hangulatot kelti a művészis az. A birodalom
képzőművészeinek nagy munkáit az ember te-
remtöképességének templomában gyűjtik össze. Egyszerű
és nemes a forma, a tartalom pedig egészen főlemelő.
Az épület él. Érezni lehet a gondolatot, amely az alkotó-
erőt szülte és ideállította a művészetnek ezt a pompás
templomát.

Nincs a birodalomnak még egy városa, melyen az
állam összetevői közt az összhang oly szerencsésen jelent-
kezik. Szépség és erő, cél és eszköz, zseniális meglátások
célkitűzései és technikai felkészültség egyetlen múzeumban
összeegjűjtve.

A világhírű *Deutsches Museum* hatalmas keresztmet-
szete az ipari Németországnak. Egybeegjűjtve a civilizáció
minden technikai csodája. A látogató nagy iparvidékek
bányászokat szállító felvonóján száll a mélybe. Míg egyik
tárnából a másikba viszi útra, megtudja, mit jelent itt a
föld belsejében, hősiég és nedves környezetben szentet
vagy ércet törni. A letört szent kézzel, lovas kocsin, de
melyen a föld alatt patakokban csónakokon is szállítják.

Arrébb a fémgártyás történetét követjük. Kezdetleges
kovácsszerszámoktól kezdve a modern acélöntés és edzés
fortélyos eljárásain keresztül szemünk előtt fejlődik az
újkor legnehezebb munkáinak egyikévé.

A gyrak s a munkateljesítmények emlékoszlópa előtt
halad el itt a látogató. Megtaláljuk a budapesti Erzsébet-
hid mását is, amely építéskor a világ legnagyobb lánchíd-
vája volt. A nagy egész figyelmet mindenkit: „Ember
dolgozál az összességnek, egymagad semmit el nem ér-
hetsz!”

Itt is — mint a legtöbb német városban — a haza hő-
seinek emlékműve áll a legszebb helyen. Hosszú sugárút
vezet a diadalkapun át a *Feldherrnballe*-hoz. Ezt a széles
utat díszelgeszékre szánták, kétoldalt pompás középületek
keretezik. Itt zajlottak le az ifjú Németország alakulásá-
nak első történelmi jelei. A katonák és tovatűnt szelle-
mük iránti tisztelet, a harc akarata, a dícsőség szomjazása
készítette a nagy tervezőket e művészváros kifejeztésére.

Potsdam. A helyőrségi templom

POTSDAM.

A porosz katonaszellem központja, bölcsője és most
patinás jelképe: Potsdam a háború alatt nem sokat
változott. Csendes utcáit most is fel-felriasztják a mene-
lő katonák, vagy az ifjúsági szervezetek vídám katoná-
dala. Itt büszkébben lépnek a katonák, mint bárhol más-
sutt. Sok dícsőséges útra indultak a régi királyvárosból
apák.

Ahol hajdanában a császár palotájának erkélyéről
gyakorlatozó katonák szemlélte, — s ahol Napoleon győ-
ztes csapatainak díszmenetét fogadta — ma is vezényszavak
hangzanak, de kardcsörgés helyett most géppuska-
ropogás adja meg a hangulat alaptónusát. A poros gyako-
rolóterem ma is ugyanolyan keményen gyakorlatoznak,
mint annakidején Sziléziába, vagy Königráztól alá készülő
őseik.

Potsdam helyőrségi templomának harangjátéka meg-
ragadó látványosság. Az egyszerű zenejétek királyi épü-
letek csendjében: felejthetetlen élmény. A templom belse-
jének minden sarka a porosz katonaszellemet tükrözi
vissza. Magafaragta széken ült itt egykor a porosz király,
körbefutó erkélyen a helyőrség tisztikara. Az uralkodó és
hadvezér katonáival együtt hallgatta az istentiszteletet.
A kriptában Nagy Frigyes ércporosója. A nagy király
iránti tiszteletből itt zajlott le a hatalom átvételének törté-
nelmi ceremónája.

Ez a porosz nagytródes és harcos kedv temploma.

Mit mesélhetnének *Sans Souci* ódon kövei, ha meg-
élednének? Ahol egykor Poroszország nagy királya maga
köré gyűjtötte korának legkiválóbbjait, ma kíváncsi szem-
lélők járják a pompás termeiket.

Finomult felzés, erő és csillogó alkotások egyestye —
ez Potsdam ma is. A király olvasószobája könyvtárával,
zenesobájával és egyéb hangulatos termei belépésünk pillan-
atában az akkori idők szellemét varázsolják elének.

München.
Kilátás a Péter-toronyból a dóm és a városháza felé

München.
A Deutsches Museum az Isar szigetén

Katonavonást hiába keresnénk ebben a kastélyban. Itt a nagy király művészi egységisége épített magának otthonát.

A porosz királyok új kastélya ismét mint szemlére sorakozott katonaság pompáinak. Nagyszerű kertek — évszázados fák szegélyezte virágágyak, szőlőutakak háttérében színpompás látványt nyújtanak e paloták.

Kiemelkedő dombon áll a híres szélmalom, amelynek gazdáját a király tekintélye sem tudta megfélemlíteni. Ellentétl a király kérésének, nem bontotta le malmát a legszebb igéretet, a legérősebb fenyegetések ellenére sem. Így még most is áll, mindössze annyi történt vele, hogy — vendéglagadó lett belőle.

Potsdam számos iskolájában, intézetében a német ifjúság legkiválóbbjai nevelkednek. A város szelleme új meg új diósöves tettekre ösztönzi a fiatalágot. A porosz katoná nemcsak a hátréren, hanem odahaza is tudja, hogy gerince nemzete ifjúságának.

HAMBURG.

A hatalmas kalmárváros nemcsak a Hanzavárosok között a legnagyobb, de egyben a német tengerentúli kereskedelem legfontosabb gócpontja is. Megérzik ez polgárainak erős öntudatán és jólétén. Nekünk, magyaroknak ismeretlen ez az általános vagy legalább is széleskörű jó mód. A patinás házak mindegyike nemzedékek óta otthon a gazdag kereskedő polgároknak.

A német tengerészek lelkesvibrációját és gályaítól a mai óceánjárókhoz, fáradságos évszázadok teltek el. Ezáltal kristályosodott ki e kemény tengerjáró nép jelzava: Semmiféle veszély nem jelenthet akadályt! A tengerjárás szükséglet!

A kikötő közelében világjárósi nyüzsgés. *Sankt Pauli*, Hamburg híres matróz mulató-negyede azonban ma nem mutat olyan színes képet, mint a háború előtt. Itt a világ

minden tájáról származó tengerészeket meg lehetett találni. Most majdnem kihalt a környék. A háború minden könyveselmű szórakozásnak véget vetett. A legkevesebbé látni a háború nyomait *Hagenbeck* állatkertjében. A világ első és legnagyobb állatsereglete felújíthatetlen élményt és emléket jelent a látogató számára.

Saját expedíciók zsákmányai a legszebb állatok, de rendszerint ilet kerültek világhírű tengerészek hozta ritkaságok is. Itt él a legritkább állatok közül a kététrű orrszárú egyik példánya. Ebből a ritka állatfajból már alig néhány példány található Indiában.

A kikötő élete nem olyan mozgalmas, mint a háború előtt. Az apró kikötői forgalmat lebonyolító gőzökön a tengerre készülő ifjúság hancurozik. Vezetőjük — tizenöt évesnek. Itt-zó, nyurga szöke fiú — parancsolgat szakszerű tengerész vezényzavakkal és a többi gyerek lelkes örömmel fosalja el az elképzelt tengeralattjáró legénységének helyét. Azok is így elképzethetők, akiknek neveiről ma különjelentések számolnak be. Nem nagy az út innen Amerika partjára! Ezek az apró gyerekek közeljárnak apáik diósövegéhez. Ilyen örösi lelkesedésnek csak győzelem lehet a gyümölcse.

A hatalmas kikötőt régen az óváros házái között húzódnak szük csatornák alkották. Régi letűnt idők gazdag hajótulajdonosai vagy tengerészek raktárai és múzeumnak belső lakásai közt lártak a tengerjáró hajók.

A Hanzavárosok egyetemes jellegének béléget visel magán ez a város-ész.

A háború sok terhet, megpróbáltatást rótt e városra, de szebb reményeket kevés társa tartogathat a maga számára a győzelmes betegezés utáni időkre. Ha szabaddá válik a tenger, Hamburg a gyilkoló lövedékek helyett, ismét az egész földkerekségen terjesztheti az európai ember munkájának eredményeit: a tenger mérhetetlen mélységéig is mélyebben gyökeredző európai kultúra áldásait.

Hamburg. A kikötő

Egyedül a hegyek között.

A muraszombati kastély.

Az akadémia parancsnok búcsúvezéde a felavatásra váró hadnagyokhoz. 1942. június 18.

A GYÓGYÍTÓ LÁZ

Itta: vitéz nemes miskei és monostori Thassy Jenő hadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagja

A nyári napütsé bearanyozta a parkot. A rét füve gondosan lekaszálvá, üdezölden várta a hadnagyavatás nagy ünnepét. Már ott álltak a zászlótartó oszlopok is, munkások sűrűlödtek a díszemlény felállításánál, pedig még két hét volt hátra az avatásig.

A belső udvaron fényképezés állította fel masináját az egyik napos sarokba. Egymásután léptek gépe elé az új hadnagyjelöltek. A napfény szikrázott az arannyal kivarrt zubbonyokon. Talán csak szemük csillogott jobban a nyakukon levő drága aranycsillagnál. Az új hadnagy zubbony alatt gyűrött zsavolynadrág, poros bakancs volt. Mindez azonban nem vont le semmit a kép ünnepélyességéből. Ugyis csak mellékek készülnek a vasúti igazolványok számára, Félig még ludovikások voltak. (336 óra van még az avatásig, az annyi mint 23.160 perc, azaz 1.209.600 másodperc. Nagyon sokszor kiszámították ők már ezt, fel is írták a III. évfolyam tantermi tábláira.)

Léleken már hadnagyok valamennyien. Komoly és férfias gondjaik vannak: a bemutatkozó levél megírása az ezredparancsnok úrnak, a lakás és ellátás kérdése. Hej pedig mennyi, játék közben betört ablak, elveszett felszerelési cikk árát vonja le az első hadnagy fizetéséből a szigorú gazdasági hivatal. Az esti kimenők alatt mennyi kis bakfis szívet dobogtatják meg színes terveikkel, gyerekekéssel mondott szavakkal: „Avatás után okvetlenül eljegyezzük egymást” stb. — Sok szép ígért,

izgalmas tervek egész sora. Talán sohasem kerül sor a beváltásukra. De így szép ez. Huszonegyévesek voltak és két hét múlva avatják őket!

Az egész III. évfolyam rendezkedett, csomagolt, izgult és boldog volt.

Csak egy hiányzott közülük. Az akadémia fehér kórházának egyik különszobájában feküdt. Hetek óta viaskodott súlyos betegségével. Őntudata kimerült már a szüntelen harcban. Nem tudta, hogy meleg nyár van, hogy nincs messze már az a nap, amelyet annyira várt. Orvosságos üvegek vették körül, arca lesaványodott, szeme becsott volt. Orvosai mindent elkövettek, hogy segítsenek a halállal való viaskodásában. Eleinte ő is velük küzdött az életért szívósan, makacsul. Most már nem harcolt többé. A hosszú hetek, az egybeolvadó napok, a szenvedéssel telített rettenetes fekete éjtszakák kimerítették. Már csak orvosai küzdöttek, ő feladta a harcot.

Csend volt. A nyitott ablakon a meleg nyár édes lehellete áradt be a szobába. Egy méh röpült be, talán különös, soha nem ízelet virágokat sejtett a fehér és ismeretlen birodalomban. Körüldöngöcsélt a szobát, azután esalódottan kirepült. Nem talált ennivalót. Vagy talán a sok orvosság szagától riadt meg?

A kedvesnővér bejött és megigazította a beteg átforródott, gyűrött párnáját:

— Nem kíván semmit? Egy kis hideg, finom madár-

tejet? — Nem? ... Legalább igyék valamit! Van hideg limonádé, vagy narancsszórp. Azt se?

A beteg csak szemével intett. Fáradt szempillái lassan lecsukódtak. Újra bejötték az orvosok. Ismertelen öszhajjú, fehérköpenyes úr jött velük. A híres professor, akit orvosi tanácskozáásra hívtak a súlyos beteghez. Alaposan megvizsgálta. A fiú némán tűrt mindent, de szeme halálosan fáradt volt. Az orvosok csendesen elhagyták a szobát. Az ösz professor odakint lemondóan rázta a fejét:

— Csak csodában bízhatunk, uraim! — Önök mindent elkövettek, ember megtehetőet. Sajnos, én sem tehetek többet. A betegség túlságosan hatalmába kerítette. Nem hinném, hogy sikerül talpraállania.

Jöttek az aggódó tanárok, az osztálytársak. Nem engedték be őket a betegszobába. A kedvesnővér a folyosón váltott velük néhány szót. Az, aki a szobában feküdt, már nem tartozott közéjük. Már egy másik világban élt, a szürke homály titokzatos birodalmában. Csak teste, elkínzott beteg teste ragaszkodott még az élethez.

Szemei nyitva voltak. Távoli pontot nézett mozdulatlanul, mereven. Beféradt már az életért vívott szüntelen harcba. A láz nem hagyta el egy pillanatra sem. Néha kissé alábbhagyott, talán azért, hogy azután erősebben rázza az elerőtlenedett testet. Teste tűzelt, szemei előtt tüzes karikák égtek, táncoltak. Fáradt volt, nagyon fáradt. Nem érte a körülötte sűrűlődd fehérköpenyes alakokat, akik orvosságot hoztak, borogatásokat raktak rá, étellel kínálják. Miért? Mi értelme van ennek? Hagyják őt pihenni, hiszen nagyon fáradt. Fejét vaspánt szorítja, egyre öszzebb és öszzebb húzza egy láthatatlan kegyetlen kéz. Tagjai ólomsúlyiak, talán meg sem tudná mozdítani őket. Aludni kellene, mindig csak aludni. Itt hagyja mindent és elmerülni az álom langyos tengerében. Miért tartják vissza rosszjízú orvossággal, fájó tűszúrásokkal, mikor ő nem akarja? Miért nem engedik átlépni a küszöböt, ha már hetek óta az ajtó előtt áll? A meredek lépcsőn már feljött, a küszöböt átlépni már nem nehéz...

Az udvarról élénk zsvajj áradt be. Az ólmos csönd helyett lárna töltötte be a fehér szobát. Friss, fiatal fiúhangok voltak. Jöleset hallani a hetekig tartó, nyomasztó csönd után. Mit is kiabálnak? Megpróbál odafigyelni. Nagyon nehezen ment, már régen nem figyelt a földi

dolgokra. Azután mégis csak sikerült néhány hangot megértenie:

— Dízmenethez megalakulni! — Zsvajgás, lábak dobogása, csönd, majd ütemes dobogás. Sok-sok pár láb veri ütemesen a földet, hogy csak úgy reng.

A beteg ott fenn a hóféhér ágyban megpróbált gondolkodni. Mi lehet ez a láрма? Gyakorlat talán? Milyen nap is van ma? Jaj, nem tudja. Az idő összefolyt és semmit sem jelentett már számára hetek óta. Most új vezényszó hangzik:

— Az új hadnagyok itt maradnak, az alsőbbévesek felvonulnak! — Hirtelen világosság gyúlt elkínzott agyában. Új hadnagyok! Hogyan is felejtette el, hiszen az avatást próbálják most. Az avatást, az ő avatását, aminek úgy örült. És ő itt hever a nélkül, hogy közöttük lenne. Fel kellene kelni. Jaj, nem tudja a fejét sem felemelni. Nem baj, majd pihen egy kissé... Ejnye, megfeledkezett az avatásról. Hogy is tehetete ezt? Vajjon a zubbonyát megigazította-e a szabó? Az ujjja kissé hosszú volt. És a kesztyűk, azok is mintha egy számmal nagyobbak lettek volna a kelletténél. Egészen belemerült a nagy tervezetésbe. A vaspántok a halántékánál engedni kezdtek. Eltűntek a tüzes karikák a szeme elől. A Rém, amely már ott leselkedett ágya mellett, tovaszállt. Elmult a láz és csak a boldog izgalom volt az, amely pirosra festette beesett arcát.

A kedvesnővér bejött, hogy megnézzé a beteget. Nem hitt a szemének, amikor a csodás változást látta. A megtört lázas szemek helyett csillogó, tiszta szempár fogadta és bár gyenge hangon, de enni kért a beteg. A nagy csata eldőlt. Az életkedv legyőzte a betegséget. Meg akart gyógyulni! Ifjú testének minden idegszállával áhította a gyógyulást. Türelmetlenül, mohón leste a pillanatot, amikor elhagyhatja az ágyat. Az orvosságokat készségesen nyelte le, evett, mint egy kizéhezett farkas, csak meggyógyuljon.

És amikor a fellobogzott térségen az áhíthatos csendben száz és száz fiatal hang esküje szárnyalt az ég felé, — ő is közöttük állt. Büszkén, magabizón mondta a tisztí eskü fönségesen súlyos szavait. Kimondhatatlanul jóleső érzés fogta el, amikor arra gondolt, hogy most már neki is módjában lesz a *Hazáért* áldozni a életét. Esküje a legszentebb ima volt, ami valaha is a magyar ég felé szállt a „Ludovika” történelmi nagyrétjéről.

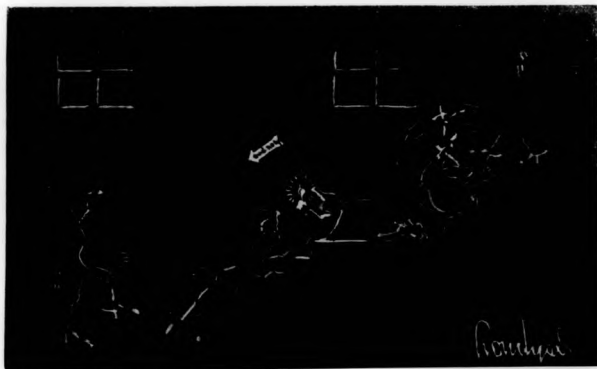

Szondy Endre
akadémikus
karikatúrái.

LÉGVÉDELMI FELSŐTÉTÉS

a) *A Váci-utcában.*

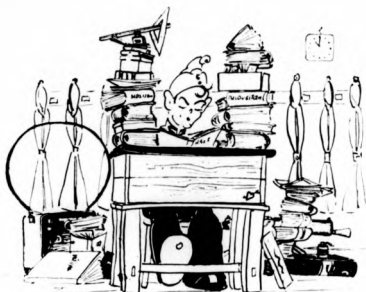

b) *Az akadémián.*

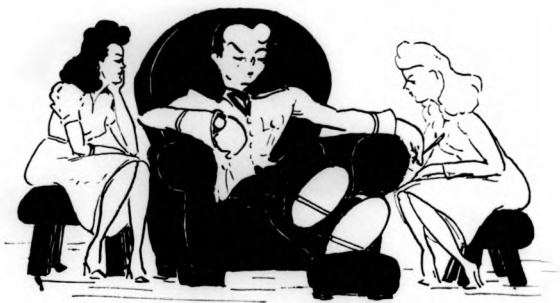
Szondy Endre
akadémikus
karikatúrái.

Az aks. úr mesél:
— Akkor kirántottam a kardomat...

„Gyorsított kiképzés.”

— Tudja, Micke, az így volt, boys...

A GYERMEK ÁLMA

Irta: nemes görögői és toporczi Görgey Guido hadnagy, a Zrinyi-kör örökös tagja

A gyermek álmottod...

A kis ágy puha, védő környezete, a halványkék falak egyre táglaltak: nagy végtelen mező közepén taláta magát. Hajnal volt; az ébredező sántórtábor jellegzetes zsi-váján nem sem lepődött. Elindult a tábor felé. Mire oda-ért, a sátrak már mind szétszedve heverték a kocsikon, rajta az asszonynép és a gyerekek. A lovasok is gyüle-keztek. Otvason felkapaszkodott az egyik kocsiira, félt volna egyedül maradni ebben a nagy pusztaságban és valahogy közéjük valónak érezte magát. Szerencsére nem vették észre és amikor az oszlop elindult, kíváncsian dugta ki fejét a ponyva alól. Végtelen kocsiort látott, mellette vágatózó lovasokat, barnára sült mongol arcokat. Beszédjük és kiáltozásuk először csak ismeretlen tetszett neki, majd határozottan felismerte bennük a magyar szót. Egy lovas vágatott el mellette. Mikor megpillantotta, lassított és rákiáltott:

— Hát te mit keresel embrenyi létrede azon a koc-sin? Nem szégyenled magad?... Ideküldöm a ménesből a sötétszürke kancát, az már nyereg alá való. — Ezzel továbbnyargalt.

Rémülten kapaszkodott meg a kocsin és nagyon félt. De nem volt sok ideje gondolkozni, mert máris mel-lette termett egy hozzá hasonlókorú fiú, aki egy szürke csikót vezetett maga mellett:

— Itt van, ül fel, aztán gyere utánam! Csak nem vagy beteg, hogy kocsin akartál jönni? — Mit volt mit tenni, felült a lóra és csodálatosképpen biztosnak érezte magát a nyeregben, boldognak, könnyűnek és erősnek. Magsarkantyúza lovát és társa után vágatott. Mikor elérte, a lovasok éppen szétbontakoztak, kisebb csoportok alkottak.

— Hová megyünk bátyámrum? — kérdezte a mel-lette némán haladó lovas.

— Hát nem tudod ösem? Nyugatra! *Lebedia* már nem volt jó hely nekünk. Itt *Etelközben* biztonságosabb, meg aztán a föld is dúsabb. Azt beszélik — tette hozzá később, — hogy innen is tovább fogunk menni. Mind a hét törzs közösen. De itt most Délre fordulunk. Te csak veszed a szekérsort tovább egyenesen.

Egyedül maradt. Mögötte néhány lovas, többnyire még nála is fiatalabbak, majd hosszú, kigyózó kocsiort, amelynek vége elveszett a hajnali ködben.

Hihetetlen boldogság szállta meg, ufjongani szer-eztet volna. A szemek ráirányultak, ő volt a vezér, büsz-

kén léptetett a kijelölt irányba, miközben a felkelő nap fénye előrevetette hosszú, fátyolus árnyékát.

..... Ezt az álmot a gyermek soha sem felejtette el, de a férfi emlékei előzték is sokáig kísértett. Es ettől az éjtszakától kezdve elheretelten álmai közé tartozott a ló és a lovaglás. Elérhetetlen, mert városi gyermek volt. Első kísérlete a lovaglás terén is csúfos kudarcra végző-dött. Mint cserkész, táborban töltött két hetet egy nyar-on és a tábor mellett sétáló számárra kapaszkodott fel egy alkalommal. A számár megvadult és ő a többiek ha-botázása közepette leesett róla. Mégsem veszítette el a kedvét!

Idősebb diák korában már teljesen kialakult élet-célja: katonatiszt akart lenni, méghozzá lovas fegyver-nemnél. Ezért tanult olyan szorgalmasan és nem volt nála boldogabb ember, amikor felvették a „Ludovikára” a tüzérekhez. A sors azonban súlyos megpróbáltatás elé állította: Már az első lovaglórórákon kiderült, hogy nincs tehetsége a lovagláshoz. Ezen, bárhogy igyekezett, később sem tudott változtatni. Társai jóindulatúan ajánlották, hogy kérje magát a légvédelmiekhöz, vagy valamelyik gépkocsizó alakulathoz, de ő nem tájtozott. Minden alkalmat megragadott, hogy lovagolhasson, a szabadság alatt is bejárt naponta lovagolni, végül is diadalmaszkodott: a Borbála-lovagláson harmadik lett. Boldog büszkeséggel fogadta előjáróinak és társainak őszinte és meleg sze-renekvánatait. Érezte, hogy a sok keserves óra, a nehéz diadal, amelyet kétségei fölött nap-nap után aratott, nem volt hiabavaló.

Az egykori gyermeket hadnaggyá avatták...

Fogatostizti beosztást kapott. Az álmódó gyermek, a számár pörüljárt lovasa most lovardát tartott. Azt be-szélte róla, hogy különös türelemmel foglalkozik a te-hetségtelen lovasokkal. És mindig eredménnyel. Mikor pedig kitört a nagy világegés, a magyar remények be-teljesedésének küszöbén egy gyermek álma is beteljes-edt: Hosszú kocsiort, lövegek és lovasok élén fiatal útegparancsnok léptetett. Kelet felé.

... A felkelő nap, — mint akkor, most is beara-nyozta *Etelköz* nagy időket látott, sok magyar diadalt megért, vérázattal földjét...

Es az álom, a legemlékezetesebb gyermekkori álom: eleven, színes valóságá lett a magyar ösök nyargalta végtelen keleti pusztán.

„Hajrá, tüzérek!” Szondy Endre akadémikus tusrája

Pesti mozaik

Irtó: ifj. Létray Béla akadémikus

Virrad.

Lassú ütemre lépnek
a kocsi-lovak. Patkójuk csattan a síkos
kövön. Kilós koloncok lógnak le róluk:
és mennek, csak húzzák a kocsi-igát túrve,
robottal — Hosszan nyúlik a sor. És mire
Pest ébred, már ott a föld kince előtté.

Még égő lámpákkal jut a villamos.
Felszállok s nézem a magábanéző, hallgató
népet. Kis táskát szorongat. Talán hideg
ebédet visz benne munkahelyére.
Templom előtt mentünk el előbb,
keresztet vetett, vagy kalapot emelt, —
pedig ki se nézett.

Szinte észrevétlen ébred Budapest.
Előbb még álmodott arról, ami után
most rohan, kergeti, mint gyermek
a lepkét tavasszal,
betapasztott füllel és hallgató ajakkal
hajszolja föl hegynek és űzi, míg látja.
Lárma kél a nyüzsgő rohanás nyomán.
Autó surran, senki meg nem áll akár perenyire.
Rideg az arca, hideg a szíve,
jüllért vet a koldus-kalapba és pillantást
csak a karambol felé. Fut, rohan,
mert tudja, ha lemarad, jön más,
aki lesöpri az útról és az élet csak
jut, rohan szív nélkül, nélküle tovább.

Most a percek múlását esdő ifjút nézem
egy utcasarkon. Valakit vár. Kitartó,
vontatott léptekkel lépdel.
Időnként órájára néz.

És felvillan a szeme, az arca kigyúll,
ha jön a várva-várt kedves,
kinek karjába karját fűzve
mennek egymást nézve, kacagva,
mintha nem is lenne más kívülről
e rohanó árban.

Csillog a szem és ezer talmi-fény,
(munka után itt nincsen pihenés),
fellázad a vér és örök szerelmet suttog
fülembe a könnyű esti szél. Ma nekem él,
holnap nem ismer. Kitér utamból,
s ha kérdem, nem jelez.

Hát megyek. —
Elöttem aprókat koppan
egy fehér, görbe bot. Fejét magasan
bordva lép az, aki kezében tartja.
Jobbjában a bot, balját
védőn átkarolva, kopott ruhában
megy vele az úton egy asszony.
Pest kitér. (Csak öröm fakasszon
könyvet.) Pest kitér:
a lelkiismeretnek.

És itt van már az este. Sűrű, fekete leple
drejti a bűnt, beissza a könnyet
és puha karjára veszi
elfáradt kenyér-imánkat.
Elhítheti velünk, hogy holnap
megél a szegény, a beteg is felkél
és mindenki szeret, mindenki dalra, kacajra
ébred majd reggel. Mert olyan
ez a szikrázó fényben fűrdő est,
mint szülője, maga:
örökszép, bájos, bizó Budapest.

Az akadémia énekkara a Vörös Kereszt első borsvéd kivánság hangversenyén a Magyar Művelődés Házában, 1941. okt. 12.

KATONALÉLEK — KATONANÓTA

Írta: Merész Ervin akadémikus.

„S mi tovább zengjük világ fogytáig,
Az ő magyar nép symphoniáit.”

(Kozma Andor.)

A dal, a nóta veleszületett az emberrel. Csirája szerzetünk lüktető ritmusából fakad, kifejező eszköze: a hang az ember ajkán születik. A két alkotóelem egyesül bozontos, barlanglakó emberösünk ajkán, s nyomában felhangzik a kezdetleges, monoton dallam. Amint távol a szellem horizontja, nemesedik a lélek s elmélyül az érzés, gazdagodik az ember lelki tartalmának kifejező eszköze is.

A dal a lélek mélyén gyökeredzik. Megcsendül benne az öröm, a mámor, s a szomorúság hangulata. Szellemi életünk alkotó mozaikszeme, az abszolút szép iránti vágy tökéletes kielégülése jut benne. A szívből jövő emberi hang élvezet a magasabbrendű élvezet, a művészet gyönyöreinek forrásaihoz. Minden fájdalomért, céltalannak látszó küzdelemért kárpótlást, vigasztalást nyújt. Erzésből születik, megérezésre tanít s magasztos creje eljuttat Isten magasságához. Ezért van, hogy az ember életküzdelmeinek mindennapos sorozatában megáll egy-egy pillanatra, kikapcsolódik munkájából és elmerül a lélek feloldulásának forrásában: énekelni kezd.

A magyar katonalélek évezredek történelmünk viharos küzdelmeiben, öldöklő csataiban gyémántkeményé kristályosodott. Ha elvonulnak felettünk a viharfelhők, a nap sugarainál megcsillog ez a gyémánt, dal fakad, s megszületik a szépséges katonanóta.

A magyar katona ezer év óta énekel. Akár íjjal, karddal vagy puskával harcol, akár csatakigyók vagy

messzehordó ágyúk torkából zúdítja pusztító tüzét, akár gyalog, lóháton vagy harcokocsival ront ellenfelére, a harcok szünetében mindig énekel.

Dalos kedve bőlesőjétől a sírig kíséri. Az egyszerű nép fia, fletmegnyilvánulásaiban meg is marad környezetében. Gondolkodásmódja, érzésvilága beleygkeredzik Dunántúl dombos tájába, az Alföld délibábos rónájába, Erdély viharálló hegyeibe. Szokatlan néki a sallangos városi nóta, nem kívánja, mert idegen hangulatot tár fel előtte. A magyar parasztember nem szereti az érzélgős, félcicomázott nótaít. Muzikális ösztönéből fakadt népdalait egyszerűen, ősi erőfől duzzadnak. Nem töröhllette le róluk az idő a keleti vonásokat. Megmaradtak érintetlenségükben, mint ahogy nem változott a magyar nép lelkülete sem. Mint harcos nép léptük át a Kárpátokat, történelmünk évszázadjain keresztül katonanemzet maradtunk s a katonalékkülét mindmáig benne él a néplélekben.

A magyar ember szívesen katonászkodik. Nem szabad „ágyban meghalni”, ha életét az ország javára áldozhatja. Csak akkor vonakodik beállni a verbunkba, ha dőgen érdekéért külföldre szállítják „erőszakos katonának”.

A katonatoborzás, katonatánc s a verbunkosok meszeszerű világát eleveníti meg képzeletünkben meg ma is legszebb katonanótának: a *Toborzó*. (A jó lovas katonának de jól vagyon dolga... *Zsúv*, Nyitra megye, *Kodály Zoltán* gyűjtése.)

Az időáll, régi, szép népi dallam minden egyes sorából előbuggyan a vitézi élet dicsérete, a „jó lovas katona” féktelen jökedve. Nemzedékről-nemzedékre száll az ének, s az utódoknak átadja azt a tiszta magyar lelket, mely az öldökben élt.

Igy azután akárhányszor szólítja fegyverbe a sors a nemzetet, az örök magyar katonalélekből fakadt köteleességűdás mindenkit odállít a szent ügy zászlaja alá.

A szabadságharc Kossuth-nótás honvédeink dicső emléke még elevenen él a nemzet emlékezetében. *Lajtha László* a vespérművegyel Szentgál községen bukkán rá a következő, jellegzetes toborzódalamba, Kossuth toborzójára:

♩ = 125 Szentgál (Vespérmű m.), L. L.

Huszár-gye-rek, huszár-gye-rek sze-re-ti a tán-cot,
 Az ol-da-lán, az ol-da-lán csőr-ge-ti a kar-dot,
 Ha csőr-ge-ti, had-d csőr-ges-se, peng-jen ser-kan-tyú-ja
 Kos-suth La-jos ver-bunk-ja a muz-si-kál-ta-tó-ja.

A XX. század katonájának nótácsokra is tele van szebbnél-szebb virággal, melyek a katonákodás minden mozzanatát megörökítik.

Ha elérkezik a bevonulás ideje, s elkészült már a katonaláda, dalban-szóban foglalt búcsút mond a legényfalujának: Októbernek, októbernek elsajén ... (Csíkkarcfalva, 1907. *Bartók Béla* gyűjtése.)

Egyszerű a dallam s már első hallásra is régiesen hat. Valóban, egyike annak a pár száz népdalnak, amelyben szinte érintetlenül megmaradt a magyarság ősi, zenei nyelve. Az ázsiai örökségképpen magunkkal hozott öt-fokú (pentaton) hangsor, a dallam ívelése és a keleti népek muzsikájára annyira jellemző ritmus biztos dokumentumai annak, hogy lelke mélyén, ahol a zene forrása is fakad, megőrizte a magyar veleszületett értékeit, faji sajátosságait. Ha kiveszöbven van is az ázsiai örökségre legbiztosabban örökös dallamtípus, szerves folytatását megtaláljuk most virágzó újabb népdalainkban. Ezek sem városi muzsikusoktól valók, a nép zenei ösztönéből fakadnak és egyben-másban megőrzik a régi falusi parasztdalok sajátosságait.

Megnyugtató tudat, hogy nemzeti dalkincsünk még napjainkban is megbízhatóan eredeti, magyar földön született értékekkel gyarapodik.

A patogó ritmusú, művészen megmintázott, fülbecsenző nóták elterjedésében a katonaléletnek nagy szerepe van.

A város kötömegeinek érzésvilágában keletkezett színes nóták helyett a laktanyaélet pihenői alatt felszendülő a honvéd fülében népének monumentális hangja, önkénytelenül is rákéd az otthonantult dalra.

A nóta szárnyán hazakalandoznak gondolatai kis falujába s ha elérkezik a szabadság ideje, büszkén, kitoró örömmel megy haza.

A magyar katona nemcsak akkor lelkesedik, mikor hazamegy. Ha hívja a köteleesség szava, hangjában felleccsillan apától öröklött büszke harc kedve, s még mátkájától is hetykén, vig nótaszóval búcsúzik:

♩ = 125 Kistarcen (Psal m.), 1941. M. H.

Sírhát az a kislány, sírhát az a kislány ki nek ohcsen pár ja.
 Ki a kisa-pu-ban, ki a kis ka-pu-ban min den es-te vár ja.
 Lám, én csak nevetem, tiznek in te get lem, mégja csak egget sze-ret lem.
 Egy szép barna lo-gón, lég vé-del mi-ti zér-é hű-mát-ká-ja let-tem.

Trombitászó barsan, trombitászó barsan, indulunk csatába Gyere barna kislány, gyere szöke kislány, könnyes búcsúzára. Hogyha mesze járok, muszka rendet vágok, akkor is csak Terád várok. Légvédelmi tázer elámítja büszkén (az) egész nagy világot.

A haretér viszontagságai, megpróbáltatásai közepette sem marad el a katona ajkáról a nóta. Pihenőben, ha estéknént fellobog a táborúzt lángja s a táborra ráborul az emlékező, termékenyítő csend, megszólalnak a katonalélek finom húrjai. A Volga partján kelt esti szellő száryainra kámpa dalát s vízi haza szereteteit, sirató édesanyjához:

♩ = 125 Vezető (Békes m.), 1906. B. B.

Nem mesz-eze van i-de a Vol-ga.
 Harc-ko-csi-kon men-jünk már o-daf
 Harc-ko-csinek-réz a ten-ge-lye sze-ge.
 Raj-ta Tol-di Mik-lós nagy ne-ve.

Mire utolsó lobbán a táborúzt lángja, elhalkul a nóta is, s az alvó honvédek felett ébren örökösdi az örök magyar katonalélek.

A dalnak, a zenének külön lélektana van. A katonanóta az ősi melódia, az ősi ritmus erejével ugyancsak megtalálja az utat a lélek legbensőbb rejtekeihez.

A közös éneklés, az emberek egyidőre zenei foglalkozása feltétlen figyelmet, egyenletességet kíván s önfegyelem nélkül el sem képzelhető.

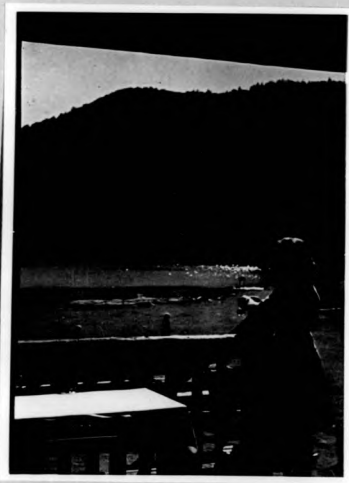
Az összetartozás, a testvérség érzését oltja bele a tömeg lelkebe, s elősegíti az egymással való megbarátkozást.

Ledönti a falu és a város közötti választófalat, elsimítja az ellentéteket, egygy gyúrja az ország legtávolabbi vidékeinek fiait is.

Az igazi népdal hozzáfűzi a katonát minden magyarlakta tájhoz. Megérősíti lelkét, képessé teszi arra, hogy megvédje a földet, nyugati határhegyeinktől Erdy, havasáig, ahol ezek a szépséges dallamok virulnak, mintestben a vér keringenek.

A „Pokol tornáca” a Békás szorosban.

A Szent Anna-tó partján.

Vitéz FORIS MIKLOS főhadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagjának színes fényképe.

A dunántúli legény ép oly daloskedvvel zengi a híres cskországi nótát, mint saját falujának dalát:

♩ = 123

1. 2. Csakzentdomokos, 1941. M. K.

Hor-thy Mik-lós réz-á-ggú-ja fel van vi-rá-goz-va
In-dul-nak már a tú-zé-rek mesze a ha-tár-ra
Ne hús a ré-s-á-ggú, föl szánt-ja a he-gyet, völ-gyet,
É-des ró-zsám la-ten ve-led, soh-sem lát-lak töb-bet.

♩ = 123

1. 2. Veszprém, 1941. M. K.

Nem szabad már nekem, nem szabad már nekem többé a láugokhoz járnem,
Az orosz ha-tá-ron, messze lent a sánc-on kell nekem a posz-tot áll-m.
Horthy Miklós réz-á-ggú-ja dő-rög, az a kutyja orosz hiába kömpörög,
Az orosz ha-tá-ron, oda-fent a sánc-on fo-lyik el a pi-ros vé-re.

Ez a két katonanóta egyébként kétszólamú kánonban is énekelhető.

Magyar ember, székely ember szívét összedobantja a tiszta melódia, két faj íja — egy lélekben, az ország-szerzte egységes, magyar katonalélekben találja meg a vér-ségi köteléknél is erősebb, közös kapcsolatot. Így alakul azután ki a bajtársi, ennek nyomán a csapatszellem s

ezen keresztül az ország minden egyes fiában felébred az a tudat, hogy mindnyájan egy népi közösség tagjai vagyunk s ennek a közösségnek, a magyar fajnak értékét meg kell becsülnünk.

A katonanépdal lángrobbantja szívünkben a remény tüzét, mert ha igaz, hogy a művészettől bűvös tükörként előrevetíti a történelem elkövetkezendő fordulatait, akkor az elfeledés végső órájában megmentett magyar népdal, *Bartók és Kodály* világhírű muzsikájának fényében megcsilán csodatükör, napugaras boldogabb jövőndő eljöttét igéri.

Előttünk áll a szinkép: a katonanótáknak a lélek kutató prizmáján felboncolt teljes spektruma. Meggyőződhethünk belőle, hogy a csapatnótázással a katonanevelés, és — egy lépéssel továbbhaladva — a nemzetnevelés egyik leg-hatásosabb eszköze kerül a kezünkbe. Ezt a fegyvert meg kell becsülnünk, a nagy cél elérése érdekében sikeresen fel kell használnunk.

Ma már általános törekvés, hogy az embereket ne kényszer, hanem meggyőződés láncolja a katonasághoz. A csapatiztet kötelessége, hogy képzettsége és műveltsége segítségével a vezetésre biztositottak rávezesse a helyes nótázásra, amely felelteti a munka által okozott fáradtságot, leköt, szórakoztat és feltétlenül az öröm, a jókedély céljait szolgálja.

Ne felejtse senki közülünk, hogy szent hivatásunk nagy felelősséggel jár. Nevelőmunkánktól elkövetkezendő évtizedek magyarjainak sorsa függ!

A magyar katonatisztet építő munkájában vezesse mindig a kor követelménye. Ezeréves katonahagyományainkból, faji sajátságainkból merítsen ehhez elegendő erőt!

Hivatásunk sikere vezessen népünk meggyőződéses katonaszellemében, honvédségünk tökéletességében a magyar kultúra diadalához, akkor a megvirradó új ez-redév hajnalán részesei lehetünk még a szebb, teljesebb, muzsikájában is igazabb magyar életnek".

(Forrásmunkák: Bartók Béla: A magyar népdal.

Kodály Zoltán: A magyar népzene.

A dallampéldák:

Volly István: Daloljatok, honvédek és
Mathia Károly: 104 magyar katonadal c.
gyűjteményéből valók.)

Horthy Miklós, sej, haj...

Az aks. zdszlóalj menetelője

MATHIA KÁROLY
népdalfeldolgozósa.

Menetfőtem $\text{♩} = 125$

Ének

Zongora

mf

1. Hor-thy Mik lós, sej, haj,
2. Gya-log me-gek én, de

azt ír-ta a le-vél-be'; Hogy a hon véd min-dig men-jen e-lő-re!
min-den-ho-vá el-é-rek, Min-den-fe-lől jön-nek ma-gyar le-gé-nyek.

f

Mert a hon véd ba-ká-nak, sej, nincs pár-ja, A ha-zá-nak, sej, haj, a leg-jobb ka-
Meg-mu-tat-juk, ki a le-gény a gá-ton, Ma-gyar honvéd, sej, haj, leg-el-ső a

ff

ff

p

pp rit.

1. to-ná-ja. to-ná-ja.
vi-lá-gon. vi-lá-gon.

Nincs szebb virág...

A 3. aks. lővészszázad menetelője.

MATHIA KÁROLY

népballadafeldolgozása

Menetütém $\text{♩} = 125$

Ének

Zongora

1. Nincs szebb vi-rág
2. Ki-vo-nul az

a pün-kös-di ró-zsá-nál, Nincs jobb em-ber a szá-za-dos u-runk-nál.
e-gész szá-zad (az) ud-var-ra, Szá-zad-kür-tös (az) i-ma-je-let most fúj-ja.

Jobb sze-mé-re vág-ja a tisz-ti sap-ká-ját,
Szá-za-dos úr most ve-zé-nyel i-má-hoz.*

Coda.

Úgy ve-ze-ti ha-za-fe-lé szá-zad-ját.
Is-ten ve-le-tek esz-ter-go-mi le-á-nyok!

*) a 2. vers-
szakhoz:

AKADÉMIAI ÉLET

HADNAGYAVATÁS A „LUDOVIKA” AKADÉMIÁN

A „ver sacrum”, a szent tavasz titokzatos hangulata öntötte el a lelkeket a „Ludovika” akadémia június 18-i hadnagyvavatásán.

Ezidén történt először, hogy a Kormányzó Ur Ö Főméltósága legmagasabb születése napján rajzoltak ki a szent tavasz katonái, az ifjú hadnagyok az ősi Alma Mater kapuján. A háború fúriái segítették ezúttal hamarabb céljukhoz a legnehezebb, de legszebb élethivatás elkötelezettjeit.

A gyönyörű avatási ünnepség június 18-án a kora reggeli órákban a hadnagyi oklevelek átadásával és ünnepélyes istentisztelettel kezdődött. Az egyes fegyveremek eszményképeinek megkoszorúzása után, pontosan 10 h 30 l-kor kürtözés és a Himnusz minden magyar eggyéforrasztó hangjai zelezték a Kormányzó Ur Ö Főméltósága képviselőjének: *vitéz SZOMBATHELYI FERENC* vezérezredesnek, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének érkezését, aki *vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC* vezérőrnagy, akadémia-parancsnok jelentkezése után ellépett a kivonult aks. alakulatok, a gyalogzászlóalj, a gyorsosztály és a tüzérosztály előtt.

A fogadás megtörténte után az akadémia parancsnoka intézett megrázó búcsúszavakat a felavatásra váró hadnagyokhoz:

„Fiatal Bajtársaim!

A történelem legelsőbb korszaka szemünk előtt zajlik le és lángbűtűkkel íródik lelkünkbe.

A háború teljes erejével tombol, hogy elsőpörje a rosszat és újat, jobbat, szebbet teremtsen.

Soha nem látott küzdelmek és erőfeszítések, az erők mérhetetlen összecsapása tárnul előlk.

A nemzetek éter-halálharca ez, melyben elbukik a gyenge és elpusztul a hitvány.

A siker annak az oldalára szegődik, akinél keményebb az ököl és szentebb a hit, akinek ereiben ott csörgedez az ósmúlt öntudatának minden elsőpörjéje és az az elszánt dac, amely több, mint ezer év bennünk is ég: Ne bántsd a magyart, ne bántsd a földinket, de ne bántsd a lelkünket és sajátos magyar életformánkat sem!

Ezeket az idöket éljük ma, fiatal bajtársaim, mikor Legfelsőbb Hadurunk kitüntető kegye folytán Benneteket a szokásos idö előtt avatlak jel és adlak át a csapatnak.

Örömmel és nyugodt lélekkel teszem ezt, mert tudástok, gyakorlati képzettségtek és erkölcsi eröitek erre alkalmassá tesz Benneteket. Szemetekből jellem ég az a jörö kívánság: mielőbb harcosokká válni abban a hadseregben, amely már öseink korában is gyors és ütörö volt.

Tudom, ott akartok lenni a végtelen orosz pusztákban, hol eleink nyila zúzott a levegőben és kopjájuk megadást parancsolt mindenkinek.

Harcos katonák akartok lenni, méltó utódai és képviselői a legösibb, legdicőség és legmagyarabb bivatásnak.

Hát menjetek! Erötöket sokszorozza meg az a tudat, hogy ma már nem csupán a katona barcol, de velük küzd az egész nemzet aprajás-nagyja, fiataljörögje egyaránt. És ez a testvéri összefogás, ez a szoros egymáramutaltság, e közös nagy akarat hozza meg az új magyar életforma komolyabb és mélyebb értelmezését.

Sok áll a kockán: maga a nemzet és az ország.

Magunkban hordozzuk tehát az élet és dicőség, vagy a pusztulás és szegény csirját.

Ezt Ti mind jól tudjátok, ezért minden lelki, szellemi és fizikai erötök a nemzet szolgálatára álljon és a bidegen izzó férji ideáljai legyetek, aki a harc és népszerű katona csodolatán ötvözte, kinél nem tudni, hol ér véget az egyik és hol kezdődik a másik.

Tudnotok kell azt is, hogy az egyén élete rövid, csak a haza örök. Ennek tudatában vajjon mi lehet szebb a katona számára, mint küdeni a Haza örökérválóságáért és — ha kell — az életet is feláldozni érte?

Eleniünk legyen a harc és a munka, de kettös legyen erök és akaratunk akkor, ha másnál csökkenni látjuk azt.

Különösen nebez és válságos pillanatokban emelkedjék magásra a szellemi erö, az erös akarat és a gondoskodó atyai kéz és akkor váljatok sziklékké, ha már minden veszve látszik, mert az itt aratott babér a lelkekben él és örök marad.

Küzdelmes munkásoknak és harcos életeteknek legszebb elismerése mindig a jól teljesített kötelesség jóleső egyéni belső érzete, leggazdagabb, legszebb és legráteremtőbb jutalma pedig az alárendelt katonák rajtakovább ragaszkodó tekintete, büszsége és kévszes tenyerének néma, férfias kézjögása legyen.

Bücsüzöl szokásokomban ívén még a bízom Reátok, hogy magyarságotok búszke tudatával, messzenézó tekintettel dolgozzatok és küzdjétek, hogy tavaszt jelentő fiatal erőtök felolvassza és felmorzsolja a még megmaradt jéges láncokat.

Es most esküdjétek!"

Esküre lendült 220 fiatal kéz. Mintha villamos áram szaladna szét a lelkes közönség soráiban. Több ez az eskü minden eddiginél! Benne rezeg most kemény mondataiban az élet és a halál, a jóvő és a bukás, a történelem és a megsemmisülés rejtelmes alternatívája.

Ezután *Vitéz Herthy Károly* rangidős hadnagy áll ki a Kormányzó Ur O Főmeltósága képviselője elé, hogy elbúszítsék az akadémia tanári karától:

Nagyméltóságu Vezérezdes Ur!

Még nem érkezett el első koronás királyunk áldást osztó napja, a magyar föld még terhes a dús természet, de az ősi Alma Mater kapui kitárulnak, mert itt a nagy aratás napja.

Nagy ünnepe van ma! Először avatnak fel olyan hadnagyokat, akiknek zenge élete teljes egészében Trianon gyászának óvire esik. Mi mégis bíszük, hogy tudásunk, akaratusunk, harkcsészegységünk leveit a mult minden ártos terhért és győzniakaratusunk levelet a jobb jóvő felé.

A Mindenható esodlatos bölcsesége nem megkezdem, hanem legfeljebb Hadurunk parancsára folytatni rendelte nekünk a harcot. Ezért ezen a történelmi helyen fogadjuk meg: helyt jognak állani, mert így kívánja életünk méltósága, a testünkre szálló sors és az elszántágot kedvelő idő.

Ezt a hitvallást visszük szét mi is évről-évre minden avatások az Alma Mater tüzkaránájából mint kipattanó sok magyar szikra szerte az országba.

Ebben a szellemen neveljük alárendeltjeinket és állunk helyt ott, ahová magasztos bivatásunk rendelt!

Uttrakészen állunk előtéd édesanyánk: „Magyar Haza!”

A legszebb ajándékok kaptuk Tőled: megvédésed bivatását és a harc keménységét. Mi vállaljuk és befejezzük ezt a harcot! A haza fája erős, búszkén várja a vihart! Akik leballanak közülünk az orkánban, fiatal mámorokban ifjan balnak meg, de halhatatlanok maradván örökre! Akiknek meg az lesz a rendeltetésük, természetük, új virágokat, új életeket fakasztanak és a harcban megdözölde, legerősebb pillérei lesznek az előjövendő magyar évrévének.

Testben-lélekben felkészültünk a harcra! A búcsú percében, minden bilánek és köszönetünk szálljon az ősi Alma Mater, annak tanári kara, valamint az áldozatkész magyar nemzet felé! Köszönjük az a szellemet, amelyet jé és alatt magunkba szívhatunk és amely nélkül nincs győzelem. Hátalét szívvel gondolunk a nemzetre, mert áldozatkészége adta kezünkbe a jégvetryt és köszönjük a tisztikarnak, hogy járadágot nem kivétel lelkis kötelességteljesítéssel embert és harcos magyar katonát nevelt belőlünk!

Kezünkben a kard, előttünk a jóvő. Parancsot kérünk az indulásra, mert addig nem ismerünk pihenést, addig nem lebet részünkre öröm, amíg a miénk nem lesz a végső győzelem!

Mielőtt azonban elindulnánk a magyar dicőségét vércirágos útján; Legfeljebb Hadurunk iránti törhetetlen búszegünk jelölő ősi szokás szerint rántsunk kardot s kiáltunk egy szívevel, egy lélekkel:

„A Hazáért mindhalálig!”

Szinte együtt mondja a közönség a rangidős hadnagy lélekberakoló beszéde után az akadémia ősi jelmondatát. Érezük mindnyájan a kardrántsás pillanatában, hogy ez az ifjú gárda valóban nem ismer addig pihenést, addig nem lesz számára öröm ebben az életben, amíg övé nem lesz a dicőség koronája: a végső győzelem.

Vitéz SZOMBATHELYI FERENC vezérezdes intézett befejezésül búszdító szózatot az immár felavatott hadnagyokhoz. Lelkükre kötötte, hogy ne oszkozkodjanak, ne bölcselkedjenek, főképpen pedig ne kritizáljanak, hanem előjáróik iránt érzett feltétlen bizalommal teljesítsék a rendkívüli viszonyok folytán korábban rájuk háramló szent kötelességeket, mert így kívánja tőlük a történelmi idők szava és ebben a hitben várja s köszönti mindnyájukat a harcban álló honvédség.

Ezután szívélyesen elbúszított a hadnagyokkal a Kormányzó Ur képviselője, aki 1935-től 1938-ig az akadémia parancsnoki tisztében maga is tevékeny részt vállalt az újjáéledő honvédség tisztikarát nevelő áldozatos munkából.

Az akadémia kivonult csapataitól mindig megszokott pompás díszmenet zárta be minden idők legnagyobb háberújának hadnagyavatási ünnepegeit.

Vitéz SZOMBATHELYI FERENC vezérezdes az avatási ünnepek befejezése után az akadémia tiszti és tisztelhettségi karához külön beszédedt intézett. Beszédedben méltatta az akadémia munkásságát, kiemelte a hadnagyavatási ünnepef katonás, lelkes lefolyását és — visszatekintve az ő akadémia parancsnoki beosztásának idejére — megállapította, hogy az akadémia létszám, szervezet, kiképzés és felszerelés tekintetében nagyot fejlődött. Ez a nagyarányú fejlődés elsősorban a jelenlegi akadémia parancsnok érdeme. Am azt is tudja, hogy mennyi fontos részletmunkával jár a fejlődés s hogy ebben a munkában milyen lelkes odaadással támogatja a parancsnokot a tiszti- és tisztelhettségi kar.

A továbbiakban arra mutatott rá a honvéd vezérkar főnöke, hogy minden kikerülő új évfolyamot egy-egy évszázadnak kell tekinteniük az akadémia ősi életfáján. Ez évfolyamok munkájának értéke jelzi az egész fa értékét. A fánál sem egyforma vastag mindegyik évszázad. Az akadémia ősi törzse is vastagabb évszázadot kapott a most kikerült évfolyammal. Tudjuk, hogy ezek a fiatal hadnagyok telve vannak a celeksévs gyávával s az elszánt hit fanatizmusával, hiszen erre nevelték őket az ősi talak körűrt. Ennek a nevelési munkának az eredményét azonban csak akkor látjuk meg igazán, ha majd a kemény harcok tüében bizonyosodik meg ennek a nemzedéknek belső katonai értéke.

A Kormányzó Ur O Főmeltósága képviselője befejezésül a legfeljebb szolgálat nevében elismerését fejezte ki az akadémia tiszti- és tisztelhettségi karának.

Dr. M. K.

Hadnagyavatás. 1942. június 18.

1.

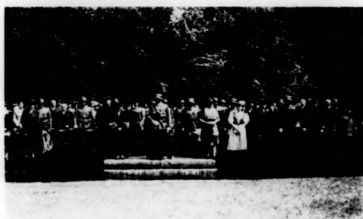
A csendőrbadnagyság eskütétele.

Szent György szobrának megkoszorúzása.

Az akadémia parancsnoka fogadja a Kormányzó Úr Ó Fomáltósága képviselőjét.

A díszmetétny.

Az akadémia parancsnok beszéde.

Az eskütétel.

„A buzéért mindhalálig!”

Hadnaggyavatás. 1942. június 18.
II.

A Legfőbb Hadúr képviselője az új hadnagykok között.

Az aks. zászlóalj díszmenete.

Cépfőosztó lövészeink.

Az aks. kerékpáros század.

Az aks. huszárszázad.

Az aks. páncéloszázad.

Az aks. tüzérszázad díszmenete.

VITÉZ BÁTORKESZI KISS SÁNDOR TÁBORI FŐESPERES LEVELE A HARCTÉRRŐL AZ 1942 JÚNIUS 18-ÁN FELAVATOTT HADNAGYOKHOZ

Hozzátek intézem ezt a levelet új hadnagyok!

Itt a messze idegenben, a világviharban is érzem. annyira közös közöttünk a lélek, mintha a fiam, vagy a testvéröcsém volnátok. Lehet, mire levelem odaér, Ti már a „nagyretn” álltok és elhangzott ajkatokról a magyar férfi-lélek legsorsdöntőbb fogadalma: „A bazárért mindhalálig!” A legnagyobb ügy szolgálatába szegődtek. Ezt a legnagyobb magyar jelzővel ékesített katonalélek így fogalmazta meg: „Kicsiny vagy népem, de mindennél jobban szeretlek.” Nagy harcokat jelent ez! És nagy harcokat — tudjátok — csak nagy lélekkel lehet megvívni. Minden azon fordul meg, milyen lélekkel vívjátok meg ezt a harcot! Ebben a legfőljebbvaló erő, a legtökéletesebb segedelem maga az örökkévaló Isten. Halgassátok csak, mit üzen: „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek, minden dolgokat szeretetben menjen végbe.” (1. Kor. 16:13, 14.) Most én a csatáról, a csodák mezejéről szívem szeretetét ebbe az Igébe öntöm és induló szereteket ezzel köszöntöm.

A katonai élet az emberi erőt, akaratot, tudást, jellemet itt teljes egészében igényli és kiszámíthatatlan nagy teljesítményekre bírja. Tehát állandó lelki készenlélet jelent. A lelki készenléte a „kezdemenyezés” szellemét, bátorságát jelenti s a küldetés tudatát a „mindennap” munkájában. Sokat halljátok: Vigyázz! Ugy-e azt jelenti: magamat testileg, lelkileg olyan állapotba helyezem, hogy alkalmas legyek egy még nem ismert parancsot azonnal, habozás és húzódozás nélkül végrehajtani. A felavatási fogadalommal a magyar élet minden parancsának habozás nélküli teljesítését vállaljátok. Álljatok hát meg a hitben, azz fogózzatok meg a hit erős állhatatosságával a felétek is kinyújtott „védő karba” s ne tanácskozatok sem testtel, sem vérrrel, sem az indulattal, ha a nemzetről van szó, mert a nemzet élete és halála nemcsak a mi ügyünk, hanem Isten ügye is, melyért Ti a férfielét legnagyobb próbáját és legszembent álldozatát vállaljátok.

„Legyetek férfiak!” Ha ezt a szót hallom, olyan valamire gondolok, mint az üvegkristály. Az első pillanásra meg lehet látni a belső szerkezetét. Nem takargat, nem rejt el semmit, nem alakoskodik. Olyan valamire

gondolok, mint a platina. Külső környezetének nincs rást változtatató hatása, sem melegnek, sem hidegnek. Mindíg megtartja szilárdan azt a lényegét, amit a Teremtő adott bele.

„Legyetek erősek!” Az erő nem a feszülő izom csupán, nem is a tömeg, nem is a fegyver, hanem a cél, mely értelmet ad a küzdelemnek. Oriás is lehet báb, ha céltalan életet él, halálosan sebesült katonája is lehet hős, mert látja a küzdelem célját: a győzelmet. „Tudod, mi az erő? Akarat!” Istennek ezért ereje a Krisztus keresztje, mert akarta a megváltást. Reád nézve is áll a kereszties lovagok jelmondata: „Eróm tizenk az ereje, mert a szívem tisztá!”

Igy lehetséges azután: „Minden dolgokat szeretetben menjen végbe!” Katonának „minden dolga” ebben a fogalomban sűrűsödik: szolgálat. A szeretetben lesznek a dolgok életté, ajándékká, lélekfordozóvá. A föld szeretetéből kenyér, az ég szeretetéből tiszta gondolat lesz. S ha a föld szeretete és az Istenbe vetett rendíthetetlen hit a lelkekben összeolvad, meglátjátok: a magyarság számára s benne a Ti számotokra is „jön éve csodák.”

Fiaim!

„Az élet szólit, nemnem kell.

De válni oly néhez.

A küszöbről a vén diák

Mégyiszor visszánéz...

Sok kedves emlék jüz ide.

Amely most megszakad,

De hív a harc s a férfinak

Csüggedni nem szabad!

Csüggedni nem szabad!”

Vigyázzatok! Álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek, minden dolgokat szeretetben menjen végbe és megáld Mindnyájatokat az Isten!

Tábori posta. 202/01. 1942. évi június hó 9-én.

vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor,

a 2. honvéd hadserreg prot.

vezető lelkész.

Ludovikás találkozók.

1941. október 26.

A két 1901-es évfolyam (tisztképző tanfolyam és akadémikusi évfolyam) közös csoportképe.

Az 1901-ben kikerült első hadnagyi évfolyam.

Az 1906-os évfolyam.

Az 1916-os évfolyam.

Az 1921. augusztus 20-án felavatott évfolyam.

A Ludovika-szobor megkoszorúzása.

A „Gábor Aron ágyú” című színdarab előadása az aks. tüzérsztyály Borhála-ünnepélyén. 1941. december 3.

ÜNNEPSÉGEINK.

I. AKADÉMIAI ÜNNEPSÉGEK.

1941. október 6. Az aradi tizenhárom vértanú emlékünnepe a kihelyezett aks. zászlóalj *Nógrádverőcei*, az aks. gyorsosztyály és tüzérsztyály pedig az akadémián ünnepelte.

Az akadémiások gyász-istentiszteleten vettek részt. A gyásznapi jelentőségéről az istentiszteletek keretében a lelkesedez, istentiszteletek után pedig az aks. osztályparancsnokok emlékeztek meg.

1941. december 5. *Vitéz nemes csikszentgyörgyi Mártonffy-Pillepic László százados* ez évben is megrendezte az akadémia tisztjeinek gyermekei részére az immár hagyományossá vált, kedves Mikulás-estet, ezidén is az aks. zászlóalj kaszinójában. A hangulatos rendezés keretei között történt ajándékkiosztást bajtársi tea követte a tisztí kaszinóban.

1941. december 6. Legfelsőbb Hadurunk, *vitéz nemes nagybányai Hortby Miklós Kormányzó Úr* O Főméltósága magas névünnepe ünneplés hálaladó istentiszteleteket tartottunk az akadémia kápolnájában és imateremben. A róm. kat. istentiszteleten az aks. ének- és zenekar működött közre és többek között *Cherubini* „Dicséret, áldás” kezdetű polifón művét adta elő. Az istentiszteletek után 10 h 30 l-kor kezdődött a díszkivonulással kapcsolatos ünnepség a nagyréten. A kivonult aks-i és legénységi alakulatok előtt az akadémiaparanecsnok úr méltatta magasan szárnyaló gondolatokkal a nap jelentőségét, majd a hónap végéig középiskolai nevelőintézetekből származó akadémiások eskütele követ-

kezett. Ezután a tisztí kütüntetések ünnepélyes átadása volt soron. *Bardóczy József százados* és *Dósa Kálmán százados* az ellenség előtt teljesített kütünö szolgálataikért a kormányzóí dicséző elismerés hadiszalagon adományozott Magyar Koronás Bronzermét, *nemes inámi Bolgár Kálmán főhadnagy* pedig az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásért a kormányzóí dicséző elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Magyar Koronás Bronzermét vették át az akadémiaparanecsnok úr kezéből, aki ezután a magyar délvidék visszafoglalásának emlékére alapított Délvidéki Emlékermet adta át az ottani harcokban résztvett 21 tisztnek, 9 akadémiakusnak és 18 honvédnek.

A kütüntetések és emlékermek átadása után a kivonult alakulatok díszmenetben vonultak el az akadémiaparanecsnok úr előtt.

12 h 30 l-kor a tisztí étkezőben és az akadémiakusi étteremben díszebéd volt. Az akadémiaparanecsnok úr ezidén is a tábornoki kar közös díszebédjén vett részt az Országos Tisztí Kaszinóban, ezért a tisztikar díszebédjén *vitéz Saáry Jenő* ezredes mondotta a pohárköszöntőt. Az akadémiakusok díszebédjén az osztályparancsnokok, a tiszthelyettesi kar díszebédjén *Kisfaludy József* ezredes, míg a legénységi különítmények ebédjén a különítményparancsnokok köszöntötték fel Legfelsőbb Hadurunkat.

1942. március 14. Szabadságharcunk epochális napjának évfordulóját ez évben is tartalmas műsorral ünnepelte a Zrínyi-kör irodalmi és zenecsoportja. Március

15-én, az ifjúság ünnepén az akadémia 2 díszszázaddal vett részt a Hősök-terén rendezett felvonuláson, ezért a márciusi ünnepélyt ezidén egy nappal előbb, 14-én tartottuk a vívőteremben. A műsor első száma a Szózat volt ezidén is az ének- és zenekar előadásában, majd utóz *Osváth Tibor* III. évf. aks. szavalta el mély átérzéssel *Petőfi Sándor: „A ledölt szobor”* című költeményét. „Ludovikák menetelők” II. sorozata következett ezután. Az ének- és zenekar bemutatta az aks. zászlóalj menetelőjét (Horthy Miklós, sejt, haj...) és az aks. légvédelmi üteg menetelőjét (Sirhat az a kislány...) *Matbia Károly* zenekari feldolgozásában. Az ünnepi beszédet utóz *Berthy Károly* III. évf. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke mondta. Erőteljes, jövőbelátó gondolatokból szót beszédét az alábbiakban szöszerint közöljük:

Soha nem volt még 1848 óta olyan rokonszellemű a a március 15-e, mint éppen ma: 1942-ben.

Igaz, a tavasz mindig új életet jelentett: mozgást, háborút. Hiszen a március szó is Mars-nak, a háború istenének nevéből származik. De ez a tavasz nemcsak a háború, hanem az ifjúság, a fiatal nemzetek tavasza is.

Az ifjúság erejét, fogalmát és lényegét Mussolini határozta meg. Felismerte azt az erőt, amelyet a törtélen, tetterős fiatal lélek képvisel. Az olasz himnusz is a „giovezza”-ról zeng, azt dicsőíti.

Sok-sok vonás lehető leg az olasz és a magyar nemzet szabadságeretere között. Garibaldi seregében ott barcolt Túrri stván is, de csak néhány oldal a törtélen lapjain s már nálunk is jegyvert ragad az akarat.

Erre a szent, történelmi kapcsolatra való emlékezésel ittaktuk műsorunkba a legzisebb olasz indulót: a bersaglieri csapatok indulóját.

A szabadságharcot fiatal lélek robbantották ki Petőfi 23 éves volt, de ott látjuk a hasonlókori Irinyi Dánielt, Jókait, Vachott Sándort.

A fiatalág mindig vállalta és ma is vállalja a felelősséget, áldozatot és harcot. Jókai, Petőfi és a márciusi ifjak vezető- és irányító rétegei voltak korak ifjúáinak!

S itt mélyen ádszerű és jelkés a helyzet, mert ma ezek közül a fiatal közül kerül ki az ifjúság színevirága. Azok a talpig becsületet, tisztajelenni, valami kész fiak, akik bicatva lesznek megoltalmazni és vezetni a magyar népet.

A törtélen sokszor szembesökölen bizonyít. Ezidén, június 18-án első ízben avatnak olyan hadnagyokat, akik már a trianoni csonkában születtek, elesett házában éltek és áldoztak a jövőré.

S amit fejlődtek, amit erősdtek és ráébredtek a nemzet tragédiájára, felismerték karjuk erejét és kardjuk élet is. S mire a fügyermekből ifjú lett, ledölt a trianoni jerikói fal északi bástyára.

Codolatos példákkal és tanítasokkal dolgozik a törtélen: Egy nemzedék kalászbazökkenése elégséges volt abhoz, hogy a gyáva, rongy bitorlók kezéből kihulljon a jegyvert és a nemzet visszanyerje bicatásérzetébe veteti hitét.

Mi magyarok nem tudunk megalázva élni! A rabaságot csak a szolgálalkú nép tűri; a magyar gondolkodásban és érzében is mindig lovasias és ár volt!

A szabadságerért drága véltaságját: életet és vért kell fizetni! A szabadságot és életet csak azok érdemlik meg

— mondja Goethe — akiknek azt naponta a tiz körmükkel kell kiverkedniök a sorstól!”

A szent tavasz küszöbén mi is szabadságerit szállunk harcba. Az új tavazon nem merengünk, hanem új erőt merítve a 48-as tavasz nagy példálód, Petőfi lángoló baszaszeretetével szállunk sikra! Hiszen ismét a magyar szabadságról van szó. A vörös bétéjú sárkány még nincs a porba tiporva! Hazánk határaitól elütünk ugyan és a fiatal nemzetekkel karöltve hat fejét levágtuk már, de még él és küzd elkezerdedten, a veszeitük örök ma-kasságával.

A jeladat jelemelő és nagszeriat! Végrehajtásához itt állunk testileg és lélekileg felkészelve. S ebben az ünneplés pillanatában az ősi Ludovikából szózatunkat küldjük a magyar ifjúsághoz:

Mi a magyar ifjúság nevében munkára és harcba hívjuk az ismerőit, bizó fiatalokat, „Ver Sacrum”-at, szent tavaszt hirdetünk! Itt az ősi Alma Mater falai között 100 és óta soha nem szünet lánngal ég a baszaszeretet tüze. Imen évről-évre augusztus 20-án és száz fájljaverő jut szét az országba és mint ebből a szent ütől egy izó lángocskákat szöcöben, vint ahogy a 48-as tavasz lánglelkü magyarjai bordták szét a tüzet.

Amint teltek a trianoni éjszások évek, egyre lánt a kétségbeesés és letörtség gyászakja, egyre több zúg ragyogott, világtított és melegített. Ezek a kis lángocskákat megolvastották a kozömbösig jegét, elbarmasztották a fásultságot! A tüz s a szent akarat terjedt, a mult év nyarán átsapott a vererekéi hárgón s ott izvott, parázslott az ellenség sárkában.

Ebből a tüzöb, a baszaszeretett lángoló nyelvöböl szívünk mi is a nagy útra.

Jon a tavasz is a magyar fa virághabornal. Sok ezer böjebér lélek: az ifjúság virága kibajit, pompázik rajta. Hányanak lesz rendeltetés, hogy jentmaradjan, gyümölcsöt érjen és hányunkat szöc le a sárba a vihar... még nem tudjuk.

Akik megmaradnak: tovább küzdenek, akik lebullottak: új aranybetükkel gazdagítják a márciónytblák dicső hős baszerget. Ezek a fiatal Pogány Jenöket neveltek az akadémikusok sorában s ezt mi sohasem fogjuk elfelejteni!

Hisszük, hogy ez a ragyobntó szent tavasz: virágoz nyár és gyümölcsözö ősz előkészítöl lesz!

*A lendületes, szép beszéd után Szent-Andrássy Antal II. évf. aks. énekelte el nagy hatást kelte a „Nem lesz mindenkor így” című, XVIII. századbeli múdalt: *Pálöz Horváth Adám* gyüjteményéből. Hatodik számként utöz *Rózsás József: „Március lelke”* című költeményét szavalta el mély átérzéssel: utöz *Mindszenty János* III. évf. aks., majd *Antalfy Ernő* I. évf. aks. zongora-száma következett. *Liszt Ferenc* XIV. magyar rapszodiáját adta elő nagy technikai fölkészültséggel és mindenkit magával ragadó, benső hévvel. Befjezésül az aks. szimfónikus zenekar az olaszok legzisebb indulóját: *Capua: Bersaglieri-indulóját* játszotta el. A zenekar lendületes játéka akkora hatást keltett a hallgatósáék sorában, hogy — amire már nagyon régen volt példa az akadémia ünneplési során — meg kellett ismétlnie a befjező számot.*

1942. április 25. A III. évfolyam 50 napos táncmulatsága előtt az akadémia díszteremben hangulatos mű-

sorral szórakoztatták az előkelő vendégsereget akadémikusaink. A műsor élén *Vedres György* III. évf. aks. beközönte jó állott. Ezután *Antalfy Ernő* I. évf. aks. jászotta el Liszt Ferenc „Szerelmi álmok” című, gazdagon áradó dallamait zongorán. *Székely Balázs* I. évf. aks. és „társulatának” divatbemutatója következett ezután szellemes változatossággal parodizálva az akadémikus életében sűrűn váltakozó művészeteket. *Vedres György* III. évf. aks. tréfás monológja után *Szép Gyula* II. évf. aks. énekelte el nagy tisztelet aratva Kálmán diák dalát *Poldini Ede* „Farsangi lakodalmom” című operájából és *Borsay Pál* zeneszerzőnek *vitéz Orszáth Tibor* III. évf. aks. szövegére írt „Este” című dalát. Ezt követően *Forráz Ernő* III. évf. aks. adta elő *Molière* „A fűvésznő” című vígjátékának híres monológját, majd befejezésül ismét *Háborús Balázs* I. évf. aks. és „társulata” mutatót be „Háborús híradó” címen egy csomó szellemes, tréfás jelenetet.

A vidám műsor nagyszerű hangulatot keltett közönségünk sorában.

1942. április 29. Az elmúlt tanévben nagy sikert aratott együttes díszgyűlést rendezte meg ezen a napon az akadémia dísztermében a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportja. Méltó folytatása volt a kezdeményező megmozdulásnak az idei műsor is. Előkelő közönségünk ez alkalommal is teljesen megtöltötte az akadémia dísztermét és a kétórás műsort az utolsó számig töretlen érdeklődéssel hallgatta végig.

Első számként *Beethoven* V. (sors) szimfóniájának I. tételét mutatta be az aks. szimfónikus zenekar, majd dr. *Mathia Károly* százaados, a Zrínyi-kör tanítókára ismerettervező bevezető szavaiban a műsor számain az idei vezérgondolatot: az *ezeréves magyar sors* szemszögéből. Két népdal-menetelő következett ezután az aks. énekkar és szimfónikus zenekar előadásában: „Horthy Miklós, se, haj, azt írta a levélbe” és „Keresik a nem lélek a besorozólévelemet”. *Mécs László*: „Köborló elődóm” című költeményben *vitéz Mindszenty János* III. évf. aks. tolmácsolta Tinódi Lantos Sebestyén „országragaszott” énekmondásának mély jelképiségét. *Szép Gyula* II. évf. aks. énekelte el ezután tisztán csengő tenorján *Lavotta Rezső*: „Honnanjó a fény?” című gyönyörű dalát, majd *vitéz Berthy Károly* III. évf. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke olvasta fel „Az ezeréves magyar sors” című tömör értekezését. A sikerült tanulmányt évkönyvünk „Soraközt” rovatában egész terjedelmében közöljük. *Mathia Károlynak vitéz Rózsa József* szövegére írt „Magyar panasz” című kompozíciója fejezte be a műsor első részét. A tenorszóóra, énekkarra és zenekarra írt művet *Bács János* és *Szép Gyula* II. évf. aks-ok, az aks. énekkar és zenekar adták elő.

A műsor szünetében közönségünk megtekintette az akadémia múzeumát.

Szünet után *Cherubini* „Dicséret, áldás” című kis polifón remekműve következett a mester halálának 100 éves fordulója alkalmából az aks. énekkar előadásában, majd két vonóségyes-együttes versenyzett az elsőgért *Vitéz Endrédy József* II. évf. aks., *Radnay Tibor* I. évf. aks., *Nagy-Varsányi László* III. évf. aks. és *vitéz Bucsy László* II. évf. aks. *Boccherini* híres menüettjét mutatta be, míg *Wagner Imre* II. évf. aks., *vitéz Komjátty Tihomér* III. évf. aks., *Bács János* II. évf. aks. és *Nemes Ödön* III. évf. aks. *Háyd*n remekbeszabott szeremédjával (a 17.

C. dúr vonóségyesből) bővülte el a közönséget. *Vitéz Orszáth Tibor* III. évf. aks., az irodalmi csoport aks. vezetőjének megrázó szavazata következett ezután. *Reményik Sándor*: „Mindhalálig” című, magyar vértel és könynyel írt gyönyörű költeményét adta elő megkapóan kidolgozott előadásban. XVII. századból ismeretlen szerző kórusa következett a művészi szavaltat után. „Zengjétek fényes ünnepeit!” áradt, hullámzott az értelem téma az aks. énekkar ajkán, jelképezve az est előkészítései a szellem és művészet ünnepeinek óráiban. Az aks. szimfónikus zenekar zárószama előtt *vitéz Szombathy Pál* zeneszerző, a Zrínyi-kör tanárelnöke zárószavai hangzottak el. Töbör indokolás volt ez a háborús kiképzés mellett is nagyjelentőségű szellemi munka számára. *Beethoven* sors-szimfóniájának III. tétele fejezte be mintegy keretbe foglalva a nagyszerű műsort.

Az előkelő közönség — amelynek sorai között ott láttuk *Reményik Saroltát*, nemrég elhunyt kiváló költőnk testvérhugát is — őszinte elismeréssel adózott az irodalmi és zenei csoport lelkes akadémikusainak a minden ízében sikerült, nagyszabású műsor lebonyolításáért.

1942. május 31. Hőseink emlékére a kihelyezett aks. alakulatok ünnepléyes istentisztelettel és díszkönyvulással áldoztak Veszprémben, Hajmáskéren, Kádártán stb.

1942. június 18. Legfeljebb Haduruk születése napját ezidén a hadnagyaatással kapcsolatos ünnepléyes istentisztelettel és díszkönyvulással ünneplük. A hadnagyaatásról évkönyvünk más helyén részletesebben számoltunk.

1942. június 21. Verőfényes vasárnap délelőtt, előkelő közönség jelenlétében és fényes külsőségek között ünnepelte az akadémia ezen a napon az 1919-es ludovikás ellenforradalom vértanúinak dicső emlékezetét.

A *Június Bajtársak Szövetségével* együttesen rendezett ünnepség az akadémia róm. kat. kápolnájában és prot. imatermében tartott istentisztelettel kezdődött. *Vitéz nemes kibarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy, az akadémia parancsnoka fogadta a megjelent előkelőségeket. Az akadémia lelkeszei megkapó beszédben üdvözölték a nagy napok megjelent tanúit.

Az istentiszteletet után az akadémia parkjában felállított ellenforradalmi emlékoszlophoz vonult az ünneplő közönség. Itt a Magyar Hírszekey elhangzása után *vitéz Kozma Ferenc* ny. áll. altábornagy, a Június Bajtársak Szövetségének elnöke mondott nagyhatású ünnepi beszédet személyes élményeinek felelevenítésével:

„Az elmúlt világháború végén — mondotta többek között — azért jutottunk a sír szélére, mert politikusaink a nemzet nagy érdekében teljes mellőzésével pártpolitikát folytattak és a politikájuk az egyéni érvényesülés hajhászásában merült el.

Rendkívüli idők rendkívüli eszközök igényelnek! E tétel ellen egyes politikusok az alkotmányra való hivatkozással tiltakoznak.

Egy katonai műszer csak akkor rendszeresíthető, ha „hadihaszálható”, azaz, ha komoly helyzetben durvábban megragadva és az időjárás viszontagságai közepette sem mondja fel a szolgálatot.

Nem csak a nagyszerűen megfogalmazott alkotmány biztosítja viharálló módon egy nemzet életét, hanem az állampolgárokak egy ütemre dobogó szíve, önzetlen és

áldozatos lelke. Az a mindenkit egyformán átható tudat, hogy az egyéni boldogulást kizárólag az egész nemzet jólétében és biztonságában kell keresnünk. Csak ez a szívekben hordozott alkotmány örök és változatlan.

Ez a jelképes sír olyan bajtársak nevét örökíti meg, akik emek a nagymúltú intézetnek voltak tagjai. Lelkük itt él közöttünk és oltóanyagul szolgál a nemzet e legszébb, legértékesebb fajsokájában. Az oltókést kiváló szakemberek kezelik, az oltóalany pedig a magyar fiatal-ság színe-javá. Vértanúink lelke mindannyiszor megújul bonvédegyünkben, ahányszor kinyílnak emek az intézetnek a kapui a felavatott hadnagykor előtt."

A rendkívüli élményt jelentő, megszabású beszéd után *Febér Zoltán* II. évf. aks. tett fogadalmat akadémikus bajtársai nevében:

„Nyugodtan pihenhetek sírotkban — hangzott a fogadalom — ellenforradalmunk Ludovikás hősei. Szilárd

kezekben leng a zászló, amelyet a sors 23 évvel ezelőtt a *Ti* kezetekből kicsavart. Magasan lobog a zászló és feltartóztathatatlanul megy — kelet felé."

Az ünnepi beszédek elhangzása után 12 különböző szövetség és egyesület helyezett koszorút a hős Ludovikások ellenforradalmi emlékoszlopára.

A Szózat, majd a kivonult Ludovikás díszszázad nagyszerű díszmenete fejezte be a lélekelmelő ünnepséget.

A megjelent előkelőségek közül meg kell említenünk *Guido Romanelli* olasz kir. ezredes, rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, aki 1919-ben a halálraírt Ludovikásokat megmentette a vörösök bosszújától, azután báró *Perényi Zsigmondot* és *nemes sepsiszécs-nagyborosnyói Bartha Lajos* ny. áll. altábornagyot, a „Ludovika” akadémiá egykori parancsnokát.

II. FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK

SZENT LÁSZLÓ-NAP

(1942.)

1942. június 28. Eltelt egy háborús esztendő — el-érkeztünk az első háborús Szent László-naphoz. Lassan kibontakozott mindenki előtt képzeletben a korszerű háború képe — s mi éreztük, hogy egy nemzet fiaitól való aggódással kéri számon tőlünk munkánkat, de éreztük azt is, hogy „gyalghadaink égi hadnagyjának” kérdése is kopogtat lelkiismeretünkön: „Felkészültünk-e a küzdelemre, tudunk-e vezetni és parancsolni, tudunk-e harcolni és tudunk-e — ha kell — hősi halált halni a csaták élén — ott, hol Ő vezeti rohamra a magyar bakákat?”

E háborús esztendő után nem ünnepelni akarunk, hanem feleletként a ki nem mondott kérdésekre, kinyitva kapuinkat bemutatni, hogy a katonaelet minden terére kiterjedő lelkes és mindig jókedvű munkával készülünk hivatásunkra, tudva, hogy Szent László hadnagyaivá csak munka és harc árán lehetünk.

Annak, ki munkánkat meg akarja érteni, — ismernie kell azt a légkört, amelyben élünk s amely egy ezredéves nemzeti mult, benne több, mint egy évszázados akadémiai mult emlékével van telve; ismernie kell eszményképeinket. Ezért feltártuk az akadémia kapui vendégeink előtt.

Megtekintették az akadémia múzeumát, dísztermét, képeit, szobrait, folyosóit, majd levonultak a parkba, ahol kezdetét vette a bemutatás.

Díszszázad vonult fel eszményképünk szobra elé. Itt az akadémia parancsnokának, a tüzér- és gyorsosztályok parancsnokainak jelenlétében — a gyalogos küldöttség élén — a zászlóalj parancsnoka koszorút helyezett el.

Az akadémia parancsnok úrnak és kíséretének az emelvényen való elhelyezkedése után pattogó ütemű katonazenére egy század vonult fel, hogy zártrendű gyakorlataival bizonyítsa tegeen. Bizonyosságban arról, hogy nemcsak lelkünk egyvezdülésű, de izmaink mozgása, szemünk rebbenése is fegyelmezett, kemény gyalogos munka. Ezt közönségünk lelkes tapsa és felmorajló tetszésnyilvánítása mellett gyors sátorverés fejezte be s még alig ocsudtunk fel a földről kinövő sátrak láttán, már tűz lobogott a bogrások alatt és a tűz mögött pihenő akadémikusok vidám nótázása csendült fel. De harc van! — Felcsattan a riadó s mintha csak álmodtunk volna — eltűnt a kis sáortábor. — Ossztűz, — „hajrá” és az ellent elszánt szuronyroham veti vizsá.

Munkánk kemény, szívós, ruganyos izmokat kíván, s hogy e téren is helyünkön állunk, a sportbemutató bizonyította.

A fegyelemlről és testi felkészültségről való bizonyágtétel után a harc legfergetesebb szakaszában is hő barátainkat és támogatóinkat: nehézfegyvereinket mutatott meg. Pontos fogások az aknavetével, boszorkányos ügyességgel végrehajtott tüzelőállásfoglalás a páncéltörő ágyúval, — villámgyors tűzkészültség és tüzmegnyitás géppuskával a megjelenő repülőgépre — bizonyították, hogy munkánk itt is eredményes volt.

A nagyrét egyik sarkában egy a haditudósításokból ismert „kiserőd” áll. Nap-nap után olvassuk az újságban, hallgatjuk a rádióban a harcéri tudósításokat — isme-

rünk kifejezéseket, eseményeket — csak a „hogyan“ előtt áll közönségünk tájékozatlanul.

Méltóbban nem is ünnepelethetők volna meg a gigantikus küzdelem csendes, de erősen, sárban, fagyban és tikkasztó hőségben helytálló katonájának, a magyar gyalogosnak napját, mint azzal, hogy megpróbáltuk közönségünk előtt a harc egy kis mozzanatát bemutatni.

Kiserőd elleni harcot mutatunk be a páncélosok közreműködésével. Úgy érezzük, mely és maradó nyomot hagyott vendégeink lelkeiben.

A harcizaj elült, hogy helyet adjon a megnyugodott lélekkel való vidám csevegésnek. Az emelvények vidám közönsége szétoszlott a parkban. Itt mindenki kedve szerint nézhette meg közelebről a kiállított és működésben látott fegyvereket: lehetett azokkal. A sportterem derűs sportjelenetek váltogatják egymást, a lőtérén „adáz“ küzdelemben mérköztek egy-egy pohár sör mellett vidám csoportok.

Repült az idő — befejeződött ünnepségünk. Úgy

érettük, bizonyítást tettünk arról, hogy tisztán áll előttünk a „bíborpalástos szent magyar király“ hadnagyaianak szolgálat: „az örökös harcra való készülődés és a harc maga“. De elvihette magával lelkes közönségünk minden egyes tagja azt az újra megerősödő érzést is, amit mi minden tétünkkel hirdetni akarunk és amit nemcsak a világtörténelem, de sajátos magyar történelmünk is mindig bizonyított: „*Nemzeti becsületünk kijelélé és befelélé skkora, amekkorra honvédségünk értéke*“.

Mialatt közönségünk lassan elhagyta az élményekben gazdag délelőtti színhelyét — a zászlóját tisztikra, meghívott testvérfegyvernembeli bajtársak és az akadémikus zászlóalj akadémikusai az ünnepi dísz tőlött éteremben gyűltek össze. Az akadémia parancsnok úr és kíséretében megérkezése után kezdetét vette a bajtársi közös ebéd, melynek középpontjában *Fehér Zoltán* akadémikus lelkes gyalogos szellemtől áthatott serlegbeszédé állott. A beszédek évkönyvünk más helyén egész terjedelmében közöljük.

Muray Károly százados.

SIMONYI JÁRÓRVERSENY

(1942)

Az eszményi huszár, Simonyi őbester emlékére, mint minden évben, ezidén is versenyt rendezett az akadémikus huszárszázad, mely a nyári gyakorlat alatt a veszprémegei *Kádártán* 1942. évi május hó 29-én folyt le.

A járóverseny feltételeit *nemes Mihályi István* őrnagy, *Kubinszky Jenő* őrnagy és *Mészáros Zoltán* százados úgy állították össze, hogy minden huszáradadémikus katonai rátermettsége és lovagolni tudása legjavát nyújthassa. Minden harmadéves akadémikus járórparancsnok volt, járórében egy másodéves és egy elsőéves akadémikussal. A beosztást és a lovasítást sorshúzás döntötte el.

Indulás előtt a parancsnok térképet kapott. A térképen feltüntetett ellenőrző állomásokon kellett az egyes járóröket az előirt sorrendben jelentkezniük. A bíráló bizottság átvizsgálta a nyergelést, majd félórás időközökben elindította a járóröket. Két és fél óra alatt kellett a versenyt végiglovagolni, e mellett a parancsnoknak ügyesen kellett idejével is gazdálkodnia, mert bíráló tárgya volt az is, hogy milyen időbeszárással lovagoltak az ellenőrző állomások között.

A verseny igen változatos volt. Az első ellenőrző állomásnál tűzharcot lórol kellett szállni és a kiállított mellalakokra tüzelni. A következő állomásnál a parancsnok helyzetközlést kapott, melyet vázlatban jelentett. Két állomás erőden volt, ezeknek megkeresése okozta a legtovább nehézséget. A többinél épített akadályok, árkok, csúsztató, stb. voltak, melyeken a kitűzött zászlók között kellett áthatolni.

Az eredményt a lovaglási idő, a vázlatzerkesztés, a lövészet, a nyergelés, felszerelés és a lovak erőállapota alapján pontozás döntötte el.

Az első gróf *Bissingen-Nippenburg Rezső* akadémikus járöre lett, melynek tagjai vitéz *László Béla* és *Fluck Attila* akadémikusok voltak. A második *Temesy Aurél* akadémikus, a harmadik vitéz *Pék András* akadémikus járöre lett.

A kitűzött feladatot valamennyi járór megoldotta, és így tanúságot tett jó kiképzéséről, rámenős lovas szelleméről. A terep a lovasoktól figyelmes lovaglást, a lovaktól pedig fokozottabb teljesítményt kívánt. A gyors tűzharcot lórolás után végrehajított lövészet a huszár akadémikusok fejlett lövetechnikáját, a vázlatkészítést pedig tereptani tudásukat és rajzkészségüket mutatta be.

Délben díszelőt, amelyen az akadémia parancsnoka: vitéz *nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy úr és a gyoroszottály parancsnoka: vitéz *Magyary Andor* ezredes úr tüntették ki a századot megjelenésükkel.

Ebéd előtt osztotta ki az akadémia parancsnok úr a tiszteletdíjakat, amelyeket ő, a gyoroszottály parancsnok úr és a huszárezredek parancsnokai adományoztak. A győztes gróf *Bissingen* akadémikus zenekívül a huszárszázad vándordíját, a Simonyi-sarkantúrát kapta.

Az asztalnál az első pohárköszöntő *Farkas vezérőrnagy* úr mondotta a Legfeljebb Hadúr, majd *nemes raggambi Fluck Kálmán* rangban legidősebb huszáradadémikus mondotta el Simonyi serlegbeszédét.

Ezután a megjelent vendégek és huszáradadémikusok a keleti hadszíntéren küzdő huszár bajtársak egészségére és a magyar fegyverek győzelmeire ürtették poharaikat.

báró Wieland Alfréd akadémikus.

*Képek a Szent László-ünnepségekről és a honvédnapról.
1942. június 28*

Szent László szobrának megkoszorúzása.

A község a díszelvényen.

Főzés a táborban.

„Küldő!”

Görgő-gúla.

Birkózás.

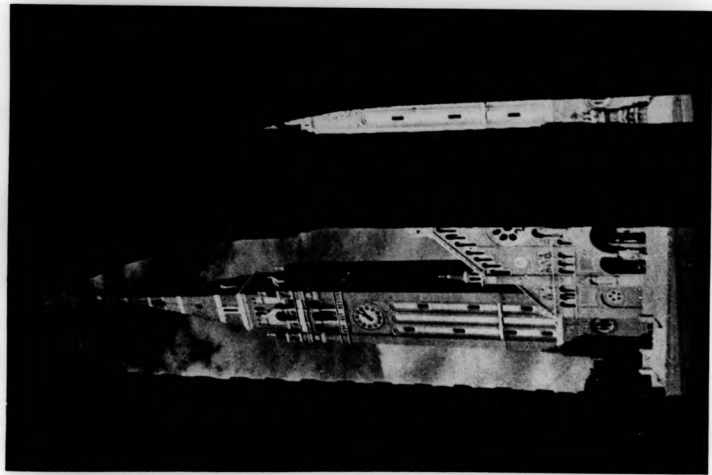

Bemutató harcgyakorlat.

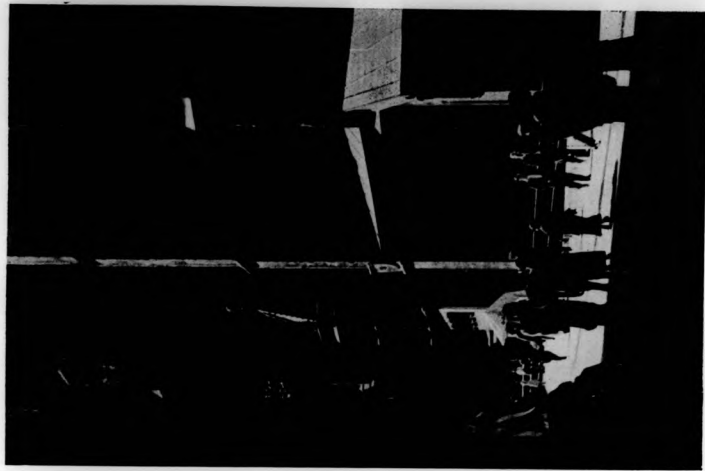

Vendégeink a bási tóterén.

Kriszti Sándor és Fekete Géza akadémiкусok felvételei.

„A tiszaparti Salzburg.”

„A dém előtt.”

SZÉCHENYI SÁNDOR szász-utolsó, a főnyelvéscsoport vezetőinek féltésűi.

SZENT BORBÁLA-ÜNNEPSÉGEK (1941.)

A végtelen orosz hőmezőkön harcoló honvédeink nélkülözéseire és dicsőségesei harcaira való büszke emlékezés jegyében nemes egyszerűséggel, de annál értékesebb belső tartalommal rendezte meg az akadémikus tüzerosztály 1941. évi „Borbála” ünnepélyét.

December 3-ának késő délutánján szurkolva gyülekeztek a felavatásra kerülő I. éves tüzerakadémikusok a kaszinó folyosóján, hogy rövidesen bevonuljanak az ötleten díszített Ifjúlések elé. Itt a Borbála-tekeresből mind-egyikük meg tudta hibáztatni és erényeit s elvette méltó büntetését vagy jutalmát. Az útegek tisztikara és a felsőbb-éves tüzerakadémikusok jelenlétében a felavatási nádpál-cák suhogása követte a gördülő versorok pattogását, a megérdemelt verés után azonban minden elsőéves akadémikus nyakán ott lógott a legfelsőbb évfolyam ajándéka: a Borbála-érem.

A derűs-avatás után az akadémia ősi parkjában álló Borbála-szobor körül gyülekezett az akadémia tiszti és tanári kara, valamint a testvérégyetemnek akadémikusaiból álló küldöttség. Az akadémia parancsnokának: *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagynak érkezését trombita-díszjel jelezte, amire az 1., 2. és a légvédelmi akadémikus úteg akadémikusai nótaszóval vonultak a Borbála-szobor elé. Eseményképpünk szobrát *Szabó Béla*, rangidős tüzerakadémikus koszorúzta meg.

A koszorú elhelyezése után *vitéz Prónay Walter* ezredes, az akadémikus tüzerosztály parancsnoka néhány lelkes, buzdító szó kíséretében átadta a Borbála-kardot a rangidős tüzerakadémikusnak, *Szabó Bélának*, akit katonásan egyszerű szavakkal figyelmeztetett a most átvett kitüntető kard viselésével járó példaadásra és kötelességteljesítésre.

Az egyszerű, de szívhez-szólo kis ünnepély után a sívóteremben gyülekeztek a vendégek, nemkülönben a házigazda szerepét betöltő tüzértisztek és akadémikusok.

A Borbála-fanfarr jelezte az akadémia parancsnokának megérkezését, majd kezdetét vette a vacsora, amely alatt az akadémia parancsnok úr a Kormányzó Úr Ó Főméltóság egészségre ürítette poharát, az aks. tüzerosztály parancsnoka a hagyományos tüzérszellemről és bajtársiasságról, a testvérégyetemnek szeretetéről beszélt, majd *Szabó Béla* akadémikus tartotta meg Borbála-szeregszédét, amelyet a III. évf. szerezteszte „Borbála-Helikon” teljes terjedelmében közölte.

A szerlebszéd után a legjobb lovas, *Sztehló Zoltán* III. évf. akadémikusnak a Borbála-sarkantyút, valamint a lögyakorlat alkalmával megtartott irányzóverseny oklevelét és tiszteletdíjait osztotta ki az akadémikus tüzerosztály parancsnoka a helyvezeteknek.

De már kopog is a karmester pálcája is a Hunyadi-üldölő lelkesítő dallamát halljuk a zenekar előadásában,

majd *vitéz Osváth Tibor* közvetlen üdvözlő szavakkal köszönti vendégeinket.

A tüzerakadémikusok énekkarának előadásában az akadémikus útegek pattogó menetelőit hallottuk, majd *vitéz Osváth Tibor* aks., dr. *vitéz Majoros József*: „Tüzerhalál orosz földön” c. időszzerű szép költeményét szavalta el nagy sikerrel. Ezután „Modern figyelő” címen *vitéz Szombatfalvy Rezső* III. évf. akadémikus öletes humorral összeállított tréfás jelelte következett. Az új tüzerinduló, amelynek zenéjét *Méres Ervin*, a szövegét *Osváth Tibor* írta, *Kovács Sándor* aks. művészi zongorakísérete mellett énekelte el a tüzerakadémikusok ének-kara. Az induló nagy tetszést aratott, de beszédes bizonyítéka volt annak is, hogy az akadémikus tüzerosztály akadémikusai a munka és kötelességteljesítés mellett, szabad idejükben a lelket nemestől zene és irodalom berkeiben is otthonosan mozognak.

Duliskovich György I. évf. akadémikus hatásos szavalata után az elmult évben felavatott *vitéz Major István* tüzerindulóját következett, majd a tízéves felavatott *Isépy Dező* és *Simon László* századosok „Gábor Áron ágyú” c. színdarabja került előadásra.

A vendégek kedvére és szórakoztatására a délután megtartott tüzeravatás legjobban sikerült versei következtek ezután, majd a „pórvatás” mulatott a közönség, végül az akadémikus tüzerosztály menetelőjének hangjával fejeződött be az ügyesen összeállított és mindenkinél nemes szórakozást, büfeletjő humort és vídám örömet jelentő műsor.

Műsor után az egybegyűlteket a tisztikarnak adott szellemesen tréfás ajándékok meglepetése, a művészi tartalommal és nagy hozzáértéssel összeállított „Borbála-Helikon” lapozgatása s a tüzérzenekar szórakoztató muzsikája mellett kellemesen elbeszélgetve és elboroztatva maradtak együtt a késő éjjeli órákig és egy igen magas színvonalú, kellemes és derűs est emlékével tértek nyugovóra.

Másnap, december 4-én az akadémia kápolnájában Borbála-mise volt, amelyet dr. *Hász István* tábortri püspök celebrált. Az ünnepi misén az akadémia ének- és zenekara dr. *Matbia Károly* százados vezénnyelével Szent Borbáláról szóló énekeket adott elő. *Robb Leó* százados művészi orgonaszámokkal, *Jóny Imre* százados pedig a gyhatású szőlőnékel szerepeltek.

Mise után az akadémikus tüzerosztály tisztikara megkoszorúzta a kápolnában levő Szent Borbála-képet, majd az akadémikusok díszmenetben vonultak el a parkban felállított Borbála-szobor előtt.

nemes barankai Barankay József százados.

Vitéz Bertfy Károly aks. elnök beszámolója.

A Zrínyi-kör évváró díszgyűlése.

1942. június 16.

Vitéz Szombathy Pál ezds. tandr-elnök beszéde.

A pályadíjak és jutalmak.

A Zrínyi-kör tagjai a díszgyűlésen.

A „Juniusi Bajtársak” ellenforradalmi emlékünnepe az akadémián.

1942. június 21.

Az előkelőségek elvonulnak az aks. díszszárad előtt.

Az ünnepség résztvevői

Az ellenforradalmi emlékmű megkoszorúzása.

Az akadémiaparanccsal úr kiosztja a pályadíjakat és jutalmakat a Zrínyi-kör évzáró gyűlésén, 1942. június 16.

BESZÁMOLÓ A ZRÍNYI-KÖR 1941–42. TANÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

I. A ZRÍNYI-KÖR SZERVEZETE.

A Zrínyi-kör formailag ezidén is a tanév elején, 1941. október 2-án alakult meg a nagyréten, de a tulajdonképpeni szellemi élet, az egyes csoportok tervezői munkája csak az elméleti tanév megindulása után, november 7-én kezdődött.

A vezetőség a következőképpen alakult meg: Tanár-elnök: *vitéz Szombathy Pál* ezredes, tanártitkár: *dr. Matbia Károly* százados, Akadémikus elnök: *vitéz Berthó Károly* III. B. aks., akadémikus titkár: *Febéy Zoltán* II. A. aks.

Az időhiány ezidén is erősen akadályozta a különben minduntalan megnyilatkozó lelkes munkakészséget. Akadémikusaink szellemi életakarata és a csoportvezető tanárok önfeláldozó munkája volt a legfőbb tényezője az eredményes munkának.

A Zrínyi-kör keretében az 1941–42. tanév folyamán a következő csoportok működtek:

1. Irodalmi csoport	(35 aks.)
2. Német nyelvcsoporthoz	(15 aks.)
3. Nemzetvédelmi csoport	(80 aks.)
4. Képzőművészeti és iparművészeti csoport	(15 aks.)
5. Fényképész-csoport	(20 aks.)
6. Fegyvertani csoport	(30 aks.)
7. Műszaki (rádió) csoport	(14 aks.)
8. Ének- és zenecsoporthoz	(192 aks.)

II. AZ EGYES CSOPORTOK MŰKÖDÉSE.

1. Irodalmi csoport.

Vezetőtanárr: *Dr. Matbia Károly* százados. Csoportvezető aks.: *Vitéz Osváth Tibor* III. Tü. B. aks.

Helyettesek: *Ifj. Lérray Béla* II. Tü. A. aks.
Jegyző: *Dívós László* II. Tü. A. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 17.

A csoport novemberből ápriliséig hetenként 1 foglalkozást tartott az aks. zászlóalj kaszinó zenetermében. A csoport tagjai mint szerzők vagy mint előadók az akadémia minden szellemi megmozdulásán szerepeltek.

Igy 1941. december 3-án, az aks. tüzérszázály *Borbála-ünnepén*, 1942. március 15-én, a *magyar szabadság ünnepén* és 1942. április 29-én, az ének- és zenecsoporthoz karöltve rendezett nagyszerű *együttes diszgyűlésen* előkelő közönség előtt szerepelt a csoport több tagja, mint az irodalmi számok előadója.

A csoport 1942. április 18-án és 19-én *szavalóversenyt* rendezett az akadémia dísztermében. Az elmúlt tanévben életrehívott gondolatot ezidén is megvalósította, sőt továbbfejlesztette, amennyiben ezen a szavalóversenyen már 18 aks. vett részt kifogástalanul megtanult és kidolgozott költeménnyel. A versenyzőknek ezidén is egy kötött (*Reményik Sándor*: „Ahogy lehet”) és egy szabadonválasztott költeménnyel kellett szerepelniük. A szavalóverseny eredményét a pályázati eredmények során közzéadjuk.

A csoport tagjai a mult hagyományai alapján a magyar katonaszemélyi irodalmi szolgálatát tűzték ki feladatuk maguk elé. *Balogh Adám* és *Vedres György* III. évf. aks.-ok, valamint *Benke-Györfi Géza* II. évf. aks.: több cikket írtak a *Magyar Katonaiújságba*.

Vitéz Török Sándor III. évf. aks., a csoport egyik tagja megnyerte az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga pályáját a szórvány-magyarságról készült pályaművével.

Sokan pályáztak a csoport tagjai közül a tanév folyamán kihirdetett pályafeltekkel is s így a rendelkezésre álló kevés idő ellenére mindent megtekint az akadémia szellemi életének fejlesztése terén.

2. Német nyelvleszlop:

Vezetőtánár: *Horváth Bálint* alezredes.

Csoportvezető aks.: *Kardos Gyula* II. C. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 12.

A csoport tulajdonképpeni célja ez évben is a német nyelv gyakorlása és a katonai szókinés elsajátítása volt.

Az elmúlt évben vezetett szemináriumoszerű munka ebben a tanévben is folytatódott a vezetőtanár irányításával. A Zrínyi-kör titkári irodájában németnyelvi katonai szaklapok, folyóiratok, képeslapok álltak a tagok rendelkezésére. A háború fontosabb eseményeinek német nyelven történő megbeszélése, ezzel kapcsolatban a katonai szakkiadvények állandó gyakorlása volt a vezetőtanár célja, hogy ezzel a katonai tolmácsviszágára készítse elő a csoport tagjait.

3. Nemzetvédelmi csoport:

Vezetőtánár: *Szurmay Tibor* vk. százados.

Csoportvezető aks.: *Földi Gábor* III. A. aks.

Helyettesei: *Hollósy Antal* III. A. és *Hruby György* III. B. aks.-ok.

Jegyző: *Gyulay Arisztid* II. A. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 52.

A csoport gyűlésén meghívott előadók 31 nemzetvédelmi tárgyú előadást tartottak. Az akadémia legénységi különítményével s alkalommal foglalkozott a csoport egy része nemzetvédelmi megbeszélések és csapatnézetjárás keretében. A tanév folyamán 8 alkalommal került sor műziumok és kiállítások meglátogatására, s alkalommal vett részt a csoport ifjúsági kiképző tábor munkájában és irányította azok katonai kiképzését. Ezenkívül több alkalommal tartottak a csoport tagjai különböző előadásokat szerkesztés- és levele-foglalkozásokon. A hagyományápolással kapcsolatos munkában is tevékenykedett a csoport. Látogató csoportoknak 7 alkalommal mutatták be az akadémia műziumát, nevezetesen az ismertették a honvédség korszerű tűzfegyvereit.

Az önművelés és szellemi tájékozódás elősegítésére 18 folyóiraatra fizetett elő a csoport, a nemzetvédelmi gondolatnak az akadémia falán belül történő terjesztése érdekében pedig „Ebresztő” címen faliújságot szerkesztettek a csoport lelkes tagjai.

A csoport aks. vezetője: *Földi Gábor* III. A. aks. elkészítette a honvéd kézikönyvét. A tartalmas és hézagpótló kézirat kinyomtatásra készen áll.

4. Képzőművészeti és iparművészeti csoport:

Vezetőtánár: *Olcsvay Géza* szert. főhadnagy, iparművész.

Csoportvezető aks.: *Vitéz Simon András* III. kp. aks. Helyettesei: *Vitéz nemes tiszabői Hellebronth Gusztáv* II. C. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 22.

A foglalkozások számánál jóval több munkaórában dolgozott a csoport 15 tagja a munkateremben. Az 54 munkaóra folyamán szén- és kréta rajzokkal, vízfestéssel, olajfestéssel, bőrdomborítással és szobrászati munkákkal foglalkoztak a csoport tagjai. A bőrdomborítással foglalkozók voltak a legszorgalmasabbak. Több ízletes pénztárcát, levéltárcát és fényképalbumot készítettek. Két aks. a gauche-aquarell festéssel fogásait tanulta meg, egy aks. pedig művészeti bonctant tanul a egyetemi bonctani intézetben.

A csoport tagjai készítették el a „Lehel” és a „Hadik András” tanterem részére eszményképeik 60 cm átmérőjű domborművet. Ezenkívül több egyéb dombormű és portré is készült a csoport foglalkozásai során.

5. Fényképész-csoport:

Vezetőtánár: *Szabó Sándor* százados.

Csoportvezető aks.: *Andrásfalvy Kálmán* III. B. aks.

Jegyző: *Kriszta Sándor* II. B. aks.

Szertáros: *Fekete Géza* I. B. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 17.

A csoport nagy lendülettel folytatta az elmúlt tanévben megalapozott munkáját. Tagjai lelkes és odaadó munkával viszonyozták a vezetőtanár irányítását, így a csoport színvonala tovább emelkedett.

A tanév folyamán több értékes előadás hangzott el a csoport gyűlésén a fényképész művészetéről. Az előadások gyakorlati hasznát a laboratóriumban végzett eredményes munka igazolta.

A csoport a kezdő fényképezők munkáját is nagy gonddal irányította. Nemesak a helyes felvételi eljárásokat, hanem a kidolgozással kapcsolatos fogásokat is bemutatva számukra. Ezzel az utánpótlás kérdését is igyekezett megoldani. A nyári gyakorlati kihelyezések eseményeinek megörökítését azzal biztosította a csoport, hogy mindegyik aks. alosztálynak 2–2 tekercs filmet bocsátott rendelkezésére.

A tanév folyamán 80 negatív-előhívást, kerekén 200 másolat és 450 negatívát bonyolítottak le a csoport tagjai.

6. Fegyvertani csoport:

Vezetőtánár: *Papp Gyula* alezredes.

Csoportvezető aks.: *Madarassy Dezső* III. C. aks.

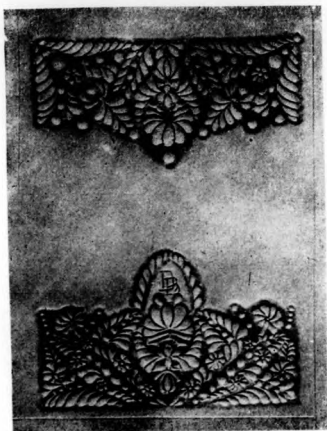
Helyettesei: *Vitéz gróf Kornis László* II. C. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 15.

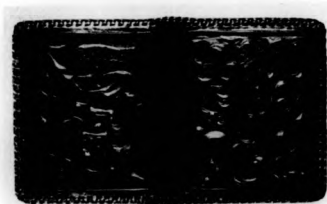
A csoport célkitűzésének megfelelően elsősorban az akadémia tananyagában nem szereplő idegen fegyverek ismeretével foglalkozott. Így ismerkedtek meg a csoport tagjai az oroszoktól származó fegyverekkel, a volt ellenséges államok fegyvereivel és a szövetséges államok fegyvereivel. A magyar fegyverek közül a gyalogságnál nem rendszeresített Gebauer-géppuskát ismertette a vezetőtanár.

Meglátogatta a csoport a tanév folyamán a budapesti fegyvergyárakat is. A gyárlátogatások kapcsán mélyrehatóan tanulmányozták az aks.-ok a fegyvergyártás menetét.

A Zrínyi-kör iparművészeti csoportjának munkáiból.

Deák Béla aks. hördomborításai.

Fogarasy József aks : Tárcsa és könyvjelző

Vitéz Rainay Vilmos aks. : Tárcsajedél.

7. Műszaki (rádió) csoport.

Vezetőtanár: *Dósa Kálmán* százados.

Csoportvezető aks.: *Nemes kislégi Nagy Lajos* III. A.

aks.

Helyettese: *Bajusz Gyula* II. pc. aks.

Megtartott foglalkozások száma: 17.

A foglalkozások korlátozott ideje nem lett volna elegendő a csoport célkitűzésének megvalósítására, ezért a csoport tagjai szabad idejük jórészt, sőt nem egyszer alvási idejük egy részét is feláldozták kísérleteik eredményessége érdekében.

A csoport műhelymunkájának legértékesebb eredménye, a kísérleti rövidhullámú adóállomás létesítése volt. A háborús viszonyok ellenére is sikerült három nap alatt számos összeköttetést létesíteniük magyar és külföldi állomásokkal.

A vezetőtanár a foglalkozások előadásorozata kapcsán részletesen ismertette az Oroszország elleni háború korszerű híradását. A továbbiakban szó került még az orosz haderő híradófelszereléséről, a rövidhullámú amatőrformalomról stb.

A csoport régi kívánságát sikerült ezidén valóra váltani: a Telefongyár r. t. gyártelepének meglátogatását.

8. Ének- és zeneoscsoport.

Vezetőtanár: *Dr. Mathia Károly* százados.

Csoportvezető aks.: *Nemes Ödön* III. A. aks.

A csoport 192 tagja közül 132 aks. az énekkarban, 60 aks. a zenekarban működött.

Az ének- és zenekar hetenként egyszer, csütörtök délután tartott próbát az aks. zászolój kaszinójában, illetve a zeneteremben.

A szimfonikus zenekara beosztott aks-ok szabadidejük önkéntes feloldásával külön gyakorló órákat, illetve szólamprobákat vállaltak. Így vált lehetővé a zenei célkitűzés — műkedvelőnként egészen szokatlan — magas színvonalú kialakítása. (Beethoven V. szimfóniája stb.)

Az énekkar főcélja az egyházi, világi és katonai énekantánítás segítségével az elmult tanévben is az *igazi magyar népdal* ügyének szolgálata volt. Ünnepeink rendezése kapcsán igyekeztünk útmutatást adni csapat-énekkarok szervezésére és vezetésére is.

A honvédelmi miniszter úr rendelkezése októbertől áprilisi havonként szerepelünk a Magyar Vöröskereszt *honvéd kívánságkiszárványain*, hogy ezzel is lerövíjük harcoló bajtársaink iránti kötelességünket.

A csoport katonanóta-terjesztő tevékenysége továbbfolyt ezidén is. A „*Ludovikás-menetelők*” című sorozat új darabjait mutatta be az énekkar és a zenekar ünnepélyeinken. Népdal-menetelőink zenekari feldolgozásait többször mutatta be a *rádió műsorán* a budapesti 1. honvéd gyalogrezd szimfonikus zenekara is. A Magyar Kórus zeneműkiadó vállalat az idei könyvnapon megjelent „104 magyar katonadal” című kiadványában valamennyi „Ludovikás menetelő” közölte.

Az ének- és zenekar egyébként magas színvonalú számokkal szerepelt a ludovikás találkozók alkalmával, azonkívül Szent Borbála ünnepén, a Kormányzó Ur Ó Felméltósága névünnepe és születése napján (a hadnagy-avatással kapcsolatos) ünnepélyes istentiszteleteken, március 14-i ünnepélyünkön, a vívóteremben tartott matiné, végül április 29-én az irodalmi csoporttal együtt rendezett

szimfonikus koncerten. Ez alkalommal ismét az akadémia díszteremben mutatta be előkelő közönség előtt egész évi munkájának kimagasló eredményeit.

A csoport tehát ebben a tanévben is híven szolgált az akadémia zenei életét és talán az eddigi eredményeknél is nagyobb sikerrel irányította az aks-ok zenei közlését.

Az aks. szimfonikus zenekar tagjainak teljes névsora:

Vitéz Endrédy József II. hu., Wagner Imre II. C., Cseresyény Árpád II. B., vitéz Istvánffy Zoltán II. Tü. A., Kohánszky Béla II. Tü. A., Radnay Tibor I. B., Szöllösy Ferenc I. B., Ferenchalmj Eberhardt I. C., Agárdy Dénes I. Tü. B., Jakus Kálmán I. Tü. B., vitéz Szabó Gyula I. Tü. C.: 1. *begedű*; vitéz Mindszenty János III. kp., vitéz Komjáthy Tihámér III. A., vitéz Dobó József III. A., Kis Péter III. kp., Merész Ervin III. Tü. A., Radovics István II. C., Kantár Imre II. pc., vitéz Alács Gyula I. C., Szinay Lajos I. pc., vitéz Véssey Frigyes I. pc., Duliskovich György I. Tü. B., Dénesfalvy Dénes I. Tü. C.: 2. *begedű*; Nagy-Varsányi László III. B., Bácz János II. C.: *brácsa*;

Nemes Ödön III. A., vitéz Ruscay Tamás III. C., vitéz Bucsy László II. B., Nagy Ferenc I. A., Elekes István I. B., Keresztes-Nagy Gyula I. C., vitéz Máriaiföldy Márton I. Tü. B.: *gordonka*.

Várkonyi Olivér II. pc., Incze Frigyes I. pc., Kiss Töhötöm I. Tü. C.: *nagybőgő*;

Fekets György I. Tü. B.: *juvola (piccolo)*;

Frécs János H. C., Bajusz Gyula II. pc., Kopesányi János I. A.: *klarinét*;

dr. vitéz Prónafalvy Albin II. Tü. A.: *oboa*;

Bácz János II. C.: *gagott*;

Zs. Szabó János II. A., Asztalos Aladár II. B., Siposs László I. B.: *szószószó*;

Kapi Béla I. A., Ernőházy Miklós I. pc., Schiel Lothár I. Tü. C.: *B-trombita*;

Záborny Sándor III. pc., Kiresfalusy László II. pc.: *F-trombita*;

vitéz Somoskéry Ernő III. A.: *tenorpuzón*;

Hammerschmidt Iván III. pc., Várady Gábor III. Tü. B.: *basszpuzón*;

Veress István II. Tü. B., Schiller Tibor I. B.: *kisdob*;

Hadfy László I. Tü. C.: *nagydob és cintányér*;

Kindernay Egyed III. C., Bene László I. Tü. A.: *üstdob*;

Ory Iván I. C.: *harangjáték és triangulum*;

Táby Tibor III. C., Kovács Sándor I. Tü. A.: *zongora*.

III. PÁLYAZATOK EREDMÉNYE.

A Zrínyi-kör az 1941/42. tanévben a következő pályatételeket tűzte ki:

1. Az akadémia parancsnokság

pályatétele:

„Hogyan képzeli az akadémikus a csapatnál folyó nemzetnevelési munkát?”

Békekezett: 6 pályamunka.

A bíráló bizottság a pályadíjat *ijj. Léray Béla* II. Tü. A. aks.-nak ítélte oda. A II. díjat *vitéz Nagygyörgy Csaba* I. Tü. C. és *nemes legényei Bodnár Péter* III. Tü. B. aks. nyerte el.

Pista bácsi.

Vitéz HELLEBRONTH GUSZTÁV akadémikus ceruzarajza.

Dicsőrebben részesültek *Harsányi Endre* III. B. és *Balogh Adám* III. B. aks-ok munkái.

2. Az irodalmi csoport pályatétellei:

a) *Költménypályázat.* (Tárgy tetszés szerint.)
Beérkezett 30 költemény.

Pályadíjat nyert: *vitész Osváth Tibor* III. Tü. B. aks., „Anno Domini 1941” című költeménye. A II. díjat: *Derzsy Ede* I. Tü. B. aks., „A nemzeti munka diadalhimnusz” c. költeménye nyerte. Jutalmat: *Regős Béla* II. C. aks., „Táborúzt mellett” c. költeménye nyert. Dicsőrebben részesült ezenkívül: *vitész Osváth Tibor* III. Tü. B. aks. és *vitész Vedres György* III. B. aks. 1–1 költeménye, valamint *iffi. Létray Béla* II. C. aks. 2 költeménye.

b) *Elbeszélés-pályázat.* (Katonai tárgyú elbeszélés.)
Dicsőrebet nyert: *Benke-Györgyi Géza* II. A. aks. „*Vitéz Vámos Győző*” című elbeszélése.

c) *Ertekezés és magyarsági jelenlegi sorskérdéseinek tárgyköréből.*

Beérkezett 9 pályamunka.

Pályadíjat nyert: *vitész Nagyághy Csaba* I. Tü. C. aks., „Östörténünk: faji öntudatunk erőstője” c. értekezése, míg a II. díjat: *Balogh Adám* III. B. aks., „A magyarság jelenlegi sorskérdései” c. értekezése érdemelte ki. Jutalmat: *Majtényi Lajos* III. A. aks., „Vezetőérteggünk kialakítása, boldogabb jövődönk zolága” c. munkája kapott. Dicsőrebet a bíráló bizottság *vitész Nagyághy Csaba* I. Tü. C. aks. „A zsidókérdés” c. értekezését érdemesítette.

3. A német nyelvgyakorló csoport pályatétellei:

„Ungarns Rolle im ersten und zweiten Weltkrieg.”

Beérkezett 2 pályamunka. *Vitéz Budjovsz Attila* II. C. aks. pályamunkája a csoportvezető tanár adományából 10 pengő értékű könyvjutalomban részesült.

4. A nemzetvédelmi csoport pályatétellei:

„Hogyan tehetjük az alsztály életét igazán magyarrá?”

Beérkezett 3 pályamunka.

A bíráló bizottság a pályadíjat *vitész Osváth Tibor* III. Tü. B. aks.-nak ítélte oda. A II. díjat *Köhler Ferenc* I. Tü. C. aks. nyerte el. *Buday Endre* III. Tü. C. aks. munkája jutalomban részesült.

5. A képzőművészeti és iparművészeti csoport pályatétellei:

a) *Képzőművészeti pályázat:* Szabad tárgyú képzőművészeti alkotás a hősi embertípus eszmeköréből. (Cezurza-, szén-, kréta vagy tusrajz; vízfestmény vagy olajfestmény.)

b) *Szobor-pályázat:* Mellszobor vagy dombormű nemzeti hőseinkről.

c) *Iparművészeti pályázat:* Altalános művészi színvonalat jelentő bármilyen tárgyú lineoleum-metszet, bőrdomborítás, fafaragás.

Beérkezett 16 pályamunka.

Pályadíjat nyert: *vitész Rajnay Vilmos* III. B. aks. és *Deák Béla* III. B. aks. bőrdomborítása, valamint *vitész Simon András* III. kp. aks. gipsz-domborműve.

Jutalmat nyertek: *Fogarasy József* II. C. aks., *Domonkos Sándor* III. B. aks., *vitész Simon András* III. kp. aks. és *vitész Rajnay Vilmos* III. B. aks.; dicsőrebet: *vitész*

Rajnay Vilmos III. B. aks., *Tankó Béla* I. kp. aks., *Deák Béla* III. B. aks. és *Szondy Endre* I. Tü. C. aks. szines rajzaikkal szobrászati és iparművészeti munkáikkal.

6. A fényképész csoport pályatétellei:

a) Fészletek az akadémiáról.

b) Képek az akadémia életéből.

c) Szabad tárgyú felvételek.

d) Szines fényképek.

Beérkezett: 55 egyzínű, 14 szines fénykép.

I. díjat nyertek: *nemes nemeskőri Kiss Pál* II. hu. aks., „Kárpátalja, Kaszó patak völgye” című képével, *Köhler Ferenc* I. Tü. C. aks., „A szombathelyi székesegyház felvétele” és *Fekete Géza* I. B. aks., „Muraszombat I.” című szines fényképével.

II. díjat nyertek: *Harsányi Endre* III. B. aks., „Csak furtonfurt előre”, *Kón László* I. Tü. aks., „Marken”, *vitész Bodnár István* II. Tü. A. aks., „Erdély”, *Fekete Géza* I. B. aks., „Mosó asszony”, *Csontos László* I. Tü. C. aks., „Gyerekkocsi” és *nemes legényei Bodnár Péter* III. Tü. B. aks., „Az első napugár” című fényképekkel.

Jutalmat: *Kón László* I. Tü. A., *Köhler Ferenc* I. Tü. C., *nemes nemeskőri Kiss Pál* II. hu., *Deák Andor* III. Tü. B. és *Gyulay Arisztid* II. A. aks.-ok, dicsőrebet: *vitész Szappanos Endre* III. Tü. B., *Kelemen Lehel* II. kp., *Fekete Géza* I. B., *Köhler Kerenc* I. Tü. C., *Dénesfalvy Dénes* I. Tü. C., *vitész Bodnár István* II. Tü. A., *Csontos László* I. Tü. C. aks.-ok képei, a szines fényképek közül pedig: *Fekete Géza* I. B. és *nemes legényei Bodnár Péter* III. Tü. B. aks.-ok felvételei nyertek.

7. A fegyvertani csoport pályatétellei:

„Kisüremretü önműködő fegyverek rendszerei. E rendszerek előnyei és hátrányai.”

Beérkezett 2 pályamunka.

A bíráló bizottság *Schmall Károly* I. Tü. C. aks. pályamunkáját pályadíjra, *Regős Béla* II. C. aks. dolgozatát pedig dicsőrebet érdemesítette.

8. A műszaki (rádió) csoport pályatétellei:

„Telepes koffer-rádió építése.”

Pályamunka nem érkezett be.

9. Az ének- és zene csoport pályatétellei:

„Katonalélek — katonanóta.” Az igaz magyar népdal szerepe a csapatnótázás irányításánál.”

Beérkezett 3 pályamunka.

A pályadíjat *Merész Ervin* III. Tü. A. aks. nyerte el. Jutalmat *Antalfy Ernő* I. Tü. C. aks., dicsőrebet pedig *Kobánszky Béla* II. Tü. A. aks. pályamunkája nyert.

10. A f. é. április hó 18-án és 19-én megtartott szavalóverseny eredményei:

Részvétel: 18 aks.

Az I. díjat (20 P): *vitész Mindszenty János* III. kp. aks.

A II. díjat (15 P): *Fogarasy József* II. C. aks.

A III. díjat (10–10 P) holtversenyben: *Aykler Zsigmond* III. C. aks. és *Forrás Ernő* III. A. aks. nyerték. Dicsőrebet és könyvjutalmat nyertek: *Falusy Gusztáv* I. Tü. B. és *Balogh Adám* III. B. aks.

IV. JUTALMAK:

A Magyar Katonai Szemle irodalmi díjának aranyveretét: *vitész Osváth Tibor* III. Tü. B. aks., a 2 ezüst-

veretet pedig *Földi Gábor* III. A. aks. és *vitész Mindszenty János* III. kp. aks. nyerték el az irodalmi, illetve nemzetvédelmi csoport keretében kifejtett értékes irodalmi munkásságukért.

Aranyozott ludovikás címerveretet kaptak az ének- és zeneosport következő III. évf. aks-ai:

Vitész Dobó József, vitész Komjátty Tibamér, Nemes Odón, vitész Somoskéry Ernő III. A.

Nagy-Varsányi László III. B.
Kindernay Egyed, vitész Russay Tamás, Táby Tibor III. C.

Kiss Péter, vitész Mindszenty János III. kp.
Hammerschmidt Iván, Zábory Sándor III. pc.

Merész Ervin III. Tü. A.
Várady Gábor III. Tü. B. aks-ok.

Vitész Darvas István ezredes adományából a fényképészosport 4 akadémikusa: *Kún László* I. Tü. A. *Köhler Ferenc* I. Tü. C., *nemes nemekéri Kis Pál* II. hu. és *Gyulay Arisztid* II. A. aks-ok kaptak jutalomkönyveket.

A Vitési Rend Zrínyi-Csoportjának jutalomkönyvét kapták: *vitész Osváth Tibor* III. Tü. B. aks., az irodalmi csoport eredményes vezetéséért, *vitész Mindszenty János* III. kp., *Szép Gyula* II. C. és *Balogh Ádám* III. B. aks-ok pedig a szavalóversenyen előadott költeményeikre a magyar katonaszemély elmontájából történt helyes megválasztásért.

Az akadémia Zrínyi-körének külön jutalomkönyvét kapják: *vitész Berthy Károly* III. B. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöki tisztében kifejtett eredményes munkásságáért és szép szónoklataiért.

Nemes Odón III. A. aks. az ének- és zeneosport eredményes vezetéséért;

Szabó Béla III. Tü. A. aks. az ének- és zeneosport keretében végzett eredményes munkájáért;

végül az aks. énekkar 30 III. évf. akadémikusa: *Vitész Dobó József, Forrás Ernő, vitész Komjátty Tibamér, Majtbényi Lajos, Nemes Odón, Simkovits József és vitész Somoskéry Ernő* III. A.

Papp Csongor, Szücs Miklós és Újváry György III. B.

Kindernay Egyed, Kürthy István, vitész Russay Tamás, Táby Tibor és vitész Vargha Antal III. C.

Kiss Péter és vitész Mindszenty János III. kp.

Hammerschmidt Iván, vitész Korbuly István, vitész Mensáros Zoltán, Simonffy Pál és Zábory Sándor III. pc.
Ditrový Mihály, Kelemen György és Szabó Béla III. Tü. A.

Vitész Bartha Edgár, vitész Bolbóly László, Horányi István, Nemes György és Várady Gábor III. Tü. B. aks-ok.

V. ÖRÖKÖS TAGSÁGOK, ELISMERÉSEK:

A Zrínyi-kör csoportvezető tanáriból álló választmány javaslata alapján örökös tagok lettek: *Vitész Berthy Károly* III. B. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke.

Az irodalmi csoportból: *Vitész Osváth Tibor* III. Tü. B., *Balogh Ádám* III. B. és *vitész Vedres György* III. B. aks-ok.

A nemzetvédelmi csoportból: *Földi Gábor* III. A., *Hollósy Antal* III. A. és *Hruny György* III. B. aks-ok.

A képzőművészeti és iparművészeti csoportból: *Vitész Simon András* III. kp., *Deák Béla* III. B., *vitész Rajnay*

Vilmos III. B., *Reskovich András* III. B., *Domokos Sándor* III. C. és *Sélley Jenő* III. C. aks-ok.

A fényképészosportból: *Andráskovity Kálmán* III. B. aks.

Az ének- és zeneosportból: *Vitész Dobó József, vitész Komjátty Tibamér, Nemes Odón, vitész Somoskéry Ernő* III. A.

Nagy-Varsányi László III. B.

Kindernay Egyed, vitész Russay Tamás, Táby Tibor III. C.

Kiss Péter, vitész Mindszenty János III. kp.

Hammerschmidt Iván, Zábory Sándor III. pc.

Merész Ervin, Szabó Béla III. Tü. A.

Várady Gábor III. Tü. B. aks-ok.

Akadémiaparancsnokai elismerésben részesültek:

Az összes örökös tagok. Kivülük:

Az 1. aks. századtól: *Forrás Ernő, Majtbényi Lajos, Nagy Lajos, Simkovits József* III. évf., *Benke-Györfi Géza, Gyulay Arisztid, Zs. Szabó János, Zomándy József* II. évf. aks-ok.

A 2. aks. századtól: *Coriary István, Harsányi Endre, Papp Csongor, Szücs Miklós, Újváry György* III. évf., *vitész Bányay Miklós, vitész Bucsy László, Cserenyés Árpád, Kriszka Sándor* II. évf. aks-ok, *Fekete Géza* I. évf. aks.

A 3. aks. századtól: *Dóczy Andor Gedeon, Durán Miklós, Kadocsa Gábor, Madarassy Dezso, vitész Vargha Antal* III. évf., *Bác János, Fogarasy József, Kardos Gyula, vitész gróf Kornis László, Nagy Zoltán Attila, Szép Gyula, Wagner Imre* II. évf. aks-ok.

Az aks. huszárszázadtól: *vitész Endrédi József* II. évf. aks.

Az aks. páncélos századtól: *vitész Korbuly István, vitész Mensáros Zoltán, Simonffy Pál* III. évf., *Bajusz Gyula, Kantár Imre Szent-Andrássy Antal* II. évf. aks-ok.

Az 1. aks. úteggtől: *Ditrový Mihály, Kelemen György* III. évf., *vitész Istvánffy Zoltán, Kobánszky Béla, dr. vitész Prónafalvy Albin* II. évf. aks-ok.

A 2. aks. úteggtől: *Vitész Bolbóly László, nemes Csáthy Iván, Gaissler Gyula, vitész Torók Sándor* III. évf.

Az aks. lgy. úteggtől: *Horányi Béla* II. évf. aks-ok.

Zrínyi-kör tanárelnöki elismerésben részesültek:

Az 1. aks. századtól: *Bánfi Sándor, Kopsányi János, Velkey György* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. századtól: *bíró Heim Gábor*, II. évf., *Elekes Károly, Radnay Tibor* I. évf. aks-ok.

A 3. aks. századtól: *Szalay Lóránt* III. évf., *Frézy János, dr. Korompay Zoltán, vitész Velkey János* II. évf., *Dakó Sándor* I. évf. aks-ok.

Az aks. kp. századtól: *Kelemen Lehel* II. évf. aks.

Az aks. hu. századtól: *Köllő Pál* II. évf., *gróf Somssich Péter* I. évf. aks.

Az aks. páncélos századtól: *Rappay Dénes* III. évf. aks.

Az 1. aks. úteggtől: *Bánkuty Pál, Becsey Gábor, Szentirmai Mario* II. évf. aks-ok.

A 2. aks. úteggtől: *Kiss Lajos, vitész Récezy István, vitész Temessy István, Veress István* II. évf., *Fekete György* I. évf. aks-ok.

Az aks. lgy. úteggtől: *Hernádi György, Tóth Gusztáv* II. évf., *Kováts Gáspár* I. évf. aks-ok.

A Szent Anna-té partján.

Erdélyi éjszaka.

Érte: BODNÁR ISTVÁN akadémiás fotográfus.

VI. A ZRINYI-KÖR ÉVZÁRO GYÜLESE.

A küszöbön álló időelőtti hadnagyatvas előkészületei miatt a Zrínyi-kör ezidén egyszerű keretek között, kísérő műsor nélkül tartotta 1942. június 16-án évzáró gyűlést az akadémia dísztermében.

Ugyanakkor állította ki a képző- és iparművészeti, valamint a fényképészcsoporthoz a tanév folyamán készült, sikerült munkáit.

A pályadíjak és jutalmak kiosztása előtt *vitéz Berthy Károly* III. évf. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke beszámolt a Zrínyi-kör egyes csoportjainak 1941/42. évi működéséről, majd *vitéz Szombathy Pál* ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnöke hirdette ki az új örökös tagok megválasztásáról szóló választmányi határozatot, valamint a kör évi pályázatainak eredményét.

Befejezőül *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy, az akadémia parancsnoka kiosztotta a pályadíjakat és jutalmakat az azokra érdemesített akadémikusoknak, valamint az aranyozott ludovikás címerveretet az aks. szimfonikus zenekar távozó III. évf. akadémikusainak.

Az örökös tagságról szóló okleveleket a hadnagyi oklevelekkel együtt 1942. június 18-án, a hadnagyatvas reggelén vették át az érdekelt új hadnagyk.

A szemünk előtt tomboló világgés harmadik esztendőjével ismét nehéz és küzdelmes év mult el a Zrínyi-kör életében. Fenti beszámolóink e nehéz és küzdelmes év szellemi törekvéseinek tükörképe. A tomboló világviharban a szellem hódító erejének segítségével a magyar sors teremtő és reprodukív al-

kotásokra ösztönző motívumait próbáltuk felidézni a Zrínyi-kör egyes csoportjainak munkaterületén. Éreztük és hirdettük, hogy sorsdöntő időkben ez sokszorozza meg erőnket, ez acélozza meg akaratumkat és ez állítja helyre a történelem folyamán annyiszor megtépázott önbizalmunkat.

A Zrínyi-körbe tombórtul akadémikusok nagyon nehéz időkben vívták elszánt küzdelmüket a szellem jogaiért, mi pedig ebből a küzdelemből sarjadt szent hittel hisszük, hogy a nemzet élet-halál harcából feltétlenül győzelemre ébredünk. Ma még a sors bírói széke előtt állunk mindnyájan, de hamarosan elkövetkezik az idő, amikor a végzet félelmetes kopogását messze túlharosgó győzelmi harsonák ujjongása közben hangzik felénk a történelem felmentő ítélete.

Nagy gondolkodónk, *bárá Eötvös József* így veti fel ezt a nagy kérdést:

„Nehéz a kor, melyben élünk; forró egünkön terhes fellegek tornyosulnak s az ember lankadtan, — remegve a közelgő vesztől — balad örömtelen ösvényein. De ha a nap legforróbb s a vetés föld fölé bajolva már alig bírhatja kalászeit, nem közelg-e éppen akkor az aratást?”

Az ezteréves magyar sors adja meg a választ:

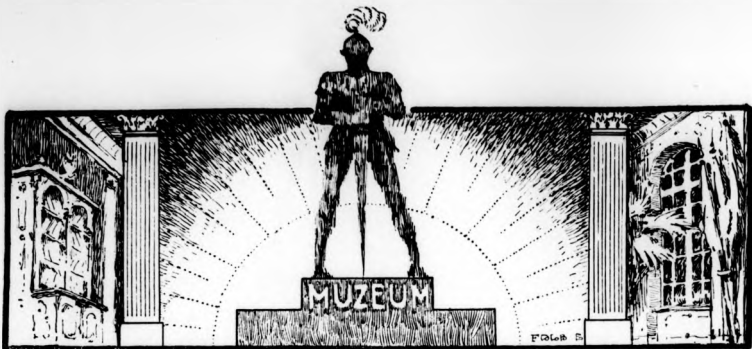
Közeleg. — Ellenállhatatlan erővel közeleg, hogy a szellem jogán, a történelem erejével s a Gondviselés áldó kezével biztossá számunkra a második ezredévet.

Dr. Mathia Károly százados,
a Zrínyi-kör tanárútkára.

Munkába merülve.

Nemes nagysóitágyi Hoffmann Sándor akadémikus felvétele.

MÚZEUM

A „Ludovika” akadémia múzeuma tartja nyilván az akadémia történetével összefüggő, műzeális becsű tárgyakon kívül az akadémia területén felállított emlékműveket, táblákat, szobrokat is.

Az elmúlt 1941/42. tanév folyamán, Mátyás király születésének 500. évfordulóján értékes ajándékkal gyarapodott az akadémia szobrainak száma. *Vitéz Székely Károly* szobrászművész özevgye 1941. június 25-én akadémiánknak ajándékozta boldogult férjének a közszegi m. kir. „Hunyadi Mátyás” honvéd középiskolai nevelőintézet parkjában felállított gyönyörű Mátyás-szobra mását. A szobrot 1941. szeptemberben a díszlépcsőház II. emeletén létesített kőtalapzaton helyeztük el.

A Ludovikás Évkönyv 1941. évi kötetében röviden megemlékezünk már *vitéz Székely Károly* családjának másik adományáról: a 21. drb. értékes világháborús vetretből és 6 drb. sapkajelvényből álló gyűjteményéről. A művészeti és hadtörténelmi szempontból egyaránt jelentő gyűjtemény 1941. szeptember 25-én került az akadémia múzeumának birtokába. (Lásd 103. oldall)

Értekes fényképfelvétellel gazdagodott múzeumunk az elmúlt tanév folyamán. *Beregyszásy László* százados segítségével reprodukciót készítettünk arról a ritka fényképről, amely az ellenforradalomban résztvett akadémikusok egy csoportját ábrázolja elfogatásuk után a „Mária Terézia” laktanyában, 1919. június 26-án. A ludovikás ellenforradalom történetének több homályos részletét tisztázza a felvétel, akárcsak *Beregyszásy* századosnak „A ludovikás ellenforradalom” című visszaemlékezése. (*Vitézek Lapja*, 1942. július 4.)

Nem az akadémia gyűjteményét gazdagítja, de az akadémia aks. tüzérsztyályának adománya az a művészeti kivitellő Szent Borbála-szobor (*Oláh Sándor* szobrászművész sikerült alkotása), amelyet 1942. május 7-én, a nagyváradai m. kir. „Gábor Aron” honvéd tüzérségi hadapródiskola zászlószentelési ünnepénnyel adott át a testvérintézetnek az aks. tüzérsztyály 5 tisztjéből és a 3 ütegelő akadémikusból álló küldöttség.

A szoboradományozásról készült oklevél szövegét az alábbiakban közöljük:

Mi, a m. kir. honvéd „Ludovika” akadémia aks. tüzérsztyályának tisztikara és akadémikusai a nagyváradai m. kir. „Gábor Aron” honvéd tüzérségi hadapródiskolának felállítása évében emlékezvél arra a nemes és jölőse elhatározásra, amely a treiskirchmi tüzér hadapródiskola részéről a „Ludovika” akadémianak a honvéd tüzértisztai kiképzés megindulása évében adományozott művészti Szent Borbála-kép átadását megelőzte, — eszményképünk tisztelőnek megalapozása és továbbfejlesztése, nemkülönbön a hadapródiskola és az akadémia közötti önzetlen bajtársi kapcsolatok elmélyítése céljából fegyvernemünk díszeszentjének szobrárt ajánljuk fel azzal a hő óhajattal, hogy ez elhatározásunk tüzér fegyvernemünk hagyományos és immár mindenütt elismert jó szellemét a hadapródiskola lelkes növendékseregének sorában is mielőbb diadatra juttassa.

Vitéz Székely Károly: Mátyás király szobra.

Vitéz Székely Károly szobrászművész világháborús éremgyűjteménye az akadémia múzeumában.

Épüljön ki mihamarabb az ő ifjú lelkükben is az összetartozás, a közösségtudat, valamint az áldozatkész bajtársi együttérzés fennkölt varázsa.

A szobor *Oláh Sándor* szobrászművész alkotása és hőseink vérvél megszentelt régi magyar lövegek, továbbá a magyar Délvidék visszafoglalásakor a pétervárad erőd elfoglalása után birtokunkba került szerb lövegek, végül a keleti hadszíntéren, Oroszország hófödte hegyein zsákmányolt orosz lövegek bronzanyagából készült a „Ludovika” akadémia.

Bajtársi szívvel kívánjuk, hogy a szoborból kiáradó ősi erőnek és szent állhatatosságnak lélekformáló tüze acélozza

meg ifjú bajtársaink szívét. Legyenek méltó várományosai és majdan hordozói ők is a nagy gondolatnak: a minden magyar tüzére élete minden percében kötelező örök magyar parancsnak!

Kelt Budapesten, 1942. évi május hó 7-én.

Az oklevelet *vitéz Prónay Walter* ezredes, aks. tüzérezstályparancsnokkal az élen az aks. tüzérezstály tisztikara, valamint az egyes tantermi osztályok rangban legidősebb tüzéradémikusai írták alá. Művészi kivitele *Olcsvay Géza* szert. főhadnagy avatott kezét dicséri.

Az ellenforradalmár *Indovikások* egyik csoportja a „Mária Terézia”-lakotanya udvarán, 1919. június 26-án. *Beregzászy László* százados fényképe.

Oláh Sándor szobrászművész *Szent Borbála*-szobra (Eredeti magassága talapzattal együtt: 2,75 m)

TEST-

EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „LASE” 1941=42. TANÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

Európa élet-halál harcát vívja. Az elmúlt évtizedek megszégyenítő békének bilincseit tördelik a magukhoz tért, megaláztot nemzetek. A küzdelem talpraesett, munkabíró, erős férfiakat követel. Az ifjú tiszti sarjadek megértette az idők szavát és fáradságos munkával, lankadatlan szorgalommal edzette testét a sportversenyek küzdelmeinek tüzeiben, hogy izzó hazaszeretettől átfutott erős lelkeknek álmai valóra válhassa, mind a hátországnak a háború által megnövekedett munkájában, mind a hazatört talv levő esataterék vérvizatarában.

A tömegképzés névtelenjeinek felsorolására és végzett munkájuk méltatására nem áll rendelkezésünkre elegendő hely és idő. Csak azokat sorolhatom fel, akik az átlagon felülemelkedve bajtársaiknak példát adtak és a polgári sportegylettekkel vívott küzdelmekben öregbítették a LASE hírnevét.

A különleges viszonyok következtében az akadémia tanrendje minden tekintetben nagy követelmények elé állította az akadémikusokat. Versenyeikre kizárólag szabadidejükben, a késő esti órákban készülhettek. Tanulmányi téren helyét meg nem álló akadémikus nem képviselte kifelé a LASE-t. A nyári kihelyezés éppen a sportversenyek szempontjából legfontosabb időszakra esett. Ilyen körülmények között nyilvánvaló, hogy az akadémikusok nem fejthették ki teljes képességüket. Annál dicséretre méltóbbak az alábbi eredmények:

Vívás. Az egész tanévben szorgalmasan készültek versenyzőink a HTVK és a MAC vívóteremben. Sok versenyen vettek részt. Sajnos, a főiskolai bajnokságokra kihelyezéssel, edzésük megszakítása után kellett vidékőrl felutazni. Bajnokság nem jutott nekik osztályrészül, de sokan bizonyították, hogy hivatott képviselői lesznek a magyar kardnak.

BEAC. III. o. törvényes: 4. Koós Béla III/B., 5. Gyórfy-Bengyel Gábor I/tű., 8. Buócz Zoltán III/kp.

III. oszt. országos kardcsapatbajnokság: 1. a LASE. (tagok: Buócz Zoltán III/kp., Radovics István II/C., Kautny Károly III/C., Istvánffy Zoltán II/tű., Aprily Ferenc II/C., Zányi László I/C.)

Ezrel II. osztályú egylet lett a LASE.

MAFC III. o. törvényes: 2. Pamuk László I/pc., 4. Gyórfy-Bengyel Gábor I/tű.

BEAC főiskolai kezdő tör- és kardverseny: Tör: 3. Tassányi László I/tű., 6. Székely Balázs I/C. Kard: 1. Zányi László I/C., 3. Istvánffy Zoltán II/tű., 5. Dörnyei Miklós

III/pc., 7. Kautny Károly III/C., 9. Czippot Zoltán III/C., PSE I. oszt. kizárólagos törvényes: 9. v. Bucsy László II/B. Szegedi VE. II—III. o. kardverseny: 4. Buócz Zoltán III/kp.

MAC III. oszt. törvényes: 6. Székely Balázs I/C., 7. Tassányi László I/tű.

MAFC főiskolai kezdő kardverseny: 2. Zányi László I/C., 3. Pamuk László I/pc., 6. Dörnyei Miklós III/pc.

MPSC III. oszt. kardverseny: 4. Zányi László I/C., 5. v. Bucsy László II/B., 7. Buócz Zoltán III/kp., 9. Pamuk László I/pc.

MAFC „Júzeff Nádor” kardvisz emlékverseny: 7. Radovics István II/C.

Főiskolai párbajtör egyéni bajnokság: 4. Majláth György III/kp., 6. Néray Vilmos III/kp., 7. Pápa Nándor II/C.

Főiskolai párbajtör csapatbajnokság: 3. a LASE.

Főiskolai tör egyéni bajnokság: 2. Aprily Ferenc II/C., 5. v. Bucsy László II/B., 7. Buócz Zoltán III/kp., 9. Pamuk László I/pc.

Főiskolai tör csapatbajnokság: 2. a LASE.

Főiskolai kard csapatbajnokság: 2. a LASE.

Házi kard egyéni bajnokság: 1. Radovics István II/C., 2. Istvánffy Zoltán II/tű., 3. Buócz Zoltán III/kp., 4. Pamuk László I/pc., 5. Zányi László I/C., 6. Aprily Ferenc II/C.

Házi kard csapatbajnokság: 1. a 3. szd. csapata, 2. az 1. úteg, 3. a 2. szd., 4. a 4. kp. és hu. szd.

Házi tör egyéni bajnokság: 1. Aprily Ferenc II/C., 2. v. Bucsy László II/B., 3. Buócz Zoltán III/kp., 4. Radovics István II/C., 5. Pamuk László I/pc., 6. Gyórfy-Bengyel Gábor I/tű.

Si. A sport kereteit túlhaladva a katonai kiképzés szerve részévé vált a sísport. A határvidécs és hegyi alakulatokhoz felavatásra kerülők itthon a budai hegyekben és egy 2 hetes kihelyezés keretén belül *Volánon* gyakoroltak. A főiskolai bajnokságokat meg a kihelyezés előtt rendezték. Még így, hiányos felkészültséggel is sikerült egy főiskolai csapatbajnokságot nyernünk. A volói kihelyezés jóröpképzésének és kirándulásainak (*Plai, Tematik, Stoj*) értékes tanulságot — sajnos — már nem tudták szíznök külföldi versenyen értékesíteni.

MAFC országos sí-síelő bajnokság: 6. a LASE.

MEFSOK kezdő úttörvényes: 1. Márkos András I/C., 1. Scossa Pál III/hu., 4. Russay Tamás III/C., 6. Szalay Lóránd III/C.

MEFSOK sí-bajnokságok: Futó egyéni: 4. Deák Andor III/tű., 5. Márkos András I/C., 7. Szalay Lóránd III/C.

Futó csapat: 1. a LASE (Deák, Márkos, Szalay, Russay, Forrák), **Levél:** 7. Szalay Sándor II/hu., **Alpeli orszéti:** 3. Szalay Sándor II/hu., **Legjobb főiskolai egyéni:** 3. a LASE.

Házi síbajnokságok: futó egyéni: 1. Scossa Pál III/hu., 2. Kereszthy Béla II/B., 3. Zólyomi Ferenc III/B., 4. Havasy Béla II/C.

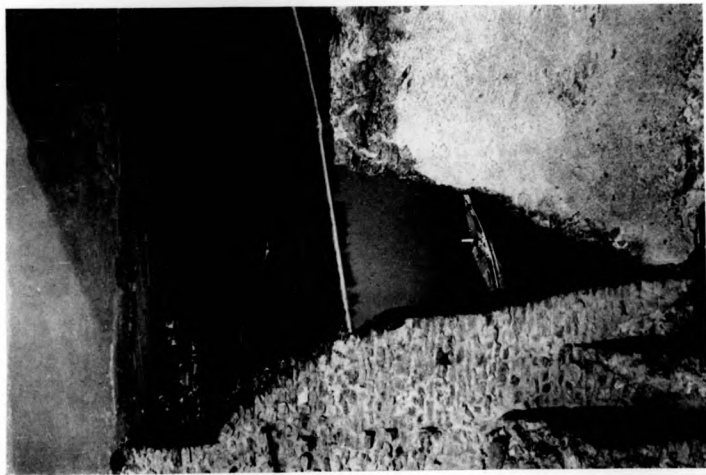
Futó csapat: 1. a 2. szd. csapata, 2. a 3. szd. csapata, 3. az 1. szd. csapata, 4. a gyors oszt. csapata.

Lesikló egyéni: 1. Deák Andor III/tű., 2. Russay Tamás III/C., 3. Scossa Pál III/hu., 4. Magyarossy Ferenc I/tű.

„Győri részlet”

Vitéz SZAPPANOS ENDRE, akadémikus féltétele.

Ditráscein ormán.

Nemes nagyapórnagy KELEMEN LEHEL, akadémikus féltétele.

Leiskó csapat: 1. a tü. oszt. csapata, 2. a 3. szd. csapata, 3. az 1. szd. csapata, 4. a gyors oszt. csapata.

Járdóverseny: 1. az 1. szd. csapata, 2. a 3. szd. csapata, 3. a 2. szd. csapata, 4. a gyors oszt.

Összetett egyéni: 1. Scossa Pál III/II. u., 2. Deák Andor III/II. u., 3. Russy Tamás III/II. u., 4. Kereszty Béla II/B.

Összetett csapat: 1. a 3. szd., 2. az 1. szd., 3. a 2. szd., 4. a 1. tü. oszt.

Sí bívóverseny (Völéc): 1. Scossa Pál III/II. u., 2. Russy Tamás III/C., 3. Forrá Erő III/A., 4. Magyarassy Ferenc I/II.

Torna. Kis létszámmal, de lankadatlan szorgalommal edzettek és versenyeztek tornászaink. Ennek eredményeképpen a TFSÉ-et megelőző megnyerték a III. oszt. országos torna csapatbajnokságát.

TFC „Izser” vándordíjas tornaversenyén, baladó ló egyéni: 1. Fogarassy J. III/C., 7. Tóber Zoltán III/C., 12. Havassy Béla II/C.; baladó ló csapat: 1. a LASE (Fogarassy, Tóber, Havassy); kezdő gyűrű egyéni: 7. Robinson Gyula II/tü., 8. Zólimi Ferenc III/B., 9. Havassy Béla II/C.; kezdő gyűrű csapat: 4. a LASE.

TFSÉ országos tornaverseny III. oszt., korlát, nyújtó: 1. Fogarassy József III/C., 2. Robinson Gyula II/tü., 3. Zólimi Ferenc III/B., 4. Havassy Béla II/C.

Főiskolai újonc tornaverseny, nyújtó: 1. Jekkefalussy György I/tü., 6. Hetsey Pál I/pc.; korlát: 5. Kovács Béla I/pc., 6. Hetsey Pál I/pc.; gyűrű: 6. Jekkefalussy György I/tü.; máz szabad: 6. Jakus Kálmán I/tü., 7. Hetsey Pál I/pc.

Budapest III. oszt. tornászajajbajnság: 3. a LASE.

Főiskolai tornászajajbajnság, ló: 1. Fogarassy J. III/C.; egyéni összetett: 4. Fogarassy J. III/C.; csapat összetett: 2. a LASE.

III. oszt. országos tornabajajbajnság. Egyéni: 2. Robinson Gyula II/tü., 3. Fogarassy József III/C., 7. Tóber Zoltán III/C. **Csapat:** 1. a LASE csapata (Robinson, Fogarassy, Tóber, Zólimi, Jakus, Gáspár).

Házi tornaverseny alosztályok tízes csapatai számára: 1. a 3. szd. csapata, 2. az 1. szd. csapata, 3. a 2. szd. csapata, 4. a 2. üteg csapata.

Házi tornabajajbajnság egyéni: 1. Robinson Gyula II/tü., 2. Fogarassy József III/C., 3. Tóber Zoltán III/C., 4. Zólimi Ferenc III/B.; **csapat:** 1. a 3. szd. csapata (Malonyai, Fogarassy, Tóber, Gáspár, Havassy), 2. a tü. oszt. csapata, 3. a 2. szd. csapata, 4. az 1. szd. csapata.

Atléтика. Versenyzőink a MASZ által felállított „Magyar jóvő” keretében a téli folyamán is edzettek. Ennek köszönhető, hogy — bár a versenyeken a nagygyakorlat fáradságával megterhelte kellett indulniuk — a „Laky”-vándordíjat újra megnyerték és a főiskolai bajajbajnságban is jól szerepeltek.

BEAC főiskolai és ifjúsági atlétikai fedett pályaverseny: Főiskolai rajajbajnság: 1. Mindszenty J. III/pc., 2. Regős Pál II/B. **Főiskolai súlylökés:** 1. v. Csapó István II/B., 3. Zólimi Ferenc III/B., 4. Szemlaky György III/B. **Főiskolai helyből távolugrás:** 1. Zólimi Ferenc III/B. **Ifjúsági súlylökés:** 1. v. Csapó István II/B., 2. v. Szombathy Imre I/pc. **Ifjúsági helyből távolugrás:** 1. v. Csapó István II/B. **Ifjúsági helyből magugrás:** 1. v. Szombathy Imre I/pc. **Házi mezői futóbajajbajnság:** 1. Forrá Erő III/A., 2. Márkos András I/C., 3. Bánky László I/A., 4. Maróthy László II/C.

BEAC főiskolai újonc mezői futóverseny: 7. Márkos András I/C., 11. Bánky László I/A., 12. Noel Odón III/tü., 13. Rákósi Béla II/tü.

Főiskolai mezői futóbajajbajnság egyéni: 6. Forrá Erő III/A.; **csapat:** 3. a LASE.

„Laky” vándordíjat főiskolai kezdő atlétikai verseny. Magugrás: v. Szombathy Imre I/pc. 175 cm, 2. Mányai Tibor I/tü., 4. Kovács Sándor I/tü. **Távolugrás:** 2. v. Szombathy Imre I/pc. **Súlylökés:** 1. Radnóthy Alfréd I/A. 12,88 m, 3. Bujdosó Attila II/C. **Cerelyhajítás:** 1. Bánky László I/A., 3. Jekkefalussy György I/tü., 4. Paternos Győző II/B. **Dizkoszvetés:** 1. v. Csapó István II/B. 120 m, 2. Galántay Antal I/pc., 4. v. Vasváry Tibor I/pc. **Svéd váltó:** 2. a LASIF. **Összpontban:** 1. a LASE.

Főiskolai atlétikai bajajbajnság, 100 m-es síkfutás: 3. v. Mindszenty János III/pc., 5. Marjay Valér III/II. u., 400 m-es síkfutás: 4. v. Mindszenty János III/pc., 6. Szűcs Miklós III/B. **200 m-es síkfutás:** 1. v. Mindszenty János III/pc., 6. Marjay Valér III/II. u. **400 m-es síkfutás:** 4. Kadarsz Odón III/pc., 400 m-es gátfutás: 5. Bánky László I/A., 6. Kertész Lajos II/pc. **Súlylökés:** 1. v. Csapó István II/B. 13,86 m, 3. Szemlaky György III/B., 6. Zólimi Ferenc III/B. **Dizkoszvetés:** 3. Kertész Lajos II/pc., 6. v. Csapó István II/B. **Cerelyhajítás:** 4. Karsay Elek III/C., 5. Bánky László I/A., 6. Szentgyörgyi László I/pc. **Távolugrás:** 5. Kertész Lajos II/pc. **Magugrás:** 1. v. Szombathy Imre I/pc., 4. Mányai Tibor I/tü., 5. Kovács Sándor I/tü. **Hármasugrás:** 4. Szilassy Péter III/A. 1500 m-es síkfutás: 5. v. Berthy Károly III/B. **József főbereg vándordíj:** 3. a LASE.

Országos ifjúsági atlétikai bajajbajnság. Magugrás: 1. v. Szombathy Imre I/pc. 178 cm. **Súlylökés:** 2. v. Szombathy Imre I/pc. 12,44 m.

MAC I. o. egyesületek közötti pontverseny. Súlylökés: 3. v. Csapó István II/B. 13,86 m. **Magugrás:** 2. v. Szombathy Imre I/pc. 180 cm.

MAC hókó versenyén. Súlylökés: 2. v. Csapó István II/B. 13,85 m. **Magugrás:** 2. v. Szombathy Imre I/pc. 176 cm. **Öttusa:** 1. Kertész Lajos II/pc. 2694 pont.

Országos atlétikai bajajbajnság. Súlylökés: 3. v. Csapó István II/B. 13,88 m.

MAC országos atlétikai verseny. Magugrás: 1. v. Szombathy Imre I/pc. 180 cm.

Házi atlétikai bajajbajnságok, 100 m síkfutás: 1. v. Mindszenty János III/pc. 11,7 mp., 2. Vasváry Tibor I/tü. 11,8 mp., 3. Galántay Antal I/pc., 4. Dóry Miklós I/tü. 200 m síkfutás:

1. v. Mindszenty János III/pc. 23,9 mp., 2. Galántay Antal I/pc., 3. Kertész Lajos II/pc., 4. Porpácz Zoltán II/pc. 400 m síkfutás:

1. v. Mindszenty János III/pc. 53,6 mp., 2. Szűcs Miklós III/B., 3. Bánky László I/A., 4. Kertész Lajos II/pc. 800 m síkfutás:

1. Bánky László I/A. 2:09,9 p., 2. Forrá Erő III/A., 3. Szűcs Miklós III/B., 4. v. Mindszenty János III/pc. 1500 m síkfutás:

1. v. Berthy Károly III/B. 4:37,5 p., 2. Márkos András I/C., 3. Paternos Győző II/B., 4. v. Bakcsay Gyula I/gk. 110 m gátfutás:

1. holtversenyesben: Kadarsz Odón II/gk. és v. Mindszenty János III/pc. 17,1 mp., 3. Pattantyús A. János II/B., 4. Chernel Antal I/II. u. **Magugrás:** 1. Isáák István II/tü. 170 cm, 2. v. Szombathy Imre I/pc. 170 cm, 3. Kertész Lajos II/pc., 4. Chernel Antal I/II. u. **Távolugrás:** 1. Porpácz Zoltán II/pc. 604 cm, 2. v. Csapó István II/B., 3. Rapcsányi Kálmán I/pc., 4. Fűster Jenő II/B. **Hármasugrás:** 1. Zólimi Ferenc III/B. 12 m 30 cm, 2. Porpácz Zoltán II/pc., 3. Szentgyörgyi László II/pc., 4. v. Csapó István II/B. **Rúdugrás:** 1. Duka Miklós III/B. 325 cm, 2. Fehér Zoltán I/A., 3. v. Szabó Pál II/B., 4. Farkas István I/c. **Súlylökés:** 1. v. Csapó István II/B. 14 m 21 cm, 2. v. Szemlaky György III/B., 3. Szentgyörgyi László II/pc., 4. Kertész Lajos II/pc. **Dizkoszvetés:** 1. v. Csapó István II/B. 38 m 24 cm, 2. Kertész Lajos II/pc., 3. Szentgyörgyi László II/pc., 4. Asztalos Aladár II/B. **Cerelyhajítás:** 1. Karsay Elek II/C. 54 m 05 cm, 2. Bánky László I/A., 3. Szentgyörgyi László II/pc., 4. Kertész Lajos II/pc. **Kézigránátvetés:** 1. Karsay Elek II/C. 78 m 53 cm, 2. Szentgyörgyi László II/pc., 3. Bánky László I/A., 4. Koscsányi Zoltán II/B.

Házi vándordíjas atlétikai versenyek, 4x100 m-es váltófutás: 1. a kp. és hu. szd. csapata, 2. a pc. szd. csapata, 3. a 2. üteg csapata, 4. az 1. szd. csapata. **Svéd váltófutásban:** 1. a kp. és hu. szd., 2. a 2. szd., 3. a 1. szd., 4. az 1. üteg: 5x1500 m-es csapatversenyben: 1. a 2. szd., 2. a 3. szd., 3. a pc. szd., 4. az 1. üteg. **Atlétikai öttusa:** 1. Kertész Lajos II/pc. 2527 pont, 2. v. Csapó István II/B., 3. Maróthy László II/C., 4. Szentgyörgyi László II/pc.

Öttusa. Az öttusa-sport az utánpótláskeresés jegyében országos vonatkozásban is új lendületet kapott. Az akadémia házi versenyén biztató tehetségek tünnek fel, akik a nyár folyamán rendezett országos versenyeken neves öttusásokat előztek meg.

Országos öttusa verseny: 1. Majláth György III/pc., 2. Házi öttusa bajajbajnság: 1. Majláth György III/pc., 2. v. Bakcsay Gyula I/pc., 9. Nádai László I/tü., 12. Héjfas Mihály III/pc.

Országos öttagú verseny: 5. Nádai László I/II., 6. Lelkes Károly I/pc., 7. v. Baskay Gyula I/pc., 14. Héjjas Mihály I/pc.

Országos öttagú verseny: 5. Lelkes Károly I/pc., 6. v. Baskay Gyula I/pc., 3. Nádai László I/II., 12. Néray Vilmos I/pc.

Játék. A küzdőjátékok közül a kézilabdával már a nyilvánosság elé léptünk. Szerezésesebb körülmények között főiskolai bajnokságot is nyertek volna csapatunk.

Házi kézilabda bajnokság: 1. a kp. és hu. szd., 2. a 2. szd., 3. a 3. szd., 4. az 1. szd.

Házi labdarúgó bajnokság: 1. a 2. szd., 2. a 3. szd., 3. a pc. szd., 4. a kp. és hu. szd.

Főiskolai kézilabda bajnokság: 2. a LASE (LASE—TFSE 9:1, MAFC—LASE 11:9).

Osztás. Kellő edzési lehetőség hiánya miatt úszóknak nem tudtak eredményt felmutatni. Csak háziversenyeken indultak.

100 méter gyorsúszás: 1. Pajtás Dénes III/pc., 2.—3. Radnay Tibor I/B., Nádai László I/II., 4. Novák Ödön I/A. **100 méter hátúszás:** 1. Pajtás Dénes III/pc., 2. Várkonyi Tibor I/pc. v. Nándory Tivadar III/B., 4. Isák István II/II., **100 méter mellúszás:** 1. Várady Gábor III/II., 2. Fáncsik László III/A., 3. Hübner Géza I/pc., 4. Balogh Péter I/B. **400 méter gyorsúszás:** 1. Pajtás Dénes III/pc., 2. Nádai László I/II., 3. Radnay Tibor I/B., 4. de Pott György I/B. **4x100 méter váltógyorsúszás:** 1. a gyorsoszt. (Sebész, Zsoldos, Majláth, Pajtás), 2. az 1. szd., 3. a tü. oszt. **4x66 méter gyors váltóúszás:** 1. a gyorsoszt. (Gellén, Zsoldos, Majláth, Pajtás), 2. a 2. szd., 3. az 1. szd., 4. a tü. oszt. **4x66 méter vegyes váltóúszás:** 1. a tü. oszt. (Isák, Várady, Nádai), 2. a gyors oszt. „A”, 3. a gyors oszt. „B”, 4. az 1. szd.

Birkózás. A legkeményebb küzdősportok egyikében, a birkózásban is felvertük a versenyt a polgári egyletekkel. Birkóznánk több főiskolai bajnokságot nyertek.

1941. évi főiskolai birkózó bajnokság. Légúszásban: 1. Gáspár Antal II/C. **Pehelyúszásban:** 3. Vasváry Ferenc II/B. **Könyvúszásban:** 2. Sárkány László II/B. **Váltóúszásban:** 1. Tóth Tibor II/B. **Félnéhezúszásban:** 1. Vincze László II/B. **Néhezúszásban:** 1. Légrády Gyula II/A.

MAFC főiskolai görög-római birkózó bajnokság. Légúszásban: 3. Gáspár Antal II/C. **Váltóúszásban:** 3. v. Aray Elemér I/pc. **Félnéhezúszásban:** 2. Kopácsy Zoltán II/B.

MAFC 1942. évi szabadfogású főiskolai birkózó bajnokság. Pehelyúszásban: 2. Gáspár Antal II/C., 3. Vasváry Ferenc II/B. **Könyvúszásban:** 2. Sárkány László II/B., 3. v. Aray Elemér I/pc. **Váltóúszásban:** 3. Tóth Tibor II/B. **Félnéhezúszásban:** 1. Vincze László II/B. **Könyvúszásban:** 1. Vincze László II/B. **Néhezúszásban:** 1. Légrády Gyula II/A. **Egyesületi pontversenyben:** 2. a LASE.

Házi szabadfogású birkózó bajnokság. Légúszásban: 1. v. Martonfalvy Hugó I/A., 2. Temesi Imre I/A. **Pehelyúszásban:** 1. Vasváry Ferenc II/B., 2. Palócz Pál II/B. **Könyvúszásban:** 1. Sárkány László II/B., 2. v. Aray Elemér I/pc. **Váltóúszásban:** 1. Regős Pál II/B., 2. Galatco Aurél II/A., 3. Szabó Károly II/A. **Könyvúszásban:** 1. Vincze László II/B., 2. Gyödy Ártó II/B., 3. Bánki László I/A. **Félnéhezúszásban:** 1. Kopácsy Zoltán II/B., 2. Szedes János I/pc., 3. Radnóty Artúr I/A. **Néhezúszásban:** 1. Légrády Gyula II/A., 2. Kosonczy Zoltán II/B.

Lövészet. Lövőkön sok versenyen szerepeltek az elmulatnban. Főiskolai viszonylatban csak a nagy multura visszatekintő Műegyetemi Lövész Egyesület tudt meg létezni.

Műegyetemi Lövész Egyesület fedettpálya verseny. Egyéniben: 2. hg. Sulkovszky Győző II/II., 279 p., 4. Nemeskéri Kiss Pál II/II., 5. Regős Pál II/C. **Csapatban:** 2. a LASE.

Házi lövész eredménye. Egyéni (három testhelyzetben): 1. Nemeskéri Kiss Pál II/II., 302/277 p., 2. Herzmansky László II/A., 3. hg. Sulkovszky Győző II/II., 4. Komáromy Károly III/C. **Gyorslövőben:** 1. v. Daru János I/II., 10/74 p., 2. hg. Sulkovszky Győző II/II., 3. Karay Elek II/C.,

4. Eszes Mátyás III/pc. **Összetett versenyben:** 1. hg. Sulkovszky Győző II/II., 4. v. Daru János I/II., 3. Herzmansky László II/A., 4. Karay Elek II/C. **Alosztályok küzdőlövésze:** 1.—2. holtversenyben 3. szd., 4. hu. szd., 3. tü. oszt. „A” csapata, 4. a 2. szd. csapata. **Kispuskák tömeglövésze:** 1. az 1. szd., 2. a 3. szd., 3. a hu. szd., 4. a kp. szd.

Nagytöltényben megrendezett lövészversenyek. 1. kézigrántdósbán: 1. az 1. szd. „B” csapata, 2. a 2. szd. „A” csapata, 3. az 1. szd. „B” csapata, 4. a hu. szd. **Alosztálycsapatok küzdőlövésze:** 1.—2. holtversenyben 3. szd., 4. hu. szd. **Egyéniben:** 1. Ragats János I. szd. 20 pont, 2. Decker József I. szd., 3. Szentgyörgyi L. pc. szd., 4. Makay István 2. szd. **II. pisztolyversenyben:** 1. a 2. szd. „A” csapata, 2. a 3. szd. „A” csapata, 3. a 2. úteg csapata, 4. pc. szd. „B” csapata. **Alosztálycsapatok átlageredménye:** 1. a 2. szd., 2. a 2. úteg, 3. a 2. szd. **Egyéniben:** 1. Németh Gyula 3. szd. 95 pont, 2. Koroknay Imre 3. szd., 3. Harkay Ferenc 2. szd., 4. v. Temsey István 2. úteg.

Kolozsvártól megtartott főiskolai bajnoki versenyek. 1. csapatversenyek: Hadipisztoly: 1. a LASE, főiskolai csúcsedeménnyel (Józsa Imre, Regős Pál, Szabó Béla, Horváth István, Asztalos Aladár) 188 találat, 1549 körérgység. **Céllövő Gp. rajok versenyek:** 1. a LASE. **Hadipuska:** 3. a LASE, **Nemzetközi kispuska:** 3. a LASE. **Olimpiai pisztoly:** 3. a LASE. **Egyes kispuska:** 3. a LASE. **Összetett csapatversenyben:** 2. a LASE. **II. egyéniben: Hadipisztoly:** 2. Józsa Imre II/A. 39/320., 3. Regős Béla II/C., 4. Szabó Béla I/II., 7. Horváth István III/II., 8. Asztalos Aladár II/B. **Nemzetközi puská (fekvő):** 8. hg. Sulkovszky Győző II/II. **Nemzetközi puská (álló):** 8. Regős Béla II/C. **Céllövő pisztoly:** 7. Regős Béla II/C., 8. Asztalos Aladár II/B., 9. Horváth István III/II. **Olimpiai pisztoly:** 5. hg. Sulkovszky Győző II/II., 7. Regős Béla II/C. **Kispuska egységese:** 7. Nemeskéri Kiss Pál II/II.

Házi lövész eredménye. Puskák rajok terepverseny: 1. a hu. szd., 2. a 2. szd., 3. a 3. szd., 4. a 2. úteg, 5. Gvz. csoportok versenyek: 1. az 1. úteg, 2. a hu. szd., 3. a 2. szd., 4. a 3. szd. **Gp. rajok versenyek:** 1. a 3. szd., 2. a 2. úteg, 3. a kp. szd., 4. a hu. szd. **Ábrakézi rajok versenyek:** 1. a 2. szd. „A” csapata, 2. a 2. szd. „B” csapata, 3. az 1. szd. „A” csapata. **Hadipuska tömegverseny:** 1. a 2. szd., 2. a hu. szd., 3. a lgv. úteg, 4. a 3. szd. **Egyéni:** 1. Szabó Béla I/II. ú. v., 2. Karay Elek II/C., 3. Solyom László I/C., 4. Harkay Ferenc I/B. **Könyvű fegyverek összetett versenyek:** 1. a 2. szd., 2. a 3. szd., 3. a hu. szd., 4. a 2. úteg.

Céllövő szabadoslyú háziverseny. Hadipisztoly: 1. Józsa Imre II/A., 2. Szabó Béla I/II., 3. Asztalos Aladár II/B., 4. Regős Béla II/C. **Egyes kispuska:** 1. v. Daru János I/II., 2. Kapéry Béla I/A., 3. Regős Béla II/C., 4. Szabó Béla I/II. **Céllövő pisztoly:** 1. Horváth István III/II., 2. Karay Elek II/C., 3. Regős Béla II/C., 4. Nemeskéri Kiss Pál II/II. **Nemzetközi kispuska:** 1. hg. Sulkovszky Győző II/II., 2. v. Daru János I/II., 3. Regős Béla II/C.

Küzdőlövés: gyz-val: 1. a kp. szd., 2. a 3. szd., 3. az 1. úteg; **gp-val:** 1. az 1. szd., 2. a kp. szd., 3. a 3. szd.

Katonai sportok. A fegyvernemi sajátosságoknak megfelelő számokból összeállított versenyeken az akadémiák nagy tömegben indultak és igen szűk eredményeket értek el.

Zli. járőrvésény: 1. a 2. szd., 2. a 3. szd., 3. a 1. szd.

Katonai tömegsport-verseny (akadályfutás, kézigrántdósbán, terepútas, lövészlet): 1. az 1. szd., 2. a 3. szd., 3. a 1. szd., 4. a kp. század.

Zli. harcgyakorlat verseny: 1. a 2. szd., 2. az 1. szd., 3. a 3. szd.

Simonyi emlékvésény: 1. Bissingen—Lázár—Fluck, 2. Temessy—v. Foltényi—Oláh, 3. v. Pék—Köllő—v. Paulay.

Szent Kristóf-verseny (rádióvetél, gp. és npu. százesztű-összerakás, lövészlet, harcokövesztés, futás): 1. Kertész Lajos II/pc., 2. Vidovits Ferenc III/pc., 3. Marschalkó Béla III/pc., 4. Rappay Dénes III/pc.

Kerékpáros verseny (60 km): 1. Szalontay Oszkár II/II., 2. v. Mindszenty János III/II., 3. Néray Vilmos III/II.

Képek az akadémia sportéletéből.

Házi kézilabda-mérkőzés.

Mezei futobajnokság.

Robinson Gyula aks, a lörléngés győztese.

A győztes futók.

Robinson Gyula aks, a T. F. S. C. versenyén.

Főiskolai bajnokság. A 100 m. síkfutás döntője.

Az atlétikai verseny résztvevői.

A győztes tornászcsapat.

Az elmúlt tanév sporteseményeit az alábbi táblázatban foglaljuk össze :

		Vívás	Atléтика	Lövészet	Birkózás	Úszás	Sí	Torna	Öttusa	Játék	Katonai sport	Összesen	Megjegyzés
1. Háziverseny	hány versenyző?	3	3	4	1	1	2	2	1	2	5	24	
	ind. száma:	70	100	50	30	25	60	90	15	105	min- den aks.	545	
2. Főiskolai verseny	hány versenyző?	8	5	1	5	—	2	3	—	1	—	25	1. hely: 19 2. hely: 19 3. hely: 26
	ind. száma:	30	50	25	12	—	15	12	—	11	—	195	
3. Országos verseny	hány versenyző?	7	5	2	—	—	1	3	3	—	—	2	1. hely: 9 2. hely: 10 3. hely: 6
	ind. száma:	15	3	10	—	—	6	12	5	—	—	51	

A kimutatásból látjuk, hogy az akadémikusok sokat versenyeztek. De nemcsak azok nyertek, akiket a versenyszabályok értelmében győztesnek nyilvánítottak. Minden versenyző rugalmas, erős tested és lendületesen küzdenitudo, akaraterős lelket

nyert, hogy méltó fegyverhordozója legyen a magyar katonaszerénynek.

Fel tehát ifjú bajtársaim! Tapossuk példaadó módon tovább a megkezdett nyomot!

Sükösd György százados,
a „Ludovika” akadémia testnevelésvezetője.

„Kápolna az Alpokban.”

„Erdő szelén.”

SZABÓ SÁNDOR százados, a fényképészcsoport vezetőtanárának felvételei.

KRÓNIKA.

AZ AKADÉMIAI ÉLET KIMAGASLÓBB ESEMÉNYEI.

Az 1938—39. mozgalmas tanév krónikájának közlése óta immár a negyedik tanév keresztmetszetét adjuk krónikánkban. Rövid, tömör foglalatla ez ezúttal is az akadémiai élet jelentősebb történéseinek.

Az érdekesebb gyakorlati kihelyezésekről, a hadnagyavatásról, a ludovikás találkozókról, akadémiai és fegyvernemi ünnepségeinkről, a Zrínyi-kör munkásságáról és a LASE sportéletéről évkönyvünk egyéb helyein ezidén is külön, önálló cikkeiben számoltunk be.

A teljesség kedvéért természetesen ismét megemlítjük e helyütt is az évkönyv más helyén részletesen ismertettett eseményeket.

Ludovikás táncestély érthető okokból 1942-ben sem volt.

1941.

Szeptember 15. Az antosztizti tanfolyam ünnepélyes bevezése.

Szeptember 16—17. A polgári életből származó jelöltek elméleti felvételi vizsgája.

Szeptember 18. A polgári életből pályázók orvosi vizsgája.

Szeptember 26. A pótóltag jelölt karpaszományos felvételi vizsgája.

Szeptember 29. A karpaszományos II. felvételi vizsgája. Az erdélyi pályázók felvételi vizsgája. A III. évf. aks-ok bevonulása az akadémiába.

Szeptember 30. A II. évf. aks-ok és a honvéd középiskolai nevelítettekből származó I. évf. aks-ok bevonulása az akadémiába.

Október 1. A szeptember 1. óta itt tartózkodó bolgár repülő akadémikusok búcsúja a „Ludovika” akadémiától.

Október 2. Tanévnyitói istentisztelet. (Veni Sancte.) Az istentiszteletet után *titéz nemes kisharnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy, akadémiaiparancsnok a nagyréten üdvözlő a tiszti és tanári kart, valamint az akadémikusokat. Ez alkalommal történt ugyancsak a nagyréten az akadémia Sportkörének, a Zrínyi-körnek, valamint az egyes nyelvoktatási csoportoknak a megalakulása is.

Október 3. Pót- és javítóvizsgálatok.

Október 4. Az aks. zászlóalj indulása ősi gyakorlati kihelyezésre Nógrádverőcére 7 h 30 l-kor.

Október 6. Az aradi vártnak emlékünnepe. Gyász-istentisztelet. A gyászos emlékü nap jelentőségéről az istentisztelet keretében az akadémia lelkeszei, istentisztelet után pedig az osztályparancsnokok emlékeztek meg.

Október 9. A gyorscsoport elnevezése a mai naptól: *gyorsosztály*.

Október 12. 11 h-kor az aks. énekhar részvesz az Actio Catholica filmmatinóján a Forum filmszínházban

19 h 20 l-kor az aks. énekhar közreműködik a Magyar Vörös Kereszt I. honvéd kivánsághangversenyén a Magyar Művelődés Házában.

Október 15. A katonai Mária Terézia-Rend alapításának emlékére a várkőpolnában tartott ünnepélyes istentiszteleten az akadémia képvisletében 2 tiszti és 10 aks. jelenik meg.

Október 19. Budapest Székesfővárosi Katonai Parancsnoksága által a leveletisztelet 20 éves fennállásának évfordulója alkalmából a Magyar Művelődés Házában rendezett leveletiszteleten 8 tiszti és 40 aks. képviseli az akadémiát.

A nagyváradi m. kir. „Gábor Aron” honvéd tüzérségi hadapródiskola megnyitásán az aks. tüzérosztályt 1 tiszti és 3 aks. képviselte.

Október 21—23. Az aks. páncélos század kihelyezése *Sóskút* községbe.

Október 23. Az aks. zászlóalj bevonulása a nógrádverőcei gyakorlati kihelyezésről.

Október 25. Az olasz és francia nyelvcsoporthoz végleges megalakulása a vívőteremben.

Október 26. A „Ludovika” akadémiát 1901-ben, 1906-ban, 1911-ben, 1916-ban, 1921-ben és 1931-ben végzett évfolyamok 40, 35, 30, 25, 20 és 10 éves találkozója az akadémián.

Október 28. A kötelességteljesítés közben szerencsétlenül járt ifj. Saródy János hadnagy temetése a farkasréti temetőben. A temetésen az akadémiát a 2. aks. század tisztikara és 30 aks. képviselte.

Az aks. szimfonikus zenekar részvétele a Budapesti Hangverseny Zenekar I. Beethoven-hangversenyén a Pesti Vigadóban.

Október 31. A reformációi emlékünnepeinek megünneplése az akadémia protestáns imaházában.

November 7. A „Ludovika” akadémia előtti tizen lévő „Névtelen hősök” emlékművet tiszti és aks-i küldöttség 9 h

30 1-kor megkoszorúzza. Tiszti küldöttség képviseli az akadémiát a Hősök Temetőjében 17 h-kor tartott gyászszolozsmán is.

Az akadémia halottainak sírját (Lemberkovics Jenő szds.; Kerepesi-úttal melletti temető; *vitész Paál Dénes* táb. esperes és dr. *vitész Masovny Sándor* táb. főesperes; Farkasréti temető; *Pogány Jenő* aks. és *Orosz Ferenc* aks.; rókakeresztű Hősök Temetője) rendezte az akadémia tiszti küldöttséggel koszorút küldött áldotttemelők bajtársainak földi nyughelyére.

November 2. Oláh Sándor szobrászművész Szent Kristóf-szobrának, valamint *Zádkodi-Csiszér János* szobrászművész „Gyalogsági roham” című műkődomborművének leplezése az akadémia parkjában, illetve a főépület I. emeletén.

November 3. Az emlekti kiképzés kezdete.

November 4. Az aks. szimfónikus zenekar részvétele a Budapesti Hangverseny Zenekar II. Beethoven-hangversenyén a Pesti Vigadóban.

November 6. A házi filmszínház megnyitása.

November 7. A Zrínyi-kör foglalkozásának megkezdése.

November 10. Az aks. szimfónikus zenekar részvétele a Budapesti Hangverseny Zenekar III. Beethoven-hangversenyén a Pesti Vigadóban.

November 12. *Sandro Volta* olasz hírlapíró és publicista, a „Gazetta del Popolo” főszerkesztője meglátogatja az akadémiát.

November 13. Az aks. szimfónikus zenekar újfialakulása.

November 16. A Magyar Vöröskereszt kórházműszós csoportjának filmmatinéján a Forum filmszínházban 14 aks. veszt részt az akadémia képviselőiben.

Az akadémia múzeumának ezévi ünnepélyes megnyitása. Az akadémia parancsnokának az akadémia történetét ismertető megnyitó szavai után dr. *Martia Károly* szds. a múzeum öre ismertette az akadémia múzeumának érdekesebb darabjait az I. évfolyam képviselőiben megjelent 45 aks. előtt.

Az aks. énekar közreműködik a Magyar Vöröskereszt II. honvéd kivánsághangversenyén a Magyar Művelődés házában.

November 20. Az akadémia parancsnok úr érbaíndul a soronni, marosvásárhelyi és nagyváradai hadapródiskolák megtekintésére.

November 28. Az aks. tüzérszázaló részveszt az I. honvéd hadtest Budakeszi-símelletű részvétén.

A Zrínyi-kör fényképészcsoportja részveszt a Magyar Amatőrök Országos Szövetségének előadásán.

November 30. A Zrínyi-kör irodalmi csoportja részveszt a Zeneművészeti Főiskola nagytermében rendezett „Fiatalkok estjén”.

December 2. Az aks. házszálal és gyorsosztály részveszt az I. honvéd hadtest Kerepesi-símelletű részvétén.

Az aks. énekar a f. hó 31-i honvédműsor számait éneklí viaszlemezre a Rádió r.-t. stúdiójában.

December 3. Az aks. tüzérszázaló Borbála-ünnepélye a vívótérben. 19 h-kor a Szent Borbála-szobor megkoszorúzza az akadémia parkjában.

December 4. Borbála-istentisztelet. 10 h-kor püspöki mise a róm. kat. kápolnában. Az aks. tüzérszázaló díszmenete Szent Borbála szobra előtt.

December 5. Budapest Székesfőváros Vitézi Székének a Gellért-szálló kupaletérben rendezett ünnepélyén az özszt vitézi várományos aks-ok megjelennek.

A Zrínyi-kör nemzeti védelmi csoportjának tagjai meglátogatják az érdi „Kalot” népfőiskolát.

Mikulás-est ajándékosztással az aks-i kaszinóban az akadémia tisztikarának gyermekei részére 17 h 30 1-kor Rendezte *vitész Mártonffy-Pilleic László* szadszados.

December 6. A Kormányzó Úr Ó Főmélködés legmagasabb névvünnepe, 9 h-kor ünnepélyes istentisztelet. 10 h 30 1-kor díszkivonulás a nagyterem. Az I. évf. honvéd középiskolát végzett aks-ainak eskütelete. A tiszti kitüntetések és a Délvidéki Emlektér átadása. Díszmenet. 12 h 30 1-kor díszbezd.

December 7. Az aks. énekar közreműködik az Országos Nemzetvédelmi Bizottság ünnepélyén a Magyar Művelődés Házában, 16 aks. részveszt a Nemzeti Színháznak a sebesültök számára rendezett előadásán, amelyben *Ferenc Ferenc* „Ocsyag brigádéros” című történeti drámája került színrre.

December 10. Az Egyesült Nemzeti Liga kisebbségi szakosztálya a „József nádor” műgyemert dísztermében átadja *vitész Török Sándor* III. Tű. B. aks-nak a „Magyar sztrávnnyok Déldéleiben és a Bánságban” című munkájával nyert 100 pengős pályadíjat.

December 13—január 5. A Magyar Vöröskereszt honvédeknek szánt szeretetsomagjainak csomagolása az akadémia dísztermében.

December 14. Az akadémikus alakulatok kivonulnak az orosz harctérről hazakerző gyorshadtest fogadásához az Andrassy-útra.

December 18. A „KALOT” érdi népfőiskolájának látogatása az akadémián 4 vezetővel és 47 hallgatóval.

A „LÁST” házi tornaversenye a nagy tornateremben.

December 19. A róm. kat. aks-ok karácsonyi szentelődása.

December 20. Urvasorosoztat a prot. aks-ok részére. A karácsonyi szabadság kezdete 12 h-kor.

December 24. Karácsonyi-ünnepélyek. 16 h-kor a gyalogkülönítmény legénysége részére a 11. A. tanteremben, 16 h 30 1-kor a tüzérgkülönítménynek és 17 h-kor a lovaskülönítménynek a nagy tornateremben.

1942.

Január 6. A karácsonyi szabadság vége 24 h-kor.

Január 9. *Joachim von Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter budapesti látogatása alkalmából 1—1 aks. díszszázad vonul ki a Hősök emlékkövéhez, valamint a Hősök temetőjébe.

Január 11. Az aks. énekar közreműködik a Magyar Vöröskereszt IV. honvéd kivánsághangversenyén a Magyar Művelődés Házában.

Január 15. Az aks. szimfónikus zenekar részvétele a Budapesti Hangverseny Zenekar Wagner-estjén a Pesti Vigadóban.

Január 16. *Conte Galuzzo Ciano* dr. *Cortellazzo* olasz kir. külügyminiszter budapesti látogatása alkalmából 1—1 aks. díszszázad vonul ki a Hősök emlékkövéhez, valamint a Hősök temetőjébe.

A Zrínyi-kör fegyvertani csoportja megtekinti a Gamma gyárat.

Január 17. *Közegyház László* ny. gimn. igazgató előadása a haditechnikai tanteremben önként jelentkező aks-ok számára a mai német művészetről.

Január 20. *Lamberti Sorrentino* olasz hírlapíró, tart. főhadnagy, az „Il Tempo” c. olasz lap haditudósítója meglátogatja az akadémiát.

Január 21. *Keitel* porosz vezértábornagy, a német védérfőparancsnokság főnökének budapesti látogatása alkalmából 1 aks. díszszázad vonul ki a Hősök temetőjébe. Az aks. páncélos század ugyanakkor a Hősök terére vonul ki a Hősök emlékkövének megkoszorúzásához.

Az aks. énekar részveszt *Wolfgang Brugger* német zongoraművész hangversenyén a Pesti Vigadóban.

Január 27. Az aks. szimfónikus zenekar részvétele a Budapesti Hangverseny Zenekar Berlioz-estjén a Pesti Vigadóban.

Január 29. A III. B. osztály rövid ünnepség és bajtársi vacsora keretében leplezi eszernyékének, Lehel vezérnek domborművét a tanteremben.

Február 1. Indulás a volócí síkhehelyezésre.

Február 14. A csendőrkiképzésben részesülő aks-ok részt vesznek a Bösszerményi-úti csendőrlaktányában rendezett „Csendőrnáp”-on.

Február 15. Az aks. énekar közreműködik a Magyar Vöröskereszt V. honvéd kivánsághangversenyén a Magyar Művelődés Házában.

Február 18. Az aks. sésopot bevonulása Volócéról.

Február 19—22. Házi síverseny a budai hegyekben.

Február 25. Az aks. szimfónikus zenekar részvétele a Budapesti Hangverseny Zenekar Beethoven—Rossini-estjén a Pesti Vigadóban.

Március 1. A pécsi m. kir. „Zrínyi Miklós” honvéd középiskolai nevelőintézet 5 növendéke síversenyt menet az akadémián száll meg.

Március 3. Az aks. zászlójai iskolalövése Nagytétényben.
Március 6. *Bombyáé Gyula* teleparikus hipnotizér előadása a vívőteremben.

Március 9. Gyászmise az akadémia kápolnájában *dr. vitéz Mosonyi Sándor* t.áb. főesperes lelküdvéni halálának első évfordulója alkalmából.

Március 11. I. félévi osztályos értekelés.

Március 13. I. félévi förtékelés.

Vitéz Major Jenő vezérőrnagy előadása az oroszok elleni hadműveletek részvevő I. g. dandár haditapasztalatairól a vívőteremben.

Március 14. A magyar szabadság ünnepe. 11 h-kor ünnepély a vívőteremben.

Március 15. **Vitéz nemes kibárnaki Farkas Ferenc** vezérőrnagy, akadémia-parancsnok kinevezése országos főcsérekészé.

Az országos ifjúsági ünnepélyen az akadémia 2 díszszázzal vett részt és a Hősök terén díszmenetben vonul el a Kormányzóhelyettes Ur Ó Főmoltósága előtt.

Az aks. énekkar közreműködik a Magyar Vöröskereszt VI. honvéd kívánáshangversenyén a Magyar Művelődés Házában.

Március 16. 36 aks. megtekintik a csepeli lövészgyárat. 30 aks. részvevő a Magyar Vöröskereszt I. ker. választmányának művészudatjának a Pesti Vigadóban.

Március 19–21. A róm. kat. vallású tisztek, aks-ök és tisztelhetesek lelkigyakorlata. A lelkigyakorlatos szentbeszédet ez évben *P. Szabó József* Jézusárasági atya, főiskolai tanár mondta.

Csendes órák, áhitatok a protestáns vallású tisztek, aks-ök és hozzártartozók számára. „Nemzeti ántudat és nemzeti öntudat” címen: *dr. Ince Gábor* budapesti vallásoktatási igazgató, tart. táborig. lelkész, „Életünk a közösségben” címen: *László Dezso* kolozsvári lelképásztor és „Utban Isten felé” címen: *dr. Kiss Sándor* egyetemi lelkész beszélt.

Március 23. Az első főcsérekész megbízás és a magyar cserkészmozgalom vezetése az akadémán.

Március 27. *Ugo Cavallero* olasz hadregszábtábornok, az olasz vezérkar főnökének budapesti látogatása alkalmából 1 aks. díszszázzal vonul ki a Hősök Temetőjébe.

Március 27. *Dr. Gelei István* kolozsvári egyetemi tanár előadása a német nemzetnevelés szelleméről az Országos Tiszti Kaszinóban. Az előadáson a III. évf. aks-ök teljes számban résztvettek.

Március 28. A húsvéti szabadság kezdete 12 h-kor.

Március 30. Főcsérekész sajtóajókozott az akadémia dísztermében.

Április 7. A húsvéti szabadság vége 24 h-kor.

Április 8. A német nemzetpolitikai intézet 6 növendékének látogatása az akadémán.

Április 12. Mezei futóujánokság az akadémia parkjában.

Április 14–18. Az aks. zászlójai gyakorlati kihelyezése Oröm, Pilisborosjenő és Fót központjában.

Április 18–19. A Zrínyi-kör irodalmi csoportjának szavaloóversenye a dísztermében.

Április 25. A III. évfolyam „50 napos” táncmulatsága az akadémia dísztermében és a főüpelet I. emeletének több helyiségében.

Április 29. A Zrínyi-kör irodalmi és zenai csoportjának együttes díszelőlése a dísztermében.

Április 30. Az aks. zászlójai járóversenye.
Május 2. Az aks. alakulatok indulása a nyári gyakorlati kihelyezésre.

Május 7. A nagyváradi m. kir. „Gábor Áron” honvéd tüzérségi hadapródiskola zászlóelvetésén az aks. tüzérszállító parancsnokának vezetésével 5 tiszts és 3 aks. képviseli az akadémiát.

Május 15. Az otrantói csata 25 éves fordulója. A kihelyezett aks. alakulatoknál 1–1 tiszts megtáta a nap jelentőségét. A Horthy Miklós-hídti tengerész hősi emlékművénél rendezett ünnepségen az akadémia 4 tiszts képviselt.

Május 17. A hósi halált halt magyar orvosok emlékművének ünnepélyes leleplezése előtt az akadémia róm. kat. kápolnájában és prot. imatermben isentiszteletek voltak.

Május 20. Az „Ungvár” Duna-tengerhajó hős tengerészeinek jelképes sírhelye és emlékműve felavatása a csepeli kikötőben az akadémia 6 tiszts képviselése.

Május 27. **Vitéz Szombathelyi Ferenc** vezérreede, a honvéd vezérkar főnöke, **vitéz nemes déli Bajnóczy József** vezérreede, a honvéd vezérkar főnökének helyettese, tisztsképzési és nevelésügyi szemléelő, **Németh József** vezérőrnagy, kiképzési csoportfőnök és nemes vajjai és íbrányi íbrányi Mihály vk. ezredes, az 5. vkf. osztály vezetője kíséretben megsejmelte az aks. zászlójai harcikképzését a Jutas melletti Gelemy-majornál.

Május 28. A Hajmáskérre kihelyezett aks. tüzérszállítónak egy hadtest kötelékében végrehajtott éles lögyakorlatát **József kir. herceg, tábornagy, József Ferenc kir. herceg, Albrecht kir. herceg, vitéz nemes dalnokfalvi Bartha Károly** vezérreede, honvédelmi miniszter, **vitéz Szombathelyi Ferenc** vezérreede, a honvéd vezérkar főnöke, **vitéz nemes déli Bajnóczy József** vezérreede, tisztsképzési- és nevelésügyi szemléelő, a H. M. főcsoportfőnökök, a felsőház és a képviselőház honvédelmi bizottsága, valamint a szövetséges államok katonai attaséi megtekintették.

Magas előjárónk az aks. útegek működéséről kapcsolatban a legnagyobb megelégedésünkre adtak kifejezést.
Május 29. Az aks. huszárszázzal Simonyi-émlékversenye *Káddárán*.

Május 31. Az első világháborúban esett hősi emlékünnep. Az akadémia főüpelete előtt lévő „Névtelen hősök” emlékszóbránk megkoszorúzásán az akadémia részéről háromtagú tiszti küldöttség vett részt. A kihelyezett aks. alakulatok ünnepélyes isentiszteletekkel és díszkivonással, különkülön áldoztak hőseink emlékének.

Június 1. **Vitéz Kisfaludy József** ezredes, közigazgatási főnök kinevezése a Szolnokon állomásozó 10. golyógerzed parancsnokává.

Június 6. Az aks. tüzérszállító Borbála-tereplovgatása és táborúti ünnepélye Hajmáskéren.

Június 8. Az aks. alakulatok bevonulása a gyakorlati kihelyezésről.

Június 11. *Rolla István* g. h. polgári alkalmazott tömetsése.

Június 14–15. A LASE házi atléti bajnokságai.

Június 16. A Zrínyi-kör pályadíjazának és jutalmának kiosztása a dísztermben.

Június 16. **Vitéz Áleasz József** leleplezése előadását június 15 h-kor a nagyretén a Vitézi Rend Zrínyi-Csoportjának célkitűzéseiről.

Június 18. A Kormányzó Ur Ó Főmoltósága születés napjának megünneplése. A *Naményi Kovacs*-alapítvány kamatainak átadása a múzeumban.

Ünnepélyes hadnyagvatás.

Június 21. A „Júniusi Bajtársak Szövetsége” ellenforradalmi emlékünnepély rendezése az akadémán. Az ellenforradalmi emlékszóbrán megkoszorúzzák.

Június 21–22. A közegyi és pécsi honvéd középiskolai nevelőintézet vezetők növendékeinek központi orvosi vizsgálata a 10. sz. honvéd helyőrségi kórházban.

Június 28. Az aks. zászlójai Szent László-ünnepélye az akadémia parkjában. Honvédnap.

Június 29. A nyári uszoda megnyitása.

Június 30. A Magyar Lovaregylet meghívására az aks. huszárszázzal tisztikara és akadémikusai megtekintik a nagyalagyi ménest és az istállókat.

Július 1–augusztus 30. Tartalékos táborig lelkész alakpiképzés tanfolyama az akadémán.

Július 8. Lőversenyek Píliscebán. a) puskás rajok, b) golyószórós csoportok versenye, c) géppuskás-versenye, d) aknavetőis rajok versenye.

Július 10. Tiszti tolmácsviszág és „Ludevika” akadémán.

A Zrínyi-kör német nyelvgyakorló-csoport 25 aks-*a Horváth Bajnóczy* alev. vezetésével megtekintette „Az ötvenéves férfi” című németnyelvű filmet az Uránia filmszínházban.

Július 14. Az elméleti oktatás befejezése.

Július 16. Az I. évf. rohamárklás-kiképzésre *Esztergomba*, a II. évf. tereplévtelű gyakorlatra *Szentendrei és Visegrád* környékére, ill. túrberemőri gyakorlatra *Garamköveceire* útbünlud.

Július 22–23. A polgári életből pályázók központi orvosi vizsgálata a 10. sz. honvéd helyőrségi kórházban és képességvizsgálata az akadémán.

Augusztus 6. A kihelyezett aks. alakulatok bevonulása az akadémiába.

Augusztus 6. A „Fehérbáz” Bajtársi Egyesület emlékünnepe az akadémia ellenforradalmi emlékművénél.

Augusztus 8. Az aks. alszótályok megtekintik a hadimúzeumot.

Augusztus 10. II. főlévi osztályterkezetek.

Augusztus 12. II. főlévi főértekezet.

Az aks. zászlóalj lövészenei Piliscsabán. (Golyószóró és géppuska küzdőlövés.)

Augusztus 13. Az aks. zászlóalj harcgyakorlat-versenye Piliscsabán.

Augusztus 14. Tanévzáró istentiszteletek (Te Dum.)

A nyári szabadság kezdete 13 óráig.

Augusztus 18—27. A jutasi m. kir. „Kinizsi Pál” honvéd csapat-tiszthelyettesképző intézet 300 hallgatója az akadémian.

Augusztus 20. Szent István király ünnepe.

Az akadémia parancsnoka tanulmányi segédtszítje kíséretében haditapasztalatok szervezése céljából útbaindul a keleti hadszíntérré a 2. hadsereg parancsnokságához.

Augusztus 27. Sztanzer altbarnagy, a hervát hadsereg főparancsnokának, a „Ludovika” akadémia volt növendékének látogatása az akadémian.

Augusztus 28. Ruzsiczay-Rüdiger Imre altbarnagy, az I. honvéd hadtest parancsnoka az akadémian elhelyezett tábori lelkesítő alapkiképző tanfolyam záróvizsgája alkalmából megszemléli a tanfolyamot.

Augusztus 29. A tábori lelkesítő alapkiképző tanfolyam búcsú-táborúze az akadémia sportpályáján.

Szeptember 15. Vitéz Szombathy Pál ezredes, aks. zászlóaljparancsnok áthelyezése és kinevezése a H. M. 8. b. osztály vezetőjévé.

Szeptember 24—25. A polgári életből pályázók felvételi vizsgája az akadémian.

Szeptember 25. Az akadémiaiparancsnok úr hazaérkezése a keleti hadszíntérről.

Szeptember 28—29. A csapatnál szolgálatot teljesített karpaszományos aks. jelöltek II. felvételi vizsgája az akadémian.

Szeptember 29. A II. évf. aks-ok bevonulása az akadémiaiba.

Szeptember 30. A karp. aks. jelöltek felvételi vizsgájának eredménykiherdése a diszteremben.

Szeptember 30. A honvéd középiskolai nevelőintézetekből származó I. évf. és az összes II. évf. aks-ok bevonulása az akadémiaiba.

Október 1. Vitéz Magyary Andor ezredes, aks. gyorsosztályparancsnok áthelyezése az V. honvéd hadtest állományába Szegedre.

Vitéz Prónay Walter ezredes, aks. tüzérsztyályparancsnok áthelyezése a 2. honvéd páncélosadosztyály állományába Kecskemétre.

Vitéz Miskey László ezredes, harcászattanár áthelyezése a Budapest Székesfővárosi Leventeparancsnokság állományába.

KÖZELHARC KIKÉPZÉS.

KÖZELHARC UTÁN...

TARTALOM.

<i>Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc</i> vezér- őrnagy, akadémiaparancsnok levele a harctérről akadémikusaihoz	3	<i>Vitéz nemes miskei és monostori Thassy Jenő</i> hadnagy: A gyógyító láz. (Elbe- szélés).	65
<i>Hőseink</i>	5	<i>Nemes görögői és toporczy Görgey Guido</i> hadnagy: A gyermek álma. (Elbeszélés).	69
<i>Görgey Guido</i> hadnagy: Isten veled, Pista!	12	<i>Iffy Létray Béla</i> akadémikus: Pesti mo- zaik. (Költmény.)	70
<i>Dr. M. K.: A bajtársiasság hőse</i>	13	<i>Merész Ervin</i> akadémikus: Katonalelek — katonanóta	71
<i>Halottaink</i>	14	Ludovikás menetelők. a) Horthy Miklós, sej, haj... b) Nincs szebb virág... <i>Mathia Károly</i> népdalfeldolgozásai	74—75
<i>Dr. Mathia Károly</i> százados: Katonaeszmény és hivatástudat a régi magyar irodalomban	17	AKADÉMIAI ÉLET.	
<i>Villányi Endre</i> százados: „Szabadságon“ az orosz harctéren	25	Hadnagyaavátás a „Ludovika“ akadémián	76
<i>Dr. Mathia Károly</i> százados: A „Ludovika“ akadémia sígyakorló-csoportja Volócon	29	<i>Vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor</i> tábori fő- esperes levele a harctérről az 1942 jú- nius 18-án felavatott hadnagyközhöz	80
<i>Szabó Sándor</i> százados: Rohamárkász-kikép- zés Esztergomban	35	Ludovikás találkozók	81
SORAKOZÓ!		ÜNNEPSÉGEINK.	
<i>Dr. Mathia Károly:</i> A „Ludovika“ aka- adémia Zrínyi-köre és a háború	39	I. <i>Akadémiai ünnepek</i>	83
<i>Horváth Andor</i> főhadnagy: Állj be most is munkatársnak! (A Zrínyi-kör örökös tagjaihoz)	41	II. <i>Fegyvernemi ünnepek:</i>	
<i>Szőnyi Miklós I.</i> főhadnagy: Jegyzetek a harctérről	43	a) Szent László-nap	86
<i>Erdélyi Tibor</i> százados: Tél tábornok el- hordja magát. A magyar harcos bátran énekel. (Költmények.)	45	b) Simonyi-járóverseny	87
<i>Vitéz Berthy Károly</i> akadémikus: Az ezeréves magyar sors	47	c) Szent Borbála-ünnepek	89
<i>Földi Gábor</i> akadémikus: Nemzetvédelmi munka a „Ludovika“ akadémián	52	ZRÍNYI-KÖR.	
<i>Vitéz Nagyághy Csaba</i> akadémikus: Ős- történelmünk: faji öntudatunk erősítője		Beszámoló a Zrínyi-kör 1941—42. tan- évi munkásságáról	91
<i>Fehér Zoltán</i> akadémikus: Szent László- serlegbeszéd		I. A Zrínyi-kör szervezete	91
<i>Regős Béla</i> akadémikus: Tábortűz mel- lett. (Költmény.)		II. Az egyes csoportok működése	94
<i>Benke-Győrfi Géza</i> akadémikus: Bajtár- sak. (Elbeszélés.)		III. A pályázatok eredménye	94
<i>Nemes nagysötétági Hoffmann Sándor</i> akadémikus: Utikarcolatok a háborús Németországból		IV. Jutalmak	97
		V. Örökös tagságok, elismerések	98
		VI. A Zrínyi-kör évváró gyűlése	101
		MŰZEUM.	
		Az akadémia múzeumának gyarapodása	102
		Az aks. tüzérszaktály részéről a nagyvá- radi tüzérségi hadapródiskola számára adományozott Szent Borbála-szobor adománylevele	102
		TESTEDZÉS.	
		Beszámoló a „LASE“ 1941—42. tanévi működéséről	104
		KRÓNIKA.	
		Az akadémiai élet kimagaslóbb eseményei	113

MŰMELLÉKLETEK.

NEGY ÉS ÖT SZINBEN:

Egy orosz főhadnagy ötszínű vázlata	28—29
<i>Nemes legényei Bodnár Péter</i> akadémikus: „Az első napsgár.” „Március a hegyekben.” (Színes fényképek.)	32—33
<i>Horváth Andor</i> főhadnagy: „Udvarrészlet.” „Téli táj” (Olajfestmények)	38—49
<i>Tankó Béla</i> akadémikus vízfestményei	16—17
<i>Fekete Géza</i> akadémikus: „Egyedül a hegyek között.” „A muraszombati kastély.” (Színes fényképek.)	64—65
<i>Vitéz Főris Miklós</i> főhadnagy: „A Pokol tornáca” a Békás-szorosban.” „A Szent Anna-tó partján.” (Színes fényképek.)	72—73

EGY ÉS KÉT SZINBEN:

<i>Köhler Ferenc</i> akadémikus: „Téli napstűtés.” „Fény és árnyék.” (Fényképfelvételek.)	24—25
<i>Szabó Sándor</i> százados: „Hazafelém.” (Fényképfelvétel.)	40—41
<i>Köhler Ferenc</i> akadémikus: „Góticus folyó.” „A szombathelyi székességéjé fölőrá.” (Fényképfelvételek.)	80—81
<i>Szabó Sándor</i> százados: „A tiszaparti Salzbürg.” „A dóm előtt.” (Fényképfelvételek.)	88—89
<i>Vitéz Hellebronth Gusztáv</i> akadémikus: „Pista bácsi.” (Cezurrajz.)	95—96
<i>Vitéz Bodnár István</i> akadémikus: „Erdélyi ősfenyves.” „A Szent Anna-tó partján.” (Fényképfelvételek.)	99—100
<i>Nemes nagygyereki Kelemen Lehel</i> akadémikus: „Dürstein ormán.” <i>Vitéz Szappanos Endre</i> akadémikus: „Győri részlet.” (Fényképfelvételek.)	105—106
<i>Szabó Sándor</i> százados: „Kápolna az Alpokban.” „Erdő szélén.” (Fényképfelvételek.)	111—112

SZÖVEGOLDALON ÉS SZÖVEG KÖZÖTT:

<i>Horváth Andor</i> főhadnagy: „... életünk és vérünk feláldozásával is vitézül és férfisan harcolunk!” (Cezurrajz.)	6
---	---

<i>Horváth Andor</i> főhadnagy: „Tűzkészültség.” (Cezurrajz.)	15
<i>Nemes fogarazi Szabó Béla</i> százados: Az első járórgyakorlat Zúgó felé. (Fényképfelvétel.)	29
<i>Nemes nemeskéri Kiss Pál</i> akadémikus: „A Kaszó patak völgye Kárpátalján.” <i>Nemes Istóthy Kázmér</i> akadémikus: „Vadászszéled.” (Fényképfelvételek.)	34
<i>Szabó Sándor</i> százados: Lángszórás támadás az esztergomi rohamtűzkészítésképzésen. (Fényképfelvétel.)	35
<i>Fekete Géza</i> akadémikus: „Evezőcsapás.” (Fényképfelvétel.)	38
<i>Vitéz Simon András</i> akadémikus: Hadik András. Dombormű.	41
<i>Vitéz Simon András</i> akadémikus: Női fej. Szobrászati munka.	42
<i>Fekete Géza</i> akadémikus: „Ar ellen.” (Fényképfelvétel.)	43
<i>Domokos Sándor</i> akadémikus: Lehel vezér. Dombormű.	47
<i>Dr. Ince Gábor</i> tart. tábort. főlelkész: „Télen-nyáron Szent László örököl a nagyrét fölött.” (Fényképfelvételek.)	59
<i>Krikk Sándor</i> akadémikus: „Hajnali szürkületben.” (Fényképfelvétel.)	60
<i>Fekete Géza</i> akadémikus: „Elore! Rajta!” (Fényképfelvétel.)	61
<i>Vitéz nemes tiszabői Hellebronth Gusztáv</i> akadémikus: „Polykarp barátom.” (Cezurrajz.)	62
<i>Szondy Endre</i> akadémikus: „Égyedelmi előtűtés a) A Váci-utcában. b) Az akadémián.” (Karikatúrák.)	67
<i>Szondy Endre</i> akadémikus: „Gyorsított kiképzés.” „Az aks. úr meséi.” — Tudja, Micike, az úgy volt.” (Karikatúrák.)	68
<i>Szondy Endre</i> akadémikus: „Hajrá, tűzerek!” (Tuszrajz.)	69
<i>Deák Béla</i> akadémikus bődomborításai. <i>Fogarasy József</i> akadémikus: Tárca és könyvjelző. <i>Vitéz Rajnay Vilmos</i> akadémikus: Tárcafedél. (Kézi bődomborítások.)	93
<i>Nemes nagyistóti Hoffmann Sándor</i> akadémikus: „Munkába merülve.” (Fényképfelvétel.)	101
<i>Horváth Andor</i> főhadnagy: „Közéltarc-kiképzés.” „Közéltarc után.” (Karikatúrák.)	116

Az évkönyv jelen kötetét az akadémiaparancsnok úr irányításával *Dr. Mathia Károly* százados szerkesztette.

A címlapkép (A Legfelsőbb Hadúr képviselője az 1942. június 18-i hadnaggyavatás szövegét intéz a felavatott hadnaggyokhoz) *Fekete Géza* akadémikus színes fényképe.

Fényképtudósító: *Foto Orelly (IV., Múzeum-körút 27.)*

A hangjegyeket *Nékolny Rezső (VIII., Fecske-utca 14.)* rajzolta.

A kiskék id. *Weinwurm Antal* cinkográfiai műintézetében (IV., *Kammermayer Károly*-u. 5.) készülték.

Az évkönyv ára: 6 pengő.

Az előfizetési díjat a „*Ludovika*” akadémia általányszámfa Budapest című, 178.386. számú postatakarékpénztári befizetési lapon kell az összeg rendelkezésének pontos megjelölésével beküldeni.

BUDAPEST, 1942.

A M. KIR. HONVÉD „LUDOVIKA” AKADÉMIA KIADÁSA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐ-ÚT 80. SZÁM.
„LUDOVIKA” AKADÉMIA FŐÉPÜLET I. EM. MÚZEUM-IRODA.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R-T.

FELELŐS: GYÖRY ALADÁR IGAZGATÓ.